

รายงานการวิจัย เรื่อง

การประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม
An Evaluation of Learning Process on Camping Subject

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมควร โพธิ์ทอง

ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายงานการวิจัย เรื่อง

การประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม
An Evaluation of Learning Process on Camping Subject

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมควร โพธิ์ทอง

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้คณะพลศึกษา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

คำนำ

องค์ความรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม ก่อให้เกิดประโยชน์ มีคุณค่าในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากการสอนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมมาเป็นเวลานานทำให้มองเห็นความสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสามารถเอื้ออำนวยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้และสามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเองได้ ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงเกิดแนวความคิดในการทำโครงการวิจัยโดยการประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม รหัสวิชา วนก 214 (RCS 214) เพื่อให้ทราบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context) ได้แก่ เนื้อหาวิชา วัตถุประสงค์รายวิชา เอกสารประกอบการเรียน สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน วิทยากรพิเศษ โปรแกรมการจัดค่ายพักแรม วิธีการสอน ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ กิจกรรมการเรียน ระยะเวลา การประเมินผลการเรียน ด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ ผลการเรียนรู้ นิสิต และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางการพัฒนาการสอนนิสิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การดำเนินโครงการวิจัยการประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรมครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะจากนิสิตหลายประการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และหากท่านผู้อ่านมีข้อคิดเห็นอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยยินดีน้อมรับเพื่อนำไปพัฒนาการทำงาน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า โครงการวิจัยที่จัดทำขึ้นนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษา หน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ที่จะนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมหรือจัดกิจกรรมค่ายพักแรมให้เกิดประสิทธิภาพ รวมทั้งผู้ที่มีความสนใจนำข้อมูลจากการศึกษาวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมควร โพธิ์ทอง
ภาควิชาแนะนันทนาการ คณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กิตติกรรมประกาศ

การทำโครงการวิจัยการประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมครั้งนี้ ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากนิสิตที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม และคณะกรรมการจัดค่ายพักแรม ขอขอบคุณคณะทำงานทุกท่าน ที่ร่วมจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ขอขอบคุณหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี และหัวหน้าอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ที่ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ฝึกประสบการณ์การเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดคุณค่าต่อนิสิต ขอขอบพระคุณคณะวิทยากร ค่ายพักแรมทุกท่าน ที่เสียสละเวลาอันมีค่ามาเป็นวิทยากรค่ายพักแรมที่จัดขึ้นทั้งสองค่าย ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้คำแนะนำ คุณประโยชน์สูงสุดจากงานวิจัยฉบับนี้ ขอมอบให้ลูกศิษย์และอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชานันทนาการทุกท่าน

ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พันธุ์วีระ ขวัญบูรณาจันทร์ คณบดี คณะพลศึกษา ขอขอบคุณหัวหน้าภาควิชา นันทนาการ และอาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิจัย คุณงามความดีที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยครั้งนี้ ข้าพเจ้าขออุทิศส่วนกุศลมอบให้แก่บิดา-มารดา ผู้ล่วงลับ และจะอุทิศตนเพื่อเป็นประโยชน์แก่สังคมโดยส่วนรวมตลอดไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมควร โพธิ์ทอง
ภาควิชา นันทนาการ คณะพลศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม (วนก 214) ของภาควิชาบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชาการอยู่ค่ายพักแรม กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 182 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม (วนก 214) ได้มาด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t-test

ผลการศึกษาพบว่า

1. การประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ได้แก่ สภาพห้องเรียน สถานที่สิ่งอำนวยความสะดวก มีความเหมาะสมในระดับมาก
2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ด้านอาจารย์ผู้สอน ผู้เรียน ด้านวิชาการ ค่ายพักแรม วิธีสอน สื่อการสอน เอกสารประกอบการสอน มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด
3. การประเมินด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ พฤติกรรมการสอน วิธีการฝึกปฏิบัติ นอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด
4. การประเมินด้านผลผลิต (Product) นิสิตที่เรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมมีผลการเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน และนิสิตที่เรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมมีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองก่อน-หลังจากการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้น

Abstract

The objective of this research were to study the opinion of students to learning process in camping subject (RCS 214) Department of Recreation Faculty of Physical Education Srinakharinwirot University. And study the opinion of students to changing their behavior when they have finished learning process in the camping subject. The sample consisted of 182 students who registered in the camping subject. They were selected by purposive sampling. Questionnaire were distributed to collect the data. Data were analyzed by using percentage, mean , standard deviation and t-test.

The results of research were as follows :

1. For context evaluation; classroom condition, place and facilities were appropriate at high level.
2. For input evaluation; the teacher, the student, the camping scholar, teaching method, teaching media, document for learning, were appropriate at the highest level.
3. For process evaluation; teaching behavior, the camping activities program for outdoor practicum method were appropriate at the highest level.
4. For product evaluation; All of the students have passed the evaluation camping subject criteria. The student's behavior were changed when they finished the camping activities program for outdoor practicum. The finding was shown the pre-test and post-test behavioral score had statistically significant difference level at .05 which they had higher average score.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผล.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	71
งานวิจัยในประเทศ.....	71
งานวิจัยต่างประเทศ.....	78
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	83
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	83
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	83
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	91

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปลผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	128
สังเขปความมุ่งหมาย วิธีดำเนินการวิจัย.....	128
สรุปลผลการศึกษารว้จย.....	130
อภิปรายผลการวิจัย.....	137
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	147
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	148
บรรณานุกรม.....	149
ภาคผนวก.....	155
ภาคผนวก ก.....	156
ภาคผนวก ข.....	159
ภาคผนวก ค.....	167
ภาคผนวก ง.....	179
ภาคผนวก จ.....	190
ภาคผนวก ฉ.....	200
ประวัติผู้วิจัย.....	235

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	91
2 จำนวนร้อยละของนิสิตจำแนกความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้อิงวิชา การอยู่ค่ายพักแรม ซึ่งเป็นการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context).....	93
3 จำนวนร้อยละของนิสิตจำแนกความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้อิงวิชา การอยู่ค่ายพักแรม ซึ่งเป็นการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input).....	95
4 จำนวนร้อยละของนิสิตจำแนกความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้อิงโครงการฝึก ปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรม ซึ่งเป็นการประเมินด้านกระบวนการ (Process).....	100
5 จำนวนร้อยละของนิสิตจำแนกความคิดเห็นของนิสิตต่อกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการอยู่ ค่ายพักแรมที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง การประเมินปัจจัยด้าน ผลผลิต (Product).....	106
6 จำนวนและร้อยละของนิสิตจำแนกตามความคิดเห็นของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา เป็นการประเมินปัจจัยด้านผลผลิต (Product).....	116
7 แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตสาขานันทนาการและสาขาพลศึกษาต่อการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อนการเข้าค่ายพักแรม (Pre-test).....	122
8 ตารางแสดงผลการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรมของนิสิตสาขานันทนาการและ สาขาพลศึกษา.....	124
9 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตสาขานันทนาการ ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังจากการเข้าค่ายพักแรม ตามตัวแปรเพศ...	125
10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตสาขาพลศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังจากการเข้าค่ายพักแรม ตามตัวแปรเพศ...	125
11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนันทนาการ ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง วัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังจากการเข้าค่ายพักแรมตามตัวแปรประสบการณ์ จัดค่ายพักแรม.....	126
12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตพลศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง ตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังจากการเข้าค่ายพักแรม ตามตัวแปร ประสบการณ์จัดค่ายพักแรม.....	126

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
13 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนันทนาการ ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง ตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังจากการเข้าค่ายพักแรม.....	127
14 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตสาขานันทนาการและนิตสาขาพลศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังจากการ เข้าค่ายพักแรม.....	127

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย.....	5
2 แสดงประโยชน์ของการอยู่ค่ายพักแรม.....	43

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญในทุกระดับของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนเพื่อก้าวเข้าสู่การทำงานตามสาขาวิชาชีพที่นิสิตแต่ละคนเลือกศึกษา และเป็นการเพิ่มทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต เช่น ทักษะด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ความสามารถในการจำและการนำเสนอข้อมูล ด้านทักษะทางการคิดและเชาวน์ปัญญา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ และประยุกต์ความเข้าใจในแนวคิดจากหลักการและทฤษฎี เพื่อใช้ในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบรวมถึงความสามารถในการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ มีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง การวางแผนจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและสามารถเติมเต็มศักยภาพผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้สอนจะต้องตระหนักในความสำคัญดังกล่าว

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษา ปีพุทธศักราช 2542 มาตรา 24 ได้กล่าวถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผูกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผูกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และจากแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครอง และบุคคลชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2542: 26)

การจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง มุ่งเน้นให้นิสิตมีความรู้ มีความสามารถในการประกอบอาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงานในสังคม บัณฑิตในทุก

สาขาวิชาชีพจะต้องมีความรู้ในศาสตร์แต่ละแขนงวิชาอย่างลึกซึ้ง เพื่อที่จะนำความรู้ไปสร้างสรรค์สังคมและพัฒนาวิชาชีพให้ก้าวหน้า และรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม อีกทั้งบัณฑิตจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อปรับปรุงพัฒนาการทางสาขาของตนให้ทันสมัย และเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจของตนเองอยู่เสมอ มีจริยธรรมและมีความรับผิดชอบสูงในบริบททางวิชาการวิชาชีพ และชุมชน สามารถบูรณาการองค์ความรู้ได้อย่างสมดุลและเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น มีภาวะผู้นำในการทำงาน ในกลุ่มต่างๆ ในครอบครัวและชุมชน มีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในการดำเนินการ แสดงออกซึ่งความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาอย่างเหมาะสม มีการประยุกต์ใช้ข้อมูลในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างสร้างสรรค์ สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น

การจัดกระบวนการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม รหัสวิชา วนก 214 (RCS 214) เป็นรายวิชาที่เปิดสอนของภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีวัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของการอยู่ค่ายพักแรม เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น และผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน รายละเอียดของวิชาการอยู่ค่ายพักแรมมีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติวิวัฒนาการของค่ายพักแรม คุณค่าของค่ายพักแรมในการพัฒนาบุคคล การพักผ่อนหย่อนใจ ประเภทค่ายพักแรม องค์การที่จัดค่ายพักแรม การจัดดำเนินการอยู่ค่ายพักแรม การฝึกปฏิบัติทักษะการอยู่ค่ายพักแรม และการปฏิบัติตนเป็นชาวค่ายที่ดี เรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกัน มีการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข การฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกลางธรรมชาติ โดยการนำธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาเป็นสื่อการเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่

การจัดการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม ได้เปิดสอนให้นิสิตของคณะพลศึกษา 2 กลุ่ม ได้แก่ นิสิตสาขาวิชานันทนาการ ชั้นปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2551 จำนวน 43 คน และนิสิตสาขาวิชาพลศึกษา ชั้นปีที่ 4 ในปีการศึกษา 2552 จำนวน 139 คน โดยองค์ความรู้ด้านการเรียนรู้ เรื่องการอยู่ค่ายพักแรมจะช่วยสนับสนุนให้นิสิตเกิดการพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมทัศนคติที่ดีในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญในการเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมนิสิตที่จะจบออกไปสู่โลกของการทำงานอาชีพในอนาคตที่ต้องเข้าใจการพัฒนาด้านวัตถุไปพร้อมกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติไปพร้อม ๆ กัน

ข้าพเจ้าในฐานะผู้สอนต้องการศึกษาประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียน โดยการประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม รหัสวิชา วนก 214 (RCS 214) เพื่อให้ทราบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ได้แก่ สภาพห้องเรียน สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน ผู้เรียน

วิทยาการค่ายพักแรม วิธีการสอน สื่อการสอน เอกสารประกอบการเรียน ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ พฤติกรรมการสอน การฝึกปฏิบัติงานนอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม ด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ คุณภาพนิสิต ด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถ ทักษะคิดต่อการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง ผลจากการศึกษา จะนำไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดตามหลักการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชาการอยู่ค่ายพักแรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม
2. สถาบันการศึกษานำผลการวิจัยไปปรับปรุงการจัดเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ หรือเปิดสอนรายวิชาการอยู่ค่ายพักแรมให้เป็นวิชาเลือกสำหรับนิสิตทั่วไป
3. นำกระบวนการอยู่ค่ายพักแรม ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับรายวิชาอื่นๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตต่อไป
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน หรือนำรูปแบบการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมไปใช้เป็นโปรแกรมต้นแบบ

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

นิสิตคณะพลศึกษา ปีการศึกษา 2551-2552

กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการอยู่ค่ายพักแรม รหัสวิชา วนก 214 (RCS 214) ปีการศึกษา 2551 - 2552 ของภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 182 คน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม ได้แก่ ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) สภาพห้องเรียน สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน ผู้เรียน วิทยากรค่ายพักแรม วิธีการสอน สื่อการสอน เอกสารประกอบการเรียน ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ พฤติกรรมการสอน การฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม

2. ตัวแปรตาม คือ สิ่งที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นผลมาจาก กระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรมเรียกว่า ปัจจัยด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ คุณภาพนิสิต ด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถ ทักษะต่อการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง ขบวนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตัดสินใจเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหรือเลือกวิธีการใหม่เกี่ยวกับการจัดการ ศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนโดยใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam CIPP Model) เป็นการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ได้แก่ สภาพห้องเรียน สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน ผู้เรียน วิทยากรค่ายพักแรม วิธีการสอน สื่อการสอน เอกสารประกอบการเรียน ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ พฤติกรรมการสอน การฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม ด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ คุณภาพนิสิต ด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม ทักษะต่างๆ ทักษะต่อการเรียนรู้ คุณธรรมจริยธรรม

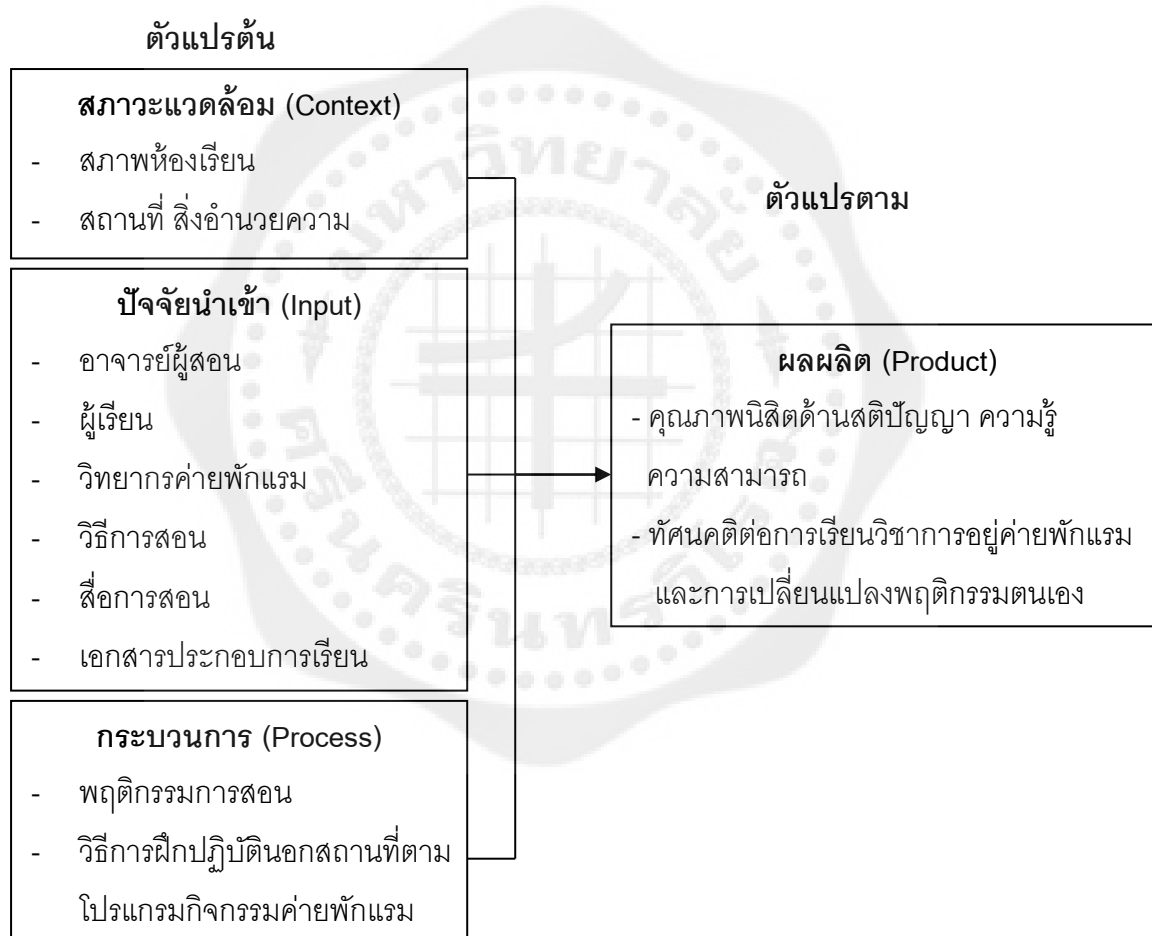
กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Learning Process) หมายถึง การวางแผนดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการสอนรูปแบบต่าง ๆ ที่ช่วยให้นิสิตเกิดการเรียนรู้ มีความรู้ ความเข้าใจ กิจกรรมค่ายพักแรม จากการได้รับประสบการณ์ตรง โดยมีเป้าหมายของการเรียนรู้คือ นิสิตสามารถนำความรู้ไปใช้ในวิชาชีพ เป็นผู้มีความรู้และจริยธรรม มีเจตคติ ความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจ และการกระทำต่างๆ ในการดำรงชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วิชาการอยู่ค่ายพักแรม (Camping) เป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานันทนาการ ของภาควิชาสันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา วิวัฒนาการของค่ายพักแรม ประโยชน์คุณค่าของค่ายพักแรมในการพัฒนานุคน การพักผ่อนหย่อนใจ ประเภทของค่ายพักแรม องค์การที่จัดค่ายพักแรม การจัดดำเนินการอยู่ค่ายพักแรม การฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรม

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง หมายถึง การพัฒนาตนเองของนิสิต ในเรื่องความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเอง ความกระตือรือร้น บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม ความเป็นผู้นำ ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหา การตระหนักรู้ตนเอง การอนุรักษ์ธรรมชาติ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม ตามรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam CIPP Model)

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม

สมมติฐานการวิจัย

1. นิสิตที่เรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมมีผลการเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน
2. นิสิตที่เรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมมีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง ก่อน-หลัง จากการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรมแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการอยู่ค่ายพักแรม มีหลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ต่อไปนี้

1. หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผล
 - 1.1 ความหมายการประเมินผล
 - 1.2 ปรัชญาของการประเมินผล
 - 1.3 แนวคิดการประเมินผล
 - 1.4 ประโยชน์ของการวัดและการประเมินผล
 - 1.5 การเลือกใช้เครื่องมือเพื่อการประเมิน
 - 1.6 หลักการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา
 - 1.7 วิธีการประเมินผลการสอน
 - 1.8 การประเมินผลโดยใช้แบบจำลอง CIPP Model
2. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้
 - 2.1 ความหมายการเรียนรู้
 - 2.2 กระบวนการเรียนรู้
 - 2.3 ปัจจัยสำคัญต่อการเรียนรู้
 - 2.4 กระบวนการจัดการเรียนรู้
 - 2.5 การวัดผลการเรียนรู้
 - 2.6 การประเมินผลการเรียนรู้
 - 2.7 ทฤษฎีการเรียนรู้
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม
 - 3.1 วัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน
 - 3.2 การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิสิต
 - 3.3 เนื้อหาวิชาการอยู่ค่ายพักแรม
 - 3.4 การประเมินผลการเรียน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผล

ความหมายการประเมินผล

การจัดการเรียนการสอนกับการประเมินผล เป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้องทำควบคู่กันไปตลอดเวลา และในขณะเดียวกันครูผู้สอน ก็จะต้องทำการประเมินผลลูกศิษย์ของตนเองอยู่ตลอดเวลาเช่นกัน ในการเข้าชั้นเรียนเพื่อทำการสอนแต่ละครั้ง ผู้สอนที่เป็นนักประเมินผลจะต้องสังเกตบรรยากาศภายในชั้นเรียนโดยทั่วไป สังเกตอาการปฏิกิริยาของผู้เรียน เป็นการสำรวจความพร้อมในเบื้องต้นก่อนที่จะทำการสอน มีนักวิชาการ นักการศึกษาได้ให้ความหมายการประเมินผล ดังนี้

พิชิต ฤทธิจุญ (2545: 5) การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การตัดสินคุณค่าหรือคุณภาพของผลที่ได้จากการวัดโดยเปรียบเทียบกับผลการวัดอื่นๆ หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้

สำเริง บุญเรืองรัตน์ (2531: 10) การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมหรือโครงการและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตัดสินใจเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหรือเลือกวิธีการใหม่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม

ศิริชัย กาญจนวาสี (2540: 14) ได้ให้คำอธิบายการประเมินเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งทางสังคม มีวัตถุประสงค์หลักอยู่ที่การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน ซึ่งอาจมีระดับที่แตกต่างกันตามลำดับ ได้แก่ ทรัพยากร กิจกรรม โครงการ แผนงาน หน่วยงาน สถาบันองค์การและสังคม โดยมีเป้าหมายคือ การพัฒนาคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน กิจกรรมการประเมินจะมีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัย ด้านบุคคล ด้านสิ่งแวดล้อม และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ผลการตรวจสอบจะเป็นแนวทางสู่การกำหนดรูปแบบการกำหนดคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน วิธีการประเมินสามารถใช้เครื่องมือมาตรฐาน อาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ ใช้หลัก เกณฑ์และตัดสินคุณค่าอย่างเป็นปรนัย หรือใช้วิธีเชิงธรรมชาติ คือการเข้าถึงคุณค่าและหลักเกณฑ์การตัดสินตามแนวทางอัตนัยนิยม ใช้การดำเนินงานที่ยืดหยุ่น เน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลตามสภาพธรรมชาติ อาศัยการเชื่อมโยงเหตุการณ์และความเชี่ยวชาญเป็นเกณฑ์การสรุปผล

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2540: 11) การประเมินผล (Evaluation) คำนี้มักใช้คู่กับการวัดผลอยู่เสมอแต่จริงๆ แล้วมีความหมายแตกต่างกัน โดยเฉพาะในการเรียนการสอนหรือการทำกิจกรรมต่างๆ ใช้คำว่าประเมินผลการเรียนกันอยู่ประจำหลังจากการเรียนการสอนเสร็จสิ้นสุดแล้วเพื่อจะได้รู้ว่าผลการเรียนของนักเรียนก้าวหน้าเป็นอย่างไร การประเมินผลจึงนิยามว่าเป็นกระบวนการพิจารณาตัดสินที่เป็นระบบครอบคลุมถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ นั่นคือประเมินผลดูว่ากิจกรรมที่ทำทั้งหลายเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เพียงใด บางกรณีจึงต้องใช้ปริมาณจากการวัดมาพิจารณาตัดสินด้วยคุณธรรมแล้วลงสรุป บางกรณีไม่ต้องใช้ตัวเลขจากการวัด เป็นแต่เพียงการหาข้อมูลจากด้านอื่นมาประกอบการพิจารณาตัดสิน เช่น ประวัติ ระเบียบสะสม เป็นต้น การประเมินจึงมีความหมายกว้างและครอบคลุมกว่าการวัดผล การประเมินผลจึงมักใช้ข้อมูลของการวัดผลมา

พิจารณาตัดสินดำเนินการ เป็นขั้นตอนต่อเนื่องกัน การวัดผลที่ดีจึงเป็นฐานของการประเมินผลที่ดี ด้วย การประเมินผลจึงเป็นเรื่องของการใช้เหตุผลเป็นฐานในการพิจารณาด้วยว่า อะไรเหมาะสม อะไรดี อะไรควร การประเมินผลที่ดีควรประเมินตลอดแผนโครงการ จึงจะรู้จักจุดบกพร่องและแก้ไขส่วนที่บกพร่อง นั่นคือ ควรประเมินตั้งแต่บริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context) ประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) ประเมินกระบวนการ (Process) จนกระทั่งถึงการประเมินผลผลิต (Product) (Gronlund: 1981, อ้างในล้วน สายยศ)

การสอนกับการวัดและการประเมินผลมีความเกี่ยวข้องกันมาตั้งแต่โบราณกาล ดังคำพูดที่ว่าที่ไหนมีการสอนที่นั่นมีการสอบ แต่การสอบอาจเปลี่ยนรูปแบบไปตามยุคสมัย ในสมัยโบราณคนเรียนน้อย ครูอาจารย์สอบแบบปากเปล่าได้สบาย แล้วประเมินว่าสำเร็จควรกลับบ้านเมืองไปทำมาหากินได้แล้ว หรือยังต้องเรียนอยู่อีก แต่ในปัจจุบันนักเรียนมีจำนวนมาก ครูอาจารย์มีจำนวนน้อย การสอบวัดมักจะใช้แบบทดสอบแทนการสอบปากเปล่า เพื่อจบหลักสูตรตามจุดหมายปลายทางที่วางไว้ ซึ่งครูเป็นผู้สอนให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมตามที่หลักสูตรกำหนด การที่จะรู้ว่ามีนักเรียนเกิดพฤติกรรมที่ต้องการหรือไม่ จำเป็นจะต้องสอบวัดดูแล้วทำการประเมินผลขั้นสุดท้ายเสมอ

บทบาทของการวัดและการประเมินผล จึงมีอยู่ในแวดวงของการเรียนการสอนตลอดเวลาจะขาดเสียมิได้ ไม่อย่างนั้นแล้วครูจะสรุปผลได้อย่างไร ดังเช่น ปัญหาในเรื่องราวต่อไปนี้ จะรู้ได้อย่างไรว่าเนื้อหาวิชานี้ควรสอนระดับไหน หลักสูตรควรเพิ่มควรขยายอะไรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ การเรียน การสอนที่กำลังดำเนินการอยู่นั้นเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียนหรือเปล่า ทำอย่างไรนักเรียนจึงจะสามารถ เรียนรู้ได้อย่างสูงสุด จะรู้ได้อย่างไรว่าเด็กมีความสามารถระดับใด นักเรียนคนไหนควรเรียนซ่อมเสริมหรือผ่านไปได้เลย นักเรียนคนไหนควรเรียนในแผนการศึกษาไหน นักเรียนคนไหนควรไปหาครูแนะแนวหรือจิตแพทย์ และจะอธิบายความก้าวหน้าทางวิชาการของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร ในการสรุป ปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องใช้หลักการวัดและประเมินผล ซึ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหานั้นไปในแนวทางที่ถูกต้องตามหลักการวิทยาศาสตร์มากที่สุด การเรียนการสอนกับการประเมินผล จึงมักจะเกี่ยวข้องกันในด้านจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน พฤติกรรมพื้นฐานของนักเรียน การเลือกใช้วิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ การสอบก่อนสอบหลัง สอบเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ ในสาขาวิชาอื่นที่ไม่ใช่เรื่องของการเรียนการสอน การสอบวัดประเมินผลก็มีบทบาทในการคัดเลือกบุคคลให้เหมาะสมกับงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อจัดอันดับหรือเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งเป้าหมายไว้ การเพิ่มเงินเดือนหลายขั้น หรือการให้พนักงานออกจากงาน ถ้าอาศัยการทดสอบที่ดีมีระบบแล้วการประเมินผลขั้นสุดท้ายจะมีประสิทธิภาพมาก มีความยุติธรรมในการพิจารณาตัดสินสิ่งการขั้นสุดท้าย

ปรัชญาของการประเมินผล

วิชาวัดประเมินผลการศึกษาถือว่เป็นศาสตร์ชั้นสูง เพราะมีการจัดระบบเนื้อหาความรู้เป็นขั้นตอนมีระเบียบกฎเกณฑ์และแบบแผน มีวิธีดำเนินการ สามารถพิสูจน์ทดลองความจริง และตรวจสอบผลได้ มีปรัชญาแนวคิดหรือความเชื่อในระยะแรกๆ ที่มีการจัดการศึกษาที่เป็นระบบว่าการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนนั้นเพื่อการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนว่าผู้เรียนคนใดควรสอบได้ และผู้เรียนคนใดควรสอบตก ในระยะต่อมา หลังจากที่ศาสตร์ด้านการวัดและประเมินผลได้รับการพัฒนาและค้นคว้าอย่างจริงจัง ประกอบกับการพัฒนาทางด้านจิตวิทยาที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์มีมากขึ้น ในทางการศึกษายอมรับว่าการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนนั้น เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนมากกว่ามุ่งตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ชาวล แพรัตกุล (2518: 34) ศาสตราจารย์ผู้มีชื่อเสียงซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการวัดผลของไทย ได้ให้ปรัชญาของการวัดและประเมินผลการศึกษาซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในแวดวงการศึกษาไว้ว่า เป็นการทดสอบเพื่อค้นหาและพัฒนาสมรรถภาพของมนุษย์ จากปรัชญานี้เราต้องการประเมินผลเพื่อค้นหาสมรรถภาพของผู้เรียนว่า ใครมีอะไร ใครไม่มีอะไรและมากน้อยแค่ไหน และเพื่อการพัฒนาสมรรถภาพของผู้เรียนโดยการส่งเสริมสิ่งที่มีอยู่ให้มากขึ้น และถ้าไม่มีก็ปลูกฝังสิ่งใหม่ขึ้นมา

นอกจากปรัชญาชั้นสูงสุดดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีคติหรือแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอีกดังต่อไปนี้

1. สิ่งใดที่มีอยู่ สิ่งนั้นต้องวัดได้
2. การวัดผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน
3. การสอนกับการสอบ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกัน จนมีคำกล่าวว่าที่ใดมีการสอนที่นั่นย่อมมีการสอบเพราะการสอนที่ไม่มีการสอบเป็นการกระทำที่โง่เขลา
4. การสอนมิใช่เพื่อการสอบ หรือสอนเฉพาะที่ตรงกับข้อสอบแบบสอนกวดวิชาเท่านั้น
5. ผู้สอนหรือผู้วัดผลควรเป็นผู้สอนเองเพราะเป็นผู้ใกล้ชิดผู้เรียน

กล่าวโดยสรุป ปรัชญาการประเมินผลเป็นกระบวนการที่มีระเบียบกฎเกณฑ์ มีวิธีดำเนินการที่สามารถพิสูจน์และตรวจสอบได้ การวัดและประเมินผลในด้านการศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อค้นหาความสามารถของผู้เรียน นอกจากนั้นยังเป็นกระบวนการค้นหาและพัฒนาสมรรถภาพของมนุษย์ ผู้ที่มีหน้าที่ประเมินควรเป็นผู้สอนหรือผู้ที่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด

แนวคิดการประเมินผล

การประเมินผลเป็นกระบวนการในการตัดสินคุณค่า และเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานซึ่งผลการประเมินจะเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

รอซซี (Rossi. 1982: 114) กล่าวถึงการประเมินในความหมายของการวิจัยประยุกต์ไว้ว่าเป็นการประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมเพื่อตัดสินและพัฒนาโครงการด้านการวางแผน และติดตามประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการทางสังคม รวมทั้งการศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงจากการนำนโยบาย แผนงาน โครงการไปปฏิบัติ จะเห็นว่าการประเมินในแนวคิดนี้มีลักษณะของการวิจัยประยุกต์ จะมีการออกแบบวิจัย สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อมุ่งตอบคำถามที่ว่าโครงการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และมีความสำเร็จระดับใด

สตฟเฟิลบีม และซิงค์ฟิลด์ (Stufflebeam; & Shinkfield. 1990: 91) กล่าวถึงการประเมินว่าเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมาย การวางแผน การดำเนินการและผลกระทบเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการตัดสินใจ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและเพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในสถานการณ์ของโครงการ

พลู เดชะรินทร์ (2545: 75) กล่าวว่า การประเมินผลจะทำให้องค์การสามารถรู้สถานะของตนว่าอยู่ ณ จุดไหน หรือสถานการณ์ขณะนั้นเป็นอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด โดยขั้นตอนต่างๆ ในการประเมินผล มีดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่จะวัดหรือประเมินว่าจะประเมินจุดใดหรือสิ่งใด ซึ่งการกำหนดสิ่งที่จะประเมินขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมิน
2. กำหนดตัวชี้วัดหรือเครื่องมือที่จะใช้วัดในสิ่งที่ต้องการวัด
3. กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหรือเปรียบเทียบสำหรับตัวชี้วัดแต่ละตัว ซึ่งการกำหนดมาตรฐานนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้องค์การสามารถทราบได้ว่าการดำเนินงานขององค์การเป็นไปตามมาตรฐาน หรือตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ โดยทั่วไปการกำหนดตัวชี้วัดสามารถกำหนดให้ตั้งแต่ขั้นตอนของการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ
4. การประเมินผล ทำได้โดยใช้ตัวชี้วัดที่ได้กำหนดขึ้นเป็นแนวทางในการประเมินและเก็บข้อมูล ถ้าเป็นการประเมินระดับบุคคล การเก็บข้อมูลสามารถทำได้โดยการสังเกตพฤติกรรม หรือการใช้ผู้บังคับบัญชาประเมินตามตัวชี้วัดที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า แต่ถ้าเป็นการประเมินประสิทธิผลองค์กรแล้ว ระบบข้อมูลขององค์การถือว่าเป็นหัวใจที่สำคัญสำหรับการประเมินระดับองค์กร ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินประสิทธิผลองค์กรข้อมูลต่างๆ ที่จะใช้ในการประเมินประสิทธิผลต้องมาจาก

แหล่งข้อมูลหลายแหล่ง ทั้งจากงบการเงินต่างๆ ข้อมูลด้านการผลิต ข้อมูลด้านการตลาดหรือข้อมูลทางด้านบุคลากร

5. เปรียบเทียบผลที่ได้รับจากการประเมินกับมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่าผลการดำเนินงานเป็นไปตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2546: 44) ได้สรุปกระบวนการประเมินผลประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. การเลือกสิ่งที่ต้องการประเมิน
2. การพัฒนาและการใช้กระบวนการเพื่ออธิบายสิ่งที่ต้องการประเมินนั้นอย่างถูกต้อง

แม่นยำ

3. การสังเคราะห์หลักฐานที่เป็นผลจากกระบวนการเหล่านี้ไปสู่การตัดสินใจขั้นสุดท้าย

สุวิมล ติรกานันท์ (2547: 72) กล่าวว่า การประเมินเป็นการสร้างสารสนเทศที่ถูกต้องชัดเจนและเพียงพอแก่ผู้ใช้ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ เป็นการดำเนินงานที่ต้องทำควบคู่ไปกับการดำเนินแผนงานหรือโครงการ ทั้งนี้เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ทันเวลาต่อการแก้ไขปรับปรุงโครงการ อีกทั้งเป็นการกำกับให้มีการดำเนินโครงการตามแผนหรือโครงการที่วางไว้ ขั้นตอนการประเมินเริ่มต้นจากการศึกษารายละเอียดของสิ่งที่จะถูกประเมิน ศึกษาความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน กำหนดตัวชี้วัด ออกแบบการประเมิน พัฒนาตัวชี้วัด เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลผลและสรุปผล จนถึงเขียนรายงานการประเมิน

กล่าวโดยสรุป การประเมินผล หมายถึง การตัดสินใจคุณค่าโดยกระบวนการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีการสรุปผลและรายงานผลการประเมิน เพื่อตัดสินใจคุณค่าของการดำเนินการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ว่ามีความสำเร็จหรือไม่

ประโยชน์ของการวัดและการประเมินผล

การวัดและการประเมินผลมีประโยชน์อย่างมากต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ถ้าไม่มีการวัดผลแล้วเราไม่สามารถรู้ปริมาณคุณลักษณะต่างๆ ได้ โดยเฉพาะพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของมนุษย์จะคาดเดาเอาเฉยๆ ย่อมมีความผิดพลาดสูงไม่เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้นการวัดพฤติกรรมให้ละเอียด การวัดสิ่งที่ต้องการจะรู้ตามจุดมุ่งหมายจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในทุกวิชาชีพ ในทางการศึกษาและจิตวิทยา การวัดผลและประเมินผลอาจมองประโยชน์ด้านการเรียนการสอน การบริหาร การแนะแนว และการวิจัย สิ่งเหล่านี้จำเป็นต่อการเป็นครูหรือนักการศึกษามาก เพราะคนจะเป็นครูนั้นจำเป็นจะต้องมีความรู้ด้านปรัชญาการศึกษา นั่นคือ ต้องรู้ว่าอุดมการณ์ หรือทิศทางการศึกษาของไทยเป็นรูปแบบใด มีความรู้ด้านหลักสูตรซึ่งเป็นกรอบหรือขอบเขตที่กำหนดไว้ และจะต้องรู้วิธีการสอนที่จะทำให้คนเกิดพฤติกรรมและการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ ซึ่งปัญหาก็คือ จะรู้ได้อย่างไรว่าเด็กเกิด

พฤติกรรมตามที่ต้องการ ครูจึงต้องรู้จักการวัดผล รู้จักการทดสอบ รวมทั้งรู้วิธีการวิจัยเพื่อสามารถดำเนินการแก้ปัญหาที่พบ การวัดและการประเมินก่อให้เกิดประโยชน์ต่อไป (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2540: 29)

1. ด้านการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลมีประโยชน์อย่างมากต่อการเรียนการสอน เพราะในระหว่างการสอนนั้น ตามธรรมชาติครูจะสอนตามจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและของวิชานั้น ครูบางคนอาจจะสอนเฉพาะในสิ่งที่ตนถนัดสอนหรือสอนไม่ครอบคลุม การตรวจสอบโดยการวัดผลและประเมินผลจะเป็นการมองดูว่าครูสอนบกพร่องจุดใด เด็กบกพร่องเรื่องใด บทเรียนขาดความสมบูรณ์ตอนไหน เด็กได้รับความรู้ มีความสามารถตามที่คาดหวังหรือไม่ เด็กมีความสามารถในการคิดหรือมีเพียงความจำ ถ้าไม่มีเครื่องมือตรวจสอบ ผลผลิตก็จะมีแต่เด็กจำเก่งอย่างเดียวขาดความคิดอย่างเฉลียวฉลาด ทำให้คุณภาพคนของชาติตกต่ำไม่ดีเท่าที่ควร ในการเรียนการสอนและการวัดผลที่ดีจะช่วยตอบปัญหาต่างๆ ได้ เช่น เด็กคนไหนควรจะได้รับการสอนซ่อมเสริม เด็กคนไหนมีเชาวน์ปัญญาต่ำ-สูงควรเริ่มสอนเรื่องนี้ ณ จุดใด การเตรียมการสอนมีประสิทธิภาพเพียงใด กิจกรรมประกอบการเรียนการสอนเหมาะสมหรือไม่ เด็กมีเจตคติต่อวิชาเป็นอย่างไร เด็กมีบุคลิกลักษณะตามที่ต้องการหรือไม่ ฯลฯ

2. ด้านการบริหาร หมายถึง การดำเนินงาน การจัดการเพื่อให้องค์การดำเนินการไปได้ด้วยความเรียบร้อย ผู้บริหาร เช่น ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ จำเป็นต้องพึ่งพาการวัดผล เพราะข้อมูลจากการวัดและการประเมินผลจะช่วยในการตัดสินใจสั่งการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านต่างๆ ในโรงเรียน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโปรแกรมการเรียน การจัดครูเข้าสอน การรายงานผลให้ผู้ปกครองทราบ การเปรียบเทียบผลการเรียนระหว่างกลุ่มโรงเรียน ซึ่งการวัดผลจะช่วยควบคุมคุณภาพของระบบโรงเรียน

3. การแนะแนว ในระบบโรงเรียนการแนะแนวเป็นสิ่งสำคัญ การใช้แบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถหรือวัดพฤติกรรมเด็กจะช่วยให้ครูสามารถวินิจฉัยเด็กให้ดำเนินชีวิตได้ตลอดรอดฝั่ง เช่น การเลือก โปรแกรมการเรียนการเลือกอาชีพ การปรับตัวในสังคม ปัจจุบันมีการใช้แบบทดสอบเพื่อการแนะแนว อยู่เป็นจำนวนมาก

4. การวิจัย การวิจัยเป็นการแก้ปัญหาโดยวิธีการที่น่าเชื่อถือได้ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมากและการเก็บข้อมูลจะทำได้ก็ต่อเมื่อใช้เครื่องมือในการวัดผลให้เที่ยงตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย การวิจัยแต่ละเรื่องใช้ข้อมูลแตกต่างกัน เครื่องมือการวัดผลจึงแตกต่างกันไปด้วย เช่น ต้องการรู้อุดมการณ์ชีวิตของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษา ก็ต้องสร้างเครื่องมือวัดผลด้านอุดมการณ์ชีวิต เมื่อได้ข้อมูลแล้วจึงไปทำการทดสอบสมมติฐานเพื่อลงสรุปข้อมูลต่อไป ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในด้านการเรียนการสอน การแนะแนวและการบริหารงาน

การเลือกใช้เครื่องมือเพื่อการประเมิน

ประเภทของเครื่องมือเพื่อการประเมิน การจำแนกประเภทของเครื่องมือเพื่อการประเมินหรือเครื่องมือเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนก เกณฑ์ที่แตกต่างกันจะทำให้เกิดการจำแนกประเภทของเครื่องมือที่แตกต่างกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้ (สุพัตร์ พิบูลย์, 2545: 333)

1. ประเภทของเครื่องมือจำแนกตามเป้าหมายของการวัด อาจจำแนกได้ดังนี้

1.1 เครื่องมือสำหรับวัดความรู้ความสามารถของบุคคล เช่น แบบทดสอบ แบบวัดทักษะปฏิบัติ เป็นต้น

1.2 เครื่องมือสำหรับประเมินบุคลิกภาพหรือคุณลักษณะ เช่น แบบวัดเจตคติ แบบประเมินบุคลิกภาพทั่วไป แบบประเมินพฤติกรรม เป็นต้น

2. ประเภทของเครื่องมือจำแนกตามลักษณะการตอบ หรือลักษณะการเก็บรวบรวมข้อมูล อาจจำแนกได้ดังนี้

2.1 เครื่องมือที่เน้นให้แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ตอบ เช่น แบบทดสอบ แบบสอบถาม

2.2 เครื่องมือประเภทที่ใช้ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายที่ต้องการ เช่น แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์

นอกจากที่กล่าวมาแล้วนี้ นักวิชาการบางท่านอาจจำแนกประเภทของข้อมูลในลักษณะอื่นๆ การจำแนกประเภทของข้อมูล จะทำให้ผู้ประเมินมองเห็นแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น อีกทั้งจะช่วยให้นักประเมินได้ระลึกถึงทางเลือกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในวงกว้างมากยิ่งขึ้น หนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย หรือเพื่อการประเมิน อาจมีการเลือกใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีลักษณะทางกายภาพ มองเห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบวัดทักษะปฏิบัติ แบบวัดเจตคติ แบบวัดบุคลิกภาพด้านต่างๆ เป็นต้น ในขณะเดียวกัน อาจจะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่อยู่ในรูปกระบวนการหรือเทคนิค เช่น การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์หมู่ การประชุมพิจารณา การสัมภาษณ์ผล การพัฒนาระบบฐานข้อมูล เป็นต้น ซึ่งในกระบวนการหรือวิธีการเก็บข้อมูลเหล่านี้ มักจะใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทที่เป็นแบบฟอร์มที่เป็นรูปธรรม ประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภทร่วมกัน

ความสำคัญของการเลือกใช้เครื่องมือเพื่อการประเมิน โดยทั่วไปในการออกแบบประเมิน นักประเมินจะวางแผนหรือกำหนดกรอบแนวทางใน 3 รายการหลักๆ คือ

1. การออกแบบในเรื่องกลุ่มตัวอย่าง แหล่งข้อมูล หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก

2. การออกแบบในเรื่องการวัดตัวแปรที่บ่งชี้ ซึ่งจะครอบคลุมในเรื่องการระบุประเภทเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดแนวทางการพัฒนาเครื่องมือ และกำหนดแนวทางการรวบรวมข้อมูล

3. การออกแบบในเรื่องแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล หรือการเลือกใช้สถิติต่าง ๆ ทั้งนี้ผลของประเมินจะมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด หรือสามารถตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทั้งสามประการนี้

โดยนัยสำคัญดังกล่าวนี้ จะเห็นว่าการเลือกใช้เครื่องมือเพื่อการประเมินหรือเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลถือเป็นเรื่องสำคัญประการหนึ่งในการออกแบบการประเมินผล การเลือกใช้เครื่องมือประเมินอย่างเหมาะสมจะมีผลต่อความน่าเชื่อถือ ความถูกต้องของข้อมูล ตลอดจนความมีประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเลือกใช้เครื่องมือเพื่อการประเมินมีบทบาทสำคัญต่องานประเมินใน 2 ลักษณะ คือ

1. การเลือกใช้ข้อมูลเพื่อการประเมินที่เหมาะสมกับลักษณะของตัวแปร หรือตัวบ่งชี้ จะก่อให้เกิดประสิทธิผลในการวัด กล่าวคือทำให้ได้ผลการวัดที่ถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ เช่น กรณีที่ต้องการวัดความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การเลือกใช้แบบทดสอบ จะทำให้ได้ข้อมูลที่ต้องการมากกว่าการสอบถามให้ประเมินตนเอง หรือในกรณีที่ต้องการวัดความก้าวร้าวของบุคคล การสังเกตพฤติกรรมจะทำให้ได้ข้อมูลที่ต้องการมากกว่าการให้ประเมินตนเอง เป็นต้น ในการนี้ข้อมูลที่ต้องการ จะนำไปสู่การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ต้องการประเมินได้อย่างแม่นยำ เชื่อถือได้ หรือทำให้การประเมินเชื่อถือได้

2. การเลือกใช้เครื่องมือเพื่อการประเมินได้อย่างสอดคล้อง เหมาะสมกับสถานการณ์หรือเงื่อนไขข้อจำกัดต่างๆ ในการประเมิน จะทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว คล่องตัว ประหยัดค่าใช้จ่ายหรือประหยัดทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม เพื่อประเมินท่าทีความรู้สึกระหว่างนักเรียนกับครูจะประหยัดและคุ้มค่ามากกว่าการส่งคณะนักประเมินออกไปสัมภาษณ์โดยตรง การให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองรายงานพฤติกรรมอาการของเยาวชนที่อยู่ในความรับผิดชอบ จะประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่าการออกไปสัมภาษณ์หรือสังเกตโดยตรง เป็นต้น

หลักการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา

พิชิต ฤทธิจุฑา (2545: 11) ได้กล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้การวัดผลและประเมินผลการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ ควรยึดหลักในการปฏิบัติ ดังนี้

1. **วัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย** การวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการตรวจสอบการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้จัดให้กับผู้เรียนนั้น ผู้เรียนสามารถบรรลุตามจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด ดังนั้น การวัดและประเมินผลแต่ละครั้งจึงต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนในการวัด และในการสอนครูก็ยึดหลักสูตรเป็นหลัก โดยการวิเคราะห์หลักสูตร แล้วตั้งจุดมุ่งหมาย และวัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย หากการวัดแต่ละครั้งไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายที่จะวัด ผลของการวัดก็จะเป็นความหมายแต่

ก่อให้เกิดความผิดพลาดในการนำผลการวัดไปใช้ ความผิดพลาดที่ทำให้การวัดไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายมี ดังนี้

1.1 ไม่ศึกษาหรือนิยามคุณลักษณะที่ต้องการวัดให้ชัดเจน บางครั้งผู้วัดไม่เข้าใจสิ่งที่จะวัดอย่างชัดเจนเพียงพอ หรือเข้าใจในสิ่งที่วัดผิด ทำให้วัดไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการจะวัด ข้อมูลที่ได้จากการวัดไม่สามารถแปลความหมายได้อย่างมั่นใจ ดังนั้น เพื่อให้การวัดตรงกับจุดมุ่งหมายที่จะวัดและเป็นรูปธรรม ผู้วัดควรนิยามหรือให้ความหมายคุณลักษณะที่วัดให้ชัดเจนก่อน

1.2 ใช้เครื่องมือไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะวัด เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลมีหลายชนิด เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสอบถาม เป็นต้น ซึ่งเครื่องมือแต่ละชนิดมีลักษณะและคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการวัดคุณลักษณะที่แตกต่างกันออกไป หากเลือกใช้เครื่องมือไม่เหมาะสมกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด ข้อมูลจากผลการวัดย่อมมีความเชื่อถือได้น้อย อันจะก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการประเมินผลตามไปด้วย

1.3 วัดได้ไม่ครบถ้วน ในทางการศึกษาคุณลักษณะหนึ่งๆ อาจมีองค์ประกอบหลายอย่าง การวัดผลจำเป็นต้องวัดให้ครอบคลุมทุกส่วนของคุณลักษณะนั้นๆ หากวัดเพียงบางส่วนหรือด้านใดด้านหนึ่งหรือวัดหลายด้านแต่ไม่ครอบคลุม ย่อมทำให้เกิดผลการวัดนั้นคลาดเคลื่อนและการประเมินผลก็คลาดเคลื่อนตามไปด้วย ดังนั้น เพื่อให้การวัดผลสมบูรณ์มากที่สุดควรใช้เครื่องมือหลายๆ ชนิด เพราะไม่มีเครื่องมือชนิดใดที่วัดผลได้ครบถ้วน

1.4 การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะวัดไม่เหมาะสม การเลือกกลุ่มตัวอย่างในที่นี้หมายถึงกลุ่มตัวอย่างของเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด หากเลือกกลุ่มตัวอย่างของเนื้อหาและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น เลือกเอารายละเอียดปลีกย่อยมากเกินไป แทนที่จะใช้สาระหลักขององค์ประกอบนั้นๆ ผลการวัดที่ได้ย่อมไม่ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายที่จะวัด และการแปลความหมายของผลการประเมินย่อมขาดความเชื่อถือ

2. **ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ** แม้ว่าเราจะมีจุดประสงค์ในการวัดที่ชัดเจน เลือกเครื่องมือวัดได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์แล้วก็ตาม แต่หากข้อมูลขาดคุณภาพ ผลการวัดก็ขาดคุณภาพไปด้วย และเมื่อนำผลการวัดไปประเมินผล ผลการประเมินย่อมมีโอกาสผิดพลาดได้ ดังนั้น เพื่อให้ผลของการวัดมีความเชื่อถือได้จึงควรเลือกใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ

3. **คำนึงถึงความยุติธรรม** คุณธรรมที่สำคัญประการหนึ่งของผู้ที่ทำหน้าที่การประเมินผล เป็นสิ่งที่ครูจะต้องคำนึงถึงทุกครั้งที่ทำกรวัดและประเมินผลการศึกษา กล่าวคือจะต้องวัดประเมินผลด้วยใจเป็นกลางไม่ลำเอียงหรืออคติ ตัดสินตามหลักวิชาเช่น การตรวจข้อสอบโดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน จัดกระทำให้ผู้ถูกวัดอยู่ภายใต้สถานการณ์เดียวกัน ตัดสินผลการวัดโดยใช้เกณฑ์เดียวกัน

เป็นต้น หากการดำเนินการขึ้นใดขึ้นหนึ่งขาดความยุติธรรมแล้ว ก็ย่อมส่งผลให้การวัดและการประเมินผลขาดความเชื่อถือตามไปด้วย

4. การแปลผลให้ถูกต้อง การวัดและประเมินผลการศึกษา มีเป้าหมายเพื่อนำผลไปใช้ในการอธิบายหรือเปรียบเทียบกันในคุณลักษณะนั้นๆ ดังนั้น การแปลผลที่ได้ต้องพิจารณาให้รอบครอบ ก่อนที่จะสรุปโดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์และวิธีการแปลความเป็นสำคัญ พิจารณาตามหลักตรรกวิทยา ความสมเหตุสมผล ความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินในครั้งนั้นว่าเป็นแบบอิงเกณฑ์หรืออิงกลุ่ม นอกจากนี้ ครูจำเป็นต้องมีความรู้ในมาตรการวัดและสถิติที่นำมาใช้ด้วย

5. ใช้ผลของการวัดและการประเมินผลให้คุ้มค่า การวัดการประเมินผลแต่ละครั้งเป็นงานที่ต้องลงทุนทั้งในด้านพลังงาน ความคิด กำลังกาย เวลา และงบประมาณ เพื่อให้สามารถวัดผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หากผลการวัดที่ครูนำมาใช้ในการตัดสินใจได้หรือตกให้แก่ผู้เรียนเท่านั้น นับว่าเป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่า เพราะผลของการวัดและประเมินผลสามารถนำมาใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้อีก เช่น ใช้สำหรับวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาการสอนของครู เป็นข้อมูลสำหรับการแนะแนวผู้เรียนและผู้ปกครอง และเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของครู หรือปรับปรุงการบริหารงานในโรงเรียน เป็นต้น

สำเริง บุญเรืองรัตน์ และคณะ (2531: 144) ได้กล่าวถึง การประเมินผลการสอน (Evaluation of Teaching) เป็นขบวนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตัดสินใจเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหรือเลือกวิธีการใหม่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน ครอนบัค (Cronbach) ได้ให้ข้อคิดไว้ว่า การประเมินผลการสอนที่ดีนั้นควรบอกได้ว่าวัตถุประสงค์การสอน วิธีการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีหรือไม่ และสามารถบอกได้ว่าจะต้องเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตรงไหน อย่างไร นอกจากนั้น สเปนเซอร์และอิลีย์โมนิ (Spencer; & Aleamoni) เสนอแนะว่า วิธีการที่เชื่อถือได้และเที่ยงตรงในการประเมินผลการสอนของครู ก็คือความคิดเห็นของนักเรียนที่เกี่ยวกับการสอนและกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้สอนจัดการอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนสังเกตผู้สอนมาเป็นเวลานานและใกล้ชิดกับการสอนของครูมากที่สุด

สำเริง บุญเรืองรัตน์ และคณะ ได้สร้างเครื่องมือประเมินผลการสอนขึ้นมาโดยมีองค์ประกอบดังนี้

1. เจตคติที่มีต่อวิชาที่เรียน
2. เนื้อหาที่เรียน
3. วิธีสอน
4. ตัวผู้สอน

5. ความสนใจของนักเรียน

6. การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้การสอนระหว่างครูและนักเรียน

ในการสร้างคำถามให้น้องค้ประกอบทั้ง 6 ด้าน มาสร้างคำถามเพื่อให้นักเรียนได้ประเมินความ เห็นของนักเรียนต่องค้ประกอบทั้ง 6 ด้าน จะเป็นภาพสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพการสอนของ ผู้สอน

วิธีการประเมินผลการสอน

วิธีการประเมินผลการสอน (Evaluation Teaching Method) จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีวิธีการประเมินผลการสอนโดย ทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของครูผู้สอน ซึ่งเป้าหมายสำคัญของการประเมินผลก็คือ ผู้สอนต้องการข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การวัดความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของความ รู้สึก เจตคติ ความเชื่อและค่านิยมของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งสามารถเปลี่ยนไปได้ตามข้อเท็จจริงหรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป เช่น ความเชื่อพื้นฐานความรู้ สถานภาพและสภาพแวดล้อม วิธีวัดความคิดเห็นโดยทั่วไปคือ วิธีการตอบแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ซึ่ง Best (อ้างในอนันต์. 2541: 10) ได้เสนอแนะว่าวิธีที่ง่ายที่สุดที่จะบอกถึงความคิดเห็นคือ การแสดงออกให้เห็นถึงร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ เพราะทำให้เห็นว่าความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะใดและจะได้ทำตามข้อคิดเห็นเหล่านั้นได้ และ Thomas (อ้างในอนันต์. 2541: 10) ได้เสนอแนะว่าการวัดความคิดเห็นโดยทั่วไปต้องมีส่วนประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัดสิ่งเร้าและการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาเป็นระดับ สูง ต่ำ มาก น้อย วิธีวัดความคิดเห็นนั้นโดยมากจะใช้การตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้ที่จะตอบคำถามเลือกตอบตามแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามประเภทนี้นิยมสร้างตามแนวของ Likert Scale ซึ่งแบ่งน้ำหนักความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ส่วนการให้คะแนนจะขึ้นอยู่กับข้อความลักษณะบวก (Positive) หรือทางลบ (Negative) การนำแนวความคิดเรื่องความคิดเห็นมาใช้ประโยชน์นั้น จึงมองในแง่ที่ว่าความคิดเห็นเป็นตัวบ่งชี้หรือทำนายพฤติกรรม

การประเมินผลโดยใช้แบบจำลองของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam CIPP Model)

การประเมินผลโดยใช้แบบจำลองของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam CIPP Model) การประเมินผลด้วยวิธีนี้มีข้อแนะนำขั้นตอนการประเมินผลว่าจะต้องทำการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นต่อไปนี้ (วาสนา ประवालพฤษ. 2544:132)

1. ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ซึ่งหมายถึง สภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ สภาพพื้นฐานของผู้เรียน สภาพห้องเรียน บรรยากาศในห้องเรียน อันเป็นภาวะแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้สอน (วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ทักษะ) ผู้เรียน (เพศ อายุ ทักษะ บุคลิกภาพ ระดับสติปัญญา) ประมวลการสอน สื่อการสอน ตำรา วิธีสอน อุปกรณ์การสอน

3. ด้านกระบวนการ (Process) หมายถึง กระบวนการพฤติกรรมต่างๆ ที่ใช้ในห้องเรียน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น พฤติกรรมการสอน ได้แก่ การบรรยาย การให้คำถามการเสริมแรง การจูงใจ เป็นต้น

4. ด้านผลผลิต (Product) นั่นก็คือ การประเมินคุณภาพของนิสิตในด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม พฤติกรรมทักษะต่างๆ รวมทั้งทัศนคติต่อการเรียน

กล่าวโดยสรุป การประเมินผลเป็นการรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรมหรือโครงการ เพื่อตัดสินใจปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือเลือกวิธีการดำเนินการที่เหมาะสม โดยมีการกำหนดวิธีการประเมิน กำหนดตัวชี้วัดหรือเครื่องมือที่ต้องการวัด กำหนดเกณฑ์เปรียบเทียบตัวชี้วัดกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลผล สรุปผลและมีการรายงานผลการประเมินเพื่อตัดสินใจดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจดำเนินการเพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อไป ในการประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม ผู้สอนพิจารณาองค์ประกอบด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ได้แก่ สภาพห้องเรียน สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน ผู้เรียน วิทยากรค่ายพักแรม วิธีการสอน สื่อการสอน เอกสารประกอบการเรียน ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ พฤติกรรมการสอน การฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม ด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ คุณภาพนิสิต ด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถ พฤติกรรม ทักษะต่างๆ ทักษะต่อการเรียน คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งผลที่ได้รับจากการศึกษา สามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดตามหลักการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้

ความหมายการเรียนรู้

การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) หรือด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ที่ค่อนข้างถาวร หรือการเปลี่ยนแปลงขีดความสามารถของพฤติกรรมเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งจะเป็นผล

มาจากประสบการณ์ หรือการฝึกฝนที่ได้รับการเสริมแรง หรือการสังเกตการกระทำของตัวแบบที่ได้รับการเสริมแรง แต่ไม่ใช้การเปลี่ยนแปลงทางกายชั่วคราว เช่น การเจ็บป่วย ความอ่อนเพลีย หรือผลจากการใช้ยาและไม่ใช้การตอบสนองที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น สัญชาตญาณ วุฒิภาวะ หรือปฏิกิริยาสะท้อน (ดวงเดือน ศาสตรภท. 2547: 106)

กระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วยส่วนสำคัญดังต่อไปนี้ (Cronbach. อ้างในดวงเดือน)

1. สถานการณ์ คือสิ่งแวดล้อมหรือบรรยากาศรอบตัวผู้เรียน
2. ลักษณะประจำตัวบุคคล ได้แก่ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ความพร้อม ลักษณะประจำตัวของบุคคลมีส่วนช่วยให้การเรียนรู้สำเร็จหรือล้มเหลว
3. จุดมุ่งหมาย ถ้าผู้เรียนได้ทราบจุดมุ่งหมายของสิ่งที่เรียน จะทำให้การเรียนรู้บรรลุผลสำเร็จได้ง่ายขึ้น
4. การแปลความหมาย เป็นการนำตัวเองเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ เพื่อแปลความหมายของสิ่งที่พบ เพื่อช่วยให้เกิดการแก้ปัญหา
5. การกระทำ เป็นการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่พบหลังจากแปลความหมายไปแล้ว
6. ผลการปฏิบัติ ได้แก่ ผลที่ได้รับจากการกระทำ ถ้าเป็นผลดีก็สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้ แต่ถ้าผลที่ได้รับนั้นต้องพบกับความล้มเหลวจะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงการกระทำใหม่หรืออาจจะต้องเริ่มโดยการไปแปลความหมายในสถานการณ์นั้นใหม่
7. ปฏิบัติต่อความล้มเหลวคือการตอบสนองต่อความล้มเหลว บางคนอาจแก้ไขปรับปรุงวิธี การตอบสนองเพื่อให้ได้วิธีที่ดี หรือบางคนอาจเลิกความหวังเดิมเสีย

ในการเรียนการสอนจะต้องพิจารณาตัวบุคคลและสถานที่ โดยผู้สอนจะต้องเตรียมจัดกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์หรือสถานการณ์ที่เอื้อต่อผู้เรียน พร้อมทั้งต้องให้รู้จุดมุ่งหมายของการเรียน เพื่อให้ทราบว่าการเรียนในวิชานี้จะช่วยให้เขาประสบความสำเร็จได้อย่างไร หรือในกรณีที่พบความล้มเหลว จะมีทางแก้ไขปัญหา ปรับปรุงวิธีการได้อย่างไร

ปัจจัยสำคัญต่อการเรียนรู้

1. ระบบประสาท การเรียนรู้เกิดจากกระบวนการทำงานที่สลับซับซ้อนของระบบประสาทที่ทำงานอย่างต่อเนื่องประสานกัน เริ่มตั้งแต่การรับรู้ของประสาทสัมผัสที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลใหม่ที่ได้รับ เข้ามากับประสบการณ์เดิม บันทึกเก็บไว้เป็นร่องรอยความทรงจำในสมอง ซึ่งถ้าบุคคลมีความบกพร่องทางระบบประสาท จะทำให้การเรียนรู้ไม่เป็นไปตามปกติ

2. สถิติปัญญา โดยทั่วไปคนที่มีความสติปัญญาดีย่อมมีความสามารถในการเรียนรู้ดี เพราะสามารถจดจำ และพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ได้รวดเร็วและถูกต้องมากกว่าผู้ที่มีสติปัญญาด้อยกว่า
3. อายุ จากผลการศึกษาทางจิตวิทยาโดยทั่วไป พบว่า เด็กเล็กมีอัตราการเรียนรู้เร็วที่สุด ส่วน วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น มีการเรียนรู้ได้เร็วกว่าผู้ใหญ่ตอนกลางและผู้สูงอายุ
4. ความตั้งใจ เป็นที่สังเกตว่า ถ้าผู้เรียนมีความตั้งใจสูง มีกำลังใจดีไม่ทอดทิ้ง การเรียนรู้ย่อมเกิดขึ้นได้ง่าย
5. แรงจูงใจ เป็นปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการเรียนรู้ เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จนบรรลุวัตถุประสงค์
6. อารมณ์ มีผลต่อการใช้สติปัญญา คนที่มีอารมณ์รุนแรง เช่น มีความกลัว มีความวิตกกังวล มีความตื่นเต้นมาก มักจะทำให้เกิดความล้มเหลวในการเรียนรู้ได้
7. เนื้อหาของสิ่งที่เรียนรู้ เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับอายุ ระดับสติปัญญาของผู้เรียน และความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสถานการณ์ย่อมช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว
8. สถานการณ์ที่เรียนรู้ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เร็วขึ้นถ้าอยู่ในสถานการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน
9. วิธีเรียนที่ถูกต้อง ถ้าบุคคลได้ใช้วิธีเรียนที่ถูกต้องเหมาะสม จะทำให้เกิดผลดีต่อการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้

การเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่สำคัญของมนุษย์ในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ การงาน มนุษย์จะเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงก่อนตายเพื่อปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม เรียนรู้วัฒนธรรม เรียนรู้การอยู่ร่วมกับเพื่อนมนุษย์ และเรียนรู้เพื่อให้มีวิชาชีพในการประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว ตลอดจนเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในชีวิต

ทิสนา แชมณี และคณะ (2545: 13-14) ได้ให้ความหมาย กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Learning Process) หมายถึง การดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนหรือการใช้วิธีการต่างๆ ที่ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการทางสติปัญญาและจิตใจของบุคคลในการรับรู้สิ่งเร้าต่างๆ และพยายามสร้างความหมายของสิ่งเร้าหรือประสบการณ์ที่ตนได้รับเพื่อให้เกิดความเข้าใจในประสบการณ์นั้น โดยอาศัยกระบวนการทางสังคมเข้ามาช่วย เป้าหมายของการเรียนรู้คือ การนำความรู้ไปใช้เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองทั้งในด้าน เจตคติ ความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจ และการกระทำต่างๆ ในการดำรงชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่น กระบวนการเรียนรู้มีลักษณะสำคัญดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญา หรือเป็นกระบวนการทางสมองซึ่งบุคคลใช้ในการสร้างความเข้าใจหรือสร้างความหมายของสิ่งต่าง ๆ ให้แก่ตนเอง กระบวนการเรียนรู้เป็นการจัดกระทำต่อข้อมูล
 2. การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะตนหรือเป็นประสบการณ์ส่วนตัวที่ไม่มีผู้ใดเรียนรู้หรือสามารถทำแทนกันได้
 3. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม เนื่องจากบุคคลอยู่ในสังคมซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อตน การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจึงสามารถกระตุ้นการเรียนรู้และขยายขอบเขตของความรู้ด้วย
 4. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นได้ทั้งจากการคิด และการกระทำรวมทั้งการแก้ปัญหาและการศึกษาวิจัยต่างๆ
 5. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ต้นตอสนุกสนานทำให้ผู้เรียนรู้สึกผูกพันเกิดความรู้ หรือ ทำท่าย
 6. การเรียนรู้อาศัยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สภาพแวดล้อมที่ดีสามารถเอื้ออำนวยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้
 7. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นได้ทุกช่วงเวลาทุกสถานที่ทั้งในสถานศึกษารอบครัวชุมชน
 8. การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้จะส่งผลต่อการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงตนเองทั้งทาง ด้านเจตคติความรู้สึกรู้สึกความคิดและการกระทำ เพื่อการดำรงชีวิตอย่างปกติสุขและความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
 9. การเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต บุคคลจำเป็นต้องเรียนอยู่เสมอ เพื่อการพัฒนาชีวิตจิตใจของตนเอง การสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นกระบวนการที่ยั่งยืนช่วยให้บุคคลและสังคมมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- หากผู้เรียนได้รับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ดี มีขั้นตอนและวิธีการที่เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ก็จะช่วยให้เกิดผลการเรียนรู้ที่นั่นคือเกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะและเจตคติที่ดีต่อไป

การวัดผลการเรียนรู้

เมื่อมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนแล้ว ครูจะรู้ได้อย่างไรว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จะช่วยให้การปฏิบัติงานของครูอย่างครบวงจร การวัดผลเป็นวิธีการหรือกระบวนการในการดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลว่าสิ่งหนึ่งๆ มีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะเป็นไปตามต้องการหรือไม่ ซึ่งอาจจะแสดงออกมาเป็นสิ่งที่สังเกตได้ วัดได้ โดยเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่แทนจำนวนหรือปริมาณของคุณลักษณะต่างเหล่านั้นๆ การวัดผลทางการศึกษาโดยทั่วไปจะครอบคลุมด้านต่างๆ ดังนี้ (ทิตินา เขมมณี และคณะ. 2545: 40)

1. การวัดความสามารถทางสติปัญญา (Cognitive domain) ส่วนใหญ่เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบหรือแบบทดสอบ (test) เป็นเครื่องมือ แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบสอบที่ครูสามารถสร้างขึ้นได้เอง (Teacher-made test) หรืออาจเป็นแบบสอบมาตรฐานก็ได้ (Standardized test)

2. การวัดความสามารถทางด้านทักษะปฏิบัติ (Psychomotor domain) เป็นการวัดความสามารถในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งสามารถใช้หลายวิธี เช่น ใช้การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการตรวจผลงาน โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น แบบวัดทักษะปฏิบัติ แบบทดสอบ แบบตรวจผลงาน และ แบบสังเกตสังเกตพฤติกรรม เป็นต้น

3. การวัดความรู้สึก อารมณ์ และเจตคติ (Affective domain) เป็นการวัดในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกและอารมณ์ เช่น ความสนใจ ความพอใจ ความกลัว รวมทั้งเจตคติ และค่านิยมต่าง ๆ ซึ่งสามารถวัดได้โดยการสังเกตพฤติกรรม การสอบถาม การสัมภาษณ์ การสำรวจและการใช้เครื่องมือการวัดผลทางจิตวิทยา เช่น แบบวัดเจตคติ แบบวัดความสนใจ แบบสำรวจค่านิยม เป็นต้น

4. การวัดทักษะกระบวนการ (Process skill) ได้แก่

4.1 การวัดทักษะกระบวนการทางสติปัญญา (Cognitive domain) เป็นการวัดความสามารถทางการคิด ซึ่งเป็นกระบวนการทางสมองที่มองไม่เห็น แต่ปัจจุบันได้มีผู้ค้นคิดเทคนิควิธีการและเครื่องมือต่างๆ เพื่อช่วยให้สามารถวัดกระบวนการที่เกิดขึ้นเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสม เช่น แบบวัดกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบบวัดกระบวนการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แบบวัดกระบวนการแบบสืบสอบ เป็นต้น

4.2 การวัดทักษะกระบวนการสังคม (Social skills) การวัดทักษะกระบวนการทางสังคม เป็นการวัดความสามารถทางการติดต่อปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเช่น กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นต้น เครื่องมือที่ใช้มีทั้งที่อยู่ในรูปของแบบทดสอบแบบสังเกตพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ ฯลฯ

การประเมินผลการเรียนรู้

นักการศึกษาบางท่านใช้คำว่าประเมินผลในความหมายที่ครอบคลุมการวัดผลด้วย แต่บางท่านแยกความหมายของการวัดผลและการประเมินผลออกจากกัน ในส่วนประเมินผลนั้น มีแนวคิดสำคัญ 2 ประการ คือ (ทิสนา แชนนี และคณะ. 2545: 45-46)

1. การประเมินผล ที่ตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “Evaluation” หมายถึง การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถของผู้เรียนด้านต่างๆ ที่ได้ทำการวัดผลไว้แล้ว และนำมาวินิจฉัยตัดสินคุณค่าด้วยเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งการประเมินผลเป็นผลของการตัดสินใจจากผู้ประเมิน ไม่ใช่ผลจากการวัดโดยตรงแต่ต้องนำผลจากการวัดมาตัดสินด้วยเกณฑ์อีกครั้งหนึ่ง

2. การประเมิน ที่ตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “Assessment” เป็นคำที่นำมาใช้ในความหมายของการประเมินแนวใหม่เพื่อให้ต่างไปจากแนวคิดเดิมหมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถของผู้เรียนด้านต่างๆ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณลักษณะ และนำมาเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ และป้อนกลับให้แก่ผู้เรียนหรือครูนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับผู้เรียน หรือตัดสินประสิทธิภาพในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

โดยทั่วไป ครูผู้สอนจำเป็นต้องดำเนินการประเมินผลอย่างน้อยใน 2 ลักษณะดังนี้

1. การประเมินผลย่อยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (formative evaluation) การประเมินผลนี้ ผู้สอนจะทำเป็นระยะๆ เพื่อที่จะดูว่าผู้เรียนมีอุปสรรคข้อขัดข้องในการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติตามที่ต้องการอะไรบ้าง ข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในบทเรียนย่อย ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึกระหว่างการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การใช้สื่อ และต่อผู้สอน ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สอนในการแก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนให้เหมาะสม รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือผู้เรียนและช่วยแก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนตั้งแต่อายุในระยะเริ่มต้น

2. การประเมินผลรวบรวมเพื่อตัดสิน (Summative evaluation) การประเมินผลลักษณะนี้มีวัตถุประสงค์ในการตัดสินผล เช่น การประเมินผลปลายปีเพื่อเลื่อนชั้น การประเมินผลให้ระดับคะแนนรายวิชาเมื่อเรียนจบ การประเมินผลนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนได้ทราบระดับความสำเร็จในการเรียนรู้ของตนเอง

วิธีการประเมินผลการเรียนที่นิยมใช้ในปัจจุบันมีดังนี้

1. การประเมินผลแบบอิงกลุ่ม (norm-referenced evaluation) การประเมินผลด้วยวิธีใช้เปรียบเทียบกับกลุ่มผู้เรียนที่ได้รับการวัดผลการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือชุดเดียวกัน ดังนั้นความสามารถของผู้เรียนที่ได้รับการวัดผลเรียนรู้ด้วยเครื่องมือชุดเดียวกัน การประเมินหรือตีค่าออกมาจึงขึ้นกับความสามารถของกลุ่มที่ได้รับการทดสอบ

2. การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ (criterion-referenced evaluation) การประเมินผลแบบนี้เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียนโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น หากผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ถือว่าประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ดังนั้น การกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสม จึงเป็นเรื่องสำคัญในการประเมินผลแบบนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้

ในกระบวนการเรียนรู้มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 6 ประเภท คือ

1. ทฤษฎีความสัมพันธ์ (Associationism or Associationistic Theories)
2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning Theory)

3. ทฤษฎีการรู้คิดหรือทฤษฎีสนาม (Cognitive or Field Theory)
4. ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสตร์ (Buddhistic learning Theory)
5. ทฤษฎีการเล่น (Theory of Play)
6. ทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ (A Heirachy of Need)

ทฤษฎีดังกล่าวมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ (ดวงเดือน ศาสตราจารย์, 2547: 108 -119)

1. ทฤษฎีความสัมพันธ์ (Associationism or Associationistic Theories)

ทฤษฎีความสัมพันธ์แบ่งออกเป็นทฤษฎีย่อย ๆ ที่สำคัญคือ

1.1 ทฤษฎีความเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (Thorndike's Connectionism) เจ้าของทฤษฎี คือ เอ็ดเวิร์ด ธอร์นไดค์ (Edward Thorndike) นักการศึกษาและนักจิตวิทยาชาวสหรัฐอเมริกา ทฤษฎีนี้ตั้งขึ้นจากผลการทดลองการเรียนรู้ของสัตว์ชนิดต่างๆ เช่น แมว สุนัข ลิง สัตว์ที่เขาใช้ในการทดลอง มากที่สุดคือแมว เขาจับแมวหิวใส่กรง มีอาหารตั้งทิ้งไว้นอกกรงให้แมวมองเห็นแต่เอื้อมไม่ถึง กรงนี้มีประตูกลเปิดออกไปได้ ในการทดลองครั้งแรก แมวหิวจัดมีอาการงุ่นง่าน จะหาทางออกอยู่นานโดยการใช้ตัวของมันสีไปรอบๆ กรง และตะปบไปทั่วจนกระทั่งตะปบถูกประตูกล และเปิดออกไปได้ ในการทดลองครั้งต่อๆ มาแมวใช้เวลาน้อยกว่าครั้งแรกในการทำให้ประตูกลเปิดออก จากผลการทดลองเขาสรุปผลเป็นกฎการเรียนรู้ไว้ว่าการลองผิดลองถูกจะนำไปสู่การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) และการตอบสนอง (Response) ดังนั้น การเรียนรู้ก็คือความสัมพันธ์เชื่อมโยง ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองของอินทรีย์ ธอร์นไดค์ ได้ตั้งกฎการเรียนรู้ 3 กฎ คือ

1. กฎแห่งผล (Law of Effect) กฎนี้กล่าวว่าการได้รางวัลและความสมหวังจะช่วยส่งเสริมการแสดงพฤติกรรมนั้นให้เกิดขึ้นอีก สำหรับการลงโทษและความผิดหวังจะทำให้เกิดการละทิ้งพฤติกรรมที่ไม่ให้ผลนั้น และจะหันไปใช้พฤติกรรมที่ทำให้เกิดความสมหวังต่อไป

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) หรือเรียกอีกชื่อว่ากฎแห่งการใช้และการไม่ใช้ กฎนี้กล่าวว่า ถ้าพฤติกรรมใดๆ ที่ได้กระทำซ้ำๆ จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองทวีมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามพฤติกรรมใดๆ ที่อินทรีย์ไม่ค่อยมีโอกาสที่ได้ทำ จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองลดลง และค่อยๆ จางหายไปในที่สุด

3. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กฎนี้กล่าวว่า ถ้าอินทรีย์พร้อมที่จะทำอะไรแล้วได้ทำลงไป ย่อมก่อให้เกิดความพอใจตามมา ในทางตรงกันข้ามหากอินทรีย์พร้อมที่จะกระทำแล้วถูกชะงักไม่ให้กระทำ ทำให้เกิดความไม่พอใจหรือไม่สบายใจ ในกรณีที่อินทรีย์ไม่พร้อมที่จะกระทำ แต่จะต้องทำอะไรลงไปก็ย่อมจะเกิดความไม่สบายใจเช่นกัน ตัวอย่างเช่น ในเวลาที่

คนเราหิว ถ้าได้กินอาหารเข้าไปย่อมได้รับความพอใจ แต่หากมีผู้ขัดขวางการกินอาหารก็จะรู้สึกไม่พอใจ

1.2 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classic Conditioning) พาฟลอฟ (Pavlov) นักสรีรวิทยาชาวรัสเซีย เขาสนใจการวางเงื่อนไขปฏิกิริยาสะท้อน เขาเริ่มทดลองโดยเอาสุนัขหิวตัวหนึ่งมาในห้องทดลอง แล้วเจาะข้างแก้มสุนัขตรงต่อมน้ำลายเอาสายยางต่อเข้าไปรับน้ำลายที่ไหลออกจากปากสุนัข เพื่อจะได้ทราบปริมาณน้ำลายของสุนัข ในระยะเริ่มต้น พาฟลอฟทดลองสั้นกระดิ่ง พบว่า สุนัขเฉยๆ และเมื่อเขาเป่าผงเนื้อไปที่ปากสุนัข ปรากฏว่าสุนัขน้ำลายไหล ต่อจากนั้นเขาได้ทดลองสั้นกระดิ่งและตามด้วยการเป่าผงเนื้อไปที่ปากสุนัข ปรากฏว่าสุนัขน้ำลายไหล เขาทำเช่นนี้ติดต่อกันหลายครั้ง ต่อมาเขาสั้นกระดิ่งเพียงอย่างเดียวโดยไม่ให้ผงเนื้อ ก็สามารถทำให้สุนัขน้ำลายไหลได้ แสดงว่าเขาได้วางเงื่อนไขปฏิกิริยาสะท้อนได้สำเร็จและสุนัขตัวนี้ก็เกิดการเรียนรู้แล้ว

ผลการทดลองนี้ทำให้ทราบได้ว่า การวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก คือการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าที่ได้วางเงื่อนไขกับปฏิกิริยาสะท้อนที่ถูกวางเงื่อนไข จากการทดลองของพาฟลอฟ ที่ใช้สุนัขทดลองนั้น ต่อมาได้มีการทดลองของนักจิตวิทยาที่ทดลองกับมนุษย์ คือการทดลองของวัตสัน

พฤติกรรมนิยมของวัตสัน (Watson's Behaviorism) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันได้ทดลองกับเด็กชายชื่ออัลเบิร์ต (Albert) อายุ 11 เดือนซึ่งมีความคุ้นเคยกับหนูขาวเนื่องจากมารดาเป็นผู้ช่วยของวัตสัน นำอัลเบิร์ตมาไว้ในห้องทดลองตั้งแต่ยังเล็กๆ อัลเบิร์ตเห็นหนูขาวก็จะเข้าไปเล่นด้วยโดยไม่มีอาการกลัว วันหนึ่งขณะที่อัลเบิร์ตกำลังจะเอื้อมมือไปจับหนูขาว วัตสันก็ตีฉาบเหล็กทำให้เกิดเสียงดังสนั่นทางด้านหลังของอัลเบิร์ต เสียงดังทำให้เด็กตกใจกลัวตัวสั่นและร้องไห้ ต่อจากนั้นเมื่ออัลเบิร์ตเห็นหนูขาวก็จะตกใจกลัวและร้องไห้ ไม่ยอมเข้าใกล้หนูขาวอีกเลย ทั้งๆ ที่เขาวางเงื่อนไขเพียงครั้งเดียว ลักษณะนี้เป็นการทดลองที่วางเงื่อนไขปฏิกิริยาสะท้อน เช่นเดียวกับพาฟลอฟ เพราะเด็กอายุ 11 เดือน ทุกคนจะกลัวเสียงดัง ดังนั้นเมื่อเอาเสียงดังมาเข้าคู่กับหนูขาว จึงทำให้เด็กกลัวหนูขาวไปด้วย วัตสันสรุปว่าความยุ่งยากซับซ้อนทางอารมณ์ในชีวิตของคนเราทุกวันนี้ได้พัฒนามาจากการถูกวางเงื่อนไขกับสิ่งเร้าต่างๆ การทดลองของวัตสันประสบผลสำเร็จแต่เป็นการทดลองที่ไม่มีจริยธรรมและเนื่องจากไม่ได้ขออนุญาตจากมารดาของอัลเบิร์ตก่อนการทดลอง ยังผลทำให้มารดาของอัลเบิร์ตโกรธเคืองมากและได้นำลูกไปอยู่ที่เมืองอื่นต่างๆ ที่ยังไม่ได้แก้ไขพฤติกรรมความกลัวหนู และกลัวสิ่งอื่น ๆ ที่มีลักษณะขนปุยสีขาว

1.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ของทอลแมน (Tolman's Sign Significate Theory or The S-S Theory) ทอลแมน (Tolman) เป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ทดลองโดยการให้หนูวิ่งไปในเขา

วงกตซึ่งเป็นทางที่มีความววกวน ถ้าสามารถหาทางออกได้คือไปถึงที่หมายสุดท้ายมันจะได้อาหาร เขาทดลองโดยให้หนูเรียนรู้เงื่อนไขที่ว่าปลายทางมีอาหาร หลังจากนั้นก็เปลี่ยนทิศทางการไปสู่ที่หมายเป็นแบบต่างๆ ปรากฏว่าในที่สุดหนูจะหาทางไปสู่ที่หมายจนได้ ซึ่งเขาอธิบายว่าขณะที่หนูวิ่งไปในเขาวงกตครั้งแรกนั้น การวิ่งอาจทำให้หนูสร้างแผนที่ในการใช้สติปัญญาขึ้นมา ถ้าเส้นทางที่คุ้นเคยถูกสกัดกั้น มันจะเปลี่ยนเส้นทางเนื่องจากหนูเกิดความเข้าใจในความสัมพันธ์ของเส้นทางที่จะไป

การที่หนูวิ่งไปในเขาวงกตแล้วได้รับอาหาร ทำให้หนูเกิดการเรียนรู้สัญลักษณ์ขึ้น การเรียนรู้เช่นนี้จะนำไปสู่การเกิดการเรียนรู้สัญลักษณ์อื่นอีกมากมาย ดังนั้น การเรียนรู้แบบ S-S Theory จะเกิดขึ้นต่อเมื่อมนุษย์หรือสัตว์เกิดความคาดหวัง ทำให้สัตว์แสดงอาการตอบสนองแบบใดแบบหนึ่งโดย เฉพาะหนูที่เรียนรู้ว่าการวิ่งไปในเขาวงกตแล้วถ้าสามารถออกไปได้จะได้รับอาหาร ก็จะพยายามวิ่งไปสู่เป้าหมายเสมอ ถ้าเส้นทางที่วิ่งไปเกิดน้ำท่วม มันก็จะว่ายน้ำไปให้ถึงจนได้ ดังนั้น ถ้าการตอบสนองเดิมเป็นไปไม่ได้ สัตว์จะแสดงอาการตอบสนองอื่นแทน ซึ่งการตอบสนองที่ทดแทนนี้จะเลือกแสดงในสิ่งที่คาดว่าจะนำไปสู่เป้าหมายได้เช่นกัน

1.4 ทฤษฎีการเสริมแรงของฮัล (Hull's Reinforcement Theory) ฮัล (Hull) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันเน้นเรื่องการเสริมแรงตามหลักการตอบสนองใด ๆ ถือได้ว่าการเรียนรู้ขึ้นแล้ว และการเสริมแรง คือ ภาวะที่นำไปสู่การลดความต้องการหรือการบำบัดความต้องการเบื้องต้นแห่งชีวิต เช่น อาหารที่ให้แก่สัตว์ที่กำลังหิวจะเป็นการเสริมแรงแก่พฤติกรรมของสัตว์ การเสริมแรงจะเกิดขึ้นในฐานะที่เป็นผลของการลดแรงขับ (Drive) หรือความต้องการ นอกจากนั้นฮัลยังกล่าวว่า ระหว่างสิ่งเร้าและพฤติกรรมที่ตอบสนองจะมีสิ่งซึ่งอยู่ระหว่างกลางนั่นคือ ความเคยชิน (Habit) ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของการเรียนรู้ แรงขับสิ่งจูงใจ (Incentive) การผัดผ่อนในการเสริมแรง (Delay in Reinforcement) และความเข้มของสิ่งเร้า (Stimulus intensity) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพในการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบ (Reaction Potential)

1.5 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบปฏิบัติการ (Operant Conditioning) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันชื่อ บีเอฟ สกินเนอร์ (B.F. Skinner) ประดิษฐ์เครื่องมือทดลองที่มีชื่อว่ากล่องสกินเนอร์ โดยมีขนาดและรูปร่างต่างๆ กัน แล้วแต่ขนาดของสัตว์ทดลอง การทดลองนิยมใช้หนู หรือนกพิราบ ภายในกล่องสกินเนอร์ มีคานกดลงหรือยกขึ้นได้โดยอัตโนมัติตรงใต้คานจะมีถ้วยใส่อาหาร ซึ่งอาหารจะออกมาได้โดยการกดคาน เมื่อจับหนูที่หิวไว้ในกล่องมันจะวิ่งดมไปรอบๆ หรือทำอาการตามความเคยชินไม่ช้าก็เร็ว เมื่อหนูวิ่งไปถูกคานน้ำหนักตัวของหนูจะทำให้คานกดลงมา และปล่อยอาหารจำนวนหนึ่งออกมาในถาด เมื่อหนูกินอาหารแล้วก็มักจะวนเวียนอยู่ใกล้ๆ กับเครื่องมือที่ให้อาหาร และการตอบสนองในครั้งต่อไป จะมีความถี่ในการกดคานเพิ่มขึ้น เมื่อหนูกดคานและ

ได้รับการเสริมแรง เวลาที่ใช้ในการกดคานจะน้อยลงทุกที รวมทั้งเวลาที่ใช้ในการเอาอาหารมากินด้วย แต่พฤติกรรมไม่จำเป็นต้องอยู่คงที่ ในการทดลองบางครั้งอาจตอบสนองช้ากว่าการทดลองคราวก่อน ๆ อย่างไรก็ตามถ้าเราใช้ตัวอย่างในการทดลองจำนวนมาก จะเห็นช่วงเวลาเฉลี่ยของการตอบสนองลดลงอย่างสม่ำเสมอ จนกระทั่งถึงจุดหนึ่งซึ่งไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ในการทดลองการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกและแบบปฏิบัติการนี้ แตกต่างกันตรงที่แบบคลาสสิก สัตว์ทดลองอยู่ในลักษณะไม่กระทำอาการใดๆ (Passive) แต่การวางเงื่อนไขแบบปฏิบัติการสัตว์ทดลองต้องกระทำ (Active) ก่อน จึงจะได้ผลการกระทำหรือได้รับการเสริมแรงและเกิดการเรียนรู้ตามมา การเสริมแรงเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในระยะเริ่มต้นต้องให้การเสริมแรงทุกครั้ง แต่เมื่อมีพฤติกรรมตามที่ต้องการแล้ว ขั้นตอนต่อไปจะเสริมแรงแบบเป็นระยะ ทั้งนี้เพื่อให้พฤติกรรมที่ต้องการนั้นยังคงมีอยู่ตลอดไป เช่น การที่แม่ฝึกให้เด็กพูด “ครับ” หรือ “ค่ะ” ทุกครั้งที่เด็กพูดแม่จะชม เมื่อเด็กพูดได้แล้วครั้งต่อไป แม่จะเปลี่ยนเป็นการเสริมแรงแบบเป็นระยะ มี 4 วิธี

1. ให้ตามกำหนดครั้งที่เท่ากัน (Fixed ratio) ได้แก่ การให้การเสริมแรงในทุก ๆ จำนวนหนึ่งของการตอบสนองตามที่กำหนดไว้ เช่น ทุก ๆ การตอบสนองครั้งที่ 5 จะมีการให้การเสริมแรง 1 ครั้ง อัตรานี้จะคงที่ตลอดเวลา
2. ให้ตามกำหนดช่วงเวลาที่เท่ากัน (Fixed Interval) ได้แก่ การให้การเสริมแรงในทุก ๆ ระยะ เวลาที่กำหนดไว้ เช่น ทุก ๆ 5 นาที จะมีการเสริมแรง 1 ครั้ง
3. ให้ตามกำหนดครั้งที่ไม่เท่ากัน (Variable ratio) วิธีนี้เป็นการให้การเสริมแรงโดยไม่กำหนดครั้งไว้อย่างแน่นอน ทำให้สัตว์ทดลองคาดการณ์ไม่ได้
4. ให้ตามกำหนดช่วงเวลาที่ไม่เท่ากัน (Variable Interval) เป็นการให้การเสริมแรงตามช่วงเวลาที่ไม่เท่ากัน เช่น ครั้งแรกอาจเสริมแรงใน 2 นาที ครั้งต่อไปอาจเสริมแรงเป็น 25 นาที ครั้งต่อไปอาจเสริมแรงเป็น 6 นาที เป็นต้น

ในการให้การเสริมแรงตามกำหนดช่วงเวลาที่เท่ากัน และเป็นช่วงเวลาที่ยาว เมื่ออินทรีย์ได้รับการเสริมแรงแล้วการตอบสนองจะลดลงแต่จะไปเพิ่มสูงเมื่อใกล้เวลาที่กำหนดไว้ การเสริมแรงแบบกำหนดช่วงเวลาที่ไม่เท่ากันการตอบสนองจะมีอัตราสม่ำเสมอเพื่อรอเวลาที่จะได้รับการเสริมแรง ส่วนการเสริมแรงแบบกำหนดครั้งที่ไม่เท่ากันจะให้การตอบสนองที่มีประสิทธิภาพดีที่สุด รองลงมาคือการเสริมแรงแบบกำหนดครั้งที่เท่ากัน

ประเภทของตัวเสริมแรง แบ่งออกเป็น 2 แบบ

1. ตัวเสริมแรงแบบปฐมภูมิ (Primary Reinforcement) ได้แก่ ตัวเสริมแรงที่ทำให้เกิดการเสริมแรงตามธรรมชาติ โดยไม่ต้องวางเงื่อนไข เช่น ผงเนื้อ อาหาร น้ำ อากาศ ฯลฯ

2. ตัวเสริมแรงแบบทุติยภูมิ (Secondary Reinforcement) ตัวเสริมแรงแบบนี้ไม่สามารถทำให้เกิดการตอบสนองได้ ต้องอาศัยการวางเงื่อนไขมาสัมพันธ์ด้วย เช่น เสียงกระดิ่งไม่ทำให้น้ำลายไหลต้องมาสัมพันธ์กับผงเนื้อจึงจะเกิดการเรียนรู้

ชนิดของการเสริมแรง มี 2 ชนิด

1. การเสริมแรงบวก คือ การเสริมแรงที่อินทรีย์มีความถี่ในการวิ่งเข้าหาสิ่งที่พึงปรารถนา(ตัวเสริมแรงบวก) เพิ่มมากขึ้น

2. การเสริมแรงลบ หมายถึง การเสริมแรง ที่อินทรีย์มีความถี่ในการวิ่งออกจากสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา (ตัวเสริมแรงลบ) เพิ่มมากขึ้น เช่น น้ำหอมอาจเป็นได้ทั้งตัวเสริมแรงบวกและลบ เนื่องจากกลิ่นนี้คนบางคนชอบ ความถี่ในการเข้าใกล้กลิ่นเพิ่มขึ้น แต่น้ำหอมกลิ่นเดียวกันนี้เป็นกลิ่นที่อีกคนหนึ่งไม่ชอบความถี่ในการออกห่างจากกลิ่นนั้นเพิ่มขึ้น

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning Theory)

อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันและเป็นศาสตราจารย์ทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ให้ความสนใจในการรู้คิด แบนดูรา กล่าวว่า มนุษย์เรียนรู้โดยผ่านการสังเกตตัวแบบเขาเชื่อว่าการศึกษากิจกรรมของมนุษย์นั้นต้องวิเคราะห์เงื่อนไขและสิ่งเร้า ของพฤติกรรมซึ่งเป็นตัวแสดงการเสริมแรงในเงื่อนไขนั้น ๆ คงอยู่ แบนดูราเชื่อว่าการศึกษากิจกรรมในปัจจุบันนี้ควรลดการให้ความสำคัญในเรื่องการควบคุมภายใน แต่ควรให้ความสำคัญในการศึกษาตัวควบคุมภายนอก คือ ตัวเสริม แรงต่าง ๆ ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กับพฤติกรรม ได้แก่ บุคคล พฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเห็นว่าพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมไม่สามารถแยกออกจากกันได้ และแบนดูราเชื่อว่า มนุษย์ใช้สภาพเงื่อนไขของสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมและประสบการณ์ในการตัดสินใจพฤติกรรมครั้งต่อไป

ต้นกำเนิดพฤติกรรม

แบนดูราเชื่อว่าเมื่อเด็กเกิดมาจะมีพฤติกรรมเดิมติดตัวมาด้วย และเขาจะเรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในระยะต่อมา เช่น เมื่อเด็กเกิดมาจะรับรู้เสียงต่าง ๆ เบื้องต้น แล้วค่อย ๆ เกิดการเรียนรู้โดยรวมเสียงต่าง ๆ เป็นคำพูดและประโยค พฤติกรรมที่มีความซ้ำซ้อนนั้นไม่ได้มีแบบแผนที่แน่นอนและสร้างจากการผสมผสานกันระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ พฤติกรรมอาจเกิดจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้จากผล การกระทำ การตอบสนอง (Learning by response consequences) เด็กจะเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงในการดำรงชีวิตของเด็ก แต่ละวันของเด็กเขาจะเรียนรู้ว่าพฤติกรรมใดเมื่อทำไปแล้วให้ผลทางบวก พฤติกรรมใดเมื่อทำไปแล้วให้ผลทางลบ การ

ตอบสนองผลของการกระทำนี้อาจมีลักษณะ 3 รูปแบบคือ 1) ในรูปแบบให้ข้อมูล 2) ในรูปแบบการจูงใจ 3) การเสริมแรงโดยตรง

2. การเรียนรู้โดยผ่านตัวแบบ (Learning through modeling) พฤติกรรมของมนุษย์อาจเกิดขึ้นจากการเลียนแบบ ในกระบวนการสังเกตเพื่อการเลียนแบบ มีกระบวนการดังนี้

2.1 กระบวนการความตั้งใจ (Attentional process) ได้แก่ การตั้งใจสังเกตเพื่อให้ได้รับการเรียนรู้ที่ถูกต้อง สังเกตตัวแบบ และกิจกรรมของตัวแบบ อย่างตั้งใจ

2.2 กระบวนการจำ (Memory process) ได้แก่ การจำกิจกรรม หรือ ข้อมูลข่าวสารที่เลียนแบบทั้งนี้เพื่อการนำกลับคืนมาและใช้ต่อไป

2.3 กระบวนการเลียนแบบ (Imitative process) คือการที่ผู้สังเกตสามารถใช้ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งที่ชี้นำในการกระทำ หรือเลียนแบบตามพฤติกรรมของตัวแบบ พฤติกรรมที่แสดงออกสามารถแยกตามกระบวนการความรู้ ความเข้าใจ ในการตอบสนองตามพื้นฐานข้อมูลที่ป้อนกลับ ได้แก่ การเลียนแบบลักษณะต่างๆ เช่น การว่ายน้ำ การตีกอล์ฟ ซึ่งการเลียนแบบจะต้องเป็นไปในลักษณะการเรียนรู้และแก้ไขพฤติกรรมไปทุกๆ วัน

2.4 กระบวนการจูงใจ (Motivational process) ผู้สังเกตไม่จำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมทุกอย่างที่ตนเรียนรู้เสมอไป ดังนั้น การจูงใจให้เกิดการเรียนรู้จึงมีบทบาทสำคัญในการเลียนแบบจากการสังเกต ผู้สังเกตจะเลียนแบบพฤติกรรมที่ให้ผลดีกับเขา มีแนวโน้มที่จะเลียนแบบที่เขาพอใจมากกว่าพฤติกรรมที่ทำแล้วไม่สบายใจ

3. ทฤษฎีการรู้คิดหรือทฤษฎีสถาน (Cognitive or Field Theory)

บางครั้งเรียกทฤษฎีนี้ว่า Gestalt Psychology เกิดจากนักจิตวิทยา 4 คน ได้แก่ แม็ก เวอร์ไทเมอร์ (Max Wertheimer) วูล์ฟแกงค์ โคห์เลอร์ (Wolfgang Kohler) เคิร์ต โคฟกา (Kurt Koffka) เคิร์ต เลวิน (Curt Lewin) นักจิตวิทยาเหล่านี้ใช้สิ่งในการทดลอง และสรุปผลว่ามนุษย์จะมีปฏิกริยาต่อสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนรวม ไม่ใช่ตอบสนองแบบย่อยดังทฤษฎีความสัมพันธ์ส่วนรวมตามที่กล่าวนี้ จะค่อยๆ แยกออกเป็นส่วนย่อยต่อไป มนุษย์เราได้รู้จักหรือคุ้นเคยกับส่วนรวมนี้ดีเสียก่อนจนกระทั่งบังเกิดความเข้าใจแจ่มแจ้ง หรือเรียกว่าการหยั่งรู้ (Insight)

การเรียนรู้ตามหลักการของทฤษฎีมีองค์ประกอบต่อไปนี้

1. การจัดระเบียบ คือรวบรวมข้อปลีกย่อยเข้าเป็นหมวดหมู่เพื่อพิจารณาให้เกิดความเข้าใจในขั้นต่อไป

2. ในการจัดระเบียบ ผู้เรียนจะต้องแลเห็นความสัมพันธ์ของรายละเอียดต่าง ๆ

3. เมื่อได้เห็นความสัมพันธ์ของรายละเอียดที่ได้รวบรวมไว้จึงเกิดความเข้าใจ

4. การที่ผู้เรียนได้ศึกษารายละเอียด จนเกิดความเข้าใจแล้วเรียกว่าเกิดความคิดภายใน หรือเกิดการหยั่งรู้

ทฤษฎีนี้อธิบายว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิด ซึ่งเป็นกระบวนการภายในของมนุษย์ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีจากสิ่งเร้าที่มีลักษณะเป็นภาพรวม (Whole) มากกว่าสิ่งเร้าที่มีลักษณะเป็นส่วนย่อย (Parts) การเรียนรู้ของคนเกิดได้ใน 2 ลักษณะ คือ

1. เกิดจากการรับรู้ (Perception) คือการรับสิ่งเร้าเข้าไปผ่านทางประสาทสัมผัสแล้วถ่ายทอดเข้าสู่สมองและเข้าสู่กระบวนการคิดซึ่งบุคคลจะใช้ประสบการณ์เดิมตีความหมายของสิ่งเร้านั้น

2. เกิดจากการหยั่งเห็น (Insight) ซึ่งเป็นกระบวนการการค้นพบช่องทางการแก้ปัญหาโดยการพิจารณาปัญหาโดยส่วนรวม

วูล์ฟแกง ค็อลเลอร์ (Wolfgang Kohler) นักจิตวิทยาชาวเยอรมัน ทำการทดลองกับลิงชิมแปนซี โดยให้ลิงแก้ปัญหา ปรากฏว่าลิงสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ในการแก้ปัญหา ซึ่งเรียกว่าการจัดสภาพการณ์ของปัญหาขึ้นเพื่อทดลอง เขานำลิงหิวมาไว้ในกรงนำกล้วยมาให้ลิงอกกรง และนำไม้ไผ่กลวงวางอยู่คนละฟาก แต่ไม้ทั้งสองยาวไม่พอที่จะใช้อันใดอันหนึ่งมาเชือกกล้วยได้ โดยไม้อันหนึ่งมีเส้นผ่าศูนย์กลางเล็กกว่า ดังนั้นจึงสามารถเสียบเข้ากับไม้ยาวอีกอันหนึ่งได้พอดี จึงมีความยาวพอที่จะเชือกกล้วยมากินได้ ค็อลเลอร์นำลิงมาไว้ในสถานการณ์นี้ ตอนแรกลิงได้แสดงพฤติกรรมตามที่มันเคยกระทำมาก่อน ลิงบางตัวหยิบไม้มาอันหนึ่ง เคลื่อนไหวไปมาชั่วขณะแล้วก็หยุดการกระทำ บางตัวนั่งสังเกตการณ์อย่างเงิบๆ ชั่วขณะ หลังจากนั้นมันจับไม้ 2 อันเข้ามาต่อกันอย่างทันทีทันใดและนำไปเชือกกล้วยมากินได้ การเรียนรู้ของลิงที่สามารถใช้ไม้เสียบเข้าด้วยกันนั้น ค็อลเลอร์เรียกการแก้ปัญหาทันทีทันใดว่า “การหยั่งรู้”

ข้อสังเกตสำคัญของการเรียนรู้ลักษณะดังกล่าวคือ

1. การหยั่งรู้ขึ้นอยู่กับการจัดสภาพการณ์ในการแก้ปัญหา ถ้าจัดสภาพการณ์ไม่ซับซ้อนก็จะเกิดการหยั่งรู้ได้เร็วกว่าในสภาพการณ์ซับซ้อน

2. การแก้ปัญหาในลักษณะการหยั่งรู้ เกิดขึ้นในทันที ในขณะที่มีการพิจารณาปัญหาโดยผู้แก้ปัญหาคิดมองปัญหาในภาพรวมและต่อเนื่องกันโดยตลอด

3. ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในปัญหาอื่นๆ อีกต่อไป

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวทางพุทธศาสนา (Buddhistic Learning Theory)

วรวิทย์ วสันตสารกร (2547: 118) ได้ทำการเรียบเรียงการเรียนรู้ตามแนวทางพุทธศาสนาว่า เป็นการเรียนรู้ตามแนวทาง การสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเน้นในเรื่องทุกข์และวิธีดับทุกข์ โดยมีหลักการสอนของพระพุทธเจ้า 4 ประการคือ

1. สันทสสนา ในการอบรมสั่งสอนธรรมะ พระองค์จะพยายามชี้แจงให้ผู้ฟังเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งชัดเจน เห็นจริง
2. สมาทปนา พระองค์จะอธิบายให้ผู้ฟังเห็นว่าเรื่องที่พูดถึงนั้นเป็นจริงหรือดีจริง
3. สมุตเตชนา พระองค์จะใช้วิธีปลุกเร้าใจให้ผู้ฟังคึกคัก กระตือรือร้นที่จะปฏิบัติตามหลักธรรมะนั้นให้ประสบความสำเร็จ
4. สัมปหังสนา ในการบรรยายธรรมะ พระองค์จะสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ กล่าวโดยสรุปเรื่องการเรียนรู้กับการศึกษานั้น กระบวนการให้การศึกษาแก่คน การเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญ โดยเฉพาะในบริบทภายใต้สถานศึกษา ครูผู้สอนควรเข้าใจลำดับขั้นตอนของการเรียนรู้ ครูควรบอกความมุ่งหมายของการเรียนในวิชาต่าง ๆ ที่ครูสอน เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักว่าเมื่อเขาเรียนวิชานี้แล้วเขาจะได้อะไรบ้าง อันจะเป็นประโยชน์ต่อตัวเขา ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้เขาตั้งใจเรียน นอกจากนี้ครูควรเตรียมการจัดกระบวนการสอนที่น่าสนใจ ฝึกให้เด็กได้รู้จักคิด วิเคราะห์ปัญหา วางแผนแก้ไขปัญหา ครูควรฝึกให้เด็กได้มีการประเมินผลความรู้ที่ได้รับก่อนและหลังเรียน และมีการประเมินตนเองว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรในตัวของเขา อันจะนำไปสู่การรู้จักตนเอง ภูมิใจในตนเอง เป็นบุคคลที่มีคุณค่า และคิดว่าความรู้ที่เกิดขึ้นในตัวเขาจะนำมาสร้างให้เกิดประโยชน์อย่างไรในการดำเนินชีวิตของตนเองและสังคม

5. ทฤษฎีการเล่น (Theory of Play)

การเรียนรู้ในรายวิชาการอยู่ค่ายพักแรม เป็นองค์ความรู้ทางด้านการจัดการนันทนาการ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับหลักการของทฤษฎีการเล่น ผู้ค้นพบทฤษฎีกล่าวว่าการเล่นเป็นพัฒนาการและบทบาทของมนุษย์ในสังคม รวมทั้งเป็นการพัฒนาบุคลิกลักษณะ โดยมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้ (McLean. 2005 : 24-26)

5.1 ทฤษฎีพลังงานส่วนเกิน (Surplus-Energy Theory) Herbert Spencer นักปรัชญาชาวอังกฤษได้แสดงความคิดเห็นว่า “การเล่นเป็นแรงดลใจเบื้องต้นเพื่อต้องการที่จะใช้พลังงานส่วนเกิน เมื่อมนุษย์หรือสัตว์ได้รับอาหารจนอิ่ม และไม่ต้องการสิ่งอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตแล้ว พวกเขาก็จะมีการปลดปล่อยพลังงานเพื่อแสวงหาความเพลิดเพลินจากการเล่น” การเล่นของเด็กเป็นการลอกเลียนแบบกิจกรรมของผู้ใหญ่ กีฬาของเด็ก ๆ เช่น มวยปล้ำ การเดินร่ำ รวมทั้งเกมอื่น ๆ ที่เล่นแล้วต้องตกเป็นเชลย มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรู้สึกหรือสัญชาตญาณในการแพ้-ชนะ

5.2 ทฤษฎีการระบายออกทางอารมณ์ (Catharsis Theory) ทฤษฎีนี้อยู่บนพื้นฐานที่แสดงให้เห็นว่าการเล่น โดยเฉพาะการเล่นที่เป็นการแข่งขันนั้น เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการป้องกันในการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม มีการระบายออกทางอารมณ์ เป็นกระบวนการกำจัดพลังงาน ซึ่งมีแนวโน้มที่อาจจะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ต่อต้านสังคม เช่น กิจกรรมการเล่นฟุตบอล

การชกมวย และกิจกรรมทางกายอื่น ๆ ในการที่จะช่วยลดพฤติกรรมหรือปลดปล่อยนิสัยของเด็กชายที่ชอบในการต่อสู้ การเล่นที่ไม่มีการจัดการรูปแบบอย่างเหมาะสม เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่เยาวชน ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของครูและผู้ปกครองที่จะต้องให้การเอาใจใส่ดูแล เพื่อเป็นแนวทางที่จะลดพฤติกรรมต่อต้านสังคม

5.3 ทฤษฎีการแสดงออกแห่งตน (Self-Expression Theory) ได้ให้ความคิดเห็นว่า การเล่นเป็นแนวคิดพื้นฐานในการแสดงออกแห่งตน มนุษย์ถูกทำให้เกิดความสนใจด้วยกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหว เพื่อต้องการที่ค้นหาวิธีการสำหรับใช้พลังงานของพวกเขา หรือใช้ความสามารถที่จะแสดงให้เห็นความเป็นตัวตนของพวกเขา รูปแบบของกิจกรรมที่แต่ละคนเข้าร่วม ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางร่างกายและโครงสร้างทางสรีรวิทยา ระดับสมรรถภาพทางกาย สิ่งแวดล้อม ครอบครัวและพื้นฐานทางสังคม ทฤษฎีนี้ให้ข้อเสนอแนะว่ารูปแบบทัศนคติและลักษณะนิสัยของมนุษย์มีอิทธิพลต่อความต้องการรูปแบบการเล่นของพวกเขา ซึ่งมีความต้องการประสบการณ์แปลกใหม่ ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ต้องการความปลอดภัย การยอมรับจากบุคคลอื่นและต้องการความสุนทรีย์ในชีวิต

6. ทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ (A Heirachy of Need)

องค์ความรู้ทางด้านการจัดการนันทนาการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาการอยู่ค่ายพักแรมนั้น โดยคุณค่าของกิจกรรมนันทนาการประการหนึ่งที่สำคัญคือ ตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ในเรื่องการพักผ่อน ซึ่งมนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องได้รับการตอบสนองตามธรรมชาติ ผู้เป็นเจ้าของทฤษฎี คือ อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) เขาได้ตั้งสมมติฐานเรื่องความต้องการของมนุษย์ไว้ดังนี้ (Maslow, 1970: 80)

1. ความต้องการของมนุษย์จะเกิดขึ้นและเป็นไปตามลำดับขั้น
 2. เมื่อความต้องการในขั้นต้นได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์จะแสวงหาความต้องการในขั้นที่สูงกว่าเป็นไปตามลำดับ
 3. ถึงแม้ว่ามนุษย์จะแสดงพฤติกรรมตามความต้องการในขั้นที่สูงกว่าไปแล้ว แต่ถ้าความต้องการในขั้นต้นที่จำเป็น เกิดขาดหายไปแล้วเกิดความทุกข์ในชีวิต มนุษย์ก็จะกลับมาแสดงพฤติกรรมตอบสนองความต้องการในขั้นต่ำกว่านั้นใหม่ได้
 4. ความต้องการในสี่ลำดับขั้นแรกถือเป็นความต้องการที่จำเป็น หรือความต้องการขั้นต่ำ ซึ่งต้องได้รับการตอบสนองจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ส่วนความต้องการในลำดับที่ห้าเป็นความต้องการขั้นสูง เป็นความต้องการด้านพัฒนา ถ้าความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองเพียงพอ มนุษย์จะพัฒนาความต้องการในขั้นที่สูงกว่าได้เอง
 5. เมื่อความต้องการหนึ่งได้รับการตอบสนอง มนุษย์จะเกิดความต้องการในด้านต่อไป
- มาสโลว์ (Maslow) แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็นขั้นๆ ดังต่อไปนี้

ลำดับที่ 1 ความต้องการทางสรีรวิทยา (Physiological needs) หมายถึง ความต้องการอาหารอากาศ การพักผ่อน การขับถ่าย ความต้องการทางเพศ

ลำดับที่ 2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety needs) หมายถึง ความต้องการ ความมั่นคงทางกาย ทรัพย์สิน จิตใจ

ลำดับที่ 3 ความต้องการมีส่วนร่วมและมีความรัก (Belongingness and love) เช่น การมีสัมพันธ์ไมตรี การได้รับการยอมรับ ความเอื้ออาทร

ลำดับที่ 4 ความต้องการมีศักดิ์ศรี (Esteem) เช่น ศักดิ์ศรีแห่งตน การยกย่อง การได้รับการนับถือ

ลำดับที่ 5 เป็นความต้องการขั้นสูงสุด (Self-actualization) เป็นความงาม ความดีและสติปัญญา เช่น รักความดีความงาม ใฝ่รู้ รักความยุติธรรม จัดระเบียบในการดำเนินการ และจัดระเบียบชีวิต มีความสนใจใฝ่รู้

กล่าวโดยสรุป การเรียนรู้ เป็นกระบวนการทางสติปัญญาในการรับรู้สิ่งไรต่าง ๆ ของมนุษย์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในประสบการณ์ที่ได้รับโดยอาศัยกระบวนการทางสังคมกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ เกิดการกระทำรวมทั้งเกิดทักษะการแก้ปัญหา การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกช่วงเวลาในการดำเนินชีวิต มนุษย์จำเป็นต้องมีการเรียนรู้อยู่เสมอเพื่อการพัฒนาตนเองในการดำรงชีวิตอย่างปกติสุข และสามารถนำความรู้ไปพัฒนาสังคมอันจะนำไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ที่จะช่วยให้บุคคลและสังคมมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรมนั้น ผู้สอนได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญา และใช้กระบวนการทางสังคม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยการออกแบบโปรแกรมกิจกรรมการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม

วิชาการอยู่ค่ายพักแรม (Camping) เป็นรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนเป็นวิชาบังคับ และวิชาเลือกในสถาบันการศึกษาทั่วไป ด้วยการมองเห็นถึงประโยชน์และคุณค่าที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถนำไปพัฒนาทักษะชีวิต ในเรื่องมนุษยสัมพันธ์ บทบาทผู้นำ ผู้ตาม ความอดทน ความเสียสละ การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสมดุลของมนุษย์กับธรรมชาติ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการเพื่อการพัฒนาตนเอง การใช้เวลาว่างอย่างมีคุณค่า การจัดการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม (Camping) เป็นวิชาบังคับสำหรับนิสิตสาขาวิชานันทนาการ และนิสิตสาขาวิชาพลศึกษา เป็นรายวิชาที่เปิดสอนมาเป็นระยะเวลายาวนานของภาควิชาสันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของการอยู่ค่ายพักแรม
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณภาพชีวิต และปรับตัวในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้จากการอยู่ค่ายพักแรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิสิต

วิชาการอยู่ค่ายพักแรมมีเนื้อหาและกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะนิสิต ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ (National Qualifications Framework for Higher Education : NQF) ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2551) ในเรื่องการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ

คุณลักษณะของบัณฑิตในระดับ 2 (ปริญญาตรี)

โดยทั่วไปบัณฑิตจะต้องแสดงออกซึ่งความรู้ความสามารถดังนี้

1. ความรู้ที่ครอบคลุมสอดคล้อง และเป็นระบบในสาขาวิชาที่ศึกษา ตลอดจนมีความเข้าใจในทฤษฎีและหลักการเกี่ยวข้อง
2. ความสามารถที่จะตรวจสอบปัญหาที่ซับซ้อน และพัฒนาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์จากความเข้าใจที่ลึกซึ้งของตนเองและความรู้จากสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยคำแนะนำแต่เพียงเล็กน้อย
3. ความสามารถในการค้นหา การใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ตลอดจนการเลือกใช้กลไกที่เหมาะสมในการสื่อสารผลการวิเคราะห์ต่อผู้รับข้อมูลข่าวสารกลุ่มต่าง ๆ
4. ในกรณีของหลักสูตรจำเป็นวิชาชีพ สิ่งสำคัญคือ ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพในวิชาชีพนั้น ๆ
5. ในกรณีของหลักสูตรวิชาการที่ไม่มุ่งเน้นการปฏิบัติในวิชาชีพ สิ่งสำคัญคือ ความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในผลงานวิจัยต่าง ๆ ในสาขานั้น ความสามารถในการแปลความหมายการวิเคราะห์ และประเมินความสำคัญของการวิจัยในการขยายองค์ความรู้ในสาขาวิชา

ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรในระดับปริญญาตรี ควรแสดงออกได้ดังนี้

1. ริเริ่มค้นหาคำถาม และคำตอบในปัญหา และข้อโต้แย้งทั้งในสถานการณ์ส่วนบุคคลและของกลุ่ม โดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการเสาะหาทางเลือกใหม่ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้
2. ประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชาของตนเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่นๆ

3. ยอมรับธรรมชาติขององค์ความรู้ในสาขาวิชาของตน และนำมาประกอบในการพิจารณา แสวงหาและเสนอแนะทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพ
4. มีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อปรับปรุงพัฒนาการทางการทางสาขาของตนให้ทันสมัยและเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจของตนเองอยู่เสมอ
5. แสดงพฤติกรรมอย่างมีจริยธรรมและมีความรับผิดชอบสูงในบริบททางวิชาการ วิชาชีพ และชุมชน

ผลลัพธ์การเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มมาตรฐานการเรียนรู้ที่ระดับ2 (ปริญญาตรี)

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

จัดการเกี่ยวกับปัญหาทางด้านจริยธรรมและวิชาชีพ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจทาง ค่านิยม ด้วยวิถีทางที่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นได้อย่างสอดคล้องกับค่านิยมที่พึงประสงค์พื้นฐาน และจรรยาบรรณทางวิชาชีพ แสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมในระดับสูงที่ เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางค่านิยมและการจัดลำดับความสำคัญ แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ สุจริต อย่างสม่ำเสมอ และบูรณาการได้อย่างสมดุลและเหมาะสมระหว่างวัตถุประสงค์ส่วนบุคคลและ วัตถุประสงค์ของกลุ่มเป็นแบบ อย่างที่ดีต่อผู้อื่น มีภาวะผู้นำในการทำงาน ในกลุ่มต่าง ๆ ในครอบครัว และชุมชน

ความรู้

มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างและเป็นระบบ รู้หลักทฤษฎีที่สัมพันธ์กัน ตระหนักใน องค์ความรู้และทฤษฎีในสาขาวิชาการอื่นที่เกี่ยวข้อง สำหรับผู้เรียนในหลักสูตรวิชาชีพ มีความคุ้นเคย กับพัฒนาการล่าสุดในระดับแนวหน้าของความรู้เฉพาะด้านในสาขาวิชาที่ศึกษา รวมทั้งตระหนักถึง งานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาและการต่อยอดความรู้ ในหลักสูตรที่เตรียมนักศึกษา เพื่อปฏิบัติ งานวิชาชีพ นักศึกษาจะต้องตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ เทคนิคข้อบังคับ รวมถึงวิธีการปรับปรุงให้ทันตามกาลเวลาเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ทักษะเชาวน์ปัญญา

มีความสามารถในการทำวิจัย เข้าใจและสามารถประเมินข้อมูล ถึงแนวคิดและหลักฐาน ใหม่ ๆ จากแหล่งข้อมูลที่กว้างขวาง และประยุกต์ข้อสรุปเพื่อแก้ไขปัญหาและข้อโต้แย้งที่แตกต่างกัน ได้โดยไม่ต้องอาศัยคำแนะนำจากภายนอก สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนะ แนวทางใหม่ในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงองค์ความรู้ทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประสพการณ์ ภาคปฏิบัติและผลกระทบที่ตามมาจากการตัดสินใจ สามารถประยุกต์ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้เหล่านี้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เรียน สำหรับ

หลักสูตร นักศึกษาสามารถใช้กระบวนการปฏิบัติงานที่ทำอยู่เป็นประจำได้อย่างเหมาะสม และแยกแยะสถานการณ์ที่ต้องการแก้ไขปัญหาด้วยนวัตกรรมใหม่ ๆ พร้อมกับนำเอาความรู้ความเข้าใจในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้เพื่อสนองต่อสถานการณ์เช่นนั้น

ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

มีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นในฐานะผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่ม สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในกลุ่มที่มีสถานการณ์ไม่ชัดเจน และต้องการนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการดำเนินการ แสดงออกซึ่งความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาที่ต้องการความสนใจ และกล่าวถึงปัญหาดังกล่าวอย่างเหมาะสม บนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง รวมทั้งวิชาชีพได้อย่างต่อเนื่อง

ทักษะการวิเคราะห์และการสื่อสาร

เมื่อศึกษาปัญหาและข้อโต้แย้งแล้ว สามารถระบุเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ในการแปลความหมายและเสนอแนะแนวทางแก้ไข สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียน รู้จักเลือกและใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อสารที่เหมาะสมเป็นประจำในการรวบรวมข้อมูล แปลความหมายและสื่อสารข้อมูลข่าวสารและความคิด

เนื้อหาวิชาการอยู่ค่ายพักแรม

ประวัติวิวัฒนาการของค่ายพักแรม ค่ายพักแรมในประเทศไทยมีมานานแล้ว แต่ไม่ได้จัดระบบเหมือนค่ายพักแรมในปัจจุบัน ในสมัยกรุงสุโขทัยพ่อขุนรามคำแหงโปรดให้สร้างพระแท่นดงรังขึ้นที่ป่าดงรังเพื่อเป็นที่ประทับอบรมสั่งสอนพลกนิกรและให้ปวงชนเข้าเฝ้าร้องทุกข์ ซึ่งมีลักษณะเป็นค่ายพักแรมชั่วคราวในอดีตกาลพระมหากษัตริย์ไทยทุกสมัยทรงโปรดการเสด็จประพาสป่าเพื่อการล่าสัตว์ และทอด พระเนตรเพลิดเพลินพระอิริยาบถกับธรรมชาติ มีการจัดขบวนตามเสด็จอย่างมโหฬาร มีอุปกรณ์สัมภาระเสบียงอาหารพร้อมสรรพ มีการตั้งค่ายประทับพักแรมเป็นเวลาหลายวัน ดังเช่น พระเจ้าเสือเสด็จทางชลมารค และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเสด็จประทับพักแรมทางชลมารค เมื่อครั้งเสด็จไปตามแม่น้ำลำคลองจนถึงอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยมีธรรมชาติที่เป็นป่าเขาลำเนาไพรมากมาย คนไทยเข้าป่าเพื่อล่าสัตว์เป็นอาหารและทำมาหาเลี้ยงชีพ ซึ่งจะต้องเตรียมอาหารการกินเพื่อการเดินป่าเป็นเวลาหลายวัน ทำให้คนไทยได้รู้จักกิจกรรมของค่ายพักแรมมาเป็นเวลาช้านานแล้ว

บุคคลผู้ก่อกำเนิดค่ายพักแรมในประเทศไทย คือ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 6 ของราชวงศ์จักรี ทรงโปรดปรานในกิจการลูกเสือป่า เพราะทรงเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่มีคุณประโยชน์ในการที่จะฝึกอบรมเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย สามารถช่วยตนเอง และผู้อื่นได้ในสถานการณ์ต่างๆ โดยทรงมีพระบรมราชโองการให้จัดตั้งกองลูกเสือป่าขึ้น และทรงกำหนดให้มีการจัดหมวดหมู่ การปกครองบังคับบัญชาการฝึกอบรม ได้มีการจัดระบบการฝึกอบรมเป็นระเบียบแบบแผน มีการจัดตั้งค่ายพักแรมเพื่อฝึกหัดเยาวชน ซึ่งเป็นค่ายพักแรมทางการศึกษาค่ายแรกของประเทศไทย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงริเริ่มให้มีการออกค่ายพักแรมในครั้งแรก

ค่ายพักแรมของประเทศไทยเริ่มต้นจากกิจการค่ายลูกเสือ จรินทร์ ธานีรัตน์ (2513: 37) กล่าวถึง วิวัฒนาการค่ายพักแรมของประเทศไทยที่เจริญรุ่งเรืองมาเป็นลำดับ ดังนี้

1. ค่ายพักแรมกองลูกเสือป่า ในปี พ.ศ. 2454 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 แห่งราชวงศ์จักรี ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งกองลูกเสือป่าขึ้น โดยมีพระราชประสงค์ที่จะฝึกอบรมให้คนไทยมีความรักชาติรู้จักการป้องกันประเทศ เป็นคนมีคุณธรรม มีมนุษยธรรม รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวมและประเทศชาติ กองลูกเสือป่ามีความรู้เรื่องก้าวหน้าและมั่นคงโดยรวดเร็ว ลูกเสือป่าเหล่านี้ได้รับการฝึกอบรมให้เป็นผู้มีจิตใจอดทน รู้จักช่วยตัวเองและผู้อื่น ฝึกซ้อมรบในป่า ออกค่ายพักแรมในป่าเป็นหมู่คณะ จึงนับว่าเป็นค่ายพักแรมที่มีการจัดระเบียบแบบแผนค่ายแรกของประเทศไทย

2. ค่ายพักแรมลูกเสือในโรงเรียน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพิจารณาเห็นว่ากองลูกเสือป่าได้จัดตั้งมั่นคงแล้ว พระองค์ท่านจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกองลูกเสือไทยกองแรกขึ้นที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง เรียกว่ากองลูกเสือกรุงเทพ ที่ 1 พระองค์ทรงสั่งสอนด้วยพระองค์เอง กิจกรรมค่ายพักแรมซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญและจำเป็นต่อกิจการของลูกเสือจึงเป็นที่รู้จักและนิยมโดยทั่วไป ต่อมากองลูกเสือทั่วประเทศได้นำลูกเสือออกค่ายพักแรมเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง มีกองลูกเสือบางโรงเรียนรวมกลุ่มกันเองแล้ว เชิญผู้กำกับลูกเสือให้เป็นผู้ควบคุมการออกค่ายพักแรมถาวรในสถานที่ต่าง ๆ เพิ่มจำนวนมากขึ้น

ความเป็นมาและพัฒนาการของปรัชญาการอยู่ค่ายพักแรม

เบิร์น (Burn. 1954: 16-21) ได้กล่าวถึงความเป็นมาและพัฒนาการของปรัชญาการอยู่ค่ายพักแรมไว้ว่า แต่เดิมการจัดค่ายพักแรมมิได้มีการจัดการอย่างเป็นระบบ มีความมุ่งหวังเพื่อเป็นการพักแรมในระหว่างการเดินทาง ต่อมาได้พัฒนาให้มีการจัดอย่างเป็นระบบ ในปัจจุบันปรัชญาของการอยู่ค่ายพักแรมพัฒนาจากความสนุกสนาน มาเป็นการอยู่ค่ายพักแรมเพื่อการศึกษาและนันทนาการ

ความเชื่อเกี่ยวกับการจัดค่ายพักแรมในสมัยก่อนสงครามโลกเชื่อกันว่า การจัดค่ายพักแรมควรมีสมาชิกไม่เกิน 50 คน จัดเป็นแบบรวมอำนาจ มีกิจกรรมที่ทำกำหนดแน่นอน และเกือบจะไม่มี

การวางแผนในการจัดรายการกิจกรรม ต่อมาหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ค่ายพักแรมได้ขยายเพิ่มขึ้นทั้งในด้านจำนวนสมาชิกและการจัดรายการกิจกรรม มีการยอมรับหลักการของการศึกษา เพื่อการสร้างเสริมบุคลิกภาพและการเป็นพลเมืองดี ความสมบูรณ์ของความเชื่อในการจัดค่ายพักแรมก็เริ่มมีมากขึ้น มีการยอมรับผู้นำการจัดการ การฝึกหัดและการจัดรายการกิจกรรม แต่อย่างไรก็ตามความเชื่อในการจัดค่ายพักแรมมีการแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มที่หนึ่ง เป็นพวกที่เชื่อว่าควรจะกลับไปสู่ค่ายพักแรมที่แท้จริงคือ พวกที่จัดกิจกรรมโดยใช้สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดต่อต้านการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกหรือกิจกรรมที่มีในเมือง ทั้งหมด

2. กลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มที่เชื่อว่า ควรจะใช้สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีในเมือง และกิจกรรมในเมืองทั้งหมด อันเป็นความเชื่อที่ตรงกันข้ามกับกลุ่มแรก

3. กลุ่มที่สาม เป็นกลุ่มที่เชื่อว่าควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกและมีเครื่องมือในการประกอบกิจกรรมอย่างพอเพียง คล้ายกับกลุ่มที่สอง

ในปัจจุบันเชื่อกันว่า ค่ายพักแรมเป็นกระบวนการศึกษาที่ผสมผสานการศึกษาและนันทนาการเข้าด้วยกัน ค่ายพักแรมที่ดีจะต้องเสริมสร้างประสบการณ์ในการศึกษาและนันทนาการให้กับชาวค่ายซึ่งอยู่ภายใต้การแนะนำของที่ปรึกษา โดยใช้สิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ตามธรรมชาติเป็นสื่อและควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ พื้นฐานความเชื่อนี้มีอยู่ 5 ประการ คือ

1. เชื่อว่าเด็กทุกคนมีความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับธรรมชาติ
2. เด็กสามารถพัฒนาความเข้าใจในการเข้าสังคมได้อย่างต่อเนื่อง โดยการอยู่ร่วมกับเด็กอื่นอย่างใกล้ชิดซึ่งนับเป็นสิ่งจำเป็นมากในการเจริญเติบโต
3. เด็กสามารถเรียนรู้การยอมรับ และสามารถตัดสินใจได้ภายใต้สิ่งแวดล้อม สถานการณ์ของการอยู่ค่ายพักแรม
4. ทักษะในการดูแลตนเองและผู้อื่นจะเกิดขึ้นได้ง่ายภายใต้การแนะนำของที่ปรึกษา
5. ทศนคติต่อหน้าที่และความรับผิดชอบในระบบประชาธิปไตย เป็นสิ่งจำเป็นที่เด็กจะต้องมีการเรียนรู้เพื่อเป็นพลเมืองดีต่อไป

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2544: 155) กล่าวว่า กิจกรรมต่างๆ ในค่ายพักแรม เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมผจญภัยและการได้ใช้ชีวิตอยู่กับธรรมชาตินั้นเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ดีขึ้น เนื่องจากเด็กได้รู้จักการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น ฝึกความอดทน ความกล้าหาญ ความมีระเบียบวินัย รู้จักหา วิธีการในการแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ที่ยากลำบาก

ยังมีบุคคลบางกลุ่ม มีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับค่ายพักแรมว่า การอยู่ค่ายพักแรมเป็นเรื่องของการเรียนการสอนในวิชาลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด และวิชาค่ายพักแรมเท่านั้น คนอื่น ไม่มีความจำเป็นต้องเกี่ยวข้องด้วย แม้กระทั่งบิดามารดา หรือผู้ปกครองของนักเรียนก็มักจะไม่ส่งเสริม เพราะคิดว่าเป็นเรื่องของความสิ้นเปลืองทั้งเวลาและเงินทองโดยเปล่า หรือแม้แต่ตัวนักเรียนเอง การไปค่ายพักแรมก็เพื่อต้อง การสอบเอาคะแนนเท่านั้น

ในความเป็นจริงแล้ว การอยู่ค่ายพักแรมมีความจำเป็นต่อบุคคลทุกเพศ ทุกวัย เป็นกิจกรรมที่ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นการพักผ่อนโดยการไปสัมผัสกับธรรมชาติและเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงาน สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติจะทำให้ชาวค่ายได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ ในชีวิตอันจะทำให้เกิดความสุขสนทนเพลิดเพลิน ดังนั้น การอยู่ค่ายพักแรมจึงไม่จำเป็นต้องเป็นนักเรียน นักศึกษาเท่านั้น บุคคลหลากหลายอาชีพ ก็สามารถใช้ชีวิตในค่ายพักแรมได้ทั้งนั้น ซึ่งอาจจะ เป็นค่ายพักแรมในวันหยุดสุดสัปดาห์ ค่ายพักแรมครอบครัว หรือการอยู่ค่ายพักแรมกลางวัน ซึ่งก็สามารถปฏิบัติได้ ซึ่งก็แล้วแต่โอกาสและความเหมาะสม

ประโยชน์คุณค่าของค่ายพักแรม

การอยู่ค่ายพักแรม มีส่วนช่วยในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในยุคปัจจุบันได้หลายแง่หลายมุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นต้องการมีการแข่งขัน มีการทำงาน แข่งขันกับเวลา การหาเวลาสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจมีน้อย หรือไม่มีเลย การอยู่ค่ายพักแรมจึงมีส่วนช่วยให้การดำเนินชีวิตและการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคมปัจจุบันได้ดี ยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยชน์ของการอยู่ค่ายพักแรม วรชาติ ชลาศัย (2533: 20-24) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของค่ายพักแรมไว้ดังนี้

1. ประโยชน์ของค่ายพักแรมด้านการพัฒนาอารมณ์ การอยู่ค่ายพักแรมก่อให้เกิดการผ่อนคลาย และพัฒนาอารมณ์ด้วยสาระสำคัญดังนี้

1.1 เพื่อการพักผ่อนและการผ่อนคลายความเครียด ด้วยความเป็นอยู่ของคนในเมืองมีแต่ความสับสนวุ่นวาย ต้องทำงานแข่งขันกับเวลา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพักผ่อนหย่อนใจแต่สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เช่น สนามกีฬาหรือสวนสาธารณะมีไม่เพียงพอกับจำนวนของประชากรพลเมืองภายในเมือง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทำให้คนในเมือง ต้องออกไปภายนอกเมืองไปแสวงหาอากาศอันบริสุทธิ์ หรือเลือกทำกิจกรรมเพื่อเป็นการพักผ่อน ลดความตึงเครียดเพื่อให้เกิดความสนุกสนานและความเพลิดเพลิน ค่ายพักแรมจะตอบสนองความต้องการในสิ่งดังกล่าวได้อย่างดียิ่ง

1.2 เยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การดำเนินชีวิตของเยาวชนในปัจจุบันไม่สามารถใช้เวลาว่างของตนเองได้อย่างชาญฉลาด กิจกรรมค่ายพักแรมจะช่วยให้เยาวชนได้ใช้เวลาว่าง

อย่างมีคุณค่าและมีความหมายต่อชีวิต เพราะค่ายพักแรมสามารถฝึกนิสัย ความรับผิดชอบตลอดจน ให้ความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้แก่เยาวชนได้อย่างดียิ่ง

1.3 เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ตรง การให้การศึกษาแก่เยาวชนนั้น สามารถกระทำได้หลายวิธี มิใช่เพียงแต่เฉพาะการเรียนการสอนในห้องเรียนเท่านั้น เป็นที่ยอมรับในกลุ่มของนักศึกษาว่าการเรียนเฉพาะในห้องเรียนนั้น ผู้เรียนไม่ได้รับความรู้และประสบการณ์ตรงเท่าที่ควรนัก การอยู่ค่ายพักแรมเป็นวิธีการให้การศึกษาโดยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติ ธรณีวิทยา กวีวิทยา เคหศาสตร์ ศิลปหัตถกรรม เป็นต้น การอยู่ค่ายพักแรมจะทำให้เยาวชน ได้รับการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และมีการปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างแท้จริง

1.4 เพื่อการสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจุบันมีการลักลอบตัดไม้ทำลายป่ากันอย่างมากมายแม้ว่าจะมีกฎหมายลงโทษผู้กระทำความผิด แต่ก็ยังมีผู้ลักลอบกระทำความผิด ทั้งนี้เพราะบุคคลเหล่านั้นขาดความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าของป่าไม้ ดังนั้น การอยู่ค่ายพักแรมจะสอนให้เยาวชนได้มีความรักและรู้คุณค่าของธรรมชาติ รู้จักการรักษาบำรุงพันธุ์ไม้ต่างๆ ตลอดจนมีกฎเกณฑ์ในการอยู่ค่ายพักแรม ห้ามมิให้เยาวชนชาวค่ายทำลายพันธุ์ไม้ ชาวค่ายจะไม่ได้รับอนุญาตให้ทำการล่าสัตว์ นอกเสียจากสัตว์บางประเภทที่กฎหมายได้อนุญาต แต่โดยทั่วไปแล้ว การอยู่ค่ายพักแรมของเยาวชนจะมีข้อห้าม แต่จะได้รับการสอนให้เรียนรู้ถึงการดำรงชีวิตของสัตว์เหล่านั้น จะเห็นได้ว่าการอยู่ค่ายพักแรมนั้นจะสอนให้เยาวชนมีความเข้าใจถึงคุณประโยชน์ของป่าไม้หรือสัตว์ป่าซึ่งเป็นทรัพยากรของประเทศ และจะได้ช่วยกันรักษาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

1.5 เพื่อความสัมพันธ์ของหมู่คณะและครอบครัว การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ มีการทำงานร่วมกัน การทำกิจกรรมร่วมกันในค่ายพักแรมจะทำให้เกิดมิตรภาพ และความสัมพันธ์อย่างซาบซึ้งในหมู่คณะและสมาชิกภายในครอบครัว การร่วมกิจกรรมในแต่ละประเภทที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งในแต่ละกิจกรรมนั้น ค่ายพักแรมจะส่งเสริมความสัมพันธ์ภายในหมู่คณะทั้งสิ้น

2. ประโยชน์ของค่ายพักแรมด้านพัฒนาบุคคลและสังคม บุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมจะต้องมีการใช้ชีวิตร่วมกันเป็นหมู่เป็นคณะ ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองและมีการปรับตัวให้อยู่ในสังคมโดยมีลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 ช่วยให้ความรู้แก่เยาวชนได้รับการฝึกและมีการเรียนรู้ถึงสิ่งใหม่ ๆ ตลอดจนมีการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตาม

2.2 ช่วยให้ความรู้แก่เยาวชนเกิดการเรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกัน

2.3 ช่วยส่งเสริมให้เยาวชนชาวค่ายมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์

2.4 ช่วยส่งเสริมให้เยาวชนรักธรรมชาติ และรู้จักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

2.5 ช่วยให้ความรู้แก่เยาวชนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

2.6 ช่วยให้ผู้เยาวชนรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม โดยรู้จักการใช้กิจกรรมที่ได้รับจากการอยู่ค่ายพักแรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2.7 ช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพของเยาวชน

2.8 ช่วยให้ผู้เยาวชนได้รู้จักและสามารถประดิษฐ์การฝีมือจากวัสดุเหลือใช้ หรือจากวัสดุจากธรรมชาติ

2.9 ช่วยส่งเสริมให้เกิดมิตรภาพใหม่แก่ผู้เยาวชน

2.10 ช่วยส่งเสริมให้ผู้เยาวชนรักการเล่นกีฬา

2.11 ช่วยให้ผู้เยาวชนพักผ่อนหย่อนใจเพื่อผ่อนคลายจากความตึงเครียด ในการทำงาน และกิจวัตรประจำวัน

2.12 ช่วยให้ผู้เยาวชนรู้จักการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น

2.13 ช่วยสร้างลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้แก่เยาวชน เพราะได้รับการฝึกความมีระเบียบวินัย และมีความรับผิดชอบ

2.14 ช่วยส่งเสริมให้ผู้เยาวชนมีความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

2.15 ช่วยส่งเสริมให้ผู้เยาวชนมีความคิดสร้างสรรค์

2.16 ช่วยส่งเสริมให้ผู้เยาวชนมีความรู้ในเรื่องประชาธิปไตย เพราะเป็นการฝึกให้มีการปฏิบัติอย่างแท้จริง

สมาคมวายเอ็มซีเอ (2524: 4) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของค่ายพักแรมไว้ว่า การอยู่ค่ายพักแรมซึ่งบุคคลหรือเยาวชนได้ออกไปใช้ชีวิตนอกเมืองเป็นหมู่คณะนั้น จะได้รับประโยชน์จากการจัดกิจกรรมของค่ายพักแรม ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เยาวชนได้มีฝึกหัดและเรียนรู้ถึงวิธีการเล่น และการดำเนินชีวิตการทำงานเป็นหมู่คณะ (Group System) และทำให้รู้จักกระบวนการทำงานแบบกลุ่ม (Group Process)

2. ช่วยส่งเสริมให้ผู้เยาวชนชาวค่ายมีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์

3. ช่วยให้เกิดการเรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกัน ตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย (Democratic Ways of Life)

4. ช่วยส่งเสริมให้ผู้เยาวชนซาบซึ้งในความงามของธรรมชาติ รักธรรมชาติ ซึ่งเป็นการนำไปสู่การรู้จักอนุรักษ์และสงวนทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ

5. ช่วยฝึกหัดให้ผู้เยาวชนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

6. ช่วยให้ผู้เยาวชนได้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัวและสังคม โดยใช้กิจกรรมค่ายพักแรม

7. ช่วยฝึกหัดผู้เยาวชนให้เป็นผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้นำที่ดีให้ความช่วยเหลือร่วมมือแก่หมู่คณะ

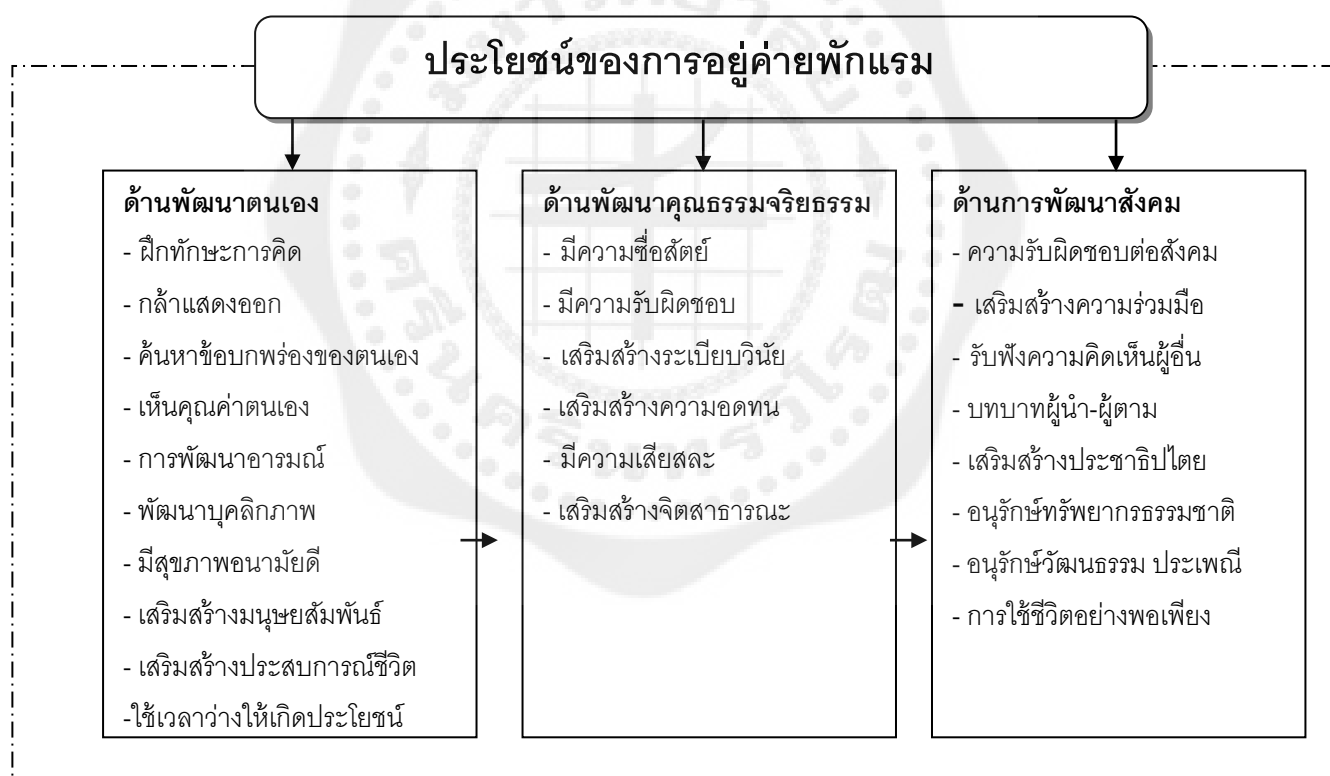
8. ช่วยส่งเสริมให้มีการพัฒนาด้านบุคลิกภาพของเยาวชน
9. ช่วยส่งเสริมให้เกิดการสร้างมิตรภาพใหม่ ๆ แก่ชาวค่าย
10. ช่วยส่งเสริมให้ชาวค่ายรักการเล่นกีฬาและการออกกำลังกาย
11. ช่วยให้รู้จักการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดในการทำงาน และกิจวัตรประจำวัน
12. ช่วยให้เยาวชนรู้จักประวัติศาสตร์ ทำการฝีมือจากวัสดุเหลือใช้ หรือวัสดุจากธรรมชาติ
13. ช่วยให้ชาวค่ายรู้จักการปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการทางด้าน สังคมในทางปฏิบัติของเยาวชนนั่นเอง
14. ช่วยสร้างลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้แก่เยาวชนเพราะได้รับการฝึกหัดความมีระเบียบวินัย และมีความรับผิดชอบ
15. ช่วยส่งเสริมให้เยาวชนมีความอดทนไม่อ่อนแอ ย่อท้อต่ออุปสรรคปัญหาต่าง ๆ เพราะการอยู่ค่ายพักแรมสามารถฝึกลักษณะนี้ได้เป็นอย่างดี
16. ช่วยสอนเยาวชนให้รู้จักระบบครอบครัว (Family Units) ที่ดี มีความเคารพนับถือหัวหน้า ผู้นำ และที่ปรึกษาของค่ายพักแรม
17. ช่วยส่งเสริมให้เยาวชนให้มีความคิดสร้างสรรค์
18. ช่วยส่งเสริมให้เยาวชนได้เรียนรู้ และเกิดประสบการณ์ในกิจกรรมแขนงต่างๆ ด้วยวิธีการปฏิบัติจริง
19. ช่วยส่งเสริมให้เยาวชนเรียนรู้เรื่องประชาธิปไตยอย่างแท้เพราะเป็นการปฏิบัติจริง
20. ช่วยพัฒนาด้านจิตใจและอารมณ์ การใช้ชีวิตในค่ายพักแรมกับธรรมชาติ จะช่วยให้มีจิตใจมั่นคง เยือกเย็น และสงบไม่ฟุ้งซ่าน

จะเห็นได้ว่ากิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมไม่ว่าจะจัดขึ้นในประเทศไทยหรือต่างประเทศก็ตาม ล้วนก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาเยาวชน ในด้านสุขภาพพลานามัย การทำงานร่วมกับบุคคลอื่น การเล่นอย่างมีความหมายซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ การเล่นกีฬาและออกกำลังกาย การรู้จักผ่อนคลายความเครียด การประดิษฐ์งานฝีมือ การฝึกลักษณะนิสัยด้านความรับผิดชอบ ความอดทน ใช้ชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย ให้เกียรติผู้ที่อาวุโสกว่า และเห็นคุณค่าความงดงามของธรรมชาติ

ประโยชน์ของการอยู่ค่ายพักแรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม

มีผลงานวิจัยที่แสดงให้เห็นประโยชน์ของค่ายพักแรมดังนี้ จากการศึกษาวิจัยบทบาทของค่ายพักแรมอาสาสมัครทางการศึกษาและชาวค่ายอาสาสมัคร ผลการศึกษาพบว่า ค่ายอาสาสมัครให้ประโยชน์ของการอยู่ค่ายพักแรมด้านต่าง ๆ ดังนี้ (สุรพล มั่นนักร, 2527: 50)

1. ด้านจริยศึกษา ได้แก่ ระเบียบวินัย ศีลธรรม วัฒนธรรม น้ำใจและคุณธรรม
2. ด้านพุทธิศึกษา ได้แก่ การเรียนรู้วิธีการจัดดำเนินงานค่ายพักแรมเรียนรู้สภาพวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น คุณค่าของการทำงาน การใช้ชีวิตร่วมกันเป็นหมู่คณะ มีการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย ฝึกความรับผิดชอบการเป็นผู้นำตาม ตลอดจนได้รับความรู้จากการสัมมนา
3. ด้านพลศึกษา ได้แก่ การออกกำลังกาย สุขภาพอนามัย การบันเทิง การกีฬาทั้งในร่มและกลางแจ้ง
4. ด้านหัตถศึกษาเป็นการฝึกปฏิบัติงาน ตามกิจกรรมในโครงการของการอยู่ค่ายพักแรม จะเห็นได้ว่า ค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในหลายด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการพัฒนาสังคม แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 2 แสดงประโยชน์ของการอยู่ค่ายพักแรม

ที่มา: สมควร โพธิ์ทอง (2548: 48)

คุณค่าของค่ายพักแรม

การจัดค่ายพักแรมมีความหลากหลายและยืดหยุ่นตามสภาพลักษณะกลุ่มเป้าหมาย และสภาพแวดล้อม แต่ทั้งนี้ประโยชน์และคุณค่าของการจัดค่ายพักแรมก็มีความหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดค่ายพักแรมแบบใด เช่น คุณค่าในด้านการพัฒนามโนภาพที่ดีเกี่ยวกับตนเอง คุณค่าในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ คุณค่าในด้านการเปลี่ยนแปลงทัศนคติตลอดจนคุณค่าในด้านการพัฒนาสุขภาพอนามัย

สมบัติ กาญจนกิจ. (2544: 49) ได้กล่าวถึงประโยชน์และคุณค่าของนันทนาการกลางแจ้งนอกเมือง ซึ่งกิจกรรมค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมกลางแจ้งที่สำคัญและมีคุณค่า ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาคุณค่าทางร่างกาย (Physical Values) มีการออกกำลังกาย ร่างกายมีการพัฒนาระบบการหายใจแบบแอโรบิก กล้ามเนื้อหัวใจ ปอดและระบบทางเดินหายใจ
2. พัฒนาคุณค่าทางจิตใจ (Mental Values) ทำให้มีความมั่นใจในตนเอง เข้าใจผู้อื่นและเข้าใจธรรมชาติ
3. พัฒนาคุณค่าทางอารมณ์ (Emotion Values) มีการพัฒนาคุณค่าทางอารมณ์ หรือทัศนคติเกี่ยวกับตนเองผู้อื่น และสังคม โดยมีการพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้
 - 3.1 ตระหนักถึงความรับผิดชอบการสงวนรักษาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาด
 - 3.2 พัฒนาจิตสำนึกและเข้าใจสัมพันธ์ภาพระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ
 - 3.3 พัฒนาความเข้าใจและความซาบซึ้งในความสามารถของบรรพบุรุษที่เกี่ยวกับเรื่องทักษะการดำรงชีพเพื่อการอยู่รอด
 - 3.4 ส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตให้มีสุขภาพแข็งแรงอารมณ์แจ่มใส
 - 3.5 พัฒนาความเป็นพลเมืองดี การพัฒนาจิตสำนึกที่ดีในการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม
 - 3.6 พัฒนาแหล่งทรัพยากรและการปรับตัวของเอกกัตตบุคคล

เกื้อ แก้วเกตุ (2531: 348) กล่าวถึง คุณค่าของค่ายพักแรมซึ่งรวบรวมจากการศึกษาวิจัยเรื่องผลของการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมที่ปรากฏต่อบุคคลในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านความรู้ความสามารถและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอยู่ค่ายพักแรมทำให้ผู้เข้าร่วมมีผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น มีงานวิจัยด้านนี้หลายเรื่อง เช่น งานวิจัยของครูเกอร์ (Kruker) รายงานว่าโครงการค่ายพักแรมที่มีรายการกิจกรรมเสริมเกี่ยวกับทักษะการอ่าน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาสามารถช่วยให้นักเรียนระดับ 5 และ 6 มีความรู้ความเข้าใจความหมายของคำได้ดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าค่ายพักแรม ทั้งนี้โดยอาศัยการเข้าค่ายเพียง 4 สัปดาห์และคาเตอร์ (Carter) พบว่าโครงการ

เอกเคิร์ด วิลเดอร์เนส แคมป์ (Eckerd Wilderness Camping) ในรัฐฟลอริดาช่วยให้เด็กชายที่เป็นกลุ่มอาชญากรมีผลการเรียนดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้เข้าค่าย

2. ด้านการปรับตัวและความสามารถทางสังคม การอยู่ค่ายพักแรมช่วยให้ชาวค่ายปรับตัวและมีความสามารถทางสังคมดีขึ้น มีงานวิจัยด้านนี้จำนวนมากเช่นกัน เช่น โคเรน (Coren) ที่ศึกษาโครงการค่ายกลางวันในรัฐเพนซิลวาเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของเด็กกลุ่มที่ไม่ได้เข้าค่าย กับเด็กกลุ่มที่เข้าค่ายมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมดีขึ้น เช่นเนอรี (Chenery) พบว่าค่ายพักแรมฤดูร้อนในรัฐเพนซิลวาเนียที่ใช้เวลา 10 วัน ทำให้เด็กหญิงอายุ 8-12 ปี มีความสามารถทางสังคมสูงขึ้น นอกจากนี้ กิลด์ (Glick) ได้ศึกษาค่ายแบบถาวร 4 สัปดาห์ ในรัฐเพนซิลวาเนีย พบว่าค่ายพักแรมยังช่วยลดความขัดแย้งระหว่างบุคคลได้ด้วย

3. ด้านสุขภาพร่างกายค่ายพักแรมช่วยพัฒนาสุขภาพร่างกายอย่างได้ผล มีงานวิจัยของเลฟเบิร์ฟ (Lefeburve) แสดงให้เห็นว่าค่ายพักแรมช่วยให้ชาวค่ายซึ่งเป็นเด็กพิเศษ มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงขึ้น เช่นเดียวกับโคเรน (Coren) ได้ทำการวิจัยพบว่าค่ายพักแรมในรัฐเพนซิลวาเนียช่วยให้เด็กชายและเด็กหญิงสมบูรณ์แข็งแรงขึ้น ส่วนโรบาทเซอร์ (Rohrbacher) พบว่าค่ายพักแรมมีกิจกรรมที่มีแนวโน้มช่วยให้เด็กที่มีน้ำหนักมากลดน้ำหนักลงได้

4. ด้านการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ค่ายพักแรมช่วยให้ชาวค่ายมีการเปลี่ยนแปลงเจตคติที่ดีขึ้น คูนส์ (Coons) ได้ทำการศึกษาพบว่า ค่ายพักแรมช่วยให้เด็กชายและเด็กหญิงที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม มีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ โดยให้ความร่วมมือร่วมใจ มีส่วนร่วมในกลุ่มมากขึ้น บราวน์ (Brown) ได้ศึกษาผู้นำเยาวชนที่ปฏิบัติงานในค่ายพักแรมพบว่าผู้นำดังกล่าวมีเจตคติที่ดีต่อผู้อื่นในทางบวก ครูเกอร์ และมาร์คัส (Marcus) พบว่าค่ายพักแรมสามารถช่วยเปลี่ยนแปลงให้สมาชิกชาวค่ายมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียนได้

5. ด้านคุณลักษณะการพึ่งตนเอง การเชื่ออำนาจในตน ความภาคภูมิใจในตน การอยู่ค่ายพักแรมสามารถทำให้ชาวค่ายพึ่งตนเองได้ เชื่อในอำนาจตนเองและมีความภาคภูมิใจในตนเอง ฮาดะ (Hada) ได้ทำการศึกษาพบว่าเพียงระยะเวลา 5 วัน ปรากฏว่าเด็กอนุบาลญี่ปุ่นวัย 5 ปี 6 เดือน ถึง 6 ปี 3 เดือน แสดงลักษณะของการพึ่งตนเองมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้เข้าค่ายพักแรม และโอคเลย์ (Oakley) พบว่า ค่ายสำหรับเด็กปัญญาอ่อนทำให้เด็กที่เข้าค่ายช่วยเหลือตนเองได้ดีขึ้นกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าค่าย

6. ด้านมโนภาพเกี่ยวกับตน ค่ายพักแรมช่วยให้ชาวค่ายมีมโนภาพเกี่ยวกับตนเองดีขึ้น แทคเกอร์ (Thacker) ได้ศึกษาถึงผลของประสบการณ์ค่ายพักแรม 2 สัปดาห์ ที่มีต่อเด็กพิการทางกาย ในด้านมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง พบว่า กิจกรรมค่ายพักแรมมีผลในทางบวกต่อชาวค่ายในด้านมโน

ภาพเกี่ยวกับตนเอง และผลจะคงอยู่นานถึง 3 เดือน และให้ข้อคิดว่ากิจกรรมค่ายพักแรมที่ได้รับการจัดการอย่างดีจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านมโนภาพเกี่ยวกับตน แม้ว่ารายการกิจกรรมจะมีได้เน้นเฉพาะด้านดังกล่าวก็ตาม เช่นเดียวกับเชนเนอร์ (Chenery) ที่ศึกษาพบว่ากิจกรรมค่ายพักแรม ช่วยให้เด็กหญิงเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนอย่างมีนัยสำคัญ

คุณค่าและความสำคัญเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมจะเป็นการปลูกฝังค่านิยมและสร้างคุณค่าชีวิตให้กับชาวค่าย ดังนี้ (เกื้อ แก้วเกตุ, 2531: 349-352)

1. ความนับถือตนเองค่ายพักแรมเปิดโอกาสให้ชาวค่ายได้รู้จักตนเองยิ่งขึ้น เพราะนอกจากจะเป็น สถานที่ที่น่าอยู่และน่าสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของชาวค่ายทั้งหลายแล้ว ยังมีบรรยากาศความรักของเด็กแต่ละคน ซึ่งจะทำให้เด็กเจริญเติบโตขึ้นอย่างมั่นคง ค่ายพักแรมสร้างสรวงศ์บรรยากาศที่จะทำให้เด็กกล้าเสี่ยงกับความล้มเหลว เพราะชาวค่ายแต่ละคนทราบดีว่าจะได้รับการยอมรับ ถ้าสิ่งใดผิดพลาดในสถานการณ์ดังกล่าว จะทำให้เด็กเกิดความกล้าที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดซ้ำแล้วซ้ำอีกจนกระทั่งเขาสามารถทำให้สำเร็จได้ และการที่สถานที่ตั้งของค่ายพักแรมแยกออกจากสังคมเมืองที่สับสน โดยได้รับคำปรึกษาจากผู้ใหญ่หรือผู้ที่เข้าใจเด็ก และคอยชี้ให้เห็นข้อดีและข้อเสียของเขาจะสร้างความเชื่อมั่นในตนเองซึ่งเป็นผลในการพัฒนาความเชื่อมั่นและความมั่นคงในจิตใจ

2. การยอมรับในการอยู่ตามลำพัง สิ่งที่น่ากลัวมากที่สุดในการมีชีวิตอยู่ในสังคมเมืองสำหรับเด็กคือ การถูกทอดทิ้งให้อยู่อย่างโดดเดี่ยว คนที่ค้นพบตัวเองว่ามีความสามารถ จะรู้สึกว่ามันสามารถอยู่โดดเดี่ยวได้ ดังนั้น ค่ายพักแรมจะสามารถพัฒนาความสามารถนี้โดยทำให้ชาวค่ายรู้สึกตัวว่าอยู่คนเดียวได้โดยไม่รู้สึกลูกทอดทิ้ง เพราะชาวค่ายจะได้เรียนรู้ในระหว่างช่วงเวลาวางของกิจกรรมว่ายังมีหลายอย่างอยู่รอบตัวเขาที่กำลังดำเนินไป เช่น ชีวิตกลางแจ้ง ความสวยงามของธรรมชาติรอบตัวและชีวิตธรรมชาติที่ดำเนินไปโดยไม่รีบร้อน เหล่านี้จะทำให้ชาวค่ายค่อยๆ พัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองในด้านนี้มากขึ้น

3. การเป็นตัวของตัวเองและมีอิสระ สภาพการอยู่ค่ายพักแรมจะช่วยพัฒนาในด้านการเป็นตัวของตัวเอง ลดการพึ่งพาอาศัยคนอื่น และพยายามช่วยตนเองให้มากขึ้น ซึ่งเป็นรากฐานของการมีชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตย เมื่อเราได้เปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบและรู้จักตนเองก็เท่ากับว่าเราได้ทำให้เขาได้เป็นตัวของตัวเองดีขึ้นและมีโอกาสเสนอความคิดเห็นต่างๆ ซึ่งดูเหมือนว่าสิ่งที่ทำหายเด็กมากที่สุดก็คือโอกาสที่ได้แสดงความคิดเห็นส่วนตัวต่อคนอื่น โดยเฉพาะคนที่ไม่ค่อยได้มีโอกาสจะกระทำเช่นนั้นในขณะที่อยู่บ้านหรือโรงเรียน

4. ความซื่อสัตย์ ในค่ายพักแรมจะต้องพยายามสร้างความซื่อสัตย์ให้เกิดขึ้นกับชาวค่ายทุกคน ฉะนั้น ตั้งแต่ผู้อำนวยการค่ายถึงผู้นำเยาวชนจะต้องยึดถือสิ่งเหล่านี้และช่วยสร้างสภาพแวดล้อม

เพื่อปลูกฝังความซื่อสัตย์ให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก ถ้าเด็กได้เรียนรู้ว่าความซื่อสัตย์เป็นสิ่งมีคุณค่า ก็อาจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวของเขาเองตลอดไป

5. ความเป็นเพื่อน ค่ายพักแรมจะมีส่วนเสริมสร้างความเป็นเพื่อน เพราะค่ายพักแรมจะเต็มไปด้วยบรรยากาศของการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำกิจกรรมด้วยกัน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบต่าง ๆ ซึ่งมีผลทำให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง และเกิดการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน อันจะนำมาซึ่งความไว้วางใจและเป็นเพื่อนที่ดีต่อกันในอนาคต

6. การค้นพบคุณค่าของการใช้เวลาว่าง ลักษณะพิเศษอีกประการหนึ่งของค่ายพักแรม คือ การชี้ทางเยาวชนให้รู้ความหมายแท้จริงของคำว่าเวลาว่าง ในช่วงเวลา 30 ปีที่ผ่านมา สถาบันการศึกษาต่างๆ พยายามที่จะเน้นความต้องการใช้เวลาว่าง แต่ก็ดูเหมือนว่าไม่เคยประสบความสำเร็จกับความพยายามดังกล่าว เพราะชีวิตในเมืองบังคับให้เด็กส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างไปกับการดูรายการโทรทัศน์ และตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของรายการที่ไม่ก่อให้เกิดความสร้างสรรค์ ค่ายพักแรมจะสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงความ คิดนี้ได้ เพราะกิจกรรมของค่ายส่วนใหญ่สร้างเสริมความไม่รีบร้อน การมีเวลาว่าง ความสนุกสนานอย่างอิสระ ค่ายพักแรมจะสร้างเสริมทักษะทางด้านนันทนาการต่างๆ ซึ่งจะติดตัวไปใช้เมื่อชาวค่ายเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต

7. ความรู้สึกที่ดีต่อการทำงาน สิ่งที่สำคัญและยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิต คือ ความพึงพอใจในการทำงานที่ใช้แรงงาน ในบรรยากาศของชีวิตในเมือง มักจะทำให้เยาวชนมีชีวิตรอยู่โดยอาศัยเครื่องทุ่นแรงและเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรอความช่วยเหลือจากคนอื่นไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ คนรับใช้หรือเพื่อน ชีวิตที่ค่ายพักแรมภายใต้บรรยากาศของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ใน การปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน จะสร้างเยาวชนให้มีเจตคติที่ดีต่องานดังกล่าว บางครั้งเยาวชนเหล่านี้ อาจมีโอกาสนในการพัฒนาความรู้สึก ที่ดีต่อการเป็นคนทำความสะอาด คนครัว ผู้รักษาความปลอดภัยและช่างไม้ ในบาง กรณีค่ายพักแรมจะพยายามกระตุ้นให้ชาวค่ายได้ทำงานร่วมกัน เพื่อคิดค้นโครงการบางอย่างที่เป็นไปในทางริเริ่มสร้างสรรค์ เช่น ชาวค่ายร่วมกันสร้างบ้านในป่า สร้างบ้านบนต้นไม้โดยไม่ต้องทำลาย สร้างสะพาน จัดสถานที่สำหรับออกกำลังกายหรือเล่นรอบกองไฟ ซึ่งแต่ละโครงการอาจจะต้องใช้คนจำนวนมากน้อยต่างๆ กัน ซึ่งเป็นอีกทางหนึ่งที่ชาวค่ายจะได้ร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่มน้อยและใหญ่ และได้มีโอกาสแสดงความสามารถของตนเองร่วมมือกัน และรับผิดชอบงานร่วมกัน เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียงจำกัดอยู่แต่ในค่ายพักแรมเท่านั้น ชาวค่ายยังอาจร่วมมือกับชุมชนใกล้เคียง ในการทำงานตามโครงการต่างๆ ได้อีกด้วย

8. การสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีกิจกรรมค่ายพักแรมที่ช่วยให้การพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นไปได้ดีขึ้น เช่น โครงการกิจกรรมธรรมชาติ ศิลปะ การประดิษฐ์วัสดุ การแสดงละครดนตรี หรือกิจกรรม ตามโปรแกรมที่กำหนด ถ้ากิจกรรมได้กระทำขึ้นอย่างง่ายๆ ในบรรยากาศ

ธรรมชาติโดยการร่วมมือจากสมาชิกกลุ่มก็จะเป็นการกระตุ้นให้เยาวชนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานได้

9. ความประทับใจในสุนทรียภาพ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเยาวชนมักจะสนใจในเรื่องสุนทรียภาพเป็นพิเศษ ดังนั้นกิจกรรมค่ายพักแรมจะสามารถช่วยให้พัฒนาความสนใจในด้านนี้ได้ชัดเจนขึ้น เช่นการแต่งกลอน การวาดภาพ การแต่งเพลง โดยทุกค่ายมักจะเปิดโอกาสให้เด็กได้สร้างความประทับใจในความสวยงามของปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

10. การเคารพนับถือ ความเคารพนับถือที่เกิดขึ้นในค่ายพักแรมเป็นไปโดยธรรมชาติไม่ใช่เกิดขึ้นเพราะการบังคับและความกลัวที่ค่ายพักแรม สิ่งที่ชาวค่ายยอมรับเป็นสิ่งแรกคือ ยอมรับในการมีชีวิตอยู่ ยอมรับในตนเองและบุคคลอื่นในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล อายุ ศาสนา และสิ่งอื่นๆ ตามความเป็นจริง

11. ความรับผิดชอบ ความรู้สึกรับผิดชอบเกิดขึ้น โดยการควบคุมตนเองและการมีวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบนี้สามารถสร้างให้เกิดขึ้นอย่างจริงจังได้ในสังคมค่ายพักแรม ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการของชุมชนเป็นหลัก เช่น การเดินทางไกลที่ต้องการความร่วมมือของทุกคนจะทำให้แต่ละบุคคลระมัดระวังและเพิ่มความรับผิดชอบในส่วนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น มีการช่วยป้องกันอันตรายให้กันและกัน ช่วยกันสร้างสิ่งที่จำเป็นและยอมรับในกลุ่มอื่นๆ ที่ไปด้วยกัน

12. การปรับตัวได้ในกลุ่มที่แตกต่างกัน ค่ายพักแรมทำให้การอยู่ร่วมกันในกลุ่มและอายุที่แตกต่างกันเป็นไปโดยธรรมชาติมากกว่าที่โรงเรียนหรือที่บ้าน จึงทำให้สามารถปรับตัวได้ดีในกลุ่มที่มีอายุแตกต่างกัน ในโรงเรียนหรือที่บ้านเยาวชนจะมีกิจกรรมอยู่ในส่วนของตนเองเท่านั้น แต่ที่ค่ายพักแรมเยาวชนจะสามารถเข้าร่วมในกลุ่มบุคคลอื่นๆ ได้อย่างไม่มีปัญหา และด้วยความเสมอภาคกัน

13. การเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ชีวิต ในขณะที่อยู่ในโรงเรียน เด็กจะเกี่ยวข้องกับกลุ่มที่คล้ายคลึงกันเป็นเวลานานโดยการเรียนชั้นเดียวกับกลุ่มเดิม เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนากับผู้ที่มีความเชื่อแบบเดียวกับตน เล่นกับกลุ่มเพื่อนบ้านเดิม คุ่นเคยกับผู้ใหญ่ เช่น ตำรวจ บุรุษไปรษณีย์ พระ คนขายของ และพ่อแม่ แต่ที่ค่ายพักแรมบางค่ายเด็กจะได้เพิ่มพูนประสบการณ์ชีวิตโดยมีกิจกรรมแปลกใหม่ เช่น เล่น ทำงาน กิน นอนและวางแผนกิจกรรมร่วมกับคนอื่นๆ ที่แตกต่างกันทั้งเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมและภูมิหลัง ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งอื่นๆ ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

14. การพัฒนาทางร่างกาย เด็กจะต้องมีการพัฒนาสุขภาพความแข็งแรง บุคลิกภาพ และความสวยงามของร่างกาย สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นโดยการออกกำลังกายในทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอและเป็นธรรมชาติ แต่ในสภาพสังคมเมืองปัจจุบันได้ปิดกั้นโอกาสเหล่านี้ เพราะเด็กต้องอยู่ในโรงเรียนเป็นเวลานาน เมื่ออยู่บ้านก็ใช้เวลาหลายชั่วโมงในการดูรายการโทรทัศน์ตลอดจนสถานที่คับแคบ ทำให้เด็กไม่สามารถเคลื่อนไหวได้เหมือนสถานที่กว้างขวางของค่ายพักแรม ดังนั้น การอยู่ค่ายพักแรมเด็ก

จะมีโอกาสพัฒนาความแข็งแรงสมบูรณ์ของร่างกายได้สูงสุดตามที่วัยของเขาควรจะเป็น โดยการเข้าร่วมในกิจกรรมพลศึกษา กิจกรรมที่ต้องใช้ความอดทนตื่นเต้น ทำลายความสามารถ นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับการรับประทานอาหารที่มีคุณค่า ตรงเวลา มีการพักผ่อนที่พอเพียง การปฏิบัติสุขนิสัยประจำวัน และการแต่งกายที่ง่ายและเหมาะสมอีกด้วย

15. การพัฒนาทางสติปัญญา การที่เด็กได้ อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มในบรรยากาศของค่ายพักแรมนั้นจะทำให้เด็กรู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผล และมีการตัดสินใจที่ต้องขึ้นอยู่กับการยอมรับของทุกฝ่าย ดังนั้น ความรับผิดชอบในหน้าที่ และการให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดของผู้ใหญ่ที่เข้าใจและทราบความต้องการ รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่ปราศจากอิทธิพลของบ้านและชุมชนเมืองจะทำให้เด็กๆ พัฒนาความคิดและสติปัญญาของตนเองได้อิสระมีเหตุผลมากขึ้น

16. การพัฒนาทางสังคม ค่ายพักแรมสามารถทำให้การพัฒนาทางสังคมของเด็กเป็นไปโดยธรรมชาติและด้วยความสมัครใจ ในขณะที่กิจกรรมการอยู่ร่วมกันในกลุ่มดำเนินไปนั้น เด็กจะยอมรับความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ และแยกกลุ่มออกมาจากกลุ่มอื่น กิจกรรมค่ายพักแรมส่วนใหญ่จะเป็นตัวเร่งให้เกิดการพัฒนาทางสังคมของเด็ก เพราะที่ค่ายพักแรมเน้นการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม และยังช่วยพัฒนาพฤติกรรมการแสดงออกของชาวค่าย ทำให้เด็กได้มีโอกาสปรับตัวเมื่ออยู่ในสังคมส่วนรวม

17. การพัฒนาทางอารมณ์ ค่ายพักแรมช่วยพัฒนาอารมณ์ของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความรักการสนองตอบต่อความต้องการของคนอื่น การรู้จักผ่อนคลายอารมณ์ และการมีความมั่นใจสูง ทั้งนี้โดยความร่วมมือของคนอื่นๆ ในกลุ่มและผู้นำที่มีความรัก และหวังดีต่อเด็กจะทำให้เด็กได้รับความอบอุ่น เป็นอิสระจากความกลัว รู้กาลเทศะ มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จตามระดับความสามารถของตนเอง

18. การพัฒนาทางจิตใจ ค่ายพักแรมโดยทั่วไปมักเน้นการพัฒนาทางด้านจิตใจของชาวค่าย สภาพของการอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ความเป็นเพื่อนกัน การให้และการรับรู้อย่างสม่ำเสมอในขณะที่ค่ายพักแรมดำเนินไป ประกอบกับความคิดของเด็กที่เกิดจากการได้คิดได้ฟังในเรื่องที่มีเหตุผล ในบรรยากาศธรรมชาติ การอยู่ร่วมกันระหว่างเด็กต่างศาสนา ข้อคิดและการกระทำที่ดีจากผู้ใหญ่ในค่ายจึงเป็นประสบการณ์ที่ฝังอยู่ในความทรงจำของเด็ก และจดจำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การอยู่ค่ายพักแรมมีวิวัฒนาการมายาวนาน กิจกรรมในการอยู่ค่ายพักแรมก่อให้เกิดประโยชน์ และสร้างคุณค่าให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในด้านการพัฒนาอารมณ์ตนเองก่อให้เกิดผลดีมีการดำเนินชีวิตในสังคมร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข ก่อให้เกิดการพัฒนารูปแบบทางการศึกษา

สร้างประสบการณ์ ตรงให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมวิถีทางการดำเนินชีวิตในระบอบประชาธิปไตย

ประเภทของค่ายพักแรม

ในการดำเนินการจัดค่ายพักแรมสิ่งสำคัญที่ผู้จัดจะต้องคำนึงถึงประการแรก คือ วัตถุประสงค์ของการอยู่ค่ายพักแรม ประเภทของค่ายพักแรมแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการอยู่ค่ายพักแรมดังนี้ (สมควร โพธิ์ทอง. 2548: 33)

1. ค่ายพักแรมส่งเสริมการศึกษา เป็นค่ายพักแรมที่จัดขึ้น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางการศึกษา เป็นการจัดกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ (Outdoor Education) ส่วนใหญ่จะจัดโดยหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนการสอน ได้แก่

1.1 ค่ายพักแรมของกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด ในระดับชั้นประถมศึกษาและระดับ ชั้นมัธยมศึกษา

1.2 ค่ายพักแรมนันทนาการ จัดโดยสถาบันการศึกษาที่มีหลักสูตรการเรียนการสอน วิชาการอยู่ค่ายพักแรม อาทิเช่น วิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ และมหาวิทยาลัยที่มีคณะพลศึกษาและนันทนาการ

1.3 ค่ายพักแรมวิชาการ เช่น ค่ายวิทยาศาสตร์ ค่ายคณิตศาสตร์ ค่ายภาษาอังกฤษ ค่ายเคมีโอลิมปิก ค่ายพักแรมกีฬา หรือค่ายพักแรมวิชาอื่นๆ ค่ายพักแรมประเภทนี้จัดขึ้นเพื่อเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการพัฒนาความรู้ทางวิชาการ นิยมจัดในสถานศึกษาทุกระดับชั้น

2. ค่ายพักแรมอนุรักษ์ธรรมชาติ (Conservation Camps) ค่ายพักแรมประเภทนี้จัดขึ้นโดยมีจุดประสงค์เพื่อต้องการปลูกฝังให้เยาวชน ได้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และมีการจัดกิจกรรมให้สมาชิกได้เรียนรู้วิธีการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งถ้าหากไม่ช่วยกันดูแลก็จะเกิดผลเสียในระยะยาว การอยู่ค่ายพักแรมเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นการรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การอยู่กับธรรมชาติอย่างมีความสุขโดยไม่ทำลายธรรมชาติ หรือใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด โดยมีเป้าหมายหลักคือ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการดูแลสิ่งแวดล้อมให้คงสภาพที่สมบูรณ์ต่อไป มีการส่งเสริมการใช้ชีวิตร่วมกันในธรรมชาติอย่างมีความสุข โดยมีกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ การเดินทางไกลในป่า การดำรงชีวิตในป่า มีการประกอบอาหารแบบชาวค่าย การเรียนรู้พืชพันธุ์ไม้โดยมีวิทยากรให้ความรู้ และมีผู้นำให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ กิจกรรมค่ายพักแรมประเภทนี้ชาวค่ายจะได้มีการกางเต็นท์สร้างที่พัก จัดสุขาภิบาล หาแหล่งน้ำเพื่อใช้ดื่มและประกอบอาหาร ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยสร้างนิสัยให้เยาวชนได้เห็นคุณค่าของธรรมชาติ

3. ค่ายพักแรมครอบครัว (Family Camps) จุดประสงค์ของค่ายพักแรมครอบครัวจัดขึ้นเพื่อสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว โดยจัดให้มีการทำกิจกรรมร่วมกันและเป็นการพักผ่อนไปในตัวด้วย เนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย เช่น ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจค่าครองชีพสูงขึ้น โดยเฉพาะสภาพสังคมเมืองมีความสับสนวุ่นวายก่อให้เกิดความแออัดของชุมชน บุคคลในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่หรือลูก ต้องช่วยกันหาเลี้ยงชีพบุคคลในครอบครัวไม่มีเวลาพบปะพูดคุยกัน พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลลูก ทำให้ลูกขาดความอบอุ่น บางครอบครัวเข้าขึ้นมาพ่อแม่ออกไปทำงาน ลูกออกไปเรียนหนังสือ ตอนเย็นกว่าพ่อแม่จะกลับลูกก็เข้านอนทำให้บุคคลภายในครอบครัวไม่มีเวลาพบปะพูดคุยกัน ถ้าเกิดเหตุการณ์อย่างนี้นานๆ อาจจะทำให้เกิดปัญหาภายในครอบครัวขึ้นได้ การที่ครอบครัวได้มีโอกาสออกไปอยู่ค่ายพักแรมด้วยกัน ในบรรยากาศธรรมชาติ เช่น ชายทะเล ภูเขา ป่าไม้ อุทยานแห่งชาติหรือสวนสาธารณะ มีการจัดเตรียมสิ่งของเครื่องใช้ในการไปค่าย มีการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ประชุมประกอบอาหาร กิจกรรมนันทนาการหรือกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ การได้ร่วมกิจกรรมของสมาชิก ภายในครอบครัว จะช่วยสร้างสายสัมพันธ์ภายในครอบครัวได้มากขึ้น

ปัจจุบันค่ายพักแรมแบบครอบครัวกำลังได้รับความนิยม ในการออกไปพักค้างแรมมีทั้งการพักในอาคารถาวร หรือการพักตามธรรมชาติโดยการกางเต็นท์นอน การจะเลือกพักแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้จัดหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรม องค์กรธุรกิจหลายแห่งนิยมจัดค่ายพักแรมแบบครอบครัวโดยจัดกิจกรรมให้ทุกคนมีส่วนร่วม มีการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกครอบครัว หรืออาจจะมีการแข่งขันกันระหว่างสมาชิกครอบครัว โดยมีกิจกรรมนันทนาการเป็นสื่อ จากประสบการณ์ในการจัดค่ายพักแรมครอบครัว มีความคิดเห็นว่า ค่ายพักแรมครอบครัวช่วยสร้างสายสัมพันธ์ภายในครอบครัวได้เป็นอย่างดี บางครอบครัวพ่อแม่ไม่เคยได้โอบกอดลูกไม่เคยมีโอกาสได้ใกล้ชิดกัน พ่อ-แม่ลูกก็ได้มีโอกาสบอกผ่านความรู้สึกดีๆ ของตนเองที่มีต่อกัน เป็นการเปิดใจซึ่งกันและกันโดยอาศัยกิจกรรมนันทนาการเป็นสื่อ เป็นการเติมเต็มความรักให้แก่กันและกันของบุคคลภายในครอบครัว เมื่อสมาชิกครอบครัวมีความเข้าใจ มีความรัก มีความอบอุ่นแล้วก็ไม่มีปัญหาใดที่จะมาทำลายความสัมพันธ์ภายในครอบครัวได้ ปัญหาต่างๆ ภายในสังคมก็จะลดน้อยลงไปเหตุด้วยเพราะสถาบันครอบครัวมีความมั่นคงนั่นเอง

4. ค่ายพักแรมสำหรับเด็ก (Child Camps) เป็นค่ายพักแรมที่จัดขึ้นสำหรับเด็กเล็กที่ไม่มีโอกาสได้ออกค่ายพักแรมเป็นระยะเวลานานเพราะเด็กเล็กไม่สามารถที่จะช่วยเหลือตัวเองได้เหมือนเด็กโต ดังนั้น การที่จะนำเด็กไปอยู่ค่ายพักแรมเป็นเวลานานก็อาจจะมีปัญหาหาก ไม่ว่าในเรื่องของอาหาร การพักผ่อนการนอน หรือการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ค่ายพักแรมสำหรับเด็กจัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะช่วยฝึกให้เด็กได้รู้จักเรื่องการอยู่ค่ายพักแรมเบื้องต้น เป็นการช่วยส่งเสริมให้เด็ก

ได้มีประสบการณ์ชีวิต โดยจัดในรูปแบบค่ายพักแรมกลางวัน จัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ เหมือนค่ายเด็กโต มีวิธีการโดยผู้ปกครองจะนำเด็กมายังสถานที่จัดค่ายพักแรม หรือถ้าหากผู้ปกครองไม่ว่าง ผู้นำ (Leader) หรือผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบอาจจะต้องไปรับและไปส่ง ซึ่งอาจจะจัดบริการในรูปแบบของสมาชิก ในการจัดค่ายพักแรมกลางวันสำหรับเด็กนั้นก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

4.1 ช่วย让孩子ได้ใช้ชีวิตกลางแจ้ง หรือออกไปนอกเมือง ให้มีความสุขสนุกสนานร่าเริงอย่างมีอิสรภาพ ซึ่งจะมีผู้ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดและระมัดระวังความปลอดภัยตลอดเวลา

4.2 ช่วย让孩子และเยาวชนได้มีประสบการณ์ ในเรื่องของการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นๆ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ โดยมีที่ปรึกษาและผู้นำคอยให้ความช่วยเหลือ

4.3 ช่วย让孩子ได้มีการพัฒนาการทางด้านร่างกาย ทำให้เด็กมีสุขภาพดีและร่างกายแข็งแรง โดยอาศัยการทำกิจกรรมเป็นสิ่งสนับสนุน

4.4 ช่วย让孩子และเยาวชนได้รับประสบการณ์ในการทำกิจกรรม เช่น การทำอาหาร การเล่นเกม กีฬา และทำกิจกรรมธรรมชาติศึกษาอย่างง่าย ๆ เป็นต้น

4.5 ช่วย让孩子ได้รู้จักการสงวนทรัพยากรธรรมชาติไม่ทำลายพืชพันธุ์ไม้และยังเป็นการฝึกการเป็นพลเมืองดีต่อไปในอนาคต

4.6 เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและต่อครอบครัว

5. ค่ายพักแรมสุขภาพ (Health Camps) เป็นค่ายพักแรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมสุขภาพ โดยการปลูกฝังให้บุคคลที่เข้าร่วมรู้จักการดูแลสุขภาพและส่งเสริมสุขภาพอนามัยของตนเอง เมื่อคนมีร่างกายแข็งแรงปัญหาสุขภาพก็จะลดน้อยลง ทำให้ไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณในการรักษาสุขภาพ และไม่ต้องเสียเวลาที่จะไปโรงพยาบาล อีกทั้งยังทำให้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมสุขภาพโดยการส่งเสริมให้ประชาชนได้ออกกำลังกาย มีการรณรงค์ให้ประชาชนสนใจดูแลสุขภาพกันมากขึ้น ตลอดจนมีการจัดค่ายพักแรมเพื่อสุขภาพกันมากขึ้นด้วยในการดำเนินการมีการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับอาหาร การป้องกันโรค และกิจกรรมการออกกำลังกาย เช่น การฝึกโยคะ การทำสมาธิ การรำมวยจีน การเดินแอโรบิค เป็นต้น มีการจัดค่ายพักแรมเพื่อสุขภาพให้แก่กลุ่มบุคคลในหลายกลุ่มอายุ เช่น กระทรวงสาธารณสุขได้จัดค่ายกินดีไม่มีอ้วนให้แก่เด็กและเยาวชน และมีการจัดค่ายสุขภาพในวัยเกษียณให้แก่ผู้ที่กำลังเกษียณอายุ หรือหน่วยงานเอกชนบางแห่งได้จัดค่ายให้กับกลุ่มผู้ที่มีปัญหาทางสุขภาพขึ้นโดยการจัดอาหารมังสวิรัตให้แก่สมาชิกทุกเมื่อมีกิจกรรมให้ความรู้แก่สมาชิก มีการปรุงประกอบอาหารเพื่อสุขภาพโดยได้รับคำแนะนำจากนักโภชนาการเป็นวิทยากรผู้ให้ความรู้ มีกิจกรรม การพักผ่อนด้วยกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสม ตลอดจนมีการเรียนรู้ในเรื่องของการปฐมพยาบาลเพื่อที่จะสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและคนใกล้ชิดในชีวิตประจำวัน

6. ค่ายพักแรมอาสาสมัคร (Voluntary Work Camps) จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกเยาวชนให้มีความเสียสละ รู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยเสียสละเวลาจากการเที่ยวเตร่มาทำงานด้านการบริการโดยความสมัครใจ โดยการทำงานก็ทำในโรงเรียน การแนะนำและบริการในเรื่องสุขภาพอนามัย การสร้างหรือดูแลรักษาสาธารณประโยชน์ เป็นต้น ค่ายพักแรมอาสาสมัครมีอยู่ในสถาบัน การศึกษาระดับอุดมศึกษาหลายแห่งทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัดกิจกรรมนี้โดยใช้ชื่อเรียกว่า “ค่ายอาสาสมัครพัฒนาของนิสิตนักศึกษา” ซึ่งเป็นที่สนใจของนิสิตนักศึกษาของสถาบันต่างๆ มากมาย ในการออกค่ายอาสาสมัครพัฒนานั้น เมื่อมีเวลาว่างก็จะมีการทำกิจกรรมทางนันทนาการระหว่างชาวค่ายด้วยกัน หรือระหว่างชาวค่ายกับชาวบ้านหรือเด็กๆ ภายในชุมชน กิจกรรมต่างๆ ทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดความเข้าใจและได้เข้าใจถึงสภาพที่แท้จริงของท้องถิ่นในชนบทมากขึ้น ค่ายพักแรมอาสาสมัครนี้สามารถช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้ประสบการณ์จากชีวิตการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นและการทำงานในชีวิตจริง เป็นการเตรียมตัวในการประกอบอาชีพในอนาคต โดยเฉพาะผู้ที่ต้องไปทำงานในชนบท เช่น ครู-อาจารย์ แพทย์ พยาบาล นักพัฒนากร อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังความรับผิดชอบในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

7. ค่ายพักแรมสำหรับคนพิการ (Handicapped Camps) เป็นค่ายพักแรมที่จัดขึ้นเฉพาะบุคคลที่มีร่างกายไม่สมบูรณ์ประกอบ หรือผิดปกติ หรือพิการทางร่างกาย ทางประสาท ทางอารมณ์และจิตใจ เช่น ตาบอด หูหนวก แขนขาพิการ ปัญญาอ่อน และพวกปัญหาทางด้านจิตใจ บุคคลเหล่านี้มักจะคิดว่าตัวเองนั้นมีปมด้อยขาดความเข้าใจใส่ต่อสังคม ทำให้มีความเป็นอยู่อย่างไร้จุดหมาย การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้บุคคลเหล่านั้น เห็นว่าชีวิตยังน่าอยู่และมีโอกาสช่วยปรับปรุงส่วนที่บกพร่องเหล่านี้ได้อีกด้วย ค่ายพักแรมสำหรับคนพิการนี้อาจจัดโดยองค์การต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจทำเป็นครั้งคราวในระหว่างฤดูร้อน อาทิ เช่น โรงเรียนคนตาบอด หูหนวก หรือโรงพยาบาลปัญญาอ่อน หรือหน่วยราชการอื่นๆ เช่น กรมประชาสงเคราะห์ องค์การหรือสโมสรที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน เช่น สโมสรลูกเสือ สโมสรเยาวชน สมาคมผู้บ่าเพี้ยนประโยชน์ สมาคมเนตรนารี สมาคมวายเอ็มซีเอ (YMCA) สมาคมวายดับเบิลยูซีเอ (YWCA) องค์การเอกชนต่างๆ ซึ่งจัดดำเนินการตั้งค่ายพักแรมสำหรับคนพิการเป็นพิเศษ แต่ทว่าเมืองไทยนั้นยังไม่มีเอกชนลงทุนทำค่ายในลักษณะนี้ เนื่องจากว่าต้องใช้เงินอุดหนุนเป็นจำนวนมาก

รูปแบบค่ายพักแรมประเภทต่างๆ ตามที่กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นได้ว่า ค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมที่มีการจัดการอย่างมีระเบียบแบบแผน มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการและมีการจัดกิจกรรมหลายลักษณะ ในการดำเนินการจัดค่ายพักแรมจะต้องมีผู้บริหารค่ายพักแรมและจะต้องมีการจัดหางบประมาณ สถานที่ ที่พัก อาศัย จัดเตรียมอาหาร ยานพาหนะตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ และจะต้องมีพี่เลี้ยง หรือผู้นำค่ายพักแรม ที่จะต้องได้รับการฝึกมาโดยเฉพาะ เป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือให้

คำแนะนำแก่สมาชิกชาวค่าย มีการจัดทำกำหนดการทำกิจกรรมในแต่ละวัน โดยมีกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้และกิจกรรมนันทนาการให้แก่สมาชิก ในการกำหนดกิจกรรมควรให้สอดคล้องกับความสนใจของสมาชิก จึงจะเกิดผลในการช่วยให้สมาชิกชาวค่ายได้พัฒนาตนเอง

องค์กรที่จัดค่ายพักแรม

ปัจจุบันมีหน่วยงานหลายแห่งที่ดำเนินการจัดค่ายพักแรม ตัวอย่างเช่น

1. หน่วยงานของรัฐบาล หน่วยงานของรัฐบาลที่มีการจัดค่ายพักแรมโดยทั่วไปเรียกว่าค่ายพักแรมสาธารณะ (Public Camps) เป็นการจัดค่ายพักแรมที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทางราชการ ค่ายพักแรมสาธารณะแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

1.1 ค่ายพักแรมโรงเรียน (School Camps) ได้แก่ค่ายพักแรมที่จัดดำเนินการโดยโรงเรียนซึ่งใช้งบประมาณของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาต่างๆ เช่น ค่ายพักแรมลูกเสือ-เนตรนารี หรือยุวกาชาด

1.2 ค่ายพักแรมเทศบาล (Municipal Camps) ได้แก่ ค่ายพักแรมที่จัดขึ้นโดยอาศัยเงินงบประมาณที่ได้จากภาษีในเขตเทศบาลนำมาใช้ในการจัดดำเนินการ เช่น ค่ายพักแรมของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร

1.3 ค่ายพักแรมสวนสาธารณะ (Camps Operated by State Parks) ได้แก่ค่ายพักแรมที่ดำเนินการและอำนวยความสะดวกต่างๆ โดยเจ้าหน้าที่ประจำสวนสาธารณะ เช่น ค่ายพักแรมที่จัดขึ้น ตามวนอุทยานต่างๆ เช่น บึงกุระดิง ภูหลวง เป็นต้น

1.4 ค่ายพักแรมของหน่วยงานราชการอื่นๆ ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ค่ายพักแรม ของกรมประมงกระทรวงมหาดไทย ค่ายพักแรมยุวกษัตริย์ ซึ่งเป็นค่ายพักแรมที่จัดขึ้นโดยอาศัยสถานที่ หรือเงินงบประมาณจากหน่วยงานนั้น ๆ

2. ค่ายพักแรมองค์กรหรือค่ายพักแรมสมาคม (Organization Camps) ได้แก่ ค่ายพักแรมซึ่งจัดดำเนินการหรือได้รับการสนับสนุนจากสมาคมหรือองค์กรต่างๆ เป็นรูปแบบการจัดค่ายพักแรมที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดดำเนินการโดยมุ่งประโยชน์ของสมาคมหรือองค์กรเป็นหลัก เช่น ค่ายพักแรมยุวชนคริสเตียน

3. ค่ายพักแรมเอกชน (Private Camps) ได้แก่ ค่ายพักแรมที่ดำเนินการโดยเอกชนหรือคณะบุคคลจัดขึ้นเพื่อมุ่งหวังผลกำไรในการดำเนินธุรกิจเป็นวัตถุประสงค์สำคัญ ค่ายพักแรมแบบนี้กำลังเป็นธุรกิจที่เติบโตไปด้วยดี มีบริษัทหลายแห่งที่ดำเนินการจัดโดยอาศัยดารานักแสดง ผู้ที่มีชื่อเสียง หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ด้านการแพทย์ ด้านดนตรี ด้านกีฬา ด้านศิลปะ เข้าร่วมดำเนินการเป็นผู้นำกิจกรรมหรือเป็นพิธีกร เช่น ค่ายครอบครัวธรรมชาติ ค่ายพัฒนาEQลูกรัก

ค่ายอัจฉริยะ ค่ายเยาวชนสมองแก้ว ค่ายเยาวชนสร้างสรรค์งานศิลปะ ค่ายคนรักดนตรี ค่ายเยาวชนคนรักกีฬาค่ายยุวทูต เป็นต้น

จะเห็นได้ว่ามีหน่วยงานหลายแห่งที่ให้การสนับสนุนในการจัดค่ายพักแรม ทั้งในด้านกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อการพัฒนาสังคม และเป็นกิจกรรมที่มีการจัดการในเชิงธุรกิจการค้า อย่างไรก็ตามในการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม การบรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาสมาชิกค่าย

โครงการฝึกปฏิบัติทักษะการอยู่ค่ายพักแรม

การจัดโครงการฝึกปฏิบัติทักษะการอยู่ค่ายพักแรม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การใช้ชีวิตนอกสถานที่ สามารถนำความรู้ภาคทฤษฎีที่ได้รับจากการเรียนไปประยุกต์ใช้ มีการดำเนินชีวิตท่ามกลางธรรมชาติ มีการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการรูปแบบต่าง ๆ เช่น กีฬา ดนตรี ศิลปะ มีการนำธรรมชาติมาเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ และมีการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิกชาวค่ายและผู้นำค่ายพักแรม ส่งเสริมบทบาทผู้นำและผู้ตาม ใช้ชีวิตตามรูปแบบประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิก มีการตัดสินใจร่วมกัน ในการจัดโครงการฝึกปฏิบัติทักษะการอยู่ค่ายพักแรมนั้น ผู้สอนหรือผู้ดำเนินการ จะต้องมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการจัดตั้งคณะทำงาน และมอบหมายงานอย่างเหมาะสม มีการเตรียมการเป็นระยะ โดยเริ่มตั้งแต่การสำรวจสถานที่ตั้งค่ายพักแรม การจองสถานที่ การออกแบบโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม การประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องยานพาหนะ เจ้าหน้าที่ดูแลอุปกรณ์ค่าย ฝ่ายกิจกรรม ฝ่ายอาหาร ฝ่ายพยาบาล เป็นต้น

การดำเนินการอยู่ค่ายพักแรมเป็นภารกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการอยู่ค่ายพักแรม ขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการที่จะต้องผ่านการพิจารณาวางแผนอย่างรอบคอบ เพื่อความสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายของการอยู่ค่ายพักแรมแต่ละประเภท การดำเนินการจัดค่ายพักแรมไม่ว่าจะเป็นค่ายพักแรมแบบใดก็ตาม ผู้ดำเนินการจะต้องคำนึงถึงหลักการจัดค่ายพักแรมเป็นสิ่งสำคัญ มีผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ กล่าวถึงหลักการจัดค่ายพักแรมให้ประสบผลสำเร็จไว้ดังนี้

หลักการจัดค่ายพักแรม

วิสุทธิ ปานะกุล (2529 : 165-167) กล่าวถึง หลักการจัดค่ายพักแรม หรือที่เรียกว่า “ 6 PRS ” มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การจัดหาสถานที่สำหรับอยู่ค่าย (Premises) หมายถึง การเลือกสถานที่ตั้งค่าย หรือที่พักที่เหมาะสมกับการอยู่ค่ายพักแรมแต่ละประเภท การเลือกสถานที่ที่มีความจำเป็นมากสำหรับค่าย

พักรวมที่ไม่ใช่ค่ายพักรวมในอาคารถาวร การเลือกสถานที่ตั้งค่ายพักรวมตามธรรมชาติ จะต้องพิจารณาเลือกสถานที่อย่างรอบคอบ มีความปลอดภัย และสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม

2. การจัดเตรียมอาหารการกิน (Provision) หมายถึง การจัดเตรียมอาหารแบบชาวค่าย จัดให้พอเพียงและเหมาะสมกับการอยู่ค่าย มีคุณค่าทางโภชนาการ เป็นอาหารที่ง่ายต่อการปรุง มีความสะอาด และไม่ก่อให้เกิดปฏิกิริยาต่อร่างกาย เช่น ท้องเสีย เป็นต้น

3. การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ของค่ายพักรวม (Properties) การอยู่ค่ายพักรวมจะต้องจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมเพียง ซึ่งมีทั้งอุปกรณ์ส่วนตัวของแต่ละบุคคลและอุปกรณ์ค่าย ซึ่งเป็นอุปกรณ์ใช้ร่วมกันก็ต้องจัดเตรียมให้พร้อมด้วย เพื่อให้เกิดความสะดวกในการใช้งาน

4. การจัดรายการกิจกรรมค่ายพักรวม (Program) เป็นการกำหนดรายการกิจกรรมของการอยู่ค่ายพักรวมว่าในวันหนึ่งๆ จะต้องทำอะไรบ้างตลอดระยะเวลาที่อยู่ค่ายพักรวม เพื่อให้ชาวค่ายทราบล่วงหน้า การกำหนดรายการกิจกรรมจะต้องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการอยู่ค่ายพักรวมและควรคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐานที่เป็นองค์ประกอบของสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมในเรื่องเพศ วัย จำนวนสมาชิก สถานภาพต่าง ๆ เพื่อที่จะได้จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก รายการกิจกรรมอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม แต่ผู้ดำเนินการจะต้องจัดเตรียมกิจกรรมสำรองไว้ ในบางกรณีเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินจะได้นำกิจกรรมสำรองมาใช้ได้ทัน่วงที

5. การฝึกซ้อมวิธีการอยู่ค่ายก่อนไป (Practices) เมื่อมีการเตรียมการต่าง ๆ พร้อมแล้ว ควรได้มีการฝึกซ้อมการอยู่ค่ายพักรวมจริงๆ ว่าเป็นอยู่อย่างไร เป็นการซ้อมหรือฝึกวิธีการตั้งค่าย เช่น การกางเต็นท์ การทำที่หุงข้าว การขุดหลุมเปียกหลุมแห้ง ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อเป็นการฝึกซ้อมให้เกิดความชำนาญ และเป็นการซักซ้อมความเข้าใจ เพื่อให้การดำเนินการอยู่ค่ายพักรวมจริง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดประโยชน์แก่ชาวค่ายมากที่สุด

6. การจัดการส่งเสริมให้การอยู่ค่ายเกิดผลดี (Promotion) ในการจัดค่ายพักรวมเมื่อมีการเตรียม การและดำเนินการไปตามขั้นตอนต่างๆ แล้ว ก็ต้องจัดให้มีการตรวจสอบติดตามประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินการขั้นตอนต่างๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เช่น การประชุมคณะกรรมการ ดำเนิน การค่ายพักรวม ประชุมที่ปรึกษาประจำกลุ่มหรือประชุมผู้นำกิจกรรมและเจ้าหน้าที่ต่างๆ เพื่อจัดเตรียมความพร้อมรับฟังความคิดเห็นและข้อมูลต่างๆ ตลอดจนวิธีการปรับปรุงแก้ไข มีวิธีการติดตามผลเพื่อให้การจัดค่ายพักรวมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

หลักการจัดกิจกรรมค่ายพักรวม

สมาคมวายเอ็มซีเอ (2538 : 5-6) ได้กล่าวถึง หลักการจัดกิจกรรมค่ายพักรวมไว้ว่า กิจกรรมค่ายพักรวมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการอยู่ค่ายพักรวม เพราะจะเป็นสิ่งที่ทำให้สมาชิกที่อยู่ค่ายพักรวมมีความสนใจ ได้รับความสนุกสนานและเกิดความรู้สึกประทับใจจากการเข้าร่วมกิจกรรม

ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมควรมีการศึกษาและพิจารณาความเหมาะสมในด้านต่างๆ ซึ่งมีหลักการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมดังต่อไปนี้

1. **คำนึงถึงเพศของผู้เข้าร่วมกิจกรรม** ในการอยู่ค่ายพักแรมมักจะมีปัญหาเรื่องของกิจกรรม เพราะค่ายพักแรมนั้นจะมีทั้งหญิงและชายอยู่ร่วมกัน การจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงหญิงและชาย ประเภทนี้ควรหลีกเลี่ยงจากการปะทะ หรือการใช้กำลังเข้าหากัน แต่อาจจะมีข้อยกเว้นบ้างเหมือนกัน บางครั้งอาจใช้กิจกรรมที่ต้องใช้การเล่นทั้งหญิงและชายแบบหนัก ๆ ซึ่งต้องอาศัยกติกาเป็นข้อบังคับ ไม่ให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบ

2. **คำนึงถึงวัยของบุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรม** วัยหรืออายุเป็นองค์ประกอบสำคัญของการปฏิบัติกิจกรรม การจัดกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมกับวัยนั้นย่อมเป็นปัญหาในการอยู่ค่ายพักแรม ดังนั้นกิจกรรมที่เป็นการเล่นควรระมัดระวัง ควรเลือกให้เหมาะสมกับวัยของผู้เล่นเป็นสำคัญ หรือถ้าหากมีกลุ่มบุคคลหลายวัยอยู่ด้วยกันจำเป็นต้องเลือกกิจกรรมอย่างเหมาะสม อย่าได้ให้เกิดการกระทำที่เกินเลยอย่างดังคำโบราณว่า “เด็กเซกหัวผู้ใหญ่” บางคนอาจถือหรือไม่ชอบการกระทำที่มองแล้วไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นคำพูด หรือการทำกิจกรรมร่วมกัน ดังนั้น ผู้นำอาจทำการดัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสมตามเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม

3. **ทุกคนควรจะได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม** จำนวนบุคคลที่เข้าร่วมกับกิจกรรม ควรจะมีอัตราส่วนที่พอเหมาะพอควร เพื่อจะไม่เสียเวลาในการเข้าร่วม และไม่ปล่อยให้บุคคลที่ไม่ได้เข้าร่วมนั่งดูอยู่เฉย ๆ เพราะจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ทำให้เสียเวลาโดยใช้เหตุ ยกตัวอย่าง เช่น ถ้ามีบุคคลเข้าร่วมในค่ายพักแรมประมาณ 80 คน กิจกรรมที่จัดขึ้นควรจะเล่นได้ครั้งละประมาณ 30-40 คน เป็นอย่างต่ำ ถ้าหากเล่นได้ครั้งละ 3-4 คน พวกที่เหลือจะเกิดความเบื่อหน่ายในการรอ เพื่อจะได้เล่นต่อไป บางทีอาจจะหมดเวลาก่อนที่คนข้างหลังจะได้เล่นก็ได้

4. **กิจกรรมควรมีอุปกรณ์ที่น่าสนใจและดึงดูดใจ** ในการจัดกิจกรรมควรมีอุปกรณ์ในการเล่น เพราะอุปกรณ์การเล่นสามารถจะดึงดูดใจและก่อให้เกิดความสนใจสำหรับชาวค่ายได้มาก เช่น กิจกรรมประเภทเกมหรือกีฬา

5. **กิจกรรมควรจะอาศัยธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก** การนำธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาเป็นส่วนสำคัญของการจัดกิจกรรม จะเป็นการช่วยให้เด็กหรือชาวค่ายได้มีความรู้ความเข้าใจและเห็นประโยชน์ของธรรมชาติ เกมบางประเภทสามารถใช้ธรรมชาติเป็นส่วนประกอบ เช่น การสะกดรอยในป่า การสะสมแมลงและพืช หรือถ้าเป็นไปได้กิจกรรมนั้นควรจะเล่นได้ทั้งในที่ร่มและกลางแจ้ง หรือเล่นได้ทั้งบนบกและในน้ำ

6. **กิจกรรมควรจะทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์** รวมทั้งสามารถจัดประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับชาวค่ายได้ เพราะจะเป็นการสร้างความปลอดภัย ความกระตือรือร้น อยากจะเข้าร่วมกิจกรรม อันเนื่องมาจากความแปลกใหม่หรือมีวิธีการที่ไม่เคยทำมาก่อน

7. **กิจกรรมควรส่งเสริมลักษณะนิสัยหรือทัศนคติที่ดี** เช่น กิจกรรมประเภทการป้องกัน และส่งเสริมสุขภาพ กิจกรรมส่งเสริมจิตใจ ผูกความอดทน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตลอดทั้งส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย (Democratic way of life)

8. **กิจกรรมควรส่งเสริมความสามัคคี** การทำอะไรก็ตามที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทำลายความสามัคคี ย่อมไม่บังเกิดผลดีต่อผู้ประกอบกิจกรรม ดังนั้น การจัดกิจกรรมควรส่งเสริมให้เกิดการทำงานเป็นหมู่คณะ (Group Process) มีความเข้าใจและการยอมรับ ซึ่งบางครั้งอาจจะหนักบ้าง หรือต้องกระทบกันบ้าง รวมทั้งการรู้จักแพ้-ชนะและรู้จักการให้อภัย

9. **กิจกรรมควรกำหนดระยะเวลาแน่นอน** เพื่อที่ชาวค่ายจะได้วางแผนการใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรม หรือควบคุมการเล่นให้เสร็จได้ทันเวลาและไม่เสียเวลาการทำกิจกรรมอื่นๆ

10. **กิจกรรมควรมีความยืดหยุ่น** การจัดกิจกรรมควรมีความยืดหยุ่นได้บ้างเพื่อให้เกิดความสนุกสนานและเพื่อความบันเทิง ไม่ตึงเครียด หรือบังคับมากเกินไป เช่น เรื่องของกติกา การให้รางวัลหรือการลดหย่อนเวลา เป็นต้น

11. **กิจกรรมควรมีหลากหลาย** ในการอยู่ค่ายพักแรมแต่ละครั้งกิจกรรมที่นำไปใช้ควรจะมีให้เลือกหรือจัดเตรียมกิจกรรมสำรองไว้ เพื่อเป็นการเตรียมการแก้ไขสถานการณ์ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้จะทำให้สามารถนำเอากิจกรรมที่ได้เตรียมเอาไว้มาประกอบกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง ไม่ขาดตอน นอกจากนั้นยังสามารถเปิดโอกาสให้ชาวค่าย ได้เลือกกิจกรรมที่ตนชอบขณะออกค่ายพักแรมด้วย เช่น มีทั้งกิจกรรมทางน้ำ ทางบก มีกิจกรรมในร่มและกลางแจ้ง

หลักการเลือกกิจกรรมค่ายพักแรม

กิจกรรมค่ายพักแรมมีหลายประเภทหรือหลายรูปแบบ ในการเลือกกิจกรรมสำหรับการอยู่ค่ายพักแรมมีข้อควรพิจารณา ดังต่อไปนี้ (สมควร โพธิ์ทอง. 2548: 56)

1. ความมุ่งหมายของค่ายพักแรม การเลือกกิจกรรมค่ายพักแรมควรเลือกให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของผู้จัดเป็นสิ่งสำคัญ การจะประเมินว่าการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมประสบความสำเร็จหรือไม่นั้น ให้อธิบายว่า กิจกรรมนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ เช่น การอยู่ค่ายพักแรมอนุรักษ์ธรรมชาติ การจัดกิจกรรมก็ควรที่จะเน้นไปในเรื่องการดูแลสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติ ค่ายพักแรมศาสนา กิจกรรมจะเน้น ไปทางการฝึกจิตใจ ปฏิบัติธรรม หรือค่ายฝึกผู้นำ กิจกรรมก็ควรที่จะเน้นหนักไปทางการฝึกหัดการเป็นผู้นำค่ายพักแรม เป็นต้น

2. ปรัชญาและความสามารถของผู้อำนวยความสะดวกที่เป็นปัจจัยสำคัญในการจัดรายการ กิจกรรม คือ บุคคลที่กำหนดรายการกิจกรรม โดยปกติถ้าใครชอบอะไรหรือมีความสำเร็จในทางใดก็ชอบทำสิ่งนั้น เช่น ผู้จัดเป็นคนเจ้าระเบียบ กิจกรรมจะเน้นเรื่องระเบียบวินัย แต่ในทางที่ถูกต้องผู้จัดจะต้องทำตัวเป็นกลาง และคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการอยู่ค่ายพักแรมและชาวค่ายเป็นสำคัญ

3. ความสามารถของคณะกรรมการดำเนินการ คณะกรรมการและผู้ช่วย เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะกำหนดกิจกรรม เพราะถ้าเขาได้รับมอบหมายงานที่ไม่ตรงกับความสามารถและความสามารถปฏิบัติงานอาจได้ผลไม่เต็มที่ ในการเลือกคณะกรรมการและผู้ช่วยควรกำหนดว่าใครมีหน้าที่ทำอะไร และถ้ามีผู้ช่วยเหลือน้อยก็ต้องเป็นคนที่มีความสามารถหลายด้าน นอกจากนี้จะต้องสามารถใช้อุปกรณ์ได้อย่างเต็มที่

4. ธรรมชาติของสถานที่ตั้งค่าย ลักษณะของธรรมชาติรอบ ๆ ที่ตั้งค่ายจะเป็นตัวกำหนดว่าควรจะมีกิจกรรมประเภทใด จัดอย่างไรจึงจะเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของค่าย เช่น ตั้งอยู่ชายทะเลก็อาจจะจัดกิจกรรมเกมกีฬาทางน้ำ หรือจัดกิจกรรมธรรมชาติวิทยา การอนุรักษ์ หรือการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติทางน้ำ เป็นต้น

5. อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก การพิจารณาจัดกิจกรรมต้องสำรวจด้วยว่าที่ตั้งค่ายนั้นมีวัสดุอุปกรณ์ใดบ้างที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรม เพราะถ้าสามารถนำวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ตามธรรมชาติมาใช้ประโยชน์แล้วจะเป็นการประหยัดเวลาและงบประมาณ

6. ลักษณะภูมิอากาศ การเลือกจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงสภาพภูมิอากาศ อากาศที่หนาวจัดหรือร้อนจัดก็อาจจะส่งผลต่อสุขภาพผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ ในฤดูฝนการจัดรายการกิจกรรมควรมีการเตรียมจัดกิจกรรมสำรองไว้

7. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก ได้แก่ อายุ ประสบการณ์เดิม ทักษะ ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะทางสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้จัดรายการกิจกรรมควรคำนึงถึงเป็นอย่างมาก เพื่อจะได้จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับพื้นฐานความต้องการของสมาชิก

8. ระยะเวลาของการจัดค่ายพักแรม ในการกำหนดกิจกรรมค่ายพักแรมจะต้องมีการวางแผนจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลา กิจกรรมประเภทเดียวกัน ถ้าให้ระยะเวลามากไปหรือน้อยไป กิจกรรมนั้นก็อาจจะขาดความสมดุล ไม่น่าสนใจ หรืออาจทำให้การทำกิจกรรมไม่สำเร็จ ดังนั้น ถ้าหากมีช่วงระยะเวลาสั้นๆ การเลือกกิจกรรมก็ต้องกระชับและสร้างความสนใจ แต่ถ้ามีเวลามากก็จะต้องเพิ่มกิจกรรมให้หลากหลายมีเวลาที่เหมาะสม ที่สำคัญอย่าปล่อยให้เวลาผ่านไปอย่างไรคุณค่า

9. การจัดที่ปรึกษาค่ายพักแรม จำนวนสมาชิกชาวค่ายกับที่ปรึกษาค่ายพักแรม จะต้องมีความเหมาะสมกัน การจัดกิจกรรมบางประเภทจะต้องคำนึงถึงที่ปรึกษาค่ายด้วย โดยเฉพาะกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตราย

10. สถานที่ตั้งค่ายพักแรมและภูมิประเทศ เป็นตัวกำหนดกิจกรรมว่ากิจกรรมใดจะมีความเหมาะสมหรือไม่ เช่น อยู่บนภูเขาก็น่าจะทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับภูมิประเทศ

นอกจากนั้นในการจัดรายการกิจกรรมค่ายพักแรมควรพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. ต้องเข้าใจลักษณะธรรมชาติของการใช้พลังงาน เพื่อการประกอบกิจกรรมแต่ละประเภทของมนุษย์ โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น กิจกรรมหนักซึ่งใช้พลังงานมาก และกิจกรรมเบาซึ่งใช้พลังงานน้อย มีการเน้นให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และการใช้ฝีมือหรือสติปัญญา

2. การกำหนดรายการกิจกรรม ให้จัดสลับกันระหว่างกิจกรรมหนัก-เบา การจัดรายการให้สัมพันธ์กันต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในการใช้พลังงาน เช่น อย่าให้มีกิจกรรมหนักติดต่อกันเพราะจะทำให้ชาวย่อยเหนื่อย เมื่อยล้า เป็นเหตุให้ทำกิจกรรมนั้นไม่เต็มที่ และถ้าจัดกิจกรรมเบาต่อเนื่องกันก็จะทำให้เบื่อหน่ายหรือขาดสาระสำคัญไป

3. คำนึงถึงช่วงเวลา เช่น ในช่วงเช้าควรจัดกิจกรรมเบาๆ ที่ช่วยให้ผ่อนคลายความเหงา ถ้าจัดกิจกรรมหนักในช่วงเช้าจะทำให้ชาวย่อยเหนื่อย และกิจกรรมในวันนั้นอาจไม่ประสบผลสำเร็จก็ได้

4. ความเหมาะสมของเวลากับระดับความยากง่ายของกิจกรรม เช่น กิจกรรมการเดินทางไกล ควรกำหนดเวลาโดยใช้การเดินในระยะทาง 4 – 5 กิโลเมตร ต่อ 1 ชั่วโมง ส่วนในการประกอบกิจกรรมอื่น ควรคำนวณเวลาให้เหมาะสมและควรจัดให้มีช่วงพักระหว่างกิจกรรมนั้นด้วย

5. ต้องจัดกิจกรรมตามความสนใจของสมาชิก

6. ต้องดูสภาพแวดล้อม เช่น สถานที่ อุปกรณ์ว่ามีเพียงพอ และอยู่ในสภาพอย่างไร

7. ผู้นำกิจกรรมต้องมีความรู้และมีทักษะในกิจกรรมนั้น ถ้าผู้นำไม่มีความรู้ต้องเชิญวิทยากรมาบรรยายและสาธิต ในกรณีที่มีชาวย่อยสนใจกิจกรรมนั้นมาก เช่น กิจกรรมดูดาว กิจกรรมดูนก เป็นต้น

8. การจัดกิจกรรม จะต้องคำนึงถึงรายการกิจกรรมหลักก่อนเสมอ ส่วนกิจกรรมรองหรือกิจกรรมเสริมนั้นให้พิจารณาความเหมาะสมในองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินการ

9. ควรจัดแบ่งเวลาให้เหมาะสมตามรายการกิจกรรมในค่ายพักแรมแต่ละวัน ซึ่งในหนึ่งวันมี 24 ชั่วโมง ควรแบ่งเวลาให้เหมาะสม เช่น ช่วงเวลาทำกิจกรรมหลัก การทำกิจกรรมรอง และเวลาพักผ่อน

10. การเปลี่ยนสถานที่สำหรับประกอบกิจกรรมแต่ละประเภท จะช่วยทำให้บรรยากาศดีขึ้น เป็นการสร้างบรรยากาศใหม่ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ชาวย่อยรู้สึกสดชื่นและตื่นตัวอยู่เสมอ

การจัดผู้นำค่ายพักแรม

บุคคลที่จะเป็นผู้นำค่ายพักแรมจะต้องมีคุณสมบัติด้านการเป็นผู้นำนันทนาการ นั่นหมายถึงการเป็นผู้ดำเนินการ ผู้จัดการวางแผน ผู้ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายเป็นไปตาม

วัตถุประสงค์ ตรงตามความต้องการของผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยสามารถประเมินผลการจัดดำเนินการได้ว่า ผู้เข้าร่วมได้รับความพอใจ หรือเกิดประสิทธิผลในโครงการมากน้อยเพียงใด

คุณสมบัติของบุคคลที่จะเป็นผู้นำค่ายพักแรม

1. สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง
2. อารมณ์มั่นคง และ “คิดในทางบวก”
3. ปราบปรามให้ชาวค่ายบรรลุจุดมุ่งหมาย
4. มีความรู้และทักษะโดยเฉพาะด้านการสื่อสาร
5. เข้าใจและใช้กระบวนการกลุ่มได้ดี
6. รักธรรมชาติ และ ชีวิตผจญภัย
7. มีความรับผิดชอบ
8. มีบุคลิกภาพดี
9. มีประสบการณ์ในการจัดค่ายพักแรม

การจัดกิจกรรมค่ายพักแรม มีกระบวนการที่ซับซ้อน มีการแบ่งงานหลายลักษณะ บุคคลที่เป็นผู้นำค่ายพักแรมที่มีคุณภาพ ก็คือท่านได้มีบทบาทของการเป็นผู้นำนั้นนันทนาการนั่นเอง ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่างานด้านนันทนาการเป็นงานการให้บริการประชาชน หรือสมาชิกที่เข้าร่วม บทบาทที่สำคัญผู้นำนันทนาการที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จในการจัดกิจกรรมนันทนาการ และสร้างความพอใจ (Satisfaction) แก่ผู้เข้าร่วมนั้น มีแนวคิดและข้อพึงปฏิบัติในการทำงานของผู้นำนันทนาการ ดังนี้

1. มีความตั้งใจจริงในการทำกิจกรรม (Play Hard) มีความรักในกิจกรรมนั้น ๆ เป็นพื้นฐาน มีการเตรียมการนำกิจกรรมตามขั้นตอน จัดเตรียมอุปกรณ์ ศึกษาความต้องการของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนมีการควบคุมอารมณ์ตนเอง สร้างบรรยากาศให้น่าสนใจ และเกิดความสนุกสนานและสร้างสัมพันธภาพในกลุ่มผู้ร่วมกิจกรรมตลอดเวลา

2. มีความเป็นประชาธิปไตยในการนำกิจกรรมนันทนาการ (Fair Play) เป็นการจัดกิจกรรมโดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด ในทุกเพศ ทุกวัย การดำเนินกิจกรรมต้องมีจุดได้ เปรียบเสียเปรียบน้อยที่สุด และถ้ามีการแข่งขันในการตัดสินผลของกิจกรรมต่างๆ จะต้องมีความยุติธรรม และวางตัวเป็นกลาง ในกรณีที่มีการขัดแย้ง จะต้องสามารถประนีประนอมและแก้ไขสถานการณ์อย่างละมุนละม่อม

3. มีอารมณ์ร่าเริง สนุกสนาน (Enjoy Playing) สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม มองโลกในแง่ดี ยอมรับความเป็นจริงหรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ปรับปรุงการทำงาน มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีการทำงานเป็นทีม

4. คำนึงถึงความปลอดภัยในการทำงาน (Nobody Hurt) การทำกิจกรรมนันทนาการทุกครั้งจะต้องไม่ประมาท จะต้องมีการเตรียมพร้อมในเรื่องความปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ ในการใช้อุปกรณ์จะต้องระมัดระวังอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นได้ โดยการแจ้งให้ผู้เล่นระมัดระวัง หรือจัดอุปกรณ์ป้องกัน เพื่อให้เกิดความปลอดภัย ในด้านจิตใจอารมณ์และความรู้สึกของผู้ร่วมกิจกรรมก็เป็นเรื่องสำคัญเช่นกัน การเข้าร่วมกิจกรรมแล้วผิดหวัง เกิดความรู้สึกคับข้องใจ ไม่สนุก หรือเกิดความรู้สึกไม่สบายใจ เช่น มีการพ่ายแพ้หรือมีการได้เปรียบ เกิดการเสียเปรียบขึ้น ผู้นำจะต้องเป็นผู้แก้ไขและชี้แจงให้เกิดความรู้สึกที่ดีขึ้น จะต้องทำความเข้าใจโน้มน้าวให้เกิดการยอมรับและให้อภัย สร้างกำลังใจ ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของกิจกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ

คุณลักษณะผู้นำค่ายพักแรม

นอกจากคุณสมบัติดังกล่าวแล้วคนที่จะเป็นผู้นำค่ายพักแรมจะต้องมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีไหวพริบและปฏิภาณดี
2. มีวุฒิภาวะและมีวิจรรณญาณ
3. มีความรับผิดชอบ
4. มีบุคลิกภาพดี
5. มีความประพฤติดี
6. มีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
7. มีทัศนคติในการทำงานที่ดี
8. ยิ้มแย้มแจ่มใสและมีอารมณ์ขัน
9. มีความจริงใจ ซื่อสัตย์สุจริต
10. มีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่นโดยเฉพาะเด็ก ๆ
11. มีความมั่นคงทางอารมณ์และมีสุขภาพดี
12. ให้ความร่วมมือกับบุคคลอื่น รู้กาลเทศะ

ข้อควรคำนึงในการจัดผู้นำค่ายพักแรม

1. จัดผู้นำให้มีความเหมาะสมกับจำนวนสมาชิกชาวค่าย
2. คัดเลือกผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ และมีคุณสมบัติที่เหมาะสม หรือควรเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ในการจัดค่ายพักแรมมาก่อน

3. จัดมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล และควรจัดให้มีหัวหน้างานในแต่ละกิจกรรม

4. จัดให้มีการประชุมทุกวันเพื่อรับทราบข้อปัญหา และติดตามประเมินผลการทำงาน ตลอดจน วางแผนการทำงานในวันต่อไป

การเตรียมการก่อนไปค่ายพักแรม

บุคคลที่เป็นผู้นำค่ายพักแรมจะต้องเป็นผู้ดำเนินการ วางแผนกำหนดแนวทางการทำงาน ตลอดจนจัดเตรียมทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ดังนี้

1. การกำหนดนโยบายของค่ายพักแรม
2. การสำรวจสถานที่ตั้งค่ายพัก
3. การประชาสัมพันธ์ค่ายพักแรม
4. การรับสมัครและคัดเลือกสมาชิกชาวค่าย
5. การจัดผู้นำค่ายพักแรม
6. แบ่งกลุ่มสมาชิกชาวค่าย
7. การจัดปฐมนิเทศ ทำการปฐมนิเทศผู้นำที่ปรึกษาและเจ้าหน้าที่ และจัดปฐมนิเทศชาวค่าย
8. วางแผนการเดินทางไปค่ายพักแรม

การดำเนินการขณะอยู่ในค่ายพักแรม

บทบาทของผู้นำค่ายพักแรม จะต้องศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของกระบวนการดำเนินงานในทุกขั้นตอนซึ่ง มีแนวทางการดำเนินการขณะอยู่ในค่ายพักแรม ดังต่อไปนี้

1. การเข้าพักในค่ายพักแรม
2. การตรวจร่างกาย
3. การจัดระบบสภาค่ายพักแรม
4. ดำเนินกิจกรรมตามกำหนดการ
5. การประชุมคณะกรรมการค่ายพักแรม

แนวทางการปฏิบัติหลังจากการอยู่ค่ายพักแรม

บทบาทสำคัญของผู้นำค่ายพักแรม หลังจากการอยู่ค่ายพักแรมแล้วควรปฏิบัติดังนี้

1. ควรทำบันทึกลำดับการทำกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
2. จัดทำระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับชาวค่ายและเจ้าหน้าที่ผู้นำ ที่ปรึกษากลุ่มและผู้ช่วย
3. การจัดเก็บหลักฐาน เอกสารต่าง ๆ เข้าแฟ้ม เช่น จดหมายการติดต่อ กระดาษเอกสาร

คำสอน ตัวอย่างรายการกิจกรรมของค่าย เป็นต้น

4. ประชุมคณะกรรมการ เพื่อสรุปผลและข้อเสนอแนะต่าง ๆ

5. ทำการประเมินชาวค่ายจากผู้ปกครองของชาวค่าย
6. ส่งจดหมายแสดงความขอบคุณต่อผู้ปกครองของชาวค่าย บุคคลที่ได้ให้ความร่วมมือให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ

การเตรียมตัวไปค่ายพักแรม

การฝึกปฏิบัติทักษะการอยู่ค่ายพักแรม เป็นโครงการปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมที่อาจารย์ผู้สอนจะต้องดำเนินการจัดขึ้นหลังจากจบการเรียนรู้ภาคทฤษฎีในชั้นเรียน การเตรียมตัวก่อนการออกค่ายพักแรมมีความสำคัญมากเนื่องจากการอยู่ค่ายพักแรมนั้น สมาชิกชาวค่ายจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องต่อไปนี้ (สมควร โพธิ์ทอง. 2548: 83)

1. การเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย ควรมีการดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง ไม่ควรเจ็บป่วยด้วยโรคชนิดใด ๆ มีการออกกำลังกาย เล่นกีฬา หรือมีการฝึกกิจกรรมที่ต้องใช้กล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อทำให้อวัยวะแข็งแรงพร้อมที่จะปฏิบัติกิจกรรม และการเผชิญกับประสบการณ์ใหม่ ๆ ในการอยู่ค่ายพักแรม

2. การเตรียมสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัว ควรจัดเตรียมให้พร้อมในการใช้งานหรือมีเพียงพอในการอยู่ค่ายจนสิ้นสุด ควรเป็นเสื้อผ้าทำความสะอาดได้ง่าย เก็บรักษาง่าย มีความคงทน รองเท้าควรมีรองเท้าที่ใช้เดินบนพื้นธรรมดาและรองเท้าผ้าใบหรือรองเท้าหุ้มส้นที่เหมาะสมสำหรับการเดินในที่ลาดชัน หรือใช้ในการทำกิจกรรม เครื่องทำความสะอาดร่างกายต้องเตรียมให้พร้อม สิ่งของเครื่องใช้ที่ชาวค่ายจะต้องจัดเตรียม มีดังต่อไปนี้

- 2.1 เสื้อผ้า ในการจัดเตรียมเสื้อผ้าควรคำนึงถึงสภาพอากาศ ถ้าอากาศหนาวเย็นจะต้องจัด เตรียมเสื้อกันหนาว หรืออาจจะต้องเตรียมเสื้อแขนยาวสำหรับกันแดดไปด้วย ถ้าต้องทำกิจกรรมที่อยู่กับแสงแดดเสื้อผ้าควรเป็นเสื้อแขนยาวและมีสีอ่อน ไม่ควรใช้เสื้อสีเข้มหรือสีดำเพราะจะดูดซับแสงแดดซึ่งจะทำให้ร้อนมากขึ้นและควรสวมหมวกเพื่อป้องกันแสงแดด ควรจัดเตรียมเสื้อแขนยาว เสื้อยืด กางเกงวอร์ม ชุดกางเกงเล่นน้ำ เสื้อผ้าสำหรับการแสดง ชุดชั้นใน ผ้าเช็ดตัว รองเท้าผ้าใบ ถุงเท้าสะอาดอย่างน้อย 3 คู่

- 2.2 ของใช้ส่วนตัว เช่น สมุดบันทึก เครื่องเขียน ปากกา แป้ง สบู่ ยาสีฟัน ยาสระผม ชันน้ำ ช้อน ไฟฉาย กล้องถ่ายรูป รองเท้าผ้าใบ รองเท้าแตะ เป็นต้น

3. การเตรียมยาส่วนตัว บางคนอาจจะมีโรคประจำตัวที่มีความจำเป็นต้องใช้ยารักษาเฉพาะโรค เพราะอาจหาซื้อไม่ได้ในระหว่างการเดินทาง อาจเป็นยาที่ใช้กินหรือยาใช้ทา ยาฉีด และควรมียาที่ใช้กำจัดแมลง ใช้ทาหรือเมื่อฉีดพ่นไปบนพื้นแล้วสามารถช่วยป้องกันแมลงหรือสัตว์ เลื้อยคลานได้

4. การเตรียมอุปกรณ์เครื่องครัว ต้องจัดเตรียมให้มีความพร้อมในการใช้งานและสามารถนำติดตัวไปได้ง่าย และไม่เป็นภาระมากนัก บางชนิดสามารถใส่ซ้อนกันไปได้ เช่น หม้อใบเล็กใส่ในหม้อใบใหญ่ หรือนำจาน ชาม ซ้อนใส่ในหม้อก็ได้ เพราะสะดวกในการเก็บและเคลื่อนย้าย

5. การจัดเตรียมอาหาร อาหารที่รับประทานในค่ายพักแรม ควรเป็นอาหารที่รับประทานง่ายมีวิธี การปรุงประกอบที่ไม่ยุ่งยาก หากต้องมีการเดินทางในป่าเป็นระยะทางไกล ๆ อาหารที่จัดเตรียมควรมีน้ำหนักเบา ไม่แตกหักหรือบอบสลายง่าย มีอายุการเก็บหลายวัน เช่น อาหารกระป๋อง อาหารตากแห้งหรืออาหารสำเร็จรูป และจากประสบการณ์ในการอยู่ค่ายพักแรม มีวิธีการเก็บไข่สดที่น่าสนใจ โดยการนำไข่ใส่ในท่อพลาสติก(ท่อพีวีซี) ทำให้ไข่ไม่แตก และวิธีการบรรจุข้าวสารลงในถุงผ้าที่เย็บเป็นถุงยาวเป็นวง คล้ายวงล้อของรถจักรยานก็จะทำให้มีความสะดวกในการถือ เวลาเดินทางไกลในป่า เป็นต้น

6. การเตรียมอุปกรณ์ตั้งค่าย ได้แก่ เต็นท์และอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้นอน ถุงนอน ผ้าห่ม เสื้อ ผ้าพลาสติกสำหรับปูนอน อุปกรณ์การตั้งค่ายจะต้องจัดเตรียมให้มีความพร้อมในการใช้งาน เพราะวัสดุอุปกรณ์ดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นในการอยู่ค่ายพักแรม

7. การเตรียมของมีคม การเข้าค่าย ของมีคมต่าง ๆ มีความจำเป็น เพราะต้องใช้ในการทำกิจกรรมภายในค่าย ของมีคมจำเป็นต้องมีการเก็บรักษาเป็นอย่างดี เช่น มีด ขวาน ต้องมีปลอกสวมหรือใส่กล่องเพื่อความปลอดภัย

8. สิ่งของจำเป็นอื่น ๆ ที่ต้องนำติดตัวไปในการอยู่ค่ายพักแรม ควรจัดเตรียมให้พร้อม เช่น เครื่องดนตรี ไฟฉาย ถ่านไฟฉาย ไฟแช็ก ไม้ขีดไฟ หมวก เข็มทิศ เชือก ปูนขาว รวมทั้งอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมของการอยู่ค่ายพักแรม

ข้อควรคำนึงในการปฏิบัติตนของชาวค่าย

ในการอยู่ค่ายพักแรมควรมีการเตรียมความพร้อมและมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. เมื่อไปถึงสถานที่ตั้งค่ายพักแรมจะต้องหาสถานที่และกางเต็นท์โดยเร็วก่อนที่จะมืดค่ำ เพราะเมื่อกางเต็นท์แล้ว มีภารกิจอีกมากมายที่จะต้องทำ และจะช่วยให้มีเวลาในการพักผ่อน

2. ในการไปอยู่ค่ายพักแรมแม้ว่าจะเป็นการไปแบบกันเอง แบบครอบครัว จะต้องขออนุญาตเจ้าของสถานที่เสียก่อน ไม่ว่าจะเป็นของราชการหรือของเอกชนก็ตาม จะต้องให้เกียรติเจ้าของสถานที่อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับเรื่องความปลอดภัยด้วย

3. ในชนบทมีขนบธรรมเนียมประเพณีเฉพาะท้องถิ่น เราควรให้ความเคารพและไม่ละเมิดกฎ เกณฑ์ของเขา และไม่รบกวนวิถีชีวิตบุคคลอื่น เช่น การไปกางเต็นท์ในสถานที่ที่มีผลไม้ก็ไม่ควรเก็บผลไม้มโดยไม่ได้ขออนุญาต และไม่ควรงางเต็นท์ใกล้บริเวณที่มีสัตว์เลื้อยคลานอาศัยอยู่ เพราะจะมีกลิ่นรบกวนและอาจมีอันตรายได้

4. อย่ากางเต็นท์ได้ต้นไม้ใหญ่ๆ เพราะหากฝนตกกิ่งไม้อาจหักตกลงมาทับเต็นท์กลางดึกได้ หรืออาจถูกฟ้าผ่าได้ เมื่อฝนหยุดตกแล้วหยดน้ำก็จะทำให้เต็นท์เปียก
5. เมื่ออยู่บนภูเขา หากพบว่าอากาศเกิดแปรปรวนจนไม่สามารถนอนได้ จะต้องหาวิธีการลงจากเขาอย่างถูกต้องและรวดเร็ว ไม่ควรกางเต็นท์นอนบริเวณเนินเขา เพราะเมื่อฝนตกลงมามาก ๆ จะทำให้น้ำไหลไม่หยุดซึ่งจะเกิดความยากลำบากในการเคลื่อนย้าย
6. ห้ามกางเต็นท์นอนในบริเวณลำธารที่แห้ง เพราะเมื่อฝนตกลงมาจะเป็นทางน้ำไหลเกิดน้ำท่วมได้ เพราะลำธารเป็นทางน้ำไหล ถึงแม้ว่าลำธารจะแห้งแล้วก็ตาม
7. ช่วยกันรักษาความสะอาดของบริเวณตั้งค่ายพักแรม
8. ระวังกระแสไฟฟ้า โดยเฉพาะหม้อหุงข้าวและอย่าจุดไฟโดยไม่ระวัง
9. ไม่ควรตั้งค่ายห่างจากร้านจำหน่ายของชำมากนัก เพราะช่วยให้หาสิ่งของที่ลืมมาได้
10. ไม่ควรให้ใครตามหลัง หลังจากออกค่ายแล้ว

การประเมินผลโครงการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรม

การฝึกปฏิบัติทักษะการอยู่ค่ายพักแรม ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานจะต้องมีการวางแผนการทำงานอย่างรอบครอบ มีการเตรียมการอย่างเป็นขั้นตอน โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน การประเมินผลโครงการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการตรวจสอบการจัดค่ายพักแรมว่าตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ สมาชิกค่ายมีความพึงพอใจในระดับใด มีข้อเสนอแนะใดที่เป็นประโยชน์ และมีสิ่งใดที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป วิธีการประเมินผลโครงการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรม มีการดำเนินการเป็นระยะ ดังนี้

1. ก่อนดำเนินการ ระยะก่อนดำเนินโครงการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรม ผู้สอนจะต้องมีการประเมินสถานภาพของผู้เรียน ในเรื่อง เพศ อายุ ทักษะชีวิต พื้นฐานความรู้และการดำเนินชีวิต เพื่อที่จะสามารถเลือกสถานที่และรูปแบบกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน นอกจากนั้นจะต้องมีการประเมินสภาวะแวดล้อม สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดค่ายพักแรม
2. ขณะดำเนินโครงการ ผู้ดำเนินการจำเป็นต้องมีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะสามารถจัดกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสม อาจจะใช้วิธีการประเมินอย่างง่าย คือการสังเกตสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม บรรยากาศการเรียนรู้ ความสนใจของผู้เรียน ค่ายกิจกรรมบางประเภทอาจจะเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมก็สามารถที่จะทำได้ หรือจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อสอบถามความคิดเห็น ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการดำเนินการจัดค่ายพักแรมเมื่อเสร็จสิ้นการทำกิจกรรมในแต่ละวัน จะต้องมีการประชุมเพื่อประเมินผลการทำกิจกรรม และนัดหมายเตรียมการจัดกิจกรรมในวันต่อไป

3. การประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการ เมื่อกิจกรรมค่ายพักแรมสิ้นสุดลง จะต้องทำการประเมินผลในทันที อาจจะทำให้โอกาสสมาชิกแสดงความคิดเห็น ในช่วงกิจกรรมพิธีปิด การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการควรจัดทำแบบประเมินผลให้สมาชิกค่ายตอบ เพื่อมีหลักฐานการรายงานผลการดำเนินการ คณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องประชุม สรุปผลการจัดดำเนินการ

วิธีการประเมินผลโครงการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรม สามารถทำได้หลายวิธีดังนี้

1. วิธีการสังเกตผู้เข้าร่วมกิจกรรม
2. วิธีการใช้แบบสอบถาม
3. วิธีการรายงานผลของเจ้าหน้าที่
4. วิธีการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง (อาจจะใช้วิธีการแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ)
5. วิธีการแสดงความคิดเห็น โดยให้สมาชิกผู้เข้าร่วม แสดงความคิดเห็น หรือคณะทำงานแสดง

ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรม

เมื่อทำการประเมินผลเสร็จแล้ว จะต้องทำการสรุปผลการประเมินและรายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อผู้ที่ดำเนินการจะได้ทราบว่าโครงการที่จัดทำในครั้งนี้นี้ประสบผลสำเร็จเพียงใด และมีสิ่งใดบ้างที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข และผู้ร่วมกิจกรรมได้ให้ข้อเสนอแนะสิ่งใดที่เป็นประโยชน์บ้าง ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ คณะกรรมการดำเนินการ ควรทำการรวบรวมข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมให้ประสบความสำเร็จต่อไป

การประเมินผลการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม

ในการประเมินผลการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมนั้น ผู้สอนพิจารณาวัตถุประสงค์ของการเรียนเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล และยึดแนวทางตามหลักการวัดผลการศึกษาของ ภัทรา นิคมานนท์ (2549: 7) การจะวัดด้านใดนั้น ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ในการเรียนที่ตั้งไว้ เพื่อให้ทราบว่า การเรียนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด หลักการโดยทั่วไปมุ่งให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ 3 ด้านตามแนวความคิดของ เบ็นจามิน บลูม (Benjamin S. Bloom. อ้างในภัทรา) คือ ด้านสติปัญญา (Cognitive Domain) ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล ด้านจิตใจ (Affective Domain) ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจ อารมณ์ของบุคคล ซึ่งจำแนก เป็น 5 ประเภท ได้แก่ การรับ (การตั้งใจรับ) การตอบสนอง การให้คุณค่า การจัดระบบ การสร้างลักษณะโดยคุณค่าเดียวหรือคุณค่าซับซ้อน ด้านทักษะปฏิบัติ (Psycho-motor skill Domain) จำแนกได้เป็น 7 ประเภท คือ การรับรู้ ความพร้อมที่จะทำสิ่งต่างๆ การตอบสนองตามแนวทางที่กำหนดให้ ความสามารถด้านกลไก การตอบสนองที่ซับซ้อน ความสามารถในการดัดแปลงสิ่งต่างๆ ให้เหมาะสมความสามารถในการริเริ่ม เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลวิชาการอยู่ค่ายพักแรม

ในการประเมินผลวิชาการอยู่ค่ายพักแรมนั้น มีการประเมินผลตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในเรื่องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของการอยู่ค่ายพักแรม เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น และผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

กระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอยู่ค่ายพักแรมนั้น มีทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติในการประเมินผลภาคทฤษฎีนั้น เพื่อต้องการทราบว่าผู้เรียนมีความรู้ ตามหลักการ ทฤษฎี ตามที่ได้เรียนมาและสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องหรือไม่ ผู้สอนใช้วิธีการออกข้อสอบให้มีเนื้อหาครอบคลุม โดยใช้ข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ และข้อสอบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ หากคุณภาพเครื่องมือโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อสอบปรนัย จำนวน 30 ข้อ ทำการหาค่าความยากง่าย(p) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) และเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานตามที่กำหนด (รายละเอียดในภาคผนวก ง)

การหาค่าความยากง่าย (p) การพิจารณาความยากง่ายของข้อสอบพิจารณาได้จากจำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อถ้าข้อใดมีผู้ตอบถูกมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้สอบทั้งหมด แสดงว่าเป็นข้อสอบที่ง่ายหรือค่อนข้างง่าย ถ้าจำนวนผู้ตอบถูกน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของผู้สอบ แสดงว่ายากหรือค่อนข้างยาก (ภัทธา นิคมานนท์, 2529: 61) ค่าความยากง่าย (p) มีค่าอยู่ระหว่าง 0 -1.00 ข้อสอบที่มีค่า p ต่ำ แสดงว่า เป็นข้อสอบที่ยากหรือค่อนข้างยาก มีผู้ตอบถูกน้อย ข้อสอบที่มีค่า p สูง แสดงว่าเป็นข้อสอบที่ง่ายหรือค่อนข้างง่าย มีผู้ตอบถูกมาก การแปลความหมายของค่า p

ค่า $p = 0 - .19$ เป็นข้อสอบที่ยากมาก มีผู้ตอบถูกไม่ถึง 20 คน จากผู้ตอบ 100 คน

ค่า $p = .20-.39$ แสดงว่าเป็นข้อสอบที่ค่อนข้างยาก มีผู้ตอบถูก 20-39 คน จากผู้สอบ 100 คน

ค่า $p = .40-.60$ แสดงว่าเป็นข้อสอบที่ยากง่ายปานกลาง มีผู้ตอบถูก 40-60 คน จากผู้สอบ 100 คน

ค่า $p = .61- .80$ แสดงว่าเป็นข้อสอบที่ยากง่ายปานกลาง มีผู้ตอบถูก 61- 80 คน จากผู้สอบ 100 คน

ค่า $p = .81 - 1.00$ แสดงว่า เป็นข้อสอบที่ง่ายมาก มีผู้ตอบถูก 81-100 คน จากผู้สอบ 100 คน

จากผลจากการวิเคราะห์ข้อสอบปรนัยวิชาการอยู่ค่ายพักแรม จำนวน 30 ข้อ โดยการหาค่าความยากง่าย (p) พบว่าข้อสอบมีความยากง่ายอยู่ในระดับที่เหมาะสมคือมีค่าอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 มีรายละเอียด ดังนี้

ข้อสอบมีค่าความยากง่าย (p) = .20 -.39 จำนวน 14 ข้อ เป็นข้อสอบที่ค่อนข้างยาก

ข้อสอบมีค่าความยากง่าย (p) = .40-.60 จำนวน 9 ข้อ เป็นข้อสอบที่ยากง่ายปานกลาง

ข้อสอบมีค่าความยากง่าย (p) = .61-.80 จำนวน 6 ข้อ เป็นข้อสอบที่ง่ายปานกลาง

ข้อสอบมีค่าความยากง่าย (p) = .80-1.00 จำนวน 1 ข้อ เป็นข้อสอบที่ง่ายมาก

การหาค่าอำนาจจำแนก (r) คือ ลักษณะของแบบทดสอบ ที่สามารถแบ่งเด็กออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ทุกระดับ ตั้งแต่อ่อนสุดถึงจนถึงเก่งสุด แม้ว่าจะเก่งอ่อนกว่ากันเพียงเล็กน้อยก็สามารถชี้จำแนกให้เห็นได้ ข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกสูงนั้น เด็กเก่งมักตอบถูกมากกว่าเด็กอ่อนเสมอ ข้อสอบที่ทุกคนทำถูกหมดจะไม่สามารถบอกอะไรเราได้เลย หรือผิดหมดไม่สามารถบอกได้ว่าใครเก่งหรืออ่อน

ค่าอำนาจจำแนกแทนค่าด้วย r มีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง +1.00 ข้อคำถามที่เด็กเก่งตอบผิดแต่เด็กอ่อนกลับตอบถูก จำนวนผู้ที่ตอบถูกเป็นเด็กอ่อนมากกว่าเด็กเก่ง ถือว่าอำนาจจำแนกกลับจากสภาพความเป็นจริง (ค่า r มีเครื่องหมายเป็นลบ)

ส่วนข้อคำถามที่คนเก่งและคนอ่อนตอบถูกพอๆ กัน เราไม่อาจตัดสินได้ว่าใครเป็นคนเก่งและใครเป็นคนอ่อน นั่นคือในจำนวนผู้ตอบถูกเป็นเด็กเก่งและเด็กอ่อนพอๆ กัน ข้อคำถามนี้ถือว่าจำแนกไม่ได้ ในการแปลความหมายค่า r ให้เป็นปรนัยยิ่งขึ้นอาจใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

r มีค่าระหว่าง .20 ถึง 1.00 หมายความว่า จำแนกได้

r มีค่าระหว่าง -.19 ถึง +.19 หมายความว่า จำแนกไม่ได้

r มีค่าระหว่าง -.20 ถึง -1.00 หมายความว่า จำแนกกลับ

จากผลจากการวิเคราะห์ข้อสอบปรนัยวิชาการอยู่ค่ายพักแรม จำนวน 30 ข้อ โดยการหาค่าอำนาจจำแนก(r) พบว่าข้อสอบมีค่าอำนาจจำแนก(r) อยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยภาพรวมถือว่าข้อสอบมีค่าอำนาจจำแนกที่ดี มีรายละเอียดดังนี้

ข้อสอบมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ในเกณฑ์พอใช้ มีค่า $r = 0.20 - 0.29$ จำนวน 8 ข้อ

ข้อสอบมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ในเกณฑ์ดี มีค่า $r = 0.30 - 0.39$ จำนวน 13 ข้อ

ข้อสอบมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ในเกณฑ์ดีมาก มีค่า $r = 0.40$ ขึ้นไป จำนวน 9 ข้อ

การประเมินผลการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่

ถ้าพิจารณาเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียน ด้านการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่ จะมีสัดส่วนที่มากที่สุดคิดเป็น 40% ของคะแนนทั้งหมดซึ่งจะมีการประเมินผลผู้เรียนในด้านทักษะการเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา ความสามัคคีในหมู่คณะ การทำงานเป็นทีม โดยการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมที่ใช้กิจกรรมนันทนาการเป็นสื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มความสามารถ ในการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมนั้น

จะมีการประเมินผลการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ตามกิจกรรมที่ถูกออกแบบไว้ในโปรแกรม 17 รายการ ตามกำหนดการค่ายพักแรมแต่ละวันที่จัดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมแต่ละรูปแบบ ตัวอย่างรายการประเมินบุคคล ได้แก่ การให้ความร่วมมือ ความเป็นผู้นำ การดูแลตนเอง การมีพัฒนาการ รายการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้พิจารณาประสิทธิภาพการทำงานของกลุ่มในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมวอล์คแรลลี่ (Walk Rally) กิจกรรมสุขาภิบาลค่าย กิจกรรมการประกอบอาหาร กิจกรรมการแสดงรอบกองไฟ กิจกรรมเรียนรู้ท่ามกลางธรรมชาติ กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ เป็นต้น (ตัวอย่างรายการประเมินอยู่ในภาคผนวก จ) วิธีการประเมินผลการทำงานเป็นรายบุคคล และการทำงานกลุ่มในกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมนั้นเป็นเทคนิคที่สามารถใช้กระตุ้นสมาชิกค่ายให้เกิดความกระตือรือร้น มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรม แต่มีข้อควรระวังคือ ควรคำนึงถึงความเหมาะสม การยืดถือทางสายกลาง รู้กาลเทศะ และพิจารณาทักษะพื้นฐานของผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญ การให้กำลังใจ ให้คำชมเชย ใช้คำพูดในเชิงสร้างสรรค์ดีกว่าการดูว่ากล่าวล่าว ซึ่งจะทำให้สมาชิกชาวค่ายเสียกำลังใจ และจะเป็นความทรงจำในด้านลบ ดังนั้นบุคคลที่จะเป็นผู้นำค่ายพักแรม จะต้องมีความรู้เฉพาะพิเศษ ในเรื่องการใช้ไหวพริบและปฏิภาณดี มีวิจรรย์ญาณ มีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่นโดยเฉพาะเด็ก ๆ ที่เป็นสมาชิกชาวค่าย

เกณฑ์การตัดเกรด

การจัดการเรียนการสอนรายวิชาการอยู่ค่ายพักแรม มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามระเบียบปฏิบัติตามเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย ใช้ระบบการตัดเกรดตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้สอนได้กำหนดแนวทาง การวัดผลการเรียน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1. งานที่มอบหมาย	10 %
2. การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	20 %
3. การฝึกปฏิบัติกิจกรรมค่ายพักแรม	40 %
4. สอบปลายภาค (ทฤษฎี)	30 %
รวม	100 %

การตัดเกรดพิจารณาตามผลคะแนนที่ได้รับ (ใช้เกณฑ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

A	= 80%
B+	= 75-79%
B	= 70-74%
C+	= 65-69%
C	= 60-64%
D+	= 55-59%
D	= 50-54%
F	= ต่ำกว่า 50%

จะเห็นได้ว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรมนั้น เป็นการจัดการประสบการณ์เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตให้แก่ผู้เรียนเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2537) ได้ทำการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนนิทานมนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเขาเองตามจุดมุ่งหมายของวิชานี้ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย นิสิตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ พลศึกษา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ แพทยศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนนิทานมนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม จำนวน 360 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินผลการสอนให้นิสิตได้ประเมินตนเองว่าเขามีลักษณะเป็นผู้ใฝ่รู้ความจริง และสามารถคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนมาเรียนวิชานี้ พร้อมกับประเมินผลของการเรียนการสอนและการวัดผล ผลการวิจัยพบว่านิสิตร้อยละ 52 รายงานว่าเขาเป็นผู้ใฝ่รู้ความจริงและสามารถคิดอย่างมีเหตุผลเพิ่มขึ้นมาก เมื่อเทียบกับก่อนเรียน นิสิตร้อยละ 47 รายงานว่าเขามีลักษณะดังกล่าวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย นิสิตร้อยละ 56 รายงานว่าเขาเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มขึ้นเล็กน้อย นิสิตร้อยละ 41 รายงานว่าเขามีลักษณะดังกล่าวเพิ่มขึ้นมาก นิสิตส่วนใหญ่ร้อยละ 99 รายงานว่ากิจกรรมการเรียนการสอนในวิชานี้ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชา และนิสิตร้อยละ 96 รายงานว่าการวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชา นิสิตร้อยละ 92 รายงานว่า ขอบกิจกรรมการสอนของวิชานี้ เมื่อพิจารณาคุณภาพการประเมินการสอนของนิสิตในกลุ่มย่อยที่ผู้วิจัยและนิสิตปริญญาเอกอีก 1 คน เป็นผู้จัดทำกิจกรรมอย่างจริงจังไม่เคยขาดสอนเลย พบว่านิสิตส่วนใหญ่ร้อยละ 68 รายงานว่าเขาเป็นผู้ใฝ่รู้ความจริงและคิดอย่างมีเหตุผลเพิ่มขึ้นมากเมื่อเทียบกับก่อนเรียน นิสิตร้อยละ 79 รายงานว่าเขาเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มขึ้นมาก นิสิตร้อยละ 63-74 รายงานว่าการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมาก การวัดผลประเมินผลก็สอดคล้องกับวัตถุประสงค์อย่างมาก และเขาชอบกิจกรรมการเรียนการสอนของวิชานี้มาก

สมพร พัฒนกำจร (2536) การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชาในหมวดวิชาพัฒนาสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษารวบรวมปัญหาการจัดการเรียนการสอน และแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาพัฒนาสังคม และเสริม สร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาเพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกัน กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่กำลังศึกษาในระดับวิชาชีพชั้นสูงและระดับปริญญาตรีรวม 23 วิทยาเขต โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 1,794 คน

อาจารย์ 71 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ เปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ Chi-square test ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความเห็นด้านหลักสูตรและสื่อการสอนว่าเนื้อหามากเกินไป ศัพท์ซึ่งเป็นคำกึ่งทักษะยากเกินไป ควรจัดเนื้อหาใหม่ ให้มีความชัดเจน ไม่ให้ซ้ำซ้อน ควรจัดให้เรียนตลอด 4 ปี เพื่อลดเวลาในแต่ละสัปดาห์ลง ควรให้มีประสบการณ์ตรงจากสังคมภายนอก ควรให้มีการเรียนการสอนต่อไปเพราะช่วยเสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพทุกด้าน และมีประโยชน์ต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้านการจัดการเรียนการสอน การนำเข้าสู่บทเรียนไม่น่าสนใจ อุปกรณ์การสอนมีน้อย ไม่ควรใช้ผู้สอนมากเกินไป ผู้สอนควรมีความรู้ มีบุคลิกภาพ และความประพฤติที่ก่อให้เกิดความศรัทธา ควรมีกิจกรรมมากกว่าทฤษฎี ควรจัดสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติให้สอดคล้องกัน ควรมีวิทยาการภายนอกด้านการพัฒนาตนเอง นักศึกษาเห็นว่าวิชานี้ช่วยให้นักศึกษาพัฒนาตนเองได้รู้จักกับผิดชอบ มองโลกในแง่ดี ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี แก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง กล้าแสดงออก สามารถประยุกต์หลักธรรมในการดำเนินชีวิตได้ดี ในส่วนความคิดเห็นของอาจารย์ หลักสูตรควรเหมาะกับวัยของนักศึกษา ตัวอย่างในบทเรียนควรสอดคล้องกับวิชาชีพ หลักสูตรควรเป็นแนวเดียวกันทุกวิทยาเขต จัดเป็นวิชาเฉพาะ ไม่นำวิชาต่างๆ มารวมกันจนทำให้เนื้อหามากเกินไป ควรแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ภาคเรียน หรือลดเนื้อหาวิชาที่ซ้ำซ้อนกันออกไป การจัดการเรียนการสอนต่อเนื่องระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ นักศึกษาไม่คิดจะนำกิจกรรมในการเรียนไปใช้ในชีวิตจริง สนใจกิจกรรมมากกว่าทฤษฎี เนื้อหาหลักสูตรไม่ชัดเจน จึงยากต่อการเข้าใจผู้เรียน ควรสัมภาษณ์ผู้สอนปีละครั้ง ด้านการพัฒนาตนเองของนักศึกษา ผู้สอนไม่อาจคาดได้ว่านักศึกษาเกิดสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ของบทเรียน ควรให้มีกิจกรรม ซึ่งนักศึกษาจะนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง โดยการวัด และรายงานความก้าวหน้าของแต่ละคน เพราะนักศึกษาช่าง เป็นคนแข็งแกร่ง ไม่เหมาะกับระเบียบวินัย ขาดแนวทางการปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ

สุทนต์ ศรีไธย (2537) การประเมินผลการเรียนรายวิชาที่บริหารการสอนโดยโครงการศึกษาทั่วไป ภาคปลาย ปีการศึกษา 2537-2538 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาเครื่องมือสำหรับวัดและประเมินผลการเรียนรายวิชาที่บริหารการสอนโดยโครงการศึกษาทั่วไป 2) ศึกษาภูมิหลังที่เรียนรายวิชาที่บริหารการสอนโดยโครงการศึกษาทั่วไป 3) เพื่อประเมินสถานภาพการเรียนในภาพรวมของทุกรายวิชาที่บริหารการสอนโดยโครงการศึกษาทั่วไป 4) เพื่อประเมินผลการเรียนของนิสิตแต่ละรายวิชาที่เปิดสอนในภาคปลายที่บริหารการสอนโดยโครงการศึกษาทั่วไป กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการใช้ตารางสุ่ม ของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan 1970) เป็นนิสิตจากคณะต่างๆ 11 คณะ จำนวน 493 คน ผลการวิจัย พบว่า ภูมิหลังของนิสิตที่ลงทะเบียนรายวิชาที่บริหารการสอนโดยโครงการศึกษาทั่วไป เป็นนิสิตที่มาจากคณะต่างๆ 11 คณะ ซึ่งหากต้องการข้อมูลผู้เรียนด้านใดก็ตาม สามารถใช้นิสิตกลุ่มนี้ได้เนื่องจากไม่ต้องเสียเวลาและงบประมาณในการสำรวจข้อมูล ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เกี่ยวกับข้อมูลภูมิหลัง ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่ามี

องค์ประกอบสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้ 7 ด้าน คือ ด้านภูมิปัญญา การใช้เวลา เพศ และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน อาชีพบิดามารดา อายุ และจำนวนญาติพี่น้องที่บิดามารดาของนิสิตต้องรับผิดชอบ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในแต่ละเดือน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษา ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการจัดแผน การเรียนให้กับนิสิต จัดหอพักให้กับนิสิต จัดหาทุนให้กับนิสิต รวมทั้งจัดทำโครงการแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้กับนิสิต หรือนักเรียนนักศึกษาที่กำลังเตรียมตัวเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี ผลการประเมินของแต่ละรายการที่ประเมินในแต่ละรายวิชา และภาพรวมของทุกรายวิชาที่บริหารการสอนโดยโครงการการศึกษาทั่วไป ตามตารางสรุปรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาภาพของการจัดการเรียนการสอน โดยนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนทุกคนเป็นผู้ประเมิน ผลการประเมินพบว่า การเรียนการสอนของโครงการการศึกษาทั่วไปในปัจจุบันจะเน้นสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด คือ เน้นความรู้ในแนวกว้าง เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม เน้นความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย เน้นความยุติธรรมในการให้คะแนนการทดสอบหรืองานที่มอบหมายให้ทำ และเน้นการสอนแบบบรรยาย สำหรับในด้านทัศนคติของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอน นิสิตส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า วิชาที่นิสิตได้เรียนไปแล้วจะมีประโยชน์อย่างมากต่อการทำงานในอนาคต เนื้อหาวิชาที่เรียนทั้งหมดมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันมาก ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนขณะเรียนหรือหลังจากเรียนไปแล้วก็อยู่ในเกณฑ์สูง และเมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้งหมด พบว่านิสิตมีความพึงพอใจมากต่อการเรียนการสอนในวิชาที่นิสิตได้เรียนไปแล้ว

สุนันทา ศิริวัฒนนานนท์ (2544) ได้ทำการศึกษา กระบวนการส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบหัวเรื่องแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ มีความมุ่งหมายเพื่อทำความเข้าใจและอธิบายกระบวนการส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมือและระยะการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างเป็นชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 10 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ของโรงเรียนวัดอุทัยธาราม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร การศึกษาค้นคว้าใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 60 นาที รวม 32 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกเหตุการณ์ แบบวิเคราะห์พฤติกรรม การเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ และ แบบบันทึกการพัฒนาพฤติกรรมความร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้วิจัยได้มีการปรับบทบาทการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ของตนเองในแต่ละระยะดังนี้คือ ผู้วิจัยเน้นบทบาทการนำเสนอกิจกรรมในระยะที่ 1 และ 2 (สัปดาห์ที่ 1-4) โดยการเน้นการนำเสนอเนื้อหาและกิจกรรมให้เด็กลงมือปฏิบัติ และเน้นการจัดสภาพแวดล้อมในระยะที่ 2 และ 3 (สัปดาห์ที่ 2-8) โดยจัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์การเรียนรู้ที่มีลักษณะสมจริงเกิดจากความ

สนใจของเด็ก ส่วนบทบาทการตั้งคำถาม การสังเกต การเป็นผู้อำนวยความสะดวกและการเก็บรวบรวมข้อมูลทางการเรียนรู้ ผู้วิจัยให้ความสำคัญในทุกช่วงระยะ โดยให้ความสำคัญมากที่สุดในระยะที่ 3 (สัปดาห์ที่ 5-8)

2. เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความร่วมมือตามระยะเวลาดังนี้ ระยะที่ 1 (สัปดาห์ที่ 1) เด็กมีการพัฒนาพฤติกรรมความร่วมมือทุกด้าน ทั้งด้านการช่วยเหลือ การเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบและการแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยมีการพัฒนาด้านการเป็นผู้นำในการเสนอความคิดเห็นมากเป็นอันดับแรก ส่วนระยะที่ 2 (สัปดาห์ที่ 2-4) เด็กมีการพัฒนาพฤติกรรมความร่วมมือเพิ่มขึ้นจากระยะที่ 1 ทุกด้าน ทั้งด้าน การช่วยเหลือ การเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบและการแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยมีการพัฒนาด้านรับผิดชอบ ในการทำตามข้อตกลงมากเป็นอันดับแรก และในระยะที่ 3 (สัปดาห์ที่ 5-8) เด็กมีการพัฒนาพฤติกรรมความร่วมมือเพิ่มขึ้นจาก ระยะที่ 2 ทุกด้าน ทั้งด้านการช่วยเหลือ การเป็นผู้นำความรับผิดชอบและการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง โดยมีการพัฒนาในระดับที่ใกล้เคียงกัน

ศิริพงษ์ เพียศิริ (2545) การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาศิลปศึกษาปี พุทธศักราช 2543 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตโดยใช้รูปแบบ CIPP Model เป็นกรอบในการประเมินหลักสูตร กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ อาจารย์ 60 คน นักศึกษา 92 คน บัณฑิต 36 คน และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต 40 คน รวมจำนวนทั้งหมด 228 คน ผลการวิจัยการประเมินผลพบว่า การประเมินบริบทของหลักสูตรพบว่า ด้านสภาพแวดล้อม จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และเนื้อหาสาระวิชาหลักสูตร โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษา การประเมินปัจจัยเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ผู้สอน ด้านสถานที่เรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์การศึกษา มีความคิดเห็นในระดับมาก การประเมินด้านกระบวนการใช้หลักสูตรการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมมาก การประเมินผลผลิตของหลักสูตร พบว่าพุทธิพิสัยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการนำไปใช้ด้านจิตพิสัย อยู่ในระดับมาก และด้านคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะด้านวิชาชีพ โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก

เกตจันทร์ เหมือนสิงห์ (2546) การประเมินกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หน่วยการเรียนรู้เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนจาน อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนจัดการเรียนรู้จำนวน 15 คาบ แบบสังเกต และแบบ

ประเมินตนเอง ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนสามารถหาพื้นที่ผิวและปริมาตรของทรงสามมิติ สามารถสร้างทรงสามมิติจากกระดาษได้ นักเรียนมีทักษะในการให้เหตุผลในการแก้ปัญหา มีทักษะในการสื่อสารและการนำเสนอ และนอกจากนี้นักเรียนยังมีความรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือในการทำงานและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

จรรยา กล้าหาญ (2546) การประเมินการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยประยุกต์ใช้แบบจำลองของ CIPP Model ในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ และครูผู้สอน ประเภทละ 180 คน รวม 450 คน ผลการวิจัยพบว่าด้านบริบท ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และหลักสูตร มีความพร้อมอยู่ใน ระดับมาก ด้านปัจจัยการนำเข้า บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์มีความ เพียงพอในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์ การตัดสินใจ ด้านกระบวนการ ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนอยู่ใน ระดับมาก และด้านผลผลิต ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีค่านิยมและจริยธรรมดี เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาใน ระดับมาก

อนุชัย ตั้งศุภพรชัย (2546) การประเมินผลหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและประเมินผลหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร พุทธศักราช 2539 จากความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน โดยใช้การประยุกต์รูปแบบจำลองซีป (CIPP Model) ประเมินในด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้นกระบวนการ และผลผลิต ผลที่ได้จากการวิจัยนำมาเป็นข้อมูลประกอบแนวทางของการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ตามความต้องการ การของตลาด แรงงาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คืออาจารย์ 15 คน นักศึกษา 45 คน บัณฑิต 62 คน และผู้บังคับบัญชา 37 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม 4 ชุด มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่า การประเมินด้านบริบท ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมระดับมาก ด้านโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระรายวิชาควรมีการเพิ่มหรือปรับเปลี่ยนราย วิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เช่น วิชาภาษาอังกฤษ โดยส่วนรวมมีความเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต ส่วนการประเมินปัจจัยเบื้องต้นส่วนใหญ่อยู่ระดับมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำรา สถานที่ มีปริมาณ คุณภาพ ทันสมัย และสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาในด้านการประเมินกระบวนการส่วนใหญ่อยู่ระดับ ปานกลาง ควรมีการพัฒนาด้านกิจกรรมนักศึกษาใหม่มากกว่านี้ และการประเมินผลผลิตส่วนใหญ่

คุณลักษณะทั่วไปของบัณฑิต และคุณลักษณะวิชาชีพอยู่ระดับมาก แต่ควรจัดเตรียมความพร้อมให้แก่ นักศึกษาที่กำลังจะจบ เช่น ภาวะการเป็นผู้นำ เป็นต้น

วัชรภา ศรีสัจจะเลิศวาจา (2547) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากร และด้านการดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนและประชาชนที่ลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรมค่าย พักแรมกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมของ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยของภาพรวม คือ 3.51 โดยสถานที่จัด กิจกรรมค่ายพักแรมมีความเหมาะสม การเดินทางไปเข้าค่ายพักแรมสะดวก ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.56
2. ความคิดเห็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของการจัดกิจกรรมของค่ายพักแรมของ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน มีความเหมาะสมในระดับมาก ค่าเฉลี่ยของภาพรวม คือ 3.46โดยการดูแล ความปลอดภัยของทรัพย์สินระหว่างเข้าค่าย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.66
3. ความคิดเห็นด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมของค่ายพักแรมของศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยของภาพรวม คือ 3.75 โดยรวม ความคิดเห็นต่ออาจารย์ และเจ้าหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3.82
4. ความคิดเห็นด้านการดำเนินการ ในการจัดกิจกรรมของค่ายพักแรมของศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนมีความเหมาะสมที่อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยของภาพรวมคือ 3.63 โดย การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ได้ข้อคิดเห็นของทักษะชีวิตเพิ่มขึ้นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.74

สมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ (2548) ได้ทำการศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของ โรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต4 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่าย การศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต4 ใน 3 ด้านคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและด้านอาคารสถานที่สภาพแวดล้อม และเพื่อเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามระดับชั้น ขนาดของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1-3 โรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต

4 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 770 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการ ศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี

2. นักเรียนที่มีระดับชั้นแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมไม่แตกต่างกัน และถ้าพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนไม่แตกต่างกัน ในด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมไม่แตกต่าง และถ้าพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลางมีความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

5. นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีมีความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้และนิสัยทางการเรียนไม่ดี และนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้มีความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี

สมศักดิ์ ภัทรวนาคุปต์ (2549) ได้ทำการศึกษาวิจัยการประเมินหลักสูตรการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการปี 2548 ซึ่งเป็นโครงการฝึกอบรมข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในทุกระดับตำแหน่ง เป็นหลักสูตรพัฒนาขีดความสามารถในด้านการบริหารจัดการของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ จัดโดยสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการปี 2548 โดยใช้แบบจำลองชิป(CIPP Model) กลุ่มตัวอย่างและประชากรในการศึกษาคือผู้ผ่านการอบรมจำนวน 273 คน และผู้บังคับบัญชาของผู้ผ่านการอบรมจำนวน 77 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาพบว่า ด้านบริบทประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาวิชาในหลักสูตร วัตถุประสงค์รายวิชา กิจกรรมการอบรม การสอบและการประเมินผลที่กำหนดไว้ในแต่ละรายวิชา ระยะเวลาที่ใช้ในหลักสูตร และ

หมวดวิชาในหลักสูตร มีความเหมาะสมระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้าประกอบด้วยผู้เข้าอบรม วิทยากร คู่มือหลักสูตร เอกสารประกอบการเรียน สถานที่ สื่อ/เทคนิค วิธีการอบรม งบประมาณและบริการอื่นๆ มีความเหมาะสมระดับมาก ด้านกระบวนการประกอบด้วยการบริหารจัดการโครงการฝึกอบรม การอบรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมการอบรม วิธีการประเมิน เวลาที่ใช้ในการอบรม การเรียงลำดับเนื้อหา งานที่ได้รับมอบหมาย มีความเหมาะสมระดับมาก และด้านผลผลิตประกอบด้วย คุณลักษณะทั่วไปของผู้ผ่านการอบรม และการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน มีความเหมาะสมระดับมาก

ชาตรี ยัมรักษา (2550) ได้ทำการศึกษาผลการจัดกิจกรรมนันทนาการในค่ายพักแรม ที่มีผลต่อการพัฒนาลักษณะนิสัยของเยาวชนที่เข้าค่ายพักแรม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาผลการจัดกิจกรรมนันทนาการในค่ายพักแรมเยาวชนที่มีผลต่อการพัฒนาลักษณะนิสัยของเยาวชนที่มาเข้าค่ายพักแรม โดยสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก 4 ด้านได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและด้านจิตใจ และเปรียบเทียบการพัฒนาลักษณะนิสัยของเยาวชน ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม ของเยาวชนชายและหญิงอายุระหว่าง 9 - 15 ปี ที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ ในช่วงเดือน ตุลาคม พ.ศ.2549 โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 40 คน เป็นเพศชาย 20 คน เพศหญิง 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการในค่ายพักแรม ที่มีผลต่อการพัฒนาลักษณะนิสัยของเยาวชน และแบบประเมินการพัฒนาลักษณะนิสัย ผลการวิจัยพบว่า

1. เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการในค่ายพักแรมมีการพัฒนาลักษณะนิสัย 4 ด้าน (ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านจิตใจ) ก่อนการเข้าค่าย อยู่ในระดับพอใช้
2. หลังจากการเข้าค่ายพบว่าเยาวชนมีการพัฒนาลักษณะนิสัย 4 ด้านโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านร่างกาย ด้านสังคมมีการพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับดี ส่วนด้านอารมณ์และด้านจิตใจอยู่ในระดับพอใช้
3. เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการพัฒนาลักษณะนิสัย โดยรวมและรายด้าน ก่อนและหลังการทดลอง พบว่าลักษณะนิสัยโดยรวม และรายด้านทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและด้านจิตใจ พัฒนาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

บุรคฮาร์ดและคณะ (Burkhardt; & Others. 2005) ได้ทำการศึกษา พื้นฐานทางสังคมและการจัดการค่ายพักแรมระหว่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสังเกตวิเคราะห์ ความสามารถพื้นฐานทางสังคม ที่มีความเกี่ยวข้องกับสัญชาติระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมซึ่งมีพันธกิจการจัดค่ายสำหรับชาวโรมาเนีย เพื่อพัฒนาความรู้สึกรักการได้รับอำนาจของประชาชนชาวโรมาเนีย กลุ่มตัวอย่าง เป็นเยาวชนชาวโรมาเนีย จำนวน 327 คน เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมผจญภัย 1 สัปดาห์

ทำการสำรวจการจัดการจากผู้เข้าร่วม ก่อนและหลังการเข้าค่าย โดยการวัดพื้นฐานทางสังคม ด้านความไว้วางใจของแต่ละบุคคล การทำงานเป็นทีม การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการได้รับอำนาจ ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม มีทักษะพื้นฐานทางสังคมเพิ่มขึ้น หลังจากการเข้าค่าย ความไว้วางใจของแต่ละบุคคลเพิ่มขึ้น 23% ผู้วิจัยเสนอแนะว่า จะต้องมีการจัดการที่ปรึกษากลุ่มและจัดรูปแบบกิจกรรมที่สร้างมนุษยสัมพันธ์ สร้างโอกาสการตัดสินใจ และสร้างภาวะผู้นำให้เกิดขึ้น พัฒนาทักษะทางสังคม กระตุ้นให้ชาวค่ายพัฒนาทักษะส่วนตัวและการทำงานเป็นกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย ใช้กิจกรรมที่สร้างความไว้วางใจ และเลือกสถานที่ให้เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้

แคที (Katie. 2005) ทำการศึกษาประสิทธิผลของการจัดค่ายพักแรมฤดูร้อน ของมูลนิธิเยาวชน อเมริกา (American Youth Foundation) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลโปรแกรมค่ายพักแรมเมอร์โรวิสตา (Merrowvista) ที่เสริมสร้างประสบการณ์ด้านการพัฒนาทักษะทางสังคม ซึ่งมีบทบาทในการผลักดันเยาวชนให้มีการดำเนินชีวิตในทางที่เหมาะสม สร้างความสมดุลของชีวิต รักษาสุขภาพ มีมิตรภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ มีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามประสิทธิผลในการดำเนินชีวิต (Life Effectiveness Questionnaire) และแบบสอบถามทักษะทางสังคม (Social skill) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องการบริหารเวลา ความคิดริเริ่ม ความเชื่อมั่นในตนเองและทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสำหรับสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมกับสมาชิกที่ไม่ได้เข้าร่วม โดยมีคะแนนแตกต่างกันในทุกประเด็น

แฮนเดอร์สัน (Henderson, 2006) ได้ทำการศึกษากระบวนการจัดค่ายพักแรม เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาเยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ อธิบายองค์ประกอบของโปรแกรมค่ายพักแรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเยาวชนในทางสร้างสรรค์ ในมุมมองของนักวิชาการนั้นเยาวชนต้องการโอกาสในการพัฒนาตนเองในด้านร่างกาย อารมณ์ ความเป็นพลเมืองดี และความสามารถทางสังคม ซึ่งค่ายพักแรมฤดูร้อนสำหรับเยาวชนได้รับการสนับสนุนให้เกิดขึ้นมาเป็นเวลายาวนานมากกว่า 100 ปี เขาได้ทำการการศึกษาเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม ของสมาคมค่ายพักแรมอเมริกา (American Camp Association : ACA) มีการวัดการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ที่เกิดขึ้น หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมฤดูร้อน 1 สัปดาห์ ขณะอยู่ที่ค่ายมีการบันทึกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและมีการวินิจฉัยองค์ประกอบของรูปแบบโปรแกรมที่ใช้ในการตั้งสมมติฐานอันนำไปสู่การเกิดผลที่ได้รับอย่างดีที่สุด กลุ่มตัวอย่างได้มา โดยวิธีการสุ่มสมาชิกค่ายที่มาจากแต่ละเมือง ใช้วิธีการทดสอบก่อนและหลัง (Pretest-Posttest) การเข้าร่วมกิจกรรม โดยเจ้าหน้าที่ค่ายจะใช้แบบสังเกต (Observation Checklist) และแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะของการจัดค่าย ผลที่ได้รับเป้าหมายและ

ส่วนต่างๆ ในค่าย เก็บข้อมูลจากผู้อำนวยความสะดวกค่ายสมาชิกค่ายและครอบครัวจำนวน 5,000 ครอบครัว 92 ค่าย (ในปี ค.ศ.2002 - 2003) ข้อมูลจากผู้อำนวยความสะดวกค่ายจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาประสบการณ์ที่ได้รับของเยาวชน ผลการศึกษาพบว่า หลังการเข้าค่ายสมาชิกค่ายมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 6 ด้านจาก 10 ด้าน ในประเด็นที่เกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการผจญภัย จากกิจกรรมสำรวจ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ บุคลิกภาพ ความเป็นตัวของตัวเอง ความเป็นผู้นำ และการมีจิตสำนึก ข้อมูลด้านลักษณะของการจัดค่าย เช่น ช่วงเวลา การได้รับการสนับสนุน ลักษณะที่อยู่อาศัย อัตราส่วนของผู้นำกับชาวค่าย ประสบการณ์ของผู้อำนวยความสะดวก การลาออกเปลี่ยนงานของบุคลากรที่ทำงานในค่าย การตั้งเป้าหมายของค่าย ค่าบริการ งบประมาณ จำนวน โปรแกรมที่จัดในค่าย สิ่งเหล่านี้ไม่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีข้อมูลที่น่าสนใจของผู้อำนวยความสะดวก พบว่าประมาณ 70% ใช้กลยุทธ์ด้านสถานที่ในการวางแผนสำหรับสมาชิกค่ายและมากกว่า 45% เน้นความสำคัญด้านการกำหนดวัตถุประสงค์การมอบหน้าที่แก่เจ้าหน้าที่ จัดหาคนทำงานที่มีคุณภาพที่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีแก่ชาวค่าย 75% ดำเนินถึงการฝึกอบรม และการเพิ่มพูนประสบการณ์เฉพาะด้านแก่พนักงาน 49% เปิดโอกาสให้สมาชิกค่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 33% เน้นความสำคัญที่รูปแบบการจัดค่ายพักแรม 31% เน้นความสำคัญของการก้าวไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้งและ 26% พยายามที่จะจัดหากิจกรรมรูปแบบแปลกใหม่

เพลซ (Place. 2007) ได้ทำการศึกษาประสบการณ์ของการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในระหว่างการอยู่ค่ายพักแรม ที่ได้รับอิทธิพลจากการมีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมของสมาชิกค่าย มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 533 คน จากมหาวิทยาลัยชิคาโก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (NEP: New Environmental Paradigm) ด้านทัศนคติของครอบครัว ทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของตนเอง ตัวแปรที่ศึกษาเกี่ยวกับ ประสบการณ์กิจกรรมกลางแจ้งในวัยเด็ก พบว่ามีตัวแปรที่มีนัยสำคัญ คือการทำกิจกรรมกลางแจ้งกับครอบครัว การได้รับอิทธิพลจากสื่อโฆษณาในวัยเด็ก ประสบการณ์การบริโภคในครอบครัว ประสบการณ์การเห็นคุณค่ากิจกรรมกลางแจ้ง และประสบการณ์การทำกิจกรรมกลางแจ้งกับเพื่อน ผลการวิจัยพบว่าสิ่งที่แต่ละคนปฏิบัติในการใช้ชีวิตในค่ายพักแรมมีความเชื่อมโยงกับความเชื่อและค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ประสบการณ์ในวัยเด็ก เช่นการเล่นมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และมีความเกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมกลางแจ้งในการใช้ชีวิตในวัยเด็กของแต่ละคนที่เห็นคุณค่าต่อสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ

ทีเซ็งและคณะ (Tseng; & Others. 2008) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นความสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุผลสำเร็จนั้น ขึ้นอยู่กับแหล่งข้อมูลของแต่ละบุคคล เช่น รูปแบบการเรียนรู้ ลักษณะทางสติปัญญา ความสำเร็จในการเรียน งานวิจัยนี้เป็นการใช้นวัตกรรมใหม่

โดย ใช้วิธีการปรับตัวในการเรียนรู้ มีข้อกำหนดในเรื่องพฤติกรรมการเรียนรู้และรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ในเริ่มแรกมีการกำหนดพฤติกรรมและรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน โดยกำหนดหลักการและวิธีการปฏิบัติตามแนวทางของสมาคมฯ (Reston, VA: National Association of Secondary School Principles) หลังจากนั้นใช้แบบสอบถามของสมาคมฯ ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามมีการสะท้อนภาพพฤติกรรมตอบสนองการเรียนของนักเรียน เมื่อนักเรียนแต่ละคนทำแบบสอบถามแล้วทำให้ทราบเกี่ยวกับปฏิริยาการตอบสนองและผลของการเรียนรู้ของตนเอง ผลของการเรียนรู้จากแบบสอบถามถูกนำมาวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการในการปรับตัว ตามวิธีการดังกล่าว การเรียนรู้ได้ถูกพัฒนา นอกจากนั้นในกลุ่มทดลองควบคุมโดยการประเมินความสามารถด้วยวิธีการที่สร้างขึ้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากนักเรียน 3 กลุ่ม ด้วยการใช้วิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน พบว่าวิธีการที่ถูกสร้างขึ้นมีส่วนช่วยส่งเสริมความสามารถและประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้นักเรียนเกิดการปรับตัวและส่งผลทำให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้ดีขึ้นอย่างชัดเจน

ริชาร์ด (Richard. 2009) ได้ทำการศึกษาวิจัยโดยมีคำถามการวิจัยว่า มุมมอง/มิติภายในของแนวทางการประเมินผลที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายนั้น มีความเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหนที่จะประสบความสำเร็จ และจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จอย่างแท้จริง ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาโครงการประเมินผลการใช้ภาษามีวิวัฒนาการมาโดยตลอด มีการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนด้วยวิธีการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการใช้ภาษา การเน้นความสำคัญทางด้านการประกันคุณภาพและความสำเร็จทางการศึกษา และใช้วิธีการประเมินผลเพื่อให้เกิดการพัฒนาควบคู่กันไป ได้มีการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนเพื่อประเมินว่ารูปแบบการสอนที่จัดขึ้นในโปรแกรม เป็นการเสริมสร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างไร ประเด็นสำคัญของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการประเมินผล มีสิ่งที่น่าสนใจเกิดขึ้นว่า ใคร (Who) ควรที่จะเรียนรู้ผลจากการประเมินโครงการนี้ อะไร (What) ที่พวกเขาควรจะเรียนรู้และมีวิธีการอย่างไร (How) การอภิปรายผลจากการศึกษาครั้งนี้ คือ การสังเคราะห์แนวความคิดที่ได้รับเกี่ยวกับโครงการประเมินผลที่แสดงให้เห็นคุณภาพและกระบวนการจัดการร่วมกันอย่างเป็นรูปแบบ ส่งเสริมให้เกิดการศึกษาวิจัยแบบบูรณาการ และมีข้อเสนอแนะด้านการจัดการซึ่งมีลักษณะ 3 ประการที่สำคัญของการพัฒนาโปรแกรม ประกอบด้วย 1) การสร้างนวัตกรรมใหม่ 2) บุคลากรในสำนักงาน 3) ประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของนักเรียน สิ่งเหล่านี้เป็นตัวกำหนดหลักการและวิธีปฏิบัติ(ซึ่งบางที่ไม่มีใครมอง) แต่จะต้องเน้นความสำคัญในการทำควมเข้าใจว่า จะมีวิธีการอย่างไรในการทำงานและพัฒนาโปรแกรมภาษา ประเด็นสำคัญเหล่านี้ถูกสำรวจในกรณีศึกษา ในโครงการประเมินผลการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก (โครงการ English for Academic Purposes (EAP) programmed in United Kingdom)

จากการศึกษาเอกสารวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลและการจัดการเรียนรู้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ ในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นความสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุผลสำเร็จ การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ศึกษากระบวนการส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ศึกษางานวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ของคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ศึกษาการประเมินการใช้หลักสูตรท้องถิ่น สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ศึกษางานวิจัยด้านการจัดบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ และได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร งานวิจัยเกี่ยวกับผลการจัดกิจกรรมนันทนาการในค่ายพักแรม ที่มีผลต่อการพัฒนาลักษณะนิสัยของเยาวชนที่เข้าค่ายพักแรม งานวิจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ของการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในระหว่างการอยู่ค่ายพักแรมที่ได้รับอิทธิพลมาจากการมีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมของสมาชิกค่าย งานวิจัยเกี่ยวกับพื้นฐานทางสังคมและการจัดการค่ายพักแรมระหว่างประเทศ งานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการจัดค่ายพักแรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาเยาวชน จากการศึกษาดูเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำหลักการแนวคิด และวิธีการมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยการประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ของนิสิตที่เรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม และนำผลการวิจัยมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation research) เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ การสอน รายวิชาการอยู่ค่ายพักแรม (Camping) รหัสวิชา RCS 214 ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีดำเนินงานตามลำดับดังนี้

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการอยู่ค่ายพักแรม

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการอยู่ค่ายพักแรม รหัสวิชา วนก 214 (RCS 214) ในปีการศึกษา 2551 - 2552 ของภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีนิสิตรวมทั้งสิ้น จำนวน 182 คน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นนิสิตสาขาสันตนาการ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 จำนวน 43 คน และนิสิตสาขาพลศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 139 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนภาคทฤษฎี ที่มีเนื้อหาความรู้รายวิชาการอยู่ค่ายพักแรม ได้แก่ ข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ และข้อสอบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรม คือ โปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม 17 กิจกรรมมีการออกแบบกิจกรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการเสียสละ ความอดทน ความมีระเบียบวินัย การบริหารเวลา การสื่อสาร บทบาทผู้นำ ผู้ตาม มนุษยสัมพันธ์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ค่ายพักแรมแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนิสิต เป็นแบบสอบถามแบบเลือกรายการ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open-ended)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีรายการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ได้แก่ สภาพห้องเรียน สถานที่สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ด้านอาจารย์ผู้สอน ผู้เรียน ด้านวิทยาการค่ายพักแรม วิธีสอน สื่อการสอน เอกสารประกอบการสอน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม ในเรื่องพฤติกรรมการสอน วิธีการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม ซึ่งเป็นการประเมินปัจจัยด้านกระบวนการ (Process) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีรายการประเมิน 20 รายการ มีรายละเอียดด้านสถานที่จัดค่ายพักแรมและการเตรียมการกิจกรรมในค่ายพักแรม

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมค่ายพักแรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ และการนำไปประยุกต์ใช้ เป็นการประเมินปัจจัยด้านผลผลิต (Product) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีรายการประเมินด้านกิจกรรมในการอยู่ค่ายพักแรม 12 รายการหลัก

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชามีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เป็นการประเมินปัจจัยด้านผลผลิต (Product) มีรายการประเมินตนเองด้านความรับผิดชอบ ด้านการเสียสละ ความอดทน ความมีระเบียบวินัย การบริหารเวลา การสื่อสาร บทบาทผู้นำ ผู้ตาม มนุษยสัมพันธ์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อให้ ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาค่ายพักแรม

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมนันทนาการ และการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม การประเมินผลการเรียนรู้ จิตวิทยาการศึกษา ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนการสอน
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3 ลักษณะ ได้แก่

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ ข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ และข้อสอบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรม คือ โปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม 17 กิจกรรม มีการออกแบบกิจกรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการเสียสละ ความอดทน ความมีระเบียบวินัย การบริหารเวลา การสื่อสาร บทบาทผู้นำ ผู้ตาม มนุษยสัมพันธ์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยสร้างแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนิสิต

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่ตามโปรแกรม

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่ตามโปรแกรมที่ส่ง ผลต่อพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ และการนำไปประยุกต์ใช้

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) กับนิสิตสาขาวิชาพลศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ที่เรียนรายวิชาการอยู่ค่ายพักแรม จำนวน 50 คน นำแบบทดสอบมาปรับปรุงแก้ไข

4. หาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ ข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ และข้อสอบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ หาคุณภาพเครื่องมือโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ ข้อสอบปรนัย จำนวน 30 ข้อ ทำการหาค่าความยากง่าย (P) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) และเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน พบว่าข้อสอบ มีความยากง่าย (p) อยู่ในระดับที่เหมาะสมคือมีค่าอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์พอใช้ มีค่า $r = 0.20 - 0.29$ จำนวน 9 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ดี มีค่า $r = 0.30 - 0.39$ จำนวน 12 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ดีมาก มีค่า $r = 0.40$ ขึ้นไป จำนวน 9 ข้อ (ภัทธา นิคมานนท์. 2529: 61-63) (รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อสอบในภาคผนวก ง)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรม

หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัยการวิจัย โดยสร้างแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ตอน นั้นทำการหาคุณภาพเครื่องมือดังต่อไปนี้

4.3.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยหรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมเพื่อดำเนินการต่อไป

4.3.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบกับนิสิตสาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่เรียนรายวิชาการอยู่ค่ายพักแรมจำนวน 50 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ด้วยวิธีการของ Cronbach's Alpha Coefficient (บุญเรียง ขจรศิลป์. 2533: 66) ได้ค่าความเชื่อมั่นแต่ละส่วนดังนี้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม มีค่าอัลฟาเท่ากับ .9491

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่ตามโปรแกรม มีค่าอัลฟาเท่ากับ .9726

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่ตามโปรแกรมที่ส่ง ผลต่อพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ และการนำไปประยุกต์ใช้ มีค่าอัลฟาเท่ากับ .9624

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา มีค่าอัลฟาเท่ากับ .9379

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเก็บข้อมูล 2 ระยะ คือ ก่อนเรียน และหลังเรียน

1. การเก็บข้อมูลก่อนการเรียน เมื่อผู้วิจัยทราบจำนวนนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนแล้ว ในช่วงแรกของการเรียนการสอนได้ทำการปฐมนิเทศชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียน เนื้อหาวิชา การฝึกปฏิบัติ การอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่ เกณฑ์การประเมินผลการเรียนและได้ให้นิสิตทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีจำนวน 30 รายการ (เป็นการเก็บข้อมูล Pre-test)

2. การเก็บข้อมูลหลังการเรียน กำหนดให้มีการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่ในช่วงปลายภาคเรียน มีนิสิตสาขานันทนาการชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาค

เรียนที่ 2 จำนวน 43 คน ไปค่ายพักแรมวันที่ 14-16 มีนาคม 2552 ณ อุทยานแห่งชาติประจันตคาม จ.ปราจีนบุรี และนิสิตสาขาพลศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 139 คน ไปค่ายพักแรม วันที่ 26-28 กันยายน 2552 ณ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จ.ชัยภูมิ และเมื่อเสร็จสิ้นการอยู่ค่ายพักแรม ได้ให้นิสิตทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้อาชีพการอยู่ค่ายพักแรม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ตอน ได้แบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 182 ฉบับ และทำการประเมินผลการเรียนโดยการสอบปลายภาคในช่วงสัปดาห์สอบตามกำหนดการของมหาวิทยาลัย

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 182 ชุดมาตรวจสอบความถูกต้อง ลงรหัสข้อมูล นำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for the Social Science) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามในแต่ละส่วน ตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง นำมาคำนวณหา ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
2. นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ปัจจัยด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process) ปัจจัยด้านผลผลิต (Product) นำมาคำนวณหา ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
3. ทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้ สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังการอยู่ค่ายพักแรม ตามตัวแปรเพศ ประสบการณ์จัดค่ายพักแรม สาขาวิชา โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอแนะของนิสิตเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้อาชีพการอยู่ค่ายพักแรมนำมาสรุปประเด็นสำคัญและนำเสนอในรูปแบบความเรียง

การกำหนดคะแนนคำตอบอัตราประมาณค่า (Rating scale)

คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้อาชีพการอยู่ค่ายพักแรม แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดการให้คะแนนดังนี้

ผู้ตอบเห็นด้วยกับกระบวนการจัดการเรียนรู้อาชีพการอยู่ค่ายพักแรมในเรื่องดังกล่าวมากที่สุดให้ 5 คะแนน

ผู้ตอบเห็นด้วยกับกระบวนการจัดการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมในเรื่องดังกล่าวมาก
ให้ 4 คะแนน

ผู้ตอบเห็นด้วยกับกระบวนการจัดการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมในเรื่องดังกล่าวปาน
กลางให้ 3 คะแนน

ผู้ตอบเห็นด้วยกับกระบวนการจัดการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมในเรื่องดังกล่าวน้อย
ให้ 2 คะแนน

ผู้ตอบเห็นด้วยกับกระบวนการจัดการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมในเรื่องดังกล่าวน้อย
ที่สุดให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การจัดระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีอัตราภาคชั้น โดยการคำนวณจาก
สูตร

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

เกณฑ์การจัดระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เป็นดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนมีความเหมาะสมอยู่ใน
ระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนมีความเหมาะสมอยู่ใน
ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนมีความเหมาะสมอยู่ใน
ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนมีความเหมาะสมอยู่ใน
ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนมีความเหมาะสมอยู่ใน
ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่ตาม
โปรแกรม โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard deviation) (กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายคะแนน เหมือนตอนที่ 2)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่ตามโปรแกรม
ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้และการนำไปประยุกต์ใช้โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย
(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) (กำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย
คะแนน เหมือนตอนที่ 2)

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) (กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายคะแนน เหมือนตอนที่ 2) และใช้สถิติเปรียบเทียบ t-test เพื่อหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยก่อนเรียน-หลังเรียน หาความแตกต่างตามตัวแปรเพศ ประสพการณ์จัดค่ายพักแรม สาขาวิชาชีพ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open end) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอในรูปความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยวิธีการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) อธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนิสิต
2. สถิติเปรียบเทียบ (Compare Statistics) โดยใช้ สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบตัวแปรอิสระ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพื่อทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation research) เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ของนิสิตที่เรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม และศึกษาความคิดเห็นของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชาการอยู่ค่ายพักแรม โดยทำการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ได้แก่ สภาพห้องเรียน สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน ผู้เรียน วิทยากรค่ายพักแรม วิธีการสอน สื่อการสอน เอกสารประกอบการเรียน ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ พฤติกรรมการสอน วิธีการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม ด้านผลผลิต (Product) คุณภาพนิสิตด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ทักษะคิดต่อการเรียน วิชาการอยู่ค่ายพักแรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการประเมินกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม ผู้วิจัยได้เสนอผลการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน

- ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อม (Context)
- ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านปัจจัยนำเข้า (Input)
- ตอนที่ 4 ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process)
- ตอนที่ 5 ปัจจัยด้านผลผลิต (Product)

ส่วนที่ 2 เป็นการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ส่วนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะจากนิสิตเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
- S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ในการแจกแจงแบบที (t - distribution)
- df แทน ชั้นแห่งความอิสระ(Degree of freedom)
- p แทน ความน่าจะเป็นหรือโอกาส(Probability)
- * แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 182 ชุดมาตรวจสอบความถูกต้อง ลงรหัสข้อมูล นำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for the Social Science) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามในแต่ละส่วน ตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง นำมาคำนวณหา ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
2. นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ปัจจัยด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process) ปัจจัยด้านผลผลิต (Product) นำมาคำนวณหา ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
3. ทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้ สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังการอยู่ค่ายพักแรม ตามตัวแปรเพศ ประสพการณ์จัดค่ายพักแรม สาขาวิชา โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอแนะของนิสิตเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรมนำมาสรุปประเด็นสำคัญและนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n = 182)

ข้อมูลทั่วไป	สาขาวิชานันทนาการ		สาขาวิชาพลศึกษา		รวมทั้งหมด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ						
ชาย	23	53.50	97	69.80	131	72.00
หญิง	20	46.50	42	30.20	51	28.00
รวม	43	100.00	139	100.00	182	100.00
2. อายุ						
19 ปี	12	6.60	-	-	12	6.60
20 ปี	25	13.70	-	-	25	13.70
21 ปี	-	-	14	10.10	14	10.10
22 ปี	-	-	113	81.30	113	81.30
23 ปี	-	-	12	8.30	12	8.60
รวม	43	100	139	100.00	182	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	สาขาวิชานันทนาการ		สาขาวิชาพลศึกษา		รวมทั้งหมด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. ประสบการณ์ในการอยู่ค่ายพักแรม						
(การเป็นสมาชิกชาวค่าย)						
1-3 ครั้ง	21	48.80	94	67.60	115	63.50
4-6 ครั้ง	6	14.00	35	25.20	41	22.50
มากกว่า 6 ครั้ง	16	37.20	10	7.20	26	14.30
รวม	43	100.00	139	100.00	182	100.00
4. ประสบการณ์ในการจัดค่ายพักแรม						
ไม่เคย	25	58.10	129	92.80	154	84.60
เคย	18	41.90	10	7.20	28	15.40
รวม	43	100.00	139	100.00	182	100.00

จากตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่านิสิตส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 72 เป็นเพศหญิงร้อยละ 28 มีอายุ 19 ปี ร้อยละ 6.60 อายุ 20 ปี ร้อยละ 13.70 อายุ 21 ปี ร้อยละ 10.40 อายุ 22 ปี ร้อยละ 62.60 และอายุ 23 ปี ร้อยละ 6.60 นิสิตส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการอยู่ค่ายพักแรม (การเป็นสมาชิกค่าย) คิดเป็นร้อยละ 63.50 นิสิตร้อยละ 84.60 ไม่เคยมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมและนิสิตร้อยละ 15.40 มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของนิสิตจำแนกความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม เป็นการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)						นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)						ระดับความเหมาะสม		
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น						$\bar{X}$	SD.
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
1. สภาพห้องเรียน															
1.1 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ	-	-	7	22	14	4.16	.7985	-	-	22	75	42	4.14	.6655	มาก
			(16.3)	(51.2)	(32.6)					(15.8)	(54.0)	(30.2)			
1.2 ห้องเรียนมีความสะอาด ทำให้เกิดบรรยากาศในการเรียน	-	-	6	26	11	4.12	.6252	-	-	18	84	37	4.14	.6162	มาก
			(14.0)	(60.5)	(25.6)					(12.9)	(60.4)	(26.6)			
1.3 มีการจัดห้องเรียน เหมาะสมกับวิธีการสอนในรูปแบบต่าง ๆ	-	-	9	25	9	4.00	.6546	-	-	28	80	31	4.02	.6535	มาก
			(20.9)	(58.2)	(20.9)					(20.1)	(57.6)	(22.3)			
2. สถานที่สิ่งอำนวยความสะดวก															
2.1 มีแหล่งการเรียนรู้เช่น ห้องสมุด ป้ายนิเทศเพียงพอ	2	5	18	16	2	3.25	.9021	-	21	60	49	9	3.27	.9309	ปานกลาง
	(4.7)	(11.6)	(41.9)	(37.2)	(4.7)				(15.2)	(43.2)	(35.3)	(6.5)			
2.2 มีอุปกรณ์เพื่อการสืบค้นข้อมูลอย่างเพียงพอ	1	2	15	22	3	3.56	.7958	4	6	51	70	8	3.51	.7926	มาก
	(2.3)	(4.7)	(34.9)	(51.2)	(7.0)			(2.9)	(4.3)	(36.7)	(50.4)	(5.8)			
2.3 มีสื่อทัศนูปกรณ์ เพียงพอต่อผู้เข้ารับการศึกษา	-	1	5	21	16	4.22	.7418	-	3	15	68	53	4.23	.7254	มากที่สุด
	(2.3)	(11.6)	(48.8)	(37.2)				(2.2)	(10.8)	(48.9)	(38.1)				

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)					นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)					ระดับความเหมาะสม				
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	
	1	2	3	4	5			1	2	3		4			5
2.4 โสตทัศนูปกรณ์ มีความทันสมัยและเหมาะสมกับวิชาที่เรียน	-	1	4	19	19	4.30	.7411	-	3	12	61	63	4.32	.7244	มากที่สุด
	(2.3) (9.3) (44.2) (44.2)							(2.2) (8.6) (43.9) (45.3)							
เฉลี่ยรวม						3.94	.6254						3.95	.7299	มาก

จากตาราง 2 ความคิดเห็นของนิสิตต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม ซึ่งเป็นการประเมินปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ได้แก่ สภาพห้องเรียน สถานที่สิ่งอำนวยความสะดวก ผลการศึกษาสรุปโดยรวมมีความเหมาะสมระดับมาก มีรายการประเมินที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (คะแนนเฉลี่ย = 4.32) คือ เรื่อง โสตทัศนูปกรณ์มีความทันสมัยและเหมาะสมกับวิชาที่เรียน ในด้านอื่น ๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมากตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ได้แก่ เรื่อง มีแหล่งการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด บ้ายนิเทศเพียงพอ (คะแนนเฉลี่ย = 3.25) และมีอุปกรณ์เพื่อการสืบค้นข้อมูลอย่างเพียงพอ (คะแนนเฉลี่ย = 3.51)

ตาราง 3 จำนวนร้อยละของนิสิตจำแนกความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม เป็นการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)							นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)							ระดับความเหมาะสม
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
1. อาจารย์ผู้สอน															
1.1 ผู้สอนมีคุณวุฒิตรงกับวิชาที่สอน	-	-	1	15	27	4.60	.5407	-	-	3	47	89	4.62	.5301	มากที่สุด
			(2.3)	(34.9)	(62.8)					(2.2)	(33.8)	(64.0)			
1.2 ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในวิชาที่สอน	-	-	6	10	27	4.49	.7358	-	-	17	34	88	4.51	.7057	มากที่สุด
			(14.0)	(23.2)	(62.8)					(12.2)	(24.5)	(63.3)			
1.3 ผู้สอนมีความตรงต่อเวลาในการเข้าสอนและเลิกสอน	-	-	8	12	23	4.33	.8372	-	4	22	38	75	4.32	.8445	มาก
			(18.6)	(27.9)	(53.5)				(2.9)	(15.8)	(27.3)	(54.0)			
1.4 ผู้สอนมีความตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนของผู้เรียน	-	-	4	13	26	4.49	.7358	-	4	7	44	84	4.49	.7260	มาก
			(9.3)	(30.2)	(60.5)				(2.9)	(5.0)	(31.7)	(60.4)			
2. ผู้เรียน															
2.1 ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	-	-	10	18	15	4.11	.6848	-	-	29	48	62	4.21	.7855	มาก
			(23.3)	(41.9)	(34.8)					(20.8)	(34.6)	(44.6)			
2.2 ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นจากการสอนของผู้สอน	-	-	6	19	18	4.28	.7012	-	-	23	60	56	4.24	.7181	มาก
			(14.0)	(44.2)	(41.9)					(16.5)	(43.2)	(40.3)			

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)							นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)							ระดับ ความเหมาะสม
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
3. วิทยากรค่ายพักแรม															
3.1 เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ	-	-	4	11	28	4.56	.6655	-	-	7	26	106	4.71	.5548	มากที่สุด
			(9.3)	(25.6)	(65.1)					(5.0)	(18.7)	(76.3)			
3.2 มีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้	-	-	3	13	27	4.56	.6287	-	-	7	26	106	4.71	.5548	มากที่สุด
			(7.0)	(30.2)	(62.8)					(5.0)	(18.7)	(76.3)			
3.3 เป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็น ผู้นำนันทนาการ	-	-	3	11	29	4.60	.6225	-	-	12	21	106	4.68	.6280	มากที่สุด
			(7.0)	(25.6)	(67.4)					(8.6)	(15.1)	(76.3)			
4, วิธีสอน															
4.1 มีการกำหนดวัตถุประสงค์ รายวิชาอย่างชัดเจน	-	4	23	15	35	4.21	.7090	-	-	-	72	51	4.22	.7227	มากที่สุด
			(2.3)	(9.3)	(53.5)	(34.9)					(51.8)	(36.7)			
4.2 มีการกำหนดเนื้อหาวิชา อย่างเหมาะสม	-	1	7	19	16	4.16	.7846	-	4	24	61	50	4.20	.7970	มาก
			(2.3)	(16.3)	(44.2)	(37.2)				(2.9)	(17.3)	(43.9)	(36.0)		
4.3 มีการกำหนดเวลาเหมาะสม กับเนื้อหาวิชา	-	2	4	21	16	4.18	.7945	-	8	13	66	52	4.16	.8217	มาก
			(4.7)	(9.3)	(48.8)	(37.2)				(5.8)	(9.4)	(47.5)	(37.4)		

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)							นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)							ระดับ ความเหมาะสม
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
4.4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	-	-	1 (2.3)	15 (34.9)	27 (62.8)	4.35	.6860	-	-	16 (11.5)	58 (41.7)	65 (46.8)	4.35	.6795	มากที่สุด
4.5 มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	-	-	4 (9.3)	15 (34.9)	24 (55.8)	4.46	.6672	-	-	14 (10.1)	44 (31.7)	81 (58.3)	4.48	.6740	มากที่สุด
4.6 ผู้สอนมีการลำดับเนื้อหาให้ผู้เรียน เข้าใจได้โดยง่าย	-	-	10 (23.3)	16 (37.2)	17 (39.5)	4.16	.7846	-	-	34 (24.5)	48 (34.5)	57 (41.0)	4.16	.7948	มาก
4.7 ผู้สอนมีการสรุปเนื้อหาในแต่ละบท	-	1 (2.3)	8 (18.7)	17 (39.5)	17 (39.5)	4.14	.8885	-	4 (2.9)	28 (20.1)	54 (38.8)	53 (38.1)	4.09	.9159	มาก
4.8 ผู้สอนมีการแจ้งวิธีการวัดและ การประเมินผลให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า	-	1 (2.3)	7 (16.3)	22 (51.2)	13 (30.2)	4.09	.7500	-	4 (2.9)	23 (16.5)	73 (52.5)	39 (28.1)	4.07	.7495	มาก
4.9 ผู้สอนใช้วิธีการวัดและการประเมินผล ตามที่แจ้งไว้ล่วงหน้า	-	-	8 (18.6)	24 (55.8)	11 (25.6)	4.07	.6688	-	-	25 (18.0)	80 (57.5)	34 (24.5)	4.06	.6506	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)							นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)							ระดับ ความเหมาะสม
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
4.10 ผู้สอนใช้วิธีการวัดและการประเมินผล ที่หลากหลาย ตรงวัตถุประสงค์	-	-	8 (18.6)	18 (41.9)	17 (39.5)	4.21	.7418	-	-	23 (16.5)	60 (43.2)	56 (40.3)	4.24	.7181	มากที่สุด
4.11 ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการวัดและการประเมินผล	-	-	9 (20.9)	15 (34.9)	19 (44.2)	4.23	.7818	-	-	25 (18.0)	52 (37.4)	62 (44.6)	4.27	.7477	มากที่สุด
4.12 ผู้สอนนำผลการประเมินส่วนย่อย มาพัฒนาผู้เรียน	-	-	7 (16.3)	19 (44.2)	17 (39.5)	4.23	.7183	-	-	22 (15.8)	60 (43.2)	57 (41.0)	4.25	.7131	มากที่สุด
5. สื่อการสอน															
5.2 ผู้สอนมีการเตรียมการสอนและ อุปกรณ์ประกอบการสอนเป็นอย่างดี	-	-	4 (9.3)	12 (27.9)	27 (62.8)	4.53	.6672	-	-	13 (9.4)	37 (26.6)	89 (64.0)	4.55	.6618	มากที่สุด
5.1 ผู้สอนมีความสามารถในการใช้สื่อ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียน	-	-	4 (9.3)	15 (34.9)	24 (55.8)	4.46	.6672	-	-	11 (7.9)	52 (37.4)	76 (54.7)	4.47	.6404	มาก
6. เอกสารประกอบการสอน															
5.1 มีการใช้ตำรา หรือเอกสารอื่น ๆ นอกจากตำรา ประกอบการสอน	-	2 (4.7)	7 (16.3)	25 (58.1)	9 (20.9)	3.95	.7544	-	6 (4.3)	25 (18.0)	81 (58.3)	27 (19.4)	3.93	.7385	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)							นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)							ระดับ ความเหมาะสม
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
5.2 มีตำรา/หนังสือที่เกี่ยวกับ การเรียนการสอนอย่างเพียงพอ	1	3	22	12	5	3.39	.8766	4	7	74	40	14	3.38	.8461	ปานกลาง
	(2.3)	(7.0)	(51.2)	(27.9)	(11.6)			(2.9)	(5.0)	(53.2)	(28.8)	(10.1)			
เฉลี่ยรวม						4.27	.7085						4.29	.7167	มากที่สุด

จากตาราง 3 ความคิดเห็นของนิสิตต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม ซึ่งเป็นการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน วิทยากรค่ายพักแรม วิธีการสอน สื่อการสอน เอกสารประกอบการสอน ผลการศึกษารูปโดยรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด รายการประเมินที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (4.71) คือเรื่อง วิทยากรค่ายพักแรมเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ (คะแนนเฉลี่ย =4.71) รองลงมาคือ การเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำนันทนาการ (คะแนนเฉลี่ย =4.68) เรื่องผู้สอนมีคุณสมบัติตรงกับวิชาที่สอน (คะแนนเฉลี่ย =4.62) ผู้สอนมีการเตรียมการสอนและอุปกรณ์ประกอบการสอนเป็นอย่างดี (คะแนนเฉลี่ย =4.55) ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในวิชาที่สอน (คะแนนเฉลี่ย =4.51) มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง(คะแนนเฉลี่ย =4.48) มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา (คะแนนเฉลี่ย =4.35) ผู้สอนใช้วิธีการวัดและการประเมินผลที่หลากหลาย ตรงวัตถุประสงค์ (คะแนนเฉลี่ย =4.24) ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและการประเมินผล (คะแนนเฉลี่ย =4.23) ผู้สอนมีการลำดับเนื้อหาให้ผู้เรียน เข้าใจได้โดยง่าย(คะแนนเฉลี่ย =4.16) ในด้านอื่น ๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมากที่สุดตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น คือเรื่องมีตำรา/หนังสือที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ (คะแนนเฉลี่ย = 3.38)

ตาราง 4 จำนวนและค่าร้อยละของนิสิตจำแนกความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้โครงการฝึกปฏิบัติวิชาการอยู่ค่ายพักแรม การประเมินด้านกระบวนการ (Process)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)						นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)						ระดับ ความเหมาะสม		
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น						$\bar{X}$	SD.
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
1, พฤติกรรมการสอน															
1.1 ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ และแสวงหาคำตอบ	-	-	7	19	17	4.23	.7183	-	-	22	63	54	4.23	.7052	มากที่สุด
			(16.3)	(44.2)	(39.5)					(15.8)	(45.3)	(38.8)			
1.2 ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์	-	-	4	16	23	4.44	.6656	-	-	14	48	77	4.45	.6726	มากที่สุด
			(9.3)	(37.2)	(53.5)					(10.1)	(34.5)	(55.4)			
1.3 ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนอยาก เรียนรู้เพิ่มเติม	-	1	6	18	18	4.23	.7818	-	4	20	59	56	4.21	.7910	มากที่สุด
			(2.3)	(14.0)	(41.9)	(41.9)				(2.9)	(14.4)	(42.4)	(40.3)		
1.4 ผู้สอนมีทักษะการสอนทำให้ผู้เรียน เกิดความสนใจและเข้าใจในเนื้อหา	-	-	5	12	26	4.46	.7668	-	4	12	39	84	4.46	.7733	มาก
			(11.6)	(27.9)	(60.5)					(2.9)	(8.6)	(28.1)	(60.4)		
1.5 ผู้สอนจัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน	-	-	2	24	17	4.35	.5725	-	-	7	79	53	4.33	.5696	มากที่สุด
			(4.7)	(55.8)	(39.5)					(5.0)	(56.8)	(38.1)			

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)						นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)						ระดับ ความเหมาะสม		
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น						$\bar{X}$	SD.
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
1.6 ผู้สอนปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ	-	-	3	14	26	4.53	.6305	-	-	11	40	88	4.55	.6389	มากที่สุด
			(7.0)	(32.6)	(60.5)					(7.9)	(28.8)	(63.3)			
1.7 ผู้สอนมีการสอดแทรกคุณธรรม และจริยธรรมในเนื้อหาวิชาที่เรียน	-	-	2	17	24	4.51	.5925	-	-	5	54	80	4.54	.5680	มากที่สุด
			(4.7)	(39.5)	(58.8)					(3.6)	(38.8)	(57.6)			
เฉลี่ยรวม						4.39	.6754						4.39	.6740	มากที่สุด

2. การฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม

2.1 สถานที่และการเตรียมการ

2.1.1 ความเหมาะสมของสถานที่ฝึก ปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรม	-	-	6	21	16	4.23	.6844	-	-	29	46	64	4.25	.7810	มากที่สุด
			(14.0)	(48.8)	(37.2)					(20.9)	(33.1)	(46.0)			
2.1.2. ความเหมาะสมด้านช่วงเวลา การไปค่ายพักแรม	1	4	12	17	9	3.67	.9933	-	-	50	46	33	4.33	.6653	มาก,มากที่สุด
	(2.3)	(9.3)	(27.9)	(39.5)	(20.9)					(43.2)	(33.1)	(23.7)			
2.1.3. ความเหมาะสมเรื่องจำนวน วันในการอยู่ค่ายพักแรม (3วัน)	-	1	6	20	16	4.19	.7639	-	-	16	58	65	4.35	.6795	มาก,มากที่สุด
		(2.3)	(14.0)	(46.5)	(37.2)					(11.5)	(41.7)	(46.8)			

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)							นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)							ระดับ ความเหมาะสม
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
2.1.4. ความเหมาะสมเรื่องค่าใช้จ่าย ในการอยู่ค่ายพักแรม	1	2	7	23	10	3.91	.8948	-	-	30	64	45	4.02	.9361	มาก
	(2.3)	(4.6)	(16.3)	(53.5)	(23.3)					(21.5)	(46.0)	(32.4)			
2.1.5. ความเหมาะสมยานพาหนะ ในการเดินทางไปค่ายพักแรม	-	6	15	14	8	3.56	.9587	-	17	40	46	36	3.73	.9839	มาก
		(14.0)	(34.9)	(32.6)	(18.6)				(12.2)	(28.8)	(33.1)	(25.9)			
2.1.6. ความเหมาะสมในการจัด กลุ่มสมาชิก	-	-	8	21	14	4.14	.7098	-	-	35	51	53	4.13	.7879	มาก
			(18.6)	(48.8)	(32.6)					(25.2)	(36.7)	(38.1)			
2.1.7 ความเหมาะสมของอุปกรณ์ การอยู่ค่ายพักแรม	-	-	11	18	14	4.07	.7682	-	-	41	46	52	4.08	.8170	มาก
			(25.6)	(41.9)	(32.6)					(29.5)	(33.1)	(37.4)			
2.1.8 ความเหมาะสมของจำนวน วิทยากรและผู้นำกิจกรรม	-	-	4	16	23	4.44	.6655	-	-	5	60	74	4.49	.5694	มากที่สุด
			(9.3)	(37.2)	(53.5)					(3.6)	(43.2)	(53.2)			
2.2 กิจกรรมในค่ายพักแรม															
2.2.1 พิธีเปิดค่ายพักแรมและ การปฐมนิเทศการอยู่ค่ายพักแรม	-	-	2	17	24	4.52	.5759	-	-	-	50	89	4.63	.5466	มากที่สุด
			(4.7)	(39.5)	(55.8)						(35.9)	(60.1)			

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)						นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)						ระดับ ความเหมาะสม		
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น						$\bar{X}$	SD.
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
2.2.2 กิจกรรมจัดเตรียมที่พัก และการกางเต็นท์	-	-	2 (4.7)	16 (37.2)	24 (55.8)	4.52	.6046	-	-	18 (12.9)	31 (22.3)	90 (64.7)	4.53	.7159	มากที่สุด
2.2.3 กิจกรรมประกอบอาหาร	-	-	1 (2.3)	16 (37.2)	26 (60.5)	4.58	.6324	-	-	20 (14.4)	27 (19.4)	92 (66.2)	4.54	.7051	มากที่สุด
2.2.4 กิจกรรมการเดินทางไกล	-	-	3 (7.0)	11 (25.5)	29 (67.5)	4.59	.6577	-	-	10 (7.2)	48 (34.5)	81 (58.3)	4.51	.7042	มากที่สุด
2.2.5 กิจกรรม Mini Walk Rally	-	-	3 (7.0)	18 (41.9)	22 (51.2)	4.42	.6334	-	-	14 (10.1)	47 (33.8)	78 (56.1)	4.46	.6980	มากที่สุด
2.2.6 กิจกรรมรับขวัญชาวค่าย	-	-	2 (4.7)	19 (44.2)	22 (51.2)	4.46	.6691	-	-	17 (12.3)	38 (27.3)	84 (60.4)	4.48	.6599	มากที่สุด
2.2.7 กิจกรรมบันทึกประจำวัน (DAILY REPORT)	-	-	4 (9.3)	16 (37.2)	23 (53.5)	4.44	.6960	-	-	9 (6.5)	56 (40.3)	74 (53.2)	4.47	.6764	มากที่สุด

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)							นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)							ระดับ ความเหมาะสม
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
2.2.8 กิจกรรมออกกำลังกายยามเช้า	-	-	6	21	16	4.21	.7682	-	-	29	48	62	4.21	.7429	มากที่สุด
			(14.0)	(48.8)	(37.2)					(20.8)	(34.6)	(44.6)			
2.2.9 กิจกรรมเรียนรู้ท่ามกลาง ธรรมชาติ (กิจกรรม 3 ฐาน)	-	-	2	14	27	4.57	.5677	-	-	2	42	95	4.67	.4962	มากที่สุด
			(4.7)	(32.5)	(62.8)					(1.4)	(30.3)	(68.3)			
2.2.10 กิจกรรมการแสดงรอบกองไฟ	-	-	3	16	24	4.49	.5874	-	-	16	27	96	4.57	.5901	มากที่สุด
			(7.0)	(37.2)	(55.8)					(11.5)	(19.4)	(69.1)			
2.2.11 กิจกรรมศิลปประดิษฐ์	-	-	6	14	22	4.43	.6820	-	-	15	30	94	4.56	.6196	มากที่สุด
			(4.3)	(32.5)	(51.2)					(10.8)	(21.6)	(67.6)			
2.2.12 พิธีปิดค่ายพักแรมและกิจกรรมอำลา	-	-	1	17	25	4.54	.5739	-	-	2	42	95	4.67	.5189	มากที่สุด
			(2.3)	(39.5)	(58.2)					(1.5)	(30.2)	(68.3)			
เฉลี่ยรวม						4.29	.5634						4.37	.6946	มากที่สุด

จากตาราง 4 ความคิดเห็นของนิสิตต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ซึ่งเป็นการประเมินด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ พฤติกรรมการสอน วิธีการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม ผลการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการสอน สรุปโดยรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด และมีรายการประเมินที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือผู้สอนปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ (4.55) ผู้สอนมีการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในเนื้อหาวิชาที่เรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.54) และผลการศึกษาด้านการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม สรุปโดยรวม มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด และมีรายการประเมินที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (4.67) คือเรื่อง กิจกรรมเรียนรู้ท่ามกลางธรรมชาติ (กิจกรรม 3 ฐาน) พิธีปิดค่ายพักแรมและกิจกรรมอำลา (ค่าเฉลี่ย = 4.67) พิธีเปิดค่ายพักแรมและการปฐมนิเทศการอยู่ค่ายฯ (ค่าเฉลี่ย = 4.63) กิจกรรมการเดินทางไกล (ค่าเฉลี่ย = 4.59) กิจกรรมประกอบอาหาร(ค่าเฉลี่ย = 4.58) กิจกรรมการแสดงรอบกองไฟ (ค่าเฉลี่ย = 4.57) กิจกรรมธรรมชาติศิลป์ (ค่าเฉลี่ย = 4.56) กิจกรรมจัดเตรียมที่พัก และการกางเต็นท์ (ค่าเฉลี่ย = 4.53) กิจกรรมรับขวัญชาวค่าย (ค่าเฉลี่ย = 4.48) กิจกรรมบันทึกประจำวัน (DAILY REPORT) (ค่าเฉลี่ย = 4.47) ความเหมาะสมของจำนวนวิทยากรและผู้นำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย = 4.49) กิจกรรม Mini Walk Rally (ค่าเฉลี่ย = 4.46) ความเหมาะสมเรื่องจำนวนวันในการอยู่ค่ายพักแรม (ค่าเฉลี่ย = 4.35) ความเหมาะสมด้านช่วงเวลาการไปค่ายพักแรม (ค่าเฉลี่ย = 4.33) ความเหมาะสมด้านสถานที่ฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรม (ค่าเฉลี่ย = 4.25) กิจกรรมออกกำลังกายยามเช้า (ค่าเฉลี่ย = 4.21) ความเหมาะสมในการจัดกลุ่มสมาชิก (ค่าเฉลี่ย = 4.14) ความเหมาะสมของอุปกรณ์การอยู่ค่ายพักแรม (ค่าเฉลี่ย = 4.08) ความเหมาะสมเรื่องค่าใช้จ่ายในการอยู่ค่ายพักแรม (ค่าเฉลี่ย = 4.02) ความเหมาะสมเรื่องยานพาหนะในการเดินทางไปค่ายพักแรมความ (ค่าเฉลี่ย = 3.73)

ตาราง 5 จำนวนและค่าร้อยละของนิสิตจำแนกความคิดเห็นของนิสิตต่องิจกรรมการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้และการนำไปประยุกต์ใช้
ซึ่งเป็น การประเมินปัจจัยด้านผลผลิต (Product)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)						นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)						ระดับ ความเหมาะสม		
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น						$\bar{X}$	SD.
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
1. พิธีเปิดค่ายพักแรมและการปฐมนิเทศ															
1.1 สร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ของการอยู่ค่ายพักแรม	-	-	2	19	22	4.46	.5915	-	-	-	52	87	4.62	.4856	มากที่สุด
			(4.7)	(44.2)	(51.2)						(37.4)	(62.6)			
1.2 สร้างความตระหนักการเห็นคุณค่า ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	-	-	1	16	26	4.58	.5447	-	-	-	43	96	4.69	.4639	มากที่สุด
			(2.3)	(37.2)	(60.5)						(30.9)	(69.1)			
1.3 ส่งเสริมความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	-	-	2	16	25	4.53	.5915	-	-	4	55	80	4.58	.6905	มากที่สุด
			(4.7)	(37.2)	(58.1)					(2.9)	(39.6)	(57.6)			
2. กิจกรรมจัดเตรียมที่พัก และการกางเต็นท์															
2.1 ทำให้ เกิดความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน	-	-	2	14	27	4.58	.5868	-	-	16	26	97	4.58	.6905	มากที่สุด
			(4.7)	(32.6)	(62.8)					(11.5)	(18.7)	(69.8)			
2.2 การนำสิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติมาประยุกต์ใช้	-	-	2	17	24	4.51	.5925	-	-	16	30	93	4.55	.6933	มากที่สุด
			(4.7)	(39.5)	(55.8)					(11.5)	(21.6)	(66.9)			
2.3 เสริมสร้างการทำงาน ร่วมกันอย่างเป็นระบบ	-	-	5	13	25	4.46	.7020	-	-	23	29	87	4.46	.7639	มากที่สุด
			(11.6)	(30.2)	(58.1)					(16.5)	(20.9)	(62.6)			

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)						นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)						ระดับความเหมาะสม		
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น						$\bar{X}$	SD.
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
3 กิจกรรมประกอบอาหาร															
3.1 ทำให้ เกิดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	-	-	3	11	29	4.60	.6225	-	-	18	18	103	4.61	.7072	มากที่สุด
			(7.0)	(25.6)	(67.4)					(12.9)	(12.9)	(74.1)			
3.2 สร้างความภาคภูมิใจและ ความมั่นใจในตนเอง	-	-	5	11	27	4.51	.7027	-	-	26	18	95	4.49	.7928	มากที่สุด
			(11.6)	(25.6)	(62.8)					(18.7)	(12.9)	(68.3)			
3.3 เห็นคุณค่าของการเตรียมอาหาร ที่มีประโยชน์	-	-	3	12	28	4.58	.6261	-	-	20	33	86	4.47	.7355	มากที่สุด
			(7.0)	(27.9)	(65.1)					(14.4)	(23.7)	(61.9)			
3.4 สามารถนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	-	-	2	12	29	4.63	.5783	-	-	7	41	91	4.60	.5850	มากที่สุด
			(4.7)	(27.9)	(67.4)					(5.0)	(29.5)	(65.5)			
4 กิจกรรมการเดินทางไกล															
4.1 นิสิตสามารถประเมิน สมรรถภาพของตนเอง	-	-	5	9	29	4.56	.7004	-	-	26	22	91	4.47	.7355	มากที่สุด
			(11.7)	(20.9)	(67.4)					(18.7)	(15.8)	(65.5)			
4.2 นิสิตได้แสดงถึงความเสียสละ ความมีน้ำใจ ความสามัคคี	-	-	2	15	26	4.55	.7004	-	-	13	37	89	4.60	.5850	มากที่สุด
			(4.7)	(34.9)	(60.5)					(9.40)	(26.6)	(64.0)			

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)						นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)						ระดับ ความเหมาะสม		
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น						$\bar{X}$	SD.
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
4.3 สร้างความมีระเบียบวินัยและความอดทน	-	-	2	11	30	4.65	.5725	-	-	16	23	100	4.47	.7921	มากที่สุด
			(4.7)	(25.5)	(69.8)					(11.5)	(16.6)	(71.9)			
5 กิจกรรม Mini Walk Rally															
5.1 เสริมสร้างทักษะการคิดและการวางแผน	-	-	3	16	24	4.49	.6314	-	-	19	27	93	4.55	.6618	มากที่สุด
			(7.0)	(37.2)	(55.8)					(13.7)	(19.4)	(66.9)			
5.2 เสริมสร้างทักษะการตัดสินใจ	-	-	3	18	22	4.44	.6287	-	-	19	30	90	4.60	.6875	มากที่สุด
			(7.0)	(41.9)	(51.2)					(13.7)	(21.6)	(64.7)			
5.3 รู้จักการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า	-	-	4	16	23	4.44	.6655	-	-	23	33	83	4.43	.7618	มากที่สุด
			(9.3)	(37.2)	(53.5)					(16.5)	(23.7)	(59.7)			
5.4 เสริมสร้างความสามัคคีของสมาชิกกลุ่ม	-	-	2	19	22	4.46	.5915	-	-	14	47	78	4.46	.6731	มากที่สุด
			(4.7)	(44.1)	(51.2)					(10.1)	(33.8)	(56.1)			
5.5 เสริมสร้างความมีระเบียบวินัย	-	-	4	18	21	4.39	.6597	-	-	12	46	81	4.49	.6524	มากที่สุด
			(9.3)	(41.9)	(48.8)					(8.6)	(33.1)	(58.3)			
5.6 รักษาเวลาในการทำงาน	-	-	3	23	17	4.32	.6063	-	-	20	52	67	4.34	.7178	มากที่สุด
			(7.0)	(53.5)	(39.5)					(14.4)	(37.4)	(48.2)			

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)						นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)						ระดับ ความเหมาะสม		
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น						$\bar{X}$	SD.
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
5.7 สร้างความสนุกสนาน	-	-	4	19	20	4.37	.6555	-	-	20	54	65	4.32	.7144	มากที่สุด
			(9.3)	(44.2)	(46.5)					(14.4)	(38.8)	(46.8)			
5.8 สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ ใช้ในชีวิตประจำวัน	-	-	3	18	22	4.44	.6287	-	-	18	38	83	4.47	.7152	มากที่สุด
			(7.0)	(41.8)	(51.2)					(12.9)	(27.3)	(59.8)			
6 กิจกรรมรับขวัญชาวค่าย															
6.1 เสริมสร้างกำลังใจแก่สมาชิกชาวค่าย	-	-	4	13	26	4.51	.6680	-	-	18	31	90	4.52	.7157	มากที่สุด
			(9.3)	(30.2)	(60.5)					(12.9)	(22.3)	(64.7)			
6.2 เสริมสร้างคุณค่าแก่ตนเอง	-	-	2	17	24	4.51	.5925	-	-	11	49	79	4.49	.6411	มากที่สุด
			(4.7)	(39.5)	(55.8)					(7.9)	(35.3)	(56.8)			
6.3 ส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีไทย	-	1	5	14	23	4.37	.7875	-	-	19	49	71	4.37	.7149	มากที่สุด
			(2.3)	(11.6)	(32.6)	(53.5)				(13.7)	(35.5)	(51.1)			
6.4 เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อ วิชาการอยู่ค่ายพักแรม	-	-	6	14	23	4.44	.6287	-	-	5	54	80	4.54	.5680	มากที่สุด
			(14.0)	(32.6)	(53.5)					(3.6)	(38.8)	(57.6)			

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)						นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)						ระดับความเหมาะสม		
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น						$\bar{X}$	SD.
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
7. กิจกรรมบันทึกประจำวัน (DAILY REPORT)															
7.1 รู้ถึงความสามารถของตน	-	-	4	13	26	4.51	.6680	-	-	6	48	85	4.57	.5779	มากที่สุด
			(9.3)	(30.2)	(60.5)					(14.0)	(34.5)	(61.1)			
7.2 รู้ถึงข้อบกพร่องของตนเอง	-	-	6	14	23	4.39	.7283	-	-	19	42	78	4.42	.7221	มากที่สุด
			(14.0)	(32.6)	(53.5)					(13.7)	(30.2)	(56.1)			
7.3 หาแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง	-	-	4	13	26	4.51	.6680	-	-	11	44	84	4.52	.6407	มากที่สุด
			(9.3)	(30.2)	(60.5)					(7.9)	(31.7)	(60.4)			
7.4 สร้างทัศนคติที่ดีในการใช้ชีวิตชาวค่าย	-	-	6	16	21	4.35	.7199	-	-	24	38	77	4.38	.7651	มากที่สุด
			(14.0)	(37.2)	(48.8)					(17.3)	(27.3)	(55.4)			
8. กิจกรรมออกกำลังกายยามเช้า															
8.1 ช่วยเสริมสร้างร่างกายให้แข็งแรง	1	2	6	15	19	4.14	.9899	-	-	35	43	61	4.13	.9389	มาก
	(2.3)	(4.6)	(14.0)	(34.9)	(44.2)					(25.2)	(30.9)	(43.9)			
8.2 ช่วยผ่อนคลายความเครียด	-	-	6	24	13	4.16	.6521	-	-	16	87	36	4.14	.5966	มาก
			(14.0)	(55.8)	(30.2)					(11.5)	(62.6)	(25.9)			

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)							นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)							ระดับความเหมาะสม
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
8.3 สร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลิน	-	1	5	20	17	4.23	.7507	-	-	20	61	58	4.24	.7693	มากที่สุด
		(2.3)	(11.6)	(46.5)	(39.5)					(14.4)	(43.9)	(41.7)			
8.4 สามารถนำความรู้ไปใช้ พัฒนาบุคลิกภาพ	-	1	2	22	18	4.32	.6803	-	-	15	61	63	4.35	.6671	มากที่สุด
		(2.3)	(4.7)	(51.2)	(41.9)					(10.8)	(43.9)	(45.3)			
9. กิจกรรมเรียนรู้ท่ามกลางธรรมชาติ 3 ฐาน (บทบาทสมมุติ มนุษย์กับธรรมชาติ ดนตรี)															
9.1 สร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลิน	-	-	1	15	27	4.60	.5407	-	-	3	46	90	4.63	.5285	มากที่สุด
			(2.3)	(34.9)	(62.8)					(2.2)	(33.1)	(64.7)			
9.2 เรียนรู้การทำงานร่วมกัน	-	-	1	16	26	4.58	.5447	-	-	-	45	94	4.68	.4695	มากที่สุด
			(2.3)	(37.2)	(60.5)						(32.4)	(67.6)			
9.3 เรียนรู้การใช้ชีวิตกับธรรมชาติ	-	-	3	16	24	4.49	.6314	-	-	5	46	88	4.59	.5610	มากที่สุด
			(7.0)	(37.2)	(55.8)					(3.6)	(33.1)	(63.3)			
9.4 ฝึกวินัย และการบริหารเวลา	-	-	2	17	24	4.51	.5925	-	-	2	43	94	4.66	.5043	มากที่สุด
			(4.7)	(39.5)	(55.8)					(1.4)	(30.9)	(67.6)			

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)					นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)					ระดับ ความเหมาะสม				
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	
	1	2	3	4	5			1	2	3		4			5
9.5 สามารถนำความรู้ไป ประยุกต์ใช้ในชีวิต	-	-	1	13	29	4.65	.5293	-	-	-	31	108	4.78	.4177	มากที่สุด
			(2.3)	(30.3)	(67.4)						(22.3)	(77.7)			
10. กิจกรรมการแสดงรอบกองไฟ															
10.1 สร้างความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม	-	-	2	15	26	4.56	.5896	-	-	5	39	95	4.65	.5498	มากที่สุด
			(4.7)	(34.9)	(60.5)					(3.6)	(28.1)	(68.3)			
10.2 มีการวางแผนการทำงาน	-	-	2	19	22	4.46	.5915	-	-	9	57	73	4.46	.6169	มากที่สุด
			(4.7)	(44.2)	(51.1)					(4.7)	(44.2)	(51.1)			
10.3 ได้แสดงความคิดเห็น และแสดงความสามารถ	-	-	2	22	19	4.39	.5830	-	-	8	66	65	4.41	.5996	มากที่สุด
			(4.7)	(51.2)	(44.2)					(5.8)	(47.4)	(46.8)			
10.4 ฝึกภาวะผู้นำและกล้าแสดงออก	-	-	1	16	26	4.58	.5447	-	-	1	33	105	4.75	.6671	มากที่สุด
			(2.3)	(37.2)	(60.5)					(0.7)	(23.7)	(75.6)			
10.5 ได้รับความสนุกสนาน	-	-	2	15	26	4.56	.5896	-	-	1	45	93	4.66	.4898	มากที่สุด
			(4.7)	(34.9)	(60.4)					(0.7)	(32.4)	(66.9)			
10.6 สร้างข้อคิด เตือนใจใน การอนุรักษ์ธรรมชาติ	-	-	3	19	21	4.41	.6261	-	-	9	48	82	4.52	.6177	มากที่สุด
			(7.0)	(44.2)	(48.8)					(6.5)	(34.5)	(59.0)			

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)							นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)							ระดับ ความเหมาะสม
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
11. กิจกรรมศิลปประดิษฐ์															
11.1 เรียนรู้การทำงานร่วมกัน	-	-	9	13	21	4.28	.7965	-	-	19	33	87	4.48	.7259	มาก
			(20.9)	(30.2)	(48.8)					(13.7)	(23.7)	(62.6)			
11..2 สร้างความภาคภูมิใจ	-	-	7	14	22	4.35	.7522	-	-	15	45	79	4.46	.6838	มาก
			(16.3)	(32.5)	(51.2)					(10.8)	(32.4)	(56.8)			
11.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	-	-	2	17	24	4.51	.5925	-	-	4	41	94	4.65	.5365	มากที่สุด
			(4.7)	(39.5)	(55.8)					(2.9)	(29.5)	(67.6)			
11.4 เห็นคุณค่าของสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ	-	-	2	14	27	4.58	.5868	-	-	4	39	96	4.66	.5323	มากที่สุด
			(4.7)	(32.6)	(62.8)					(2.9)	(28.1)	(69.1)			
12. พิธีปิดค่ายพักแรมและกิจกรรมอำลา															
12.1 สร้างทัศนคติที่ดีต่อการอยู่ค่ายพักแรม	-	-	1	18	24	4.53	.5498	-	-	4	40	95	4.65	.5344	มากที่สุด
			(2.3)	(41.9)	(55.8)					(2.9)	(28.8)	(68.3)			
12.2 เห็นประโยชน์คุณค่าของกิจกรรม	-	-	3	16	24	4.49	.6314	-	-	3	37	99	4.69	.5086	มาก
ค่ายพักแรมและสามารถ			(7.0)	(37.2)	(55.8)					(2.2)	(26.6)	(71.2)			
นำไปใช้ประโยชน์															

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)					นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)					$\bar{X}$	SD.	ระดับความเหมาะสม		
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น									
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5					
12.3 สร้างความรัก ความสามัคคี	-	-	1	15	27	4.60	.5407	-	-	3	39	97	4.68	.5138	มาก
ในหมู่คณะและสถาบันการศึกษา			(2.3)	(34.9)	(62.8)					(2.2)	(28.1)	(69.8)			
เฉลี่ยรวม						4.47	.6377						4.52	.6148	มากที่สุด

จากตาราง 5 จำนวนและค่าร้อยละของนิสิตจำแนกความคิดเห็นของนิสิตต่อกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้และการนำไปประยุกต์ใช้ ซึ่งเป็นการประเมินปัจจัยด้านผลผลิต (Product) ผลการศึกษาสรุปโดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด มีรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือเรื่อง กิจกรรมเรียนรู้ท่ามกลางธรรมชาติ 3 ฐาน (การแสดงบทบาทสมมติ มนุษย์กับธรรมชาติ ดนตรี) สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิต (ค่าเฉลี่ย = 4.78) เรียนรู้การทำงานร่วมกัน (ค่าเฉลี่ย = 4.68) ฝึกวินัยและการบริหารเวลา (ค่าเฉลี่ย = 4.66) สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน (ค่าเฉลี่ย = 4.63) เรียนรู้การใช้ชีวิตกับธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 4.59) กิจกรรมการแสดงรอบกองไฟฝึกภาวะผู้นำและกล้าแสดงออก (ค่าเฉลี่ย = 4.75) ได้รับความสนุกสนาน (ค่าเฉลี่ย = 4.66) สร้างความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 4.65) สร้างข้อคิดเตือนใจในการอนุรักษ์ธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 4.52) มีการวางแผนการทำงาน (ค่าเฉลี่ย = 4.46) ได้แสดงความคิดเห็นและแสดงความสามารถ (ค่าเฉลี่ย = 4.41) พิธีเปิดค่ายพักแรมและการปฐมนิเทศการอยู่ค่ายพักแรม สร้างความตระหนักการเห็นคุณค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย = 4.69) สร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของค่ายพักแรม (ค่าเฉลี่ย = 4.62) ส่งเสริมความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (ค่าเฉลี่ย = 4.58) พิธีปิดค่ายพักแรมและกิจกรรมอำลา ทำให้เห็นประโยชน์คุณค่าของกิจกรรมค่ายพักแรม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย = 4.69) สร้างความรักความสามัคคีในหมู่คณะและสถาบันการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.68) สร้างทัศนคติที่ดีต่อการอยู่ค่ายพักแรม (ค่าเฉลี่ย = 4.65) กิจกรรมศิลปประดิษฐ์ เรียนรู้การทำงานร่วมกัน (ค่าเฉลี่ย = 4.48) เห็นคุณค่าของสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 4.66) มีความคิดริเริ่ม

สร้างสรรค์ (ค่าเฉลี่ย = 4.65) สร้างความภาคภูมิใจ (ค่าเฉลี่ย = 4.46) กิจกรรมการเดินทางไกลสร้างความ มีระเบียบวินัยและความอดทน (ค่าเฉลี่ย = 4.65) นิสิตได้แสดงถึง ความเสียสละ ความมีน้ำใจ ความสามัคคี (ค่าเฉลี่ย = 4.60) นิสิตสามารถประเมินสมรรถภาพของตนเอง (ค่าเฉลี่ย = 4.56) กิจกรรมประกอบอาหารทำให้เกิดความช่วยเหลือ ซ้ำกันและกัน (ค่าเฉลี่ย = 4.61) เห็นคุณค่าของการเตรียมอาหารที่มีประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย = 4.58) สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย = 4.56) สร้างความ ภาคภูมิใจและความมั่นใจในตนเอง (ค่าเฉลี่ย = 4.51) กิจกรรม Mini Walk Rally เสริมสร้างทักษะการตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ย = 4.60) เสริมสร้างทักษะการคิดและการวางแผน (ค่าเฉลี่ย = 4.55) เสริมสร้างความสามัคคีของสมาชิกกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 4.46) เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัย (ค่าเฉลี่ย = 4.49) รู้จักการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า (ค่าเฉลี่ย = 4.44) รักษาเวลาในการทำงาน(ค่าเฉลี่ย = 4.34) สร้างความสนุกสนาน (ค่าเฉลี่ย = 4.37) สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน(ค่าเฉลี่ย = 4.47) กิจกรรมจัดเตรียมที่พัก และการกางเต็นท์ ทำให้ เกิดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (ค่าเฉลี่ย = 4.58) การนำสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติมาประยุกต์ใช้ (ค่าเฉลี่ย = 4.55) เสริมสร้างการทำงาน ร่วมกันอย่างเป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย = 4.46) กิจกรรมบันทึกประจำวัน (DAILY REPORT) รู้ถึงความสามารถของตน (ค่าเฉลี่ย = 4.57) หาแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องของ ตนเอง (ค่าเฉลี่ย = 4.52) รู้ถึงข้อบกพร่องของตนเอง (ค่าเฉลี่ย = 4.42) สร้างทัศนคติที่ดีในการใช้ชีวิตชาวค่าย (ค่าเฉลี่ย = 4.38) กิจกรรมรับขวัญชาวค่ายเสริมสร้างทัศนคติ ที่ดีต่อวิชาการอยู่ค่ายพักแรม (ค่าเฉลี่ย = 4.54) เสริมสร้างกำลังใจแก่สมาชิกชาวค่ายช่วยผ่อนคลายความเครียด (ค่าเฉลี่ย= 4.52) เสริมสร้างคุณค่าแก่ตนเอง (ค่าเฉลี่ย = 4.51) ส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทย (ค่าเฉลี่ย= 4.37) กิจกรรมออกกำลังกายยามเช้า สามารถนำความรู้ไปใช้พัฒนาบุคลิกภาพ (ค่าเฉลี่ย= 4.35) สร้างความ สนุกสนาน เพลิดเพลิน (ค่าเฉลี่ย= 4.24) ช่วยผ่อนคลายความเครียด (ค่าเฉลี่ย= 4.16) ช่วยเสริมสร้างร่างกายให้แข็งแรง (ค่าเฉลี่ย= 4.14)

ตาราง 6 จำนวนและค่าร้อยละของนิสิตจำแนกตามความคิดเห็นของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา
เป็นการประเมินปัจจัยด้าน ผลผลิต (Product)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)						นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)						ระดับ ความเหมาะสม		
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น						$\bar{X}$	SD.
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
1. การเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม สอนให้คิดอย่างมีเหตุผล	-	-	2	19	22	4.46	.5915	-	-	7	51	81	4.53	.5934	มากที่สุด
			(4.7)	(44.2)	(51.2)					(5.0)	(36.7)	(58.3)			
2. วิชาการอยู่ค่ายพักแรมทำให้นิสิตได้ รู้จักข้อดีและข้อบกพร่องของตนเอง	-	-	2	16	25	4.53	.5915	-	-	4	52	83	4.57	.5523	มากที่สุด
			(4.7)	(37.2)	(58.1)					(2.9)	(37.4)	(59.7)			
3. ส่งเสริมวิถีการดำเนินชีวิต ตามระบอบประชาธิปไตย	-	1	3	22	17	4.28	.7012	-	3	11	63	62	4.32	.7144	มากที่สุด
		(2.3)	(7.0)	(51.2)	(39.5)				(2.2)	(7.9)	(45.3)	(44.6)			
4. มีการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมในห้อง และนอกห้องเรียนอย่างสนุกสนาน	-	1	3	19	20	4.32	.8083	-	3	8	67	61	4.32	.7711	มากที่สุด
		(2.3)	(7.0)	(44.2)	(46.5)				(2.2)	(5.8)	(48.2)	(43.9)			
5. ฝึกการสังเกต มีความละเอียดรอบคอบ	-	-	5	11	27	4.37	.6908	-	-	14	55	70	4.40	.6672	มากที่สุด
			(11.6)	(39.5)	(48.9)					(10.1)	(39.5)	(50.4)			
6. การอยู่ค่ายพักแรมทำให้ มีความคิดสร้างสรรค์	-	-	2	17	24	4.51	.5925	-	-	2	49	88	4.62	.5163	มากที่สุด
			(4.7)	(39.5)	(55.8)					(1.4)	(35.3)	(63.3)			
7. ฝึกความเป็นผู้นำ – ผู้ตาม	-	-	2	14	27	4.58	.5868	-	-	2	51	86	4.60	.5194	มากที่สุด
			(4.7)	(32.6)	(62.8)					(1.4)	(36.7)	(61.9)			

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)						นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)						ระดับ ความเหมาะสม		
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น						$\bar{X}$	SD.
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
8. ส่งเสริมให้กล้าแสดงออก อย่างเหมาะสม	-	-	2	15	26	4.56	.5896	-	-	6	46	87	4.58	.5760	มากที่สุด
			(4.7)	(34.9)	(60.5)					(4.3)	(33.1)	(62.6)			
9. ฝึกลักษณะนิสัยด้านความซื่อสัตย์	-	-	7	14	22	4.32	.8083	-	-	22	41	76	4.38	.7651	มากที่สุด
			(17.3)	(32.5)	(51.2)					(15.8)	(29.5)	(54.7)			
10. ฝึกลักษณะนิสัยด้าน ความมีระเบียบวินัย	-	-	5	14	24	4.44	.7004	-	-	13	48	78	4.47	.6626	มากที่สุด
			(11.6)	(32.6)	(55.8)					(9.4)	(34.5)	(56.1)			
11. ฝึกลักษณะนิสัยด้านความรับผิดชอบ	-	-	2	13	28	4.60	.5830	-	-	7	40	92	4.61	.5837	มากที่สุด
			(4.7)	(30.2)	(65.1)					(5.0)	(28.8)	(66.2)			
12. ฝึกลักษณะนิสัยด้านความอดทน	-	-	-	12	31	4.72	.4538	-	-	-	39	100	4.72	.4509	มากที่สุด
				(27.9)	(72.1)						(28.1)	(71.9)			
13. ฝึกลักษณะนิสัยด้านความเสียสละ	-	-	3	9	31	4.65	.6127	-	-	12	22	105	4.67	.6300	มากที่สุด
			(7.0)	(20.9)	(72.1)					(8.6)	(15.8)	(75.5)			
14. ฝึกลักษณะนิสัยด้านความประหยัด	-	-	2	18	23	4.49	.5925	-	-	13	43	83	4.50	.6634	มากที่สุด
			(4.7)	(44.2)	(53.5)					(9.4)	(30.9)	(59.7)			

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)						นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)						ระดับ ความเหมาะสม		
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น						$\bar{X}$	SD.
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
15. ฝึกทักษะการทำงานร่วมกันกับหมู่คณะ	-	-	3	11	29	4.60	.6225	-	-	9	31	99	4.65	.6002	มากที่สุด
			(7.0)	(25.6)	(67.4)					(6.5)	(22.3)	(71.2)			
16. ฝึกลักษณะนิสัยด้านการ รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น	-	-	1	16	26	4.58	.5447	-	-	1	51	87	4.62	.5021	มากที่สุด
			(2.3)	(37.2)	(60.5)					(0.7)	(36.7)	(62.6)			
17. ฝึกทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	-	-	5	10	28	4.53	.7020	-	-	15	37	87	4.52	.6847	มากที่สุด
			(11.6)	(23.3)	(65.1)					(10.8)	(26.6)	(62.6)			
18. ฝึกทักษะการสื่อสาร	-	-	2	22	19	4.39	.5830	-	-	8	73	58	4.36	.5898	มากที่สุด
			(4.7)	(51.2)	(44.2)					(5.8)	(52.5)	(41.7)			
19. ฝึกทักษะการบริหารเวลา	-	-	4	19	20	4.37	.6555	-	-	11	64	64	4.38	.6301	มากที่สุด
			(9.3)	(44.2)	(46.5)					(7.9)	(46.0)	(46.0)			
20. เห็นคุณค่าในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	-	-	4	12	27	4.53	.6672	-	-	8	48	83	4.53	.6051	มากที่สุด
			(9.3)	(27.9)	(62.8)					(5.8)	(34.5)	(59.7)			
21. วิชาการอยู่ค่ายพักแรม เหมาะสำหรับนิสิตทุกระดับชั้น	-	-	1	23	19	4.42	.5447	-	-	7	79	53	4.33	.5696	มากที่สุด
			(2.3)	(53.5)	(44.2)					(5.0)	(56.8)	(38.1)			

ตาราง 6 (ต่อ)

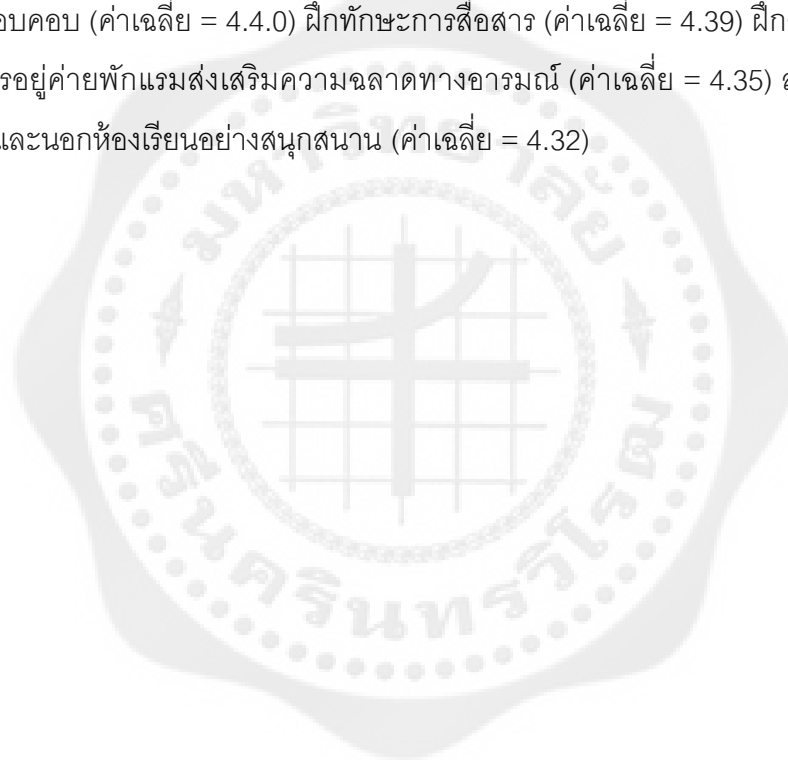
รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)							นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)							ระดับ ความเหมาะสม
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
22. การเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมต้องพบ ปัญหาอุปสรรค ความยากลำบาก	-	-	5	11	27	4.51	.7027	-	-	13	33	93	4.57	.6591	มากที่สุด
			(11.6)	(25.6)	(62.8)					(9.4)	(23.7)	(66.9)			
23. วิชาการอยู่ค่ายพักแรมเรียนรู้วิธีการ ดำรงชีวิตท่ามกลางธรรมชาติ	-	-	1	14	28	4.63	.5355	-	-	1	38	100	4.71	.4700	มากที่สุด
			(2.3)	(32.6)	(65.1)					(0.7)	(27.3)	(71.9)			
24. วิชาการอยู่ค่ายพักแรมมีบทบาท สำคัญในการพัฒนานักพลศึกษา	-	-	2	13	28	4.60	.5830	-	-	8	49	82	4.68	.5277	มากที่สุด
			(4.7)	(30.2)	(65.1)					(5.8)	(35.5)	(59.0)			
25. การฝึกปฏิบัติวิชาการอยู่ค่ายพักแรม ทดสอบสมรรถภาพทางกายและจิตใจ	-	-	1	15	27	4.60	.5407	-	-	1	32	106	4.75	.4478	มากที่สุด
			(2.3)	(34.9)	(62.8)					(0.7)	(23.0)	(76.3)			
26. วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริมทักษะ ด้านมนุษยสัมพันธ์	-	-	3	14	26	4.53	.6305	-	-	8	49	82	4.53	.6055	มากที่สุด
			(7.0)	(37.6)	(60.5)					(5.8)	(35.2)	(59.0)			
27. วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริม ความฉลาดทางอารมณ์	-	-	5	18	20	4.35	.6860	-	-	22	52	65	4.30	.7307	มากที่สุด
			(11.6)	(41.9)	(46.5)					(15.8)	(37.4)	(46.8)			
28. วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริมการ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	-	-	3	19	21	4.42	.6261	-	-	15	57	67	4.37	.6732	มากที่สุด
			(7.0)	(44.2)	(48.8)					(10.8)	(41.0)	(48.2)			

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตนันทนาการ 43 คน (ร้อยละ)						นิสิตพลศึกษา 139 คน (ร้อยละ)						ระดับความเหมาะสม		
	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD.	ระดับความคิดเห็น						$\bar{X}$	SD.
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5			
29. สามารถนำความรู้จากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพ	-	-	1	15	27	4.60	.5407	-	-	1	54	84	4.59	.5067	มากที่สุด
			(2.3)	(34.9)	(62.8)					(0.7)	(38.8)	(60.4)			
30. วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริมการใช้ชีวิตตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียง	-	-	-	18	25	4.58	.4991	-	-	-	57	82	4.58	.4936	มากที่สุด
				(41.9)	(58.1)						(41.0)	(59.0)			
เฉลี่ยรวม						4.50	.6188						4.52	.7598	มากที่สุด

จากตาราง 6 จำนวนและค่าร้อยละของนิสิตจำแนกตามความคิดเห็นของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ซึ่งเป็นการประเมินปัจจัยด้านผลผลิต (Product) ผลการศึกษารูปโดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือเรื่อง การฝึกปฏิบัติวิชาการอยู่ค่ายพักแรมทดสอบสมรรถภาพทางกายและจิตใจ (ค่าเฉลี่ย = 4.75) ฝึกลักษณะนิสัยด้านความอดทน (ค่าเฉลี่ย = 4.72) วิชาการอยู่ค่ายพักแรมเรียนรู้วิธีการดำรงชีวิตท่ามกลางธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 4.71) วิชาการอยู่ค่ายพักแรมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนานักคนทุกระดับ (ค่าเฉลี่ย = 4.68) วิชาการอยู่ค่ายพักแรมเหมาะสมสำหรับนิสิตทุกระดับชั้น (ค่าเฉลี่ย = 4.68) ฝึกลักษณะนิสัยด้านความเสียสละ (ค่าเฉลี่ย = 4.67) ฝึกทักษะการทำงานร่วมกันกับหมู่คณะ (ค่าเฉลี่ย = 4.65) ทำให้มีความคิดสร้างสรรค์ (ค่าเฉลี่ย = 4.62) ฝึกลักษณะนิสัยด้านการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย = 4.62) ฝึกลักษณะนิสัยด้านความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย = 4.61) สามารถนำความรู้จากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ย = 4.60) ฝึกความเป็นผู้นำ ผู้ตาม (ค่าเฉลี่ย = 4.60) วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริมการใช้ชีวิตตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเฉลี่ย = 4.58) กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย = 4.58) วิชาการอยู่ค่ายพักแรมทำให้นิสิตได้รู้จักข้อดีและข้อบกพร่องของตนเอง (ค่าเฉลี่ย = 4.57) การเรียนวิชาการอยู่ค่ายพัก

แรมต้องพบปัญหาอุปสรรค ความยากลำบาก (ค่าเฉลี่ย = 4.57) การเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมสอนให้คิดอย่างมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย = 4.53) เห็นคุณค่าในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 4.53) วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริมทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย = 4.53) ฝึกทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า (ค่าเฉลี่ย = 4.53) ฝึกลักษณะนิสัยด้านความประหยัด (ค่าเฉลี่ย = 4.50) ฝึกลักษณะนิสัยด้านความมีระเบียบวินัย (ค่าเฉลี่ย = 4.47) วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย = 4.47) ฝึกการสังเกต มีความละเอียดรอบคอบ (ค่าเฉลี่ย = 4.40) ฝึกทักษะการสื่อสาร (ค่าเฉลี่ย = 4.39) ฝึกลักษณะนิสัยด้านความซื่อสัตย์ (ค่าเฉลี่ย = 4.38) ฝึกทักษะการบริหารเวลา (ค่าเฉลี่ย = 4.38) วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ (ค่าเฉลี่ย = 4.35) ส่งเสริมวิถีการดำเนินชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย (ค่าเฉลี่ย = 4.32) มีการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมในห้องและนอกห้องเรียนอย่างสนุกสนาน (ค่าเฉลี่ย = 4.32)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตสาขานันทนาการและสาขาพลศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อนการเข้าค่ายพักแรม (Pre-test)

รายการประเมิน	นิสิตสาขานันทนาการ (43 คน)		นิสิตสาขาพลศึกษา (139 คน)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมสอนให้คิดอย่างมีเหตุผล	3.61	.6255	3.50	.5565
2. วิชาการอยู่ค่ายพักแรมทำให้นิสิตได้รู้จักข้อดีและข้อบกพร่องของตนเอง	3.65	.7199	3.55	.5668
3. ส่งเสริมวิถีการดำเนินชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย	3.52	.5925	3.66	.6085
4. มีการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมในห้องและนอกห้องเรียนอย่างสนุกสนาน	3.51	.5508	3.74	.5120
5. ฝึกการสังเกต มีความละเอียดรอบคอบ	3.54	.7020	3.48	.5817
6. ทำให้มีความคิดสร้างสรรค์	3.28	.6296	3.63	.5430
7. ฝึกความเป็นผู้นำ – ผู้ตาม	3.58	.6630	3.56	.5911
8. กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม	3.73	.4538	3.87	.3578
9. ฝึกลักษณะนิสัยด้านความซื่อสัตย์	3.69	.5990	3.62	.5003
10. ฝึกลักษณะนิสัยด้านความมีระเบียบวินัย	3.88	.6252	3.73	.4435
11. ฝึกลักษณะนิสัยด้านความรับผิดชอบ	4.03	.5112	3.95	.4318
12. ฝึกลักษณะนิสัยด้านความอดทน	3.88	.5437	3.90	.2922
13. ฝึกลักษณะนิสัยด้านความเสียสละ	3.73	.5488	3.73	.4596
14. ฝึกลักษณะนิสัยด้านความประหยัด	3.41	.4991	3.61	.5823
15. ฝึกทักษะการทำงานร่วมกันกับหมู่คณะ	3.94	.6322	3.89	.6289
16. ฝึกลักษณะนิสัยด้านการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น	3.77	.4799	3.77	.4669
17. ฝึกทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	3.53	.5046	3.60	.6211
18. ฝึกทักษะการสื่อสาร	3.52	.5506	3.64	.4964

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการประเมิน	นิสิตสาขานันทนาการ (43 คน) นิสิตสาขาพลศึกษา (139 คน)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
19. ฝึกทักษะการบริหารเวลา	3.66	.4822	3.65	.6002
20. เห็นคุณค่าในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	3.93	.5518	3.84	.4853
21. วิชาการอยู่ค่ายพักแรมเหมาะสำหรับ นิสิตทุกระดับชั้น	3.60	.4947	3.67	.4995
22. การเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมต้อง พบปัญหาอุปสรรค ความยากลำบาก	3.47	.5046	3.56	.5903
23. วิชาการอยู่ค่ายพักแรมเรียนรู้วิธีการ ดำรงชีวิตท่ามกลางธรรมชาติ	3.94	.5934	3.87	.5316
24. วิชาการอยู่ค่ายพักแรมมีบทบาท สำคัญในการพัฒนาบุคคลทุกระดับ	3.69	.5990	3.88	.4353
25. การฝึกปฏิบัติวิชาการอยู่ค่ายพักแรม ทดสอบสมรรถภาพทางกายและจิตใจ	3.39	.6225	3.40	.5345
26. วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริมทักษะ ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.82	.5458	3.83	.5191
27. วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริมความ ฉลาดทางอารมณ์	3.49	.5508	3.55	.5539
28. วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริมการใช้ เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	4.05	.4338	4.01	.2822
29. สามารถนำความรู้จากการเรียนไป ประยุกต์ใช้ในวิชาชีพ	3.93	.5934	3.87	.4939
30. วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริมการใช้ ชีวิตตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียง	3.72	.4538	3.79	.4533
รวม	110.46	5.6118	111.47	5.3949

จากตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตสาขานันทนาการและสาขาพลศึกษา ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา เป็นการเก็บข้อมูลก่อนการเรียน วิชาการเข้าค่ายพักแรม (Pre-test)

ตาราง 8 ตารางแสดงผลการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม (RCS 214) ของนิสิตสาขานันทนาการ และ นิสิตสาขาพลศึกษา

ผลการเรียน	นิสิตสาขานันทนาการ	นิสิตสาขาพลศึกษา	รวมนิสิต
(เกรด)	คน (ร้อยละ)	คน(ร้อยละ)	ทั้งสองสาขา
A (80%)	22 (51.16%)	84 (60.43%)	106 (58.24%)
B+ (75-79%)	13 (30.23%)	23 (16.55%)	36 (19.78%)
B (70-74%)	7 (16.28%)	32 (23.02%)	39 (21.43%)
C+ (65-69%)	1 (2.33%)	-	1 (0.55 %)
รวม	43 (100%)	139 (100%)	182 (100 %)

จากตาราง 8 แสดงผลการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม (RCS 214) ของนิสิตสาขานันทนาการ จำนวน 43 คน มีผลการเรียนเกรด A จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 51.16 มีผลการเรียนเกรด B+ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 30.23 มีผลการเรียนเกรด B จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 16.28 และมีผลการเรียนเกรด C+ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.33

ผลการเรียนของนิสิตสาขาพลศึกษา จำนวน 139 คน มีผลการเรียนเกรด A จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 60.43 มีผลการเรียนเกรด B+ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 16.55 มีผลการเรียนเกรด B จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 23.02

ผลการเรียนของนิสิตทั้งสองสาขานิสิตมีผลการเรียนเกรด A จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 58.24 มีผลการเรียนเกรด B+ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 19.78 มีผลการเรียนเกรด B จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 21.43 และมีผลการเรียนเกรด C+ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.55

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตสาขานันทนาการ ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังจากการเข้าค่ายพักแรม ตามตัวแปรเพศ

เพศ	n (43)	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเข้าค่าย ชาย	23	108.91	6.4941		
หญิง	20	112.25	3.8096	2.014	.029*
หลังเข้าค่าย ชาย	23	134.65	13.6568		
หญิง	20	135.70	10.0843	.288	.163

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่านิสิตสาขานันทนาการ ก่อนเข้าค่ายพักแรม นิสิตเพศชายกับเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยที่นิสิตเพศหญิงมีคะแนนความคิดเห็นโดยเฉลี่ยมากกว่า แต่หลังจากเข้าค่ายพักแรมแล้ว นิสิตเพศชายกับเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตสาขาพลศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังจากการเข้าค่ายพักแรม ตามตัวแปรเพศ

เพศ	n (139)	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเข้าค่าย ชาย	97	111.59	5.4727		
หญิง	42	111.16	5.2633	.431	.353
หลังเข้าค่าย ชาย	97	135.31	10.7851		
หญิง	42	137.00	10.1428	.864	.726

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่านิสิตพลศึกษา ก่อนและหลังเข้าค่ายพักแรมนิสิตเพศชายกับเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนันทนาการ ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตาม
วัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังจากการเข้าค่ายพักแรม ตามตัวแปรประสบการณ์จัดค่ายพักแรม

ประสบการณ์จัดค่าย	n (43)	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเข้าค่าย	ไม่เคยจัด	26	109.42	6.2364	
	เคย	17	112.06	4.1753	1.530
หลังเข้าค่าย	ไม่เคยจัด	26	134.65	12.9242	
	เคย	17	135.88	10.7696	.325

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่านิสิตนันทนาการ ก่อนและหลังเข้าค่ายพักแรมนิสิตที่ไม่เคยมีประสบการณ์จัดค่ายพักแรม กับนิสิตที่เคยจัดค่ายพักแรม มีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตพลศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตาม
วัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังจากการเข้าค่ายพักแรม ตามตัวแปรประสบการณ์จัดค่ายพักแรม

ประสบการณ์จัดค่าย	n (139)	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเข้าค่าย	ไม่เคยจัด	129	111.46	5.3663	
	เคย	10	111.50	6.0598	.020
หลังเข้าค่าย	ไม่เคยจัด	129	135.59	10.6290	
	เคย	10	138.70	10.1000	.892

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า นิสิตพลศึกษาก่อนและหลังเข้าค่ายพักแรมนิสิตที่ไม่เคยมีประสบการณ์ จัดค่ายพักแรมกับนิสิตที่เคยจัดค่ายพักแรม มีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนันทนาการ และนิสิตพลศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังจากการเข้าค่ายพักแรม

สาขาวิชา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
นันทนาการ					
ก่อนเข้าค่าย	43	110.46	5.6118		
หลังเข้าค่าย	43	135.14	11.9991	16.527	.000*
พลศึกษา					
ก่อนเข้าค่าย	139	111.47	5.3949		
หลังเข้าค่าย	139	135.82	10.5872	24.896	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่านิสิตสาขานันทนาการ และนิสิตสาขาพลศึกษามีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังจากการเข้าค่ายพักแรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังจากเข้าค่ายพักแรมแล้วนิสิตมีคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้น

ตาราง 14 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตสาขานันทนาการและนิสิตสาขาพลศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังจากการเข้าค่ายพักแรม

สาขาวิชา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
นันทนาการและพลศึกษา					
ก่อนเข้าค่าย	182	111.23	5.4480		
หลังเข้าค่าย	182	135.65	10.9066	29.636	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่านิสิตสาขานันทนาการและสาขาพลศึกษา มีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังจากการเข้าค่ายพักแรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังจากเข้าค่ายพักแรมแล้วนิสิตมีคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้น

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation research) เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนรายวิชาการอยู่ค่ายพักแรม (Camping) ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินงานตามลำดับดังนี้

สังเขปความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ของนิสิตที่เรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชาการอยู่ค่ายพักแรม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการอยู่ค่ายพักแรม รหัสวิชา รนค 214 (RCS 214) ในปีการศึกษา 2551 - 2552 ของภาควิชาแนะนันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีนิสิตรวมทั้งสิ้น จำนวน 182 คน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นนิสิตสาขานันทนาการ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 จำนวน 43 คน และนิสิตสาขาพลศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 139 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรมแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนิสิต เป็นแบบสอบถามแบบเลือกรายการ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open-ended)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีรายการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ได้แก่ สภาพห้องเรียน สถานที่สิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวก ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ด้านอาจารย์ผู้สอน ผู้เรียน ด้านวิทยาการค่ายพักแรม วิธีสอน สื่อการสอน เอกสารประกอบการสอน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม ในเรื่อง พฤติกรรมการสอน วิธีการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม ซึ่งเป็นการประเมิน ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีรายการประเมิน 20 รายการ มีรายละเอียดด้านสถานที่จัดค่ายพักแรมและการเตรียมการ กิจกรรมในค่ายพักแรม

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมค่ายพักแรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้และการนำไปประยุกต์ใช้ เป็นการประเมินปัจจัยด้านผลผลิต (Product) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีรายการประเมินด้านกิจกรรมในการอยู่ค่ายพักแรม 12 รายการ หลัก

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ ของวิชา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เป็นการประเมินปัจจัย ด้านผลผลิต (Product) มีรายการประเมินตนเองด้านความรับผิดชอบ ด้านการเสียสละ ความอดทน ความมีระเบียบวินัย การบริหารเวลา การสื่อสาร บทบาทผู้นำ ผู้ตาม มนุษยสัมพันธ์ การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อให้ ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาค่าย พักแรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการเรียน เมื่อผู้วิจัยทราบจำนวนนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนแล้ว ในช่วงแรกของการเรียนการสอนได้ทำการปฐมนิเทศ ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์การเรียน เนื้อหาวิชา การฝึก ปฏิบัติ การอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่ เกณฑ์การประเมินผลการเรียน และได้ให้นิสิตทำแบบสอบถาม ความคิดเห็นของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ซึ่งมีลักษณะเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีจำนวน 30 รายการ (เป็นการเก็บข้อมูล Pre-test ปัจจัยด้านผลผลิต: Product) มีข้อมูลนิสิตสาขานันทนาการ จำนวน 43 คน และนิสิตสาขาพลศึกษา จำนวน 139 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 182 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการเรียน ผู้สอนกำหนดให้มีการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรม นอกสถานที่ ในช่วงปลายภาคเรียน มีนิสิตสาขานันทนาการชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ที่ลงทะเบียน เรียนในภาคเรียนที่ 2 จำนวน 43 คน ไปค่ายพักแรมวันที่ 14-16 มีนาคม 2552 ณ อุทยานแห่งชาติ

ประจันตคาม จ.ปราจีนบุรี และนิสิตสาขาพลศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 139 คน ไปค่ายพักแรม วันที่ 26-28 กันยายน 2552 ณ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จ.ชัยภูมิ และเมื่อเสร็จสิ้นการอยู่ค่ายพักแรม ได้ให้นิสิตทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ตอน ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจากนิสิตทั้งสองสาขารวมทั้งสิ้น จำนวน 182 ฉบับ และทำการประเมินผลการเรียนโดยการสอบปลายภาคในช่วงสัปดาห์สอบตามกำหนดการของมหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง นำมาคำนวณหา ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
2. นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ปัจจัยด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process) ปัจจัยด้านผลผลิต (Product) นำมาคำนวณหา ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
3. ทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้ สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังการอยู่ค่ายพักแรม ตามตัวแปรเพศ ประสบการณ์จัดค่ายพักแรม สาขาวิชา โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอแนะของนิสิตเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรมนำมาสรุปประเด็นสำคัญและนำเสนอในรูปแบบความเรียง

สรุปผลการศึกษาวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นิสิตส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 72 เพศหญิง ร้อยละ 28 มีอายุ 19 ปี ร้อยละ 6.60 อายุ 20 ปี ร้อยละ 13.70 อายุ 21 ปี ร้อยละ 10.40 อายุ 22 ปี ร้อยละ 62.60 และอายุ 23 ปี ร้อยละ 6.60 นิสิตส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการอยู่ค่ายพักแรม (การเป็นสมาชิกค่าย) คิดเป็นร้อยละ 63.50 นิสิตร้อยละ 84.60 ไม่เคยมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม และนิสิตร้อยละ 15.40 มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม

2. การประเมินปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ได้แก่ สภาพห้องเรียน สถานที่ตั้ง อำนวยความสะดวก

ผลการศึกษารูปโดยรวมมีความเหมาะสมระดับมาก มีรายการประเมินที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (คะแนนเฉลี่ย = 4.32) คือ เรื่องโศดทัศนูปกรณ์มีความทันสมัยและเหมาะสมกับวิชาที่เรียน ใน

ด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมากตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นได้แก่ เรื่อง มีแหล่งการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด บัณฑิตเพียงพอ (คะแนนเฉลี่ย = 3.25) และมีอุปกรณ์เพื่อการสืบค้นข้อมูลอย่างเพียงพอ (คะแนนเฉลี่ย = 3.51)

3. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน วิทยากรค่ายพักแรม วิธีการสอน สื่อการสอน เอกสารประกอบการสอน

ผลการศึกษาสรุปโดยรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด รายการประเมินที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (4.71) คือเรื่องวิทยากรค่ายพักแรมเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ (คะแนนเฉลี่ย = 4.71) รองลงมาคือ การเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำนันทนาการ (คะแนนเฉลี่ย = 4.68) เรื่องผู้สอนมีคุณสมบัติตรงกับวิชาที่สอน (คะแนนเฉลี่ย = 4.62) ผู้สอนมีการเตรียมการสอนและอุปกรณ์ประกอบการสอนเป็นอย่างดี (คะแนนเฉลี่ย = 4.55) ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในวิชาที่สอน (คะแนนเฉลี่ย = 4.51) มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (คะแนนเฉลี่ย = 4.48) มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา (คะแนนเฉลี่ย = 4.35) ผู้สอนใช้วิธีการวัดและการประเมินผลที่หลากหลาย ตรงวัตถุประสงค์ (คะแนนเฉลี่ย = 4.24) ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและการประเมินผล (คะแนนเฉลี่ย = 4.23) ผู้สอนมีการลำดับเนื้อหาให้ผู้เรียน เข้าใจได้โดยง่าย (คะแนนเฉลี่ย = 4.16) ในด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมากตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น คือเรื่องมีตำรา/หนังสือที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ (คะแนนเฉลี่ย = 3.38)

4. การประเมินด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ พฤติกรรมการสอน วิธีการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม

ผลการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการสอน สรุปโดยรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด และมีรายการประเมินที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือผู้สอนปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ย = 4.55) ผู้สอนมีการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในเนื้อหาวิชาที่เรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.54) และผลการศึกษาด้านวิธีการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม สรุปโดยรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด และมีรายการประเมินที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (4.67) คือ เรื่องกิจกรรมเรียนรู้ท่ามกลางธรรมชาติ (กิจกรรม 3 ฐาน) พิธีปิดค่ายพักแรมและกิจกรรมอำลา (ค่าเฉลี่ย = 4.67) พิธีเปิดค่ายพักแรมและการปฐมนิเทศการอยู่ค่ายฯ (ค่าเฉลี่ย = 4.63) กิจกรรมการเดินทางไกล (ค่าเฉลี่ย = 4.59) กิจกรรมประกอบอาหาร (ค่าเฉลี่ย = 4.58) กิจกรรมการแสดงรอบกองไฟ (ค่าเฉลี่ย = 4.57) กิจกรรมธรรมชาติศิลป์ (ค่าเฉลี่ย = 4.56) กิจกรรมจัดเตรียมที่พักและการกางเต็นท์ (ค่าเฉลี่ย = 4.53) กิจกรรมรับขวัญชาวค่าย (ค่าเฉลี่ย = 4.48) กิจกรรมบันทึกประจำวัน (Dairy Report) (ค่าเฉลี่ย = 4.47) ความเหมาะสมของจำนวนวิทยากรและผู้นำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย = 4.49) กิจกรรม Mini Walk

Rally (ค่าเฉลี่ย = 4.46) ความเหมาะสมเรื่องจำนวนวันในการอยู่ค่ายพักแรม (ค่าเฉลี่ย = 4.35) ความเหมาะสมด้านช่วงเวลาการไปค่ายพักแรม (ค่าเฉลี่ย = 4.33) ความเหมาะสมด้านสถานที่ฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรม (ค่าเฉลี่ย = 4.25) กิจกรรมออกกำลังกายยามเช้า (ค่าเฉลี่ย = 4.21) ความเหมาะสมในการจัดกลุ่มสมาชิก (ค่าเฉลี่ย = 4.14) ความเหมาะสมของอุปกรณ์การอยู่ค่ายพักแรม (ค่าเฉลี่ย = 4.08) ความเหมาะสมเรื่องค่าใช้จ่ายในการอยู่ค่ายพักแรม (ค่าเฉลี่ย = 4.02) ความเหมาะสมเรื่องยานพาหนะในการเดินทางไปค่ายพักแรม (ค่าเฉลี่ย = 3.73)

5. การประเมินปัจจัยด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ คุณภาพนิสิตด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ความคิดเห็นของนิสิตต่อกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเรียนรู้และการนำไปประยุกต์ใช้ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์รายวิชา

คุณภาพนิสิตด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ผลการศึกษาพิจารณาจากผลการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมของนิสิตทั้ง 2 สาขา ดังนี้

1. นิสิตสาขานันทนาการ จำนวน 43 คน มีผลการเรียนเกรด A จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 51.16 นิสิตมีผลการเรียนเกรด B+ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 30.23 นิสิตมีผลการเรียนเกรด B จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 16.28 และนิสิตมีผลการเรียนเกรด C+ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.33

2. ผลการเรียนของนิสิตสาขาพลศึกษา จำนวน 139 คน นิสิตมีผลการเรียนเกรด A จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 60.43 นิสิตมีผลการเรียนเกรด B+ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 16.55 นิสิตมีผลการเรียนเกรด B จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 23.02

จากการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตต่อกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเรียนรู้และการนำไปประยุกต์ใช้ ผลการศึกษารูปโดยรวม มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด มีรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือเรื่อง กิจกรรมเรียนรู้ท่ามกลางธรรมชาติ 3 ฐาน (การแสดงบทบาทสมมุติ มนุษย์กับธรรมชาติ ดนตรี) สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิต (ค่าเฉลี่ย = 4.78) เรียนรู้การทำงานร่วมกัน (ค่าเฉลี่ย = 4.68) ฝึกวินัยและการบริหารเวลา (ค่าเฉลี่ย = 4.66) สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน (ค่าเฉลี่ย = 4.63) เรียนรู้การใช้ชีวิตกับธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 4.59) กิจกรรมการแสดงรอบกองไฟฝึกภาวะผู้นำและกล้าแสดงออก (ค่าเฉลี่ย = 4.75) ได้รับความสนุกสนาน (ค่าเฉลี่ย = 4.66) สร้างความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 4.65) สร้างข้อคิดเตือนใจในการอนุรักษ์ธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 4.52) มีการวางแผนการทำงาน (ค่าเฉลี่ย = 4.46) ได้แสดงความคิดเห็นและแสดงความสามารถ (ค่าเฉลี่ย = 4.41) ฝึกเปิดค่ายพักแรมและการปฐมพยาบาลการอยู่ค่ายพักแรม สร้างความตระหนักการเห็นคุณค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย = 4.69) สร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของค่ายพักแรม (ค่าเฉลี่ย = 4.62) ส่งเสริมความรักชาติ ศาสนาและ พระมหากษัตริย์

(ค่าเฉลี่ย = 4.58) พิธีปิดค่ายพักแรมและกิจกรรมอำลา ทำให้เห็นประโยชน์คุณค่าของกิจกรรมค่ายพักแรม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย = 4.69) สร้างความรักความสามัคคีในหมู่คณะและสถาบันการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.68) สร้างทัศนคติที่ดีต่อการอยู่ค่ายพักแรม (ค่าเฉลี่ย = 4.65) กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ เรียนรู้การทำงานร่วมกัน (ค่าเฉลี่ย = 4.48) เห็นคุณค่าของสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 4.66) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (ค่าเฉลี่ย = 4.65) สร้างความภาคภูมิใจ (ค่าเฉลี่ย = 4.46) กิจกรรมการเดินทางไกลสร้างความ มีระเบียบวินัยและความอดทน (ค่าเฉลี่ย = 4.65) นิสิตได้แสดงถึงความเสียสละ ความมีน้ำใจ ความสามัคคี (ค่าเฉลี่ย = 4.60) นิสิตสามารถประเมินสมรรถภาพของตนเอง (ค่าเฉลี่ย = 4.56) กิจกรรมประกอบอาหารทำให้เกิดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (ค่าเฉลี่ย = 4.61) เห็นคุณค่าของการเตรียมอาหารที่มีประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย = 4.58) สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย = 4.56) สร้างความภาคภูมิใจและความมั่นใจในตนเอง (ค่าเฉลี่ย = 4.51) กิจกรรม Mini Walk Rally เสริมสร้างทักษะการตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ย = 4.60) เสริมสร้างทักษะการคิดและการวางแผน (ค่าเฉลี่ย = 4.55) เสริมสร้างความสามัคคีของสมาชิกกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย = 4.46) เสริมสร้างความมีระเบียบวินัย (ค่าเฉลี่ย = 4.49) รู้จักการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า (ค่าเฉลี่ย = 4.44) รักษาเวลาในการทำงาน (ค่าเฉลี่ย = 4.34) สร้างความสนุกสนาน (ค่าเฉลี่ย = 4.37) สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย = 4.47) กิจกรรมจัดเตรียมที่พัก และการกางเต็นท์ ทำให้เกิดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (ค่าเฉลี่ย = 4.58) การนำสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติมาประยุกต์ใช้ (ค่าเฉลี่ย = 4.55) เสริมสร้างการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย = 4.46) กิจกรรมบันทึกประจำวัน (Dairy Report) รู้ถึงความ สามารถของตน (ค่าเฉลี่ย = 4.57) หาแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง (ค่าเฉลี่ย = 4.52) รู้ถึง ข้อบกพร่องของตนเอง (ค่าเฉลี่ย = 4.42) สร้างทัศนคติที่ดีในการใช้ชีวิตชาวค่าย (ค่าเฉลี่ย = 4.38) กิจกรรมรับขวัญชาวค่าย เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาการอยู่ค่ายพักแรม (ค่าเฉลี่ย = 4.54) เสริมสร้างกำลังใจแก่สมาชิกชาวค่ายช่วยผ่อนคลายความเครียด (ค่าเฉลี่ย = 4.52) เสริมสร้างคุณค่าแก่ตนเอง (ค่าเฉลี่ย = 4.51) ส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทย (ค่าเฉลี่ย = 4.37) กิจกรรมออกกำลังกายยามเช้า สามารถนำความรู้ไปใช้พัฒนาบุคลิกภาพ (ค่าเฉลี่ย = 4.35) สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน (ค่าเฉลี่ย = 4.24) ช่วยผ่อนคลายความเครียด (ค่าเฉลี่ย = 4.16) ช่วยเสริมสร้างร่างกายให้แข็งแรง (ค่าเฉลี่ย = 4.14)

จากการศึกษาความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์รายวิชา หลังจากเข้าร่วมการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม (Post-test) ผลการศึกษาสรุปโดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือเรื่องการฝึกปฏิบัติวิชาการอยู่ค่ายพักแรมทดสอบสมรรถภาพทางกายและจิตใจ (ค่าเฉลี่ย = 4.75) ในด้านอื่นมีคะแนนเฉลี่ยเรียงตามลำดับต่อไปนี้ ฝึกคุณลักษณะด้านความอดทน (ค่าเฉลี่ย =

4.72) วิชาการอยู่ค่ายพักแรมเรียนรู้วิธีการดำรงชีวิตท่ามกลางธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 4.71) วิชาการอยู่ค่ายพักแรมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคคลทุกระดับ (ค่าเฉลี่ย = 4.68) วิชาการอยู่ค่ายพักแรมเหมาะสำหรับนิสิตทุกระดับชั้น (ค่าเฉลี่ย = 4.68) ฝึกลักษณะนิสัยด้านความเสียสละ (ค่าเฉลี่ย = 4.67) ฝึกทักษะการทำงานร่วมกันกับหมู่คณะ (ค่าเฉลี่ย = 4.65) ทำให้มีความคิดสร้างสรรค์ (ค่าเฉลี่ย = 4.62) ฝึกลักษณะนิสัยด้านการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย = 4.62) ฝึกลักษณะนิสัยด้านความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย = 4.61) สามารถนำความรู้จากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ย = 4.60) ฝึกความเป็นผู้นำ-ผู้ตาม (ค่าเฉลี่ย = 4.60) วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริมการใช้ชีวิตตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเฉลี่ย = 4.58) กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย = 4.58) วิชาการอยู่ค่ายพักแรมทำให้นิสิตได้รู้จักข้อดีและข้อบกพร่องของตนเอง (ค่าเฉลี่ย = 4.57) การเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมต้องพบปัญหาอุปสรรค ความยากลำบาก (ค่าเฉลี่ย = 4.57) การเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมสอนให้คิดอย่างมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย = 4.53) เห็นคุณค่าในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 4.53) วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริมทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย = 4.53) ฝึกทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า (ค่าเฉลี่ย = 4.53) ฝึกลักษณะนิสัยด้านความประหยัด (ค่าเฉลี่ย = 4.50) ฝึกลักษณะนิสัยด้านความมีระเบียบวินัย (ค่าเฉลี่ย = 4.47) วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย = 4.47) ฝึกการสังเกต มีความละเอียดรอบคอบ (ค่าเฉลี่ย = 4.40) ฝึกทักษะการสื่อสาร (ค่าเฉลี่ย = 4.39) ฝึกลักษณะนิสัยด้านความซื่อสัตย์ (ค่าเฉลี่ย = 4.38) ฝึกทักษะการบริหารเวลา (ค่าเฉลี่ย = 4.38) วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ (ค่าเฉลี่ย = 4.35) ส่งเสริมวิธีการดำเนินชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย (ค่าเฉลี่ย = 4.32) มีการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมในห้องและนอกห้องเรียนอย่างสนุกสนาน (ค่าเฉลี่ย = 4.32)

6. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 นิสิตที่เรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมมีผลการเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินผลพิจารณาจากผลการเรียน พบว่านิสิตทุกคนมีผลการเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินผล

สมมติฐานข้อที่ 2 นิสิตที่เรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม มีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองก่อน-หลัง จากการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรมแตกต่างกัน

พิจารณาจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิต ก่อน-หลังจากการฝึกปฏิบัติ วิชาการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ ประสภารณ์การจัดค่ายพักแรม สาขาวิชาชีพ

ด้านตัวแปรเพศ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มนิสิตพลศึกษา ก่อนและหลังเข้าค่ายพักแรม นิสิตเพศชายกับเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของ

วิชาไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มนิสิตสาขานันทนาการ ก่อนเข้าค่ายพักแรมนิสิตเพศชายกับเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยที่นิสิตเพศหญิงมีคะแนนความคิดเห็นโดยเฉลี่ยมากกว่า แต่หลังจากเข้าค่ายพักแรมแล้วพบว่า นิสิตเพศชายกับเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชาไม่แตกต่างกัน

ด้านประสบการณ์การจัดค่ายพักแรม พบว่า นิสิตสาขานันทนาการและนิสิตสาขาพลศึกษา ก่อนและหลังเข้าค่ายพักแรมนิสิตที่ไม่เคยมีประสบการณ์จัดค่ายพักแรม กับนิสิตที่เคยจัดค่ายพักแรม มีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชาไม่แตกต่างกัน

ด้านความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังจากการอยู่ค่ายพักแรม พบว่านิสิตสาขานันทนาการและสาขาพลศึกษา มีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังจากการเข้าค่ายพักแรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังจากเข้าค่ายพักแรมแล้วนิสิตทั้งสองกลุ่มมีคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้น

7. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ด้านวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชา นิสิตให้ข้อเสนอแนะเรื่องให้เพิ่มเนื้อหา จัดให้มีหนังสือเรียน ด้านวิธีการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน เพิ่มกิจกรรมการใช้อุปกรณ์ในการอยู่ค่ายพักแรม และฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น ด้านสถานที่การฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมที่อุทยานแห่งชาติประจันตคาม จ.ปราจีนบุรี ควรเปลี่ยนสถานที่ฝึกปฏิบัติเนื่องจากสถานที่ไม่สะดวกสบาย ด้านสถานที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามควรมีสถานที่สำรองเพื่อทำกิจกรรมในกรณีที่มีฝนตก ไม่ควรจัดค่ายในฤดูฝน กำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมไม่อยู่ในช่วงปิดเทอม ควรจัดให้มีอาจารย์/พี่เลี้ยงดูแลให้มากขึ้น ควรตรวจสอบสภาพ เต็นท์และอุปกรณ์ก่อนการใช้งาน ควรมีเต็นท์สำรอง ควรจัดหาน้ำดื่มให้เพียงพอ ควรให้มีการจัดค่ายพักแรมบ่อย ๆ และเพิ่มเวลาการอยู่ค่ายพักแรมให้มากขึ้นเป็น 5-7 วัน เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติประจันตคาม ที่เป็นผู้นำทางควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับพืชพรรณไม้ชนิดต่างๆ ในป่า

8. ข้อดีและข้อที่ควรปรับปรุงในการจัดการเรียนการสอน

ผู้วิจัยได้รวบรวมความคิดเห็นของนิสิตที่ได้เขียนบันทึกไว้ในข้อเสนอแนะจากการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม มีข้อเสนอแนะที่มีทั้งข้อดีและข้อควรปรับปรุงในการจัดการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม จึงได้นำข้อมูลดังกล่าวมาแยกประเด็นเพื่อให้เกิดความชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์ในเรื่องการวางแผนจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมต่อไปในอนาคต ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

8.1 ข้อดีในการจัดการเรียนการสอน

8.1.1 ด้านวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชามีความเหมาะสม ควรให้รุ่นน้องได้ศึกษาตรงตามวัตถุประสงค์และได้ออกไปนอกสถานที่ มีเนื้อหาหรือแง่คิดที่ดีมาก ได้เนื้อหาความรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ มีความเหมาะสมกับการเรียน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์และนำไปปฏิบัติได้จริง ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (แสดงความคิดเห็น 47 คน)

8.1.2 ด้านสถานที่ที่ใช้ในการเรียนจัดการเรียนการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความเหมาะสมดี (36 คน)

8.1.3 ด้านสื่อการสอน เครื่องมือและอุปกรณ์การสอน มีความเหมาะสม ทำให้เข้าใจได้ง่าย มีการใช้เทคโนโลยีอุปกรณ์ต่าง ๆ ทำให้เข้าใจดีขึ้น (28 คน)

8.1.4 ด้านผู้สอน มีความรู้มีความสามารถ สามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้อาตรวอดในการอยู่ค่ายพักแรม มีความสนใจในตัวผู้เรียนเป็นอย่างดี (56 คน)

8.1.5 ด้านวิทยากร มีความรู้มีความสามารถในการสอนดีมาก ถ่ายทอดได้ดี พูดดีสามารถดำเนินกิจกรรมได้ราบรื่น ได้ความรู้จากวิทยากรมาก เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก (48 คน)

8.1.6 ด้านการประเมินผลการเรียน มีความยุติธรรมดี มีความเหมาะสมได้มีการปฏิบัติจริง (37 คน)

8.1.7 ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน สอนสนุกมีความรู้และได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์ในสิ่งแปลกใหม่ (55 คน)

8.1.8 ด้านสถานที่ในการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมมีความเป็นธรรมชาติที่สวยงามควรจัด ไปค่ายที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามในช่วงฤดูกาลที่มีดอกกระเจียวบาน (12 คน)

8.1.9 ด้านกิจกรรมที่จัดขึ้นในการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่ กิจกรรมแปลกใหม่และสนุก ไม่น่าเบื่อ มีความเหมาะสมกับสถานที่ มีการเตรียมพร้อมที่ดี สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ดี (28 คน)

8.1.10 ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ทำให้เกิดความอดทน และพัฒนาบุคลิกภาพ มีความอดทนมากขึ้น ลดความใจร้อนลง รู้จักเสียสละ ดูแลกันและกันมากขึ้น มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดีขึ้น ได้เรียนรู้มากขึ้น ทุกคนยอมรับกันมากขึ้น เข้าใจกันมากขึ้น มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น สามารถนำไปปรับปรุงตนเองได้ (51 คน)

8.1.11 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมในรุ่นต่อไป นิสิตได้แสดงความคิดเห็นว่า ถึงแม้ว่าจะเหนื่อยมากแต่ก็เป็นประสบการณ์ที่ดีอยากให้รุ่นน้องและรุ่นต่อไปมีโอกาสรับประสบการณ์แบบนี้ด้วย กิจกรรมในค่ายพักแรมมีประโยชน์

มาก ควรจัดให้มีการอยู่ค่ายพักแรมกับรุ่นต่อไป เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่สมเหตุสมผลของคณะพลศึกษาซึ่งไม่น่าเบื่อ (56 คน)

8.2 ข้อที่ควรปรับปรุงในการจัดการเรียนการสอน

8.2.1 ด้านวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชามีเนื้อหาน้อยไป ไม่มีหนังสือเรียน ควรให้มีความรู้ทางวิชาการมากขึ้น เนื้อหาควรเจาะลงให้ชัดเจนและมีความต่อเนื่องยังไม่ละเอียด ไม่ค่อยเข้าใจการแก้ปัญหาต่างๆ มากนัก รู้แค่พื้นฐาน (3 คน)

8.2.2 ด้านสื่อการสอนเครื่องมือและอุปกรณ์การสอน ควรให้มีการฝึกซ้อมการใช้ อุปกรณ์ค่ายให้มากกว่านี้ ควรมีสื่อการสอนมากกว่านี้เพื่อให้ได้เข้าใจมากขึ้น (3 คน)

8.2.3 ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตในค่ายให้มากขึ้น เช่น วิธีการหุงข้าว วิธีการก่อกองไฟ ก่อนที่จะไปค่ายจริง (13 คน)

8.2.4 ด้านสถานที่ในการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรม การไปค่ายในสถานที่อุทยานแห่งชาติประจันตคาม จ.ปราจีนบุรีนั้น เรื่องห้องน้ำไม่สะดวก ระยะทางในการเดินไกลเกินไป การเดินทางในป่าไม่สะดวก มีความลำบากมาก ควรเปลี่ยนสถานที่ฝึกปฏิบัติ (4 คน)

8.2.5 ความคิดเห็นข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมในรุ่นต่อไป คือ ไม่ควรเลื่อนกำหนดการมาอยู่ในช่วงปิดเทอม เพราะนิสิตมีปัญหาเรื่องหอพัก สถานที่ฝึกประสบการณ์ที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงามนั้น ควรจัดไปค่ายในฤดูกาลที่ไม่มีฝนตก อยากให้มีอาจารย์ดูแลตอนเดินทางกลางคืนมากกว่านี้ ควรมีสถานที่สำรองเพื่อจะได้ทำกิจกรรมได้ในกรณีที่มีฝนตก ควรตรวจสอบสภาพเส้นทางและตะเกียงก่อนที่จะไปค่าย เนื่องจากชำรุด ควรมีเส้นทางสำรอง ควรจัดหาน้ำดื่มให้พอกับสมาชิกค่าย (6 คน)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม โดยได้ทำการ ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นิสิตส่วนใหญ่เป็นเพศชายนั้น เป็นธรรมชาติของผู้เรียนในคณะพลศึกษา โดยเฉพาะสาขาวิชาพลศึกษานั้นจะมีนิสิตเพศชายมากกว่าเพศหญิง ในด้านอายุ นิสิตสาขานันทนาการจะเรียนอยู่ในชั้นปีที่ 2 ซึ่งจะมีอายุ อยู่ระหว่าง 19-20 ปี ส่วนนิสิตสาขาพลศึกษาจะเรียนอยู่ในชั้นปีที่ 4 จะมีอายุระหว่าง 19-23 ปี ด้านประสบการณ์ในการอยู่ค่ายพักแรม (การเป็นสมาชิกค่าย) นิสิตส่วนใหญ่มีประสบการณ์อยู่ค่ายพักแรม เนื่องจากการเรียนในวิชาชีพด้านการพลศึกษาทำให้มีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม ในด้านประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมนั้น พบว่า นิสิตสาขานันทนาการจะมีคนที่มีความประสบการณ์มากกว่า

เนื่องจากเป็นวิชาชีพของสาขานันทนาการ ที่ผู้เรียนมีโอกาสในการจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม มากกว่านิสิตสาขาพลศึกษา

2. การประเมินปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ได้แก่ สภาพห้องเรียน สถานที่ตั้ง อำนวยความสะดวก ผลการศึกษาสรุปโดยรวมมีความเหมาะสมระดับมาก มีรายการประเมินที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (คะแนนเฉลี่ย = 4.32) คือ เรื่องไฮดรอลิกปั๊มมีความทันสมัยและเหมาะสมกับวิชาที่เรียน ในด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมากตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ได้แก่ แหล่งการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด บัณฑิตเพียงพอ (คะแนนเฉลี่ย = 3.25) และมีอุปกรณ์เพื่อการสืบค้นข้อมูลอย่างเพียงพอ (คะแนนเฉลี่ย = 3.51)

กระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ ปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อม (Context) เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญประการหนึ่งซึ่งส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สถานการณ์บรรยากาศรอบตัว สภาพห้องเรียนที่เป็นห้องปรับอากาศ มีแสงไฟที่มีความสว่างอย่างเหมาะสม มีไฮดรอลิกปั๊มที่พร้อมใช้งานได้อย่างครบครัน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพ (LCD) เครื่องขยายเสียง ไมโครโฟน สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจ มีแรงจูงใจ มีสมาธิในการเรียน อีกทั้งยังช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ให้ผู้สอนที่สามารถใช้สื่อการสอนที่มีความทันสมัยและส่งเสริมการเรียนรู้ได้มากยิ่งขึ้น ส่วนประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ได้แก่ ด้านแหล่งการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด บัณฑิต และเรื่องการมีอุปกรณ์เพื่อการสืบค้นข้อมูลอย่างเพียงพอ นั้น ทำให้ผู้วิจัยได้พึงตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนให้มากขึ้น เนื่องจากสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การจัดการเรียนการสอนก็จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการให้มีความทันสมัยรวดเร็ว สามารถให้ข้อมูลข่าวสารการเรียนรู้แก่นิสิตให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการจัด การเรียนรู้ของ ทิศนา ขัมมณี และคณะ (2545: 13-14) การเรียนรู้ต้องอาศัยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สภาพแวดล้อมที่ดีสามารถเอื้ออำนวยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ และการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นได้ทุกช่วงเวลา ทุกสถานที่ทั้งในสถานศึกษา ครอบครัวยุคใหม่ ดังนั้น การส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียนจึงเป็นสิ่งที่ผู้สอนควรคำนึงถึง อีกทั้งหากมีการวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ไปยังครอบครัวและชุมชนได้ด้วยแล้วก็จะเป็นการนำความรู้สู่ชุมชนที่ควรจัดส่งเสริม

3. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน วิทยากรค่ายพักแรม วิธีการสอน สื่อการสอน เอกสารประกอบการสอน ผลการศึกษาสรุปโดยรวม มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด รายการประเมินที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (4.71) คือเรื่องวิทยากรค่ายพักแรมเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ (คะแนนเฉลี่ย = 4.71) รองลงมาคือเรื่องการเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำนันทนาการ (คะแนนเฉลี่ย = 4.68) เรื่องผู้สอนมีคุณวุฒิตรงกับวิชาที่สอน

(คะแนนเฉลี่ย = 4.62) ผู้สอนมีการเตรียมการสอนและอุปกรณ์ประกอบการสอนเป็นอย่างดี (คะแนนเฉลี่ย = 4.55) ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในวิชาที่สอน (คะแนนเฉลี่ย = 4.51) ในด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมากที่สุดตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น (คะแนนเฉลี่ย = 3.38) คือเรื่องมีตำรา/หนังสือที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ

กระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรมนั้น ผู้สอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ดังนั้น ผู้สอนจึงได้จัดหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะเฉพาะทางในการเป็นผู้นำนันทนาการ ซึ่งสอดคล้องกับ มิทเชลและคณะ (Mitchell; & Other. 1970: 135) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่สำคัญของบุคคลผู้ที่เป็นวิทยากรกิจกรรมค่ายพักแรมไว้ดังนี้ คือ การประพฤติตนเป็นแบบ อย่างทั้งในด้านคำพูดและการกระทำ มีอารมณ์สนุกสนาน มีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจ มีปฏิภาณไหวพริบ มีการวางแผนการทำงานอย่างละเอียดรอบคอบ มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเข้าใจถึงพลังการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม มีความกระตือรือร้น สามารถสร้างแรงจูงใจแก่สมาชิกค่าย มีการใช้เทคนิคและทักษะการสอนที่สนุกสนาน และทันสมัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น มีท่าทางบุคลิกภาพที่เป็นมิตร มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติเชิงบวก มีความฉลาดทางอารมณ์ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และมีเทคนิคในการแก้ปัญหา ผู้วิจัยได้เชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์สูงด้านกิจกรรมค่ายพักแรมโดยมีความมุ่งหวังที่จะให้ผู้ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เทคนิคต่างๆ แก่นิสิตเพื่อที่สามารถ นำความรู้ไปใช้ในการประกอบวิชาชีพในอนาคตนั่นเอง ในด้านผู้สอนนั้นการจัดการเรียนการสอนจะต้องพิจารณาสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็ก ลักษณะประจำตัวของบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การเรียนประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ซึ่งผู้สอนจะต้องมีการเตรียมกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ หรือสถานการณ์ที่เอื้อต่อผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึงผู้สอนจะต้องมีกระบวนการที่จะทำให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ซึ่งเป็นผลมาจากการสั่งสมประสบการณ์ของผู้เรียนหรือได้รับการฝึกฝน ได้รับการเสริมแรงหรือการสังเกตการกระทำของต้นแบบซึ่งก็คือครูผู้สอนนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี และคณะ (2545) ที่กล่าวถึง แรงจูงใจว่าเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อการเรียนรู้ เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จนบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้สอนได้พยายามใช้วิธีการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรม ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมทั้งมีการออกแบบกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมอย่างเหมาะสม ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ที่ดีได้ครูผู้สอนจะต้องเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชานั้นเอง ส่วนประเด็นความคิดเห็นที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า

ด้านอื่น คือ เรื่องการมีตำรา/หนังสือที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ นั้น การมีตำราเพื่อใช้ประกอบการเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียน หากพบแล้วว่าตำรามีน้อยผู้สอนก็จะประสานงานกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เพื่อจัดหาตำราวิชาค่ายพักแรม ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศให้มีจำนวนที่เพียงพอต่อการใช้งานไว้ในห้องสมุด หรือผู้สอนจะต้องทำการปรับปรุงตำราที่มีอยู่เดิมและจัดพิมพ์ขึ้นมาใหม่เพื่อให้มีใช้ได้ใช้ประกอบการเรียนต่อไป

4. การประเมินด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ พฤติกรรมการสอน วิธีการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม จากผลการศึกษาด้านพฤติกรรมการสอน สรุปโดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมมากที่สุดและมีรายการประเมินที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ เรื่องผู้สอนปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ผู้สอนมีการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในเนื้อหาวิชาที่เรียนนั้น จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้สอนนอกจากจะทำการสอนเนื้อหาวิชาการตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้แล้ว จำเป็นต้องปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและมีการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในเนื้อหาที่เรียนควบคู่กันไปด้วย การกึ่งนี้ถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญยิ่งที่ผู้สอนทุกคนพึงปฏิบัติ ซึ่งมีความสอดคล้องตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้พระราชทานไว้ว่า “ การที่จะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงปรารถนา คือ ที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรมด้วยนั้น จะอาศัยความรู้แต่เพียงอย่างเดียวมิได้ จำเป็นต้องอาศัยความสุจริต ความบริสุทธิ์ใจและความถูกต้องเป็นธรรมประกอบด้วย เพราะเหตุว่าความรู้มันเป็นเหมือนเครื่องยนต์ ที่ทำให้รถยนต์เคลื่อนไปได้ประการเดียว ส่วนคุณธรรมดังกล่าวแล้ว เป็นเหมือนหนึ่งพวงมาลัยหรือหางเสือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำพาให้รถยนต์ดำเนินไปถูกทางด้วยความสวัสดิ คือ ปลอดภัย จนบรรลุถึงจุดหมายที่พึงประสงค์ ดังนั้น ในการที่จะประกอบกิจการงานเพื่อตน เพื่อส่วนรวมต่อไป ขอให้ทุกคนสำนึกไว้เป็นนิตย์ โดยตระหนักว่า การงาน สังคมและบ้านเมืองนั้น ถ้าขาดผู้มีความรู้เป็นผู้บริหารดำเนินการย่อมเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างไร แต่ถ้านานใด สังคมใดและบ้านเมืองใดก็ตาม ขาดบุคคลผู้มีความรู้ความสุจริตแล้วจะดำรงอยู่ไม่ได้เลย ” (มัลลิกา ตัณฑนันท์ และคณะ. 2549: 135)

จากผลการศึกษา ความคิดเห็นของนิสิตต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรมด้านการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม สรุปโดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม เกิดความเข้าใจ มองเห็นถึงประโยชน์และคุณค่าของการทำกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรมที่ผู้สอนได้ผสมผสานกิจกรรมรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การจัดกิจกรรมประเภทศิลปะ ดนตรี กีฬา บรรจุไว้ในโปรแกรมค่ายพักแรมแต่ละวัน ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวมีความสอดคล้องตามหลักการจัดรายการกิจกรรมค่ายพักแรม (สมควร โพธิ์ทอง. 2548: 57) โดยผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมจะต้องเข้าใจลักษณะธรรมชาติการใช้พลังงานในการประกอบกิจกรรมของมนุษย์ ควรจัดกิจกรรมสลับกันระหว่างกิจกรรมหนัก-เบา เน้นให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และมีการใช้ฝีมือ หรือสติปัญญา คำนึงถึง

ช่วงเวลา เช่น ในช่วงเช้าควรจัดกิจกรรมเบาๆ ถ้าจัดกิจกรรมหนักในช่วงเช้าจะทำให้ชาวย้ายเหนื่อย และกิจกรรมในวันนั้นอาจไม่ประสบผลสำเร็จ ความเหมาะสมของเวลากับระดับความยากง่ายของกิจกรรม จัดกิจกรรมตามความสนใจของสมาชิก ศึกษาสภาพแวดล้อม เช่น สถานที่ อุปกรณ์ ผู้นำ ต้องมีความรู้และมีทักษะในกิจกรรม ถ้าผู้นำไม่มีความรู้ต้องเชิญวิทยากรมาบรรยายและสาธิต การจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงรายการกิจกรรมหลัก กิจกรรมรอง เวลาพักผ่อน การเปลี่ยนสถานที่สำหรับ ประกอบกิจกรรมจะช่วยให้บรรยากาศดีขึ้น เป็นการสร้างบรรยากาศใหม่ ช่วยให้ชาวย้ายสดชื่นและตื่นตัวอยู่เสมอ และมีรายการประเมินที่มีคะแนนต่ำกว่าด้านอื่น ได้แก่ ความเหมาะสมเรื่อง ยานพาหนะในการเดินทางไปค่ายพักแรม การเดินทางไปค่ายพักแรมที่อุทยานแห่งชาติประจันตคาม จ.ปราจีนบุรีนั้น ตามสภาพที่เกิดขึ้นเนื่องจากการขอใช้รถของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีขนาดที่นั่งจำกัดทำให้ต้องนั่งเบียดกันไป ซึ่งในโอกาสต่อไปผู้สอนควรจัดหารถที่มีขนาดใหญ่ หรือจัดหารถรับจ้างให้ที่นั่งเพียงพอกับจำนวนนิสิต

5. การประเมินปัจจัยด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ คุณภาพนิสิตด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ความคิดเห็นของนิสิตต่อกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเรียนรู้และการนำไปประยุกต์ใช้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์รายวิชา จากการประเมินผลการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ นิสิตมีผลคะแนนผ่านเกณฑ์การประเมิน ทุกคน แสดงให้เห็นว่านิสิตมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชา มีความรู้ในทฤษฎีหลักการและการปฏิบัติตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรมนั่นเอง และผลการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตต่อกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้และการนำไปประยุกต์ใช้นั้น ผลการศึกษารูปโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมในค่ายพักแรมตรงตามความต้องการของนิสิต มีรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือเรื่องกิจกรรมเรียนรู้ท่ามกลางธรรมชาติ 3 ฐาน (การแสดงบทบาทสมมุติ มนุษย์กับธรรมชาติ ดนตรี) เนื่องจากกิจกรรมในแต่ละฐานช่วยส่งเสริมการแสดงออกของนิสิตให้มีความสุขสนุกสนาน ทำท่าย สอดคล้องตามความต้องการ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในเรื่อง เพศ วัย การเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีอุปกรณ์ ประกอบกิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น ในฐานกิจกรรมดนตรีและร้องเพลงนั้น มีวิทยากรผู้นำกิจกรรมเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเล่นกีตาร์ มีเทคนิคการนำเพลง ทำให้เกิดความสุขสนุกสนาน มีอุปกรณ์ ประกอบการร้องเพลง เช่น กลองและเครื่องประกอบการเคาะจังหวะ มีการแสดงท่าทางประกอบเพลง และในฐานกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุตินั้นเป็นการแสดงเจียบ ประกอบท่าทางตามสถานการณ์ที่ได้กำหนดไว้ มีสภาพแวดล้อมของการจัดกิจกรรมอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ คือในอุทยานแห่งชาติที่มีพืชพรรณไม้ทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ ทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการวางแผนการทำงานร่วมกัน เกิดความสามัคคี สร้างความสุขสนุกสนาน ในฐานกิจกรรมการเรียนรู้ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

รอบตัวมนุษย์ ส่งเสริมลักษณะนิสัยและทัศนคติที่ดีของสมาชิกค่ายพักแรมต่อการใช้ชีวิตอยู่กับธรรมชาติและมนุษย์ที่อยู่รอบตัวเรา วิทยากรมีสวดแทรกแนวทางการดำเนินชีวิต การปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น มารยาททางสังคม การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจากการเข้าร่วมกิจกรรมในฐานดังกล่าวนี้ นิสิตสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม และยังมีความสอดคล้องตามหลักการจัดกิจกรรมนันทนาการ 4 ประการ ของการเป็นผู้นำกิจกรรม นันทนาการในค่ายพักแรม (สมควร โพธิ์ทอง. 2548: 54) ได้แก่ เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ (Interesting Activities) เป็นกิจกรรมที่ท้าทาย (Challenging activities) เป็นกิจกรรมที่ตื่นเต้น (Exciting activities) เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน (Fun activities) หลักการจัดกิจกรรมดังกล่าวนี้สอดคล้องกับ ทฤษฎีการแสดงออกแห่งตน (The Self Expression Theory) ของเอลเมอร์มิชเชลและเบอร์นาร์ดเมสัน (Elmer Mitchell & Bernard Mason) เป็นทฤษฎีที่ใช้กิจกรรมและการเล่นเป็นสื่อ (อ้างใน Mclean. 2005: 25) ได้ให้ความคิดเห็นว่า การเล่นเป็นแนวคิดพื้นฐานในการแสดงออกแห่งตน มนุษย์ถูกทำให้เกิดความสนใจด้วยกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหว เพื่อต้องการที่จะค้นหาวิธีการสำหรับใช้พลังงานของพวกเขาหรือการใช้ความสามารถที่จะแสดงให้เห็นความเป็นตัวตนของพวกเขา มนุษย์ทุกคนต้องการแสดง ออกตามธรรมชาติ ต้องการการยอมรับจากหมู่พวกและต้องการประสบการณ์ใหม่ ต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่ม ต้องการความมั่นคงปลอดภัยและต้องการการยกย่องชมเชย รูปแบบของกิจกรรมที่แต่ละคนเข้าร่วมได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางด้านร่างกายและโครงสร้างทางสรีรวิทยา ระดับสมรรถภาพทางกาย สิ่งแวดล้อม ครอบครัวและพื้นฐานทางสังคม ทฤษฎีนี้ให้ข้อเสนอแนะว่า รูปแบบทัศนคติและลักษณะนิสัยของมนุษย์มีอิทธิพลต่อความต้องการรูปแบบการเล่นของพวกเขา ซึ่งมีความต้องการประสบการณ์แปลกใหม่ ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ต้องการความปลอดภัย การยอมรับจากบุคคลอื่นและต้องการความสุนทรีย์ในชีวิต ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงทำให้นิสิตมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมในฐานกิจกรรมดังกล่าวมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนในประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นที่น้อยกว่าด้านอื่นคือ เรื่องการออกกำลังกายในค่ายพักแรม เมื่อพิจารณาจากช่วงเวลาที่จัดกิจกรรมจะเป็นเวลาประมาณ 06.00 น. ในตอนเช้าของทุกวัน ซึ่งภารกิจการทำกิจกรรมในวันที่ผ่านมาอาจจะทำให้เกิดความเหน็ดเหนื่อย จึงทำให้ไม่อยากตื่นขึ้นมาร่วมกิจกรรม ผู้สอนอาจปรับเวลา หรือสวดแทรกเรื่องการออกกำลังกาย การยืดเหยียดกล้ามเนื้อ (Stretching) ในแต่ละกิจกรรมที่ต้องใช้พลังกำลัง เช่น การปีนเขา การเดินทางไกล เพื่อป้องกันการเกิดการบาดเจ็บหรือเมื่อยล้าของกล้ามเนื้อ

จากการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา สรุปโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนเรียนกับหลังเรียนพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังเรียนมี

คะแนนเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นในโปรแกรมการอยู่ค่ายพักแรมนั้น ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชาการอยู่ค่ายพักแรม โดยเรียงลำดับความสำคัญในเรื่องต่างๆ ดังนี้คือ การฝึกปฏิบัติวิชาการอยู่ค่ายพักแรมทดสอบสมรรถภาพทางกายและจิตใจ ฝึกลักษณะนิสัยด้านความอดทน วิชาการอยู่ค่ายพักแรมเรียนรู้วิธีการดำรงชีวิตท่ามกลางธรรมชาติ มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคคลทุกระดับ ฝึกลักษณะนิสัยด้านความเสียสละ ฝึกทักษะการทำงานร่วมกันกับหมู่คณะ ฝึกลักษณะนิสัยด้านการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ทำให้มีความคิดสร้างสรรค์ ฝึกลักษณะนิสัยด้านความรับผิดชอบ ฝึกความเป็นผู้นำ ผู้ตาม สามารถนำความรู้จากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพ ส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ เกิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนอย่างสนุกสนาน ฝึกลักษณะนิสัยด้านความซื่อสัตย์ นอกจากนี้ วิชาการอยู่ค่ายพักแรมยังเหมาะสำหรับนิสิตทุกระดับชั้นและกิจกรรมค่ายพักแรมส่งเสริมวิถีการดำเนินชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับ ชาตรี ยัมรักษา (2550) ได้ทำการศึกษาผลการจัดกิจกรรมนันทนาการในค่ายพักแรมที่มีผลต่อการพัฒนาลักษณะนิสัยของเยาวชนที่เข้าค่ายพักแรมพบว่า ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและด้านจิตใจพัฒนาสูงขึ้น และยังสอดคล้องกับ แชนเดอร์สัน (Henderson. 2006) ที่ได้ทำการศึกษาระบบการจัดค่ายพักแรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาเยาวชน ผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมการผจญภัย กิจกรรมสำรวจช่วยเพิ่มทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการพัฒนาศักยภาพ ความเป็นตัวของตัวเอง ความเป็นผู้นำ และการมีจิตสำนึก และยังสอดคล้องกับ สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 49) ที่ได้กล่าวถึงคุณค่าของค่ายพักแรมว่าพัฒนาคุณค่าทางร่างกาย (Physical Values) มีการออกกำลังกาย ร่างกายมีการพัฒนาระบบการหายใจแบบแอโรบิก กล้ามเนื้อหัวใจ ปอดและระบบทางเดินหายใจ พัฒนาคุณค่าทางจิตใจ (Mental Values) ทำให้มีความมั่นใจในตนเอง เข้าใจผู้อื่นและเข้าใจธรรมชาติ พัฒนาคุณค่าทางอารมณ์ (Emotion Values) มีการพัฒนาคุณค่าทางอารมณ์หรือทัศนคติเกี่ยวกับตนเองผู้อื่นและสังคม โดยมีการพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้ ตระหนักถึงความรับผิดชอบ การสงวนรักษาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาด พัฒนาจิตสำนึกและเข้าใจสัมพันธ์ภาพระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ พัฒนาความเข้าใจและความซาบซึ้งในความสามารถของบรรพบุรุษที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทักษะการดำรงชีพเพื่อการอยู่รอด ส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต พัฒนาความเป็นพลเมืองดี การพัฒนาจิตสำนึกที่ดีในด้านการรักษาสีสิ่งแวดล้อม พัฒนาแหล่งทรัพยากรและการปรับตัวของเอ็กกัตตบุคคล และยังมีผลสอดคล้องกับ เกื้อ แก้วเกตุ (2531: 349) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมว่า เป็นการปลูกฝังค่านิยมและสร้างคุณค่าชีวิตให้กับชาวค่ายในเรื่องความนับถือตนเอง การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านการพัฒนาทางสติปัญญา เด็กมีโอกาสดูแลแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อคนอื่น มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มจะทำให้เด็กรู้จักคิดรู้จักใช้เหตุผล ปลูกฝังด้านความ

ข้อสุดท้าย สร้างเยาวชนให้มีเจตคติที่ดีต่องานประเภทต่างๆ เช่น การทำอาหาร การล้างจานชาม การเก็บที่นอน การรักษาความสะอาดในพื้นที่ตั้งค่าย กิจกรรมค่ายพักแรมช่วยให้มีการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการค้นพบคุณค่าของการใช้เวลา รู้จักการรับประทานอาหารที่มีคุณค่า ตรงเวลา มีการพักผ่อนที่พอเพียง การปฏิบัติสุนิสัยประจำวัน มีการแต่งกายที่เหมาะสม กิจกรรมค่ายพักแรมจะเป็นตัวเร่งให้เกิดการพัฒนาทางสังคมของเด็ก เพราะการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มและยังช่วยพัฒนาการแสดงออก ทำให้เด็กรู้จักปรับตัวเมื่ออยู่ในสังคมส่วนรวม ด้านการพัฒนาทางอารมณ์ ค่ายพักแรมช่วยพัฒนาอารมณ์ของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความรัก การสนองตอบต่อความต้องการของคนอื่น การรู้จักผ่อนคลายอารมณ์ ด้านการพัฒนาทางจิตใจ สภาพของการอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้กาลเทศะและเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จตามระดับความสามารถของตนเอง

จะเห็นได้ว่าจากคุณค่าและความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของนิสิต และจากผลการวิจัยที่มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของนักวิชาการ นักการศึกษา นักนันทนาการ นักวิจัย ดังกล่าว ที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ซึ่งพบว่าโดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด นั่นคือสิ่งที่แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นในโปรแกรมการอยู่ค่ายพักแรม ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชาการอยู่ค่ายพักแรมนั่นเอง

6. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 นิสิตที่เรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมมีผลการเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินผลพิจารณาจากผลการเรียน พบว่านิสิตทุกคนมีผลการเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินผล

สมมติฐานข้อที่ 2 นิสิตที่เรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม มีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองก่อน-หลัง จากการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ตามโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรมแตกต่างกัน

พิจารณาจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิต ก่อน-หลังจากการฝึกปฏิบัติวิชาการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ ประสพการณ์การจัดค่ายพักแรม สาขาวิชาชีพ

ด้านตัวแปรเพศ พบว่า นิสิตสาขาพลศึกษา ก่อนและหลังเข้าค่ายพักแรมนิสิตชายกับนิสิตหญิง มีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชาไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มนิสิตสาขานันทนาการ ก่อนเข้าค่ายพักแรมนิสิตชายกับนิสิตหญิง มีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยที่นิสิตหญิงมีคะแนนความคิดเห็นโดยเฉลี่ยมากกว่า แต่หลังจากเข้ากิจกรรมค่ายพักแรมแล้ว นิสิตชายกับนิสิตหญิงมีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของ

วิชาไม่แตกต่างกัน เป็นการแสดงให้เห็นว่าหลังจากการเรียนรู้แล้วนิสิตชายและนิสิตหญิงมีความรู้เพิ่มมากขึ้น

ด้านประสบการณ์การจัดค่ายพักแรม พบว่า นิสิตสาขานันทนาการและนิสิตสาขาพลศึกษา ก่อนและหลังเข้าค่ายพักแรม นิสิตที่ไม่เคยมีประสบการณ์จัดค่ายพักแรมกับนิสิตที่เคยจัดค่ายพักแรม มีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชาไม่แตกต่างกัน ด้านพฤติกรรมตนเอง ก่อน-หลังการเข้าค่ายพักแรม พบว่า นิสิตสาขานันทนาการและนิสิตสาขาพลศึกษา มีความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อน-หลังจากการเข้าค่ายพักแรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังจากเข้าค่ายพักแรมแล้ว นิสิตทั้งสองกลุ่มมีคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้น

และจากผลการวิจัยที่พบว่า นิสิตมีพฤติกรรมตนเองก่อน-หลังการเข้าค่ายพักแรมแตกต่างกัน โดยหลังจากเข้าค่ายพักแรมแล้วนิสิตมีคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้นนั้น แสดงให้เห็นว่านิสิตได้รับประสบการณ์ตรงจากการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ รัจจี นพเกตุ (2547: 85) กล่าวถึงกระบวนการเกิดการเรียนรู้ว่าเป็นการตระหนักรู้ในเหตุการณ์ ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ รอบตัว ด้วยอวัยวะรับรู้ความรู้สึก ทั้งนี้โดยมีการเรียนรู้จากประสบการณ์ มีแรงจูงใจเกิดขึ้นและประสิทธิภาพของการรับรู้จะเกิดขึ้นได้นั้นจะต้องมีการกระตุ้น (Stimulus) หรือที่เรียกว่า พลังงานกระตุ้น ในการออกแบบโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม ผู้วิจัยมุ่งเน้นให้เกิดการกระตุ้นผู้เข้าร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเลือกสถานที่ การออกแบบกิจกรรม การจัดวิทยากรผู้นำกิจกรรมค่ายพักแรมที่มีประสบการณ์และมีความรู้ความสามารถ ในกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรมนั้น ผู้วิจัยได้ใช้หลักการจัดกิจกรรมนันทนาการโดยคำนึง ถึงหลักการทฤษฎีมวลประสบการณ์ (Flow theory) ของ Mihaly Csikszentmihalyi (อ้างใน Russell, 1996: 93) เขาได้เสนอทฤษฎีซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างทักษะกับความท้าทายของผู้เข้าร่วมกิจกรรมไว้ว่า เมื่อผู้เข้าร่วมมีทักษะที่สูงและต้องเข้าร่วมกิจกรรมที่มีความท้าทายสูง ก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีและเกิดกระแสแห่งมวลประสบการณ์ (Flow Experience) เมื่อผู้เข้าร่วมมีทักษะที่สูง ต้องเข้าร่วมกิจกรรมที่มีความท้าทายต่ำ ก็จะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายเกิดความจำเจ ไม่เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ไม่เกิดกระแสแห่งมวลประสบการณ์ เมื่อผู้เข้าร่วมมีทักษะที่ต่ำและต้องเข้าร่วมกิจกรรมที่มีความท้าทายสูงจะทำให้ เกิดความวิตกกังวลสูง อาจทำให้ไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนั้นกิจกรรมจะต้องสร้างความสนุกสนาน หลักการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมให้เกิดความสนุกสนานนั้น จะต้องคำนึงถึงพื้นฐานความต้องการของมนุษย์ในเรื่องเพศ อายุ ประสบการณ์พื้นฐานของผู้เข้าร่วม นิสิตสาขานันทนาการและสาขาพลศึกษา เป็นช่วงวัยรุ่นที่ชอบความสนุกสนาน ความตื่นเต้น กิจกรรมจะต้องมีความโลดโผน ทำลายความสามารถของพวกเขา เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่มีพลังงานมากและเป็นนิสิตที่

เรียนในคณะพลศึกษา และหลักการจัดกิจกรรมจะต้องสร้างความรู้สึของการได้รับประสบการณ์แปลกใหม่ (New experience) จึงจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นแก่พวกเขานั้นเอง ด้วยเหตุผลที่สอดคล้องดังกล่าวจึงส่งผลทำให้ทัศนคติที่เข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมทั้งสองกลุ่ม มีการรับรู้ เกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจมากขึ้น จึงส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา ก่อนและหลังจากการเข้าค่ายพักแรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยหลังจากเข้าค่ายพักแรมแล้วทัศนคติทั้งสองกลุ่มมีคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้น

7. ข้อเสนอแนะของนิสิตที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม

นิสิตได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์และสร้างกำลังใจให้แก่ผู้สอนมาอย่างหลากหลาย ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนในด้านนี้นั้นผู้สอนก็จะรักษาคุณภาพและรูปแบบกิจกรรมที่ดีไว้ ส่วนในด้านที่ควรปรับปรุง ก็จะมีแนวทางวิธีการแก้ไข พัฒนาให้ดียิ่งขึ้น เช่น ด้านวัตถุประสงค์การเรียนรู้ มีเนื้อหาวิชาน้อยไป ไม่มีหนังสือเรียน ควรให้มีความรู้ทางวิชาการมากขึ้น เนื้อหาควรเจาะลงให้ชัดเจนและมีความต่อเนื่องยังไม่ละเอียด ไม่ค่อยเข้าใจการแก้ปัญหาต่างๆ มากนัก มีความรู้แค่พื้นฐาน ด้านสื่อการสอน เครื่องมือและอุปกรณ์การสอน ควรให้มีการฝึกซ้อมการใช้อุปกรณ์ค่ายให้มากกว่านี้ ควรมีสื่อการสอนมากกว่านี้เพื่อให้ได้เข้าใจมากขึ้น ควรมีการจัดกิจกรรมความรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตในค่ายให้มากขึ้น เช่น วิธีการหุงข้าว วิธีการก่อกองไฟก่อนไปค่ายจริง ด้านสถานที่ในการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรม การไปใช้สถานที่อุทยานแห่งชาติประจันตคาม เรื่องห้องน้ำไม่สะดวก ระยะทางในการเดินไกลเกินไป การเดินทางในป่าไม่สะดวก ลำบากมาก ควรเปลี่ยนสถานที่ฝึกปฏิบัติ ไม่ควรเลื่อนกำหนดการมาอยู่ในช่วงปิดเทอม เพราะนิสิตมีปัญหาเรื่องหอพัก ที่อุทยานแห่งชาติป่านิงงามควรจัดไปค่ายในฤดูกาลที่ไม่มีฝนตก อยากให้มีอาจารย์ดูแลตอนเดินทางกลางคืนมากกว่านี้ ควรมีสถานที่สำรองทำกิจกรรมในกรณีที่มีฝนตก ควรตรวจสอบสภาพเต็นท์ และตะเกียงก่อนไปค่าย เนื่องจากชำรุด ควรมีเต็นท์สำรอง จัดหาน้ำดื่มให้พอกับสมาชิกค่าย ผู้สอนสังเกตเห็นว่ามีข้อเสนอแนะจากนิสิตในสาขานันทนาการบางคน ที่มีความสนใจเป็นพิเศษในเนื้อหาวิชาที่ละเอียดลึกซึ้งมากขึ้น ประเด็นเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้และทักษะการอยู่ค่ายพักแรมให้มากยิ่งขึ้น มีความสนใจใฝ่รู้และมีความต้องการความก้าวหน้าในสาขาวิชาชีพของตนเอง ดังนั้น ผู้สอนควรคำนึงถึงเด็กกลุ่มนี้ถึงแม้ว่าจะมีจำนวนน้อยก็ตาม โดยการจับบทเรียนพิเศษหรือให้เวลานอกเหนือจากการเรียนในชั่วโมงเรียน หรือแนะนำตำรา เอกสารวิชาการ แนะนำแหล่งเรียนรู้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ แนะนำแหล่งฝึกประสบการณ์การอยู่ค่ายพักแรมให้แก่พวกเขา หรืออาจจะให้เป็นผู้นำค่ายพักแรมให้แก่รุ่นน้องเพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้ให้มากขึ้น ด้านการฝึกปฏิบัติในการ จัดการเรียนการสอน ผู้สอนจะจัดเวลาให้มีการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้นก่อนการออกไปใช้ชีวิตจริงในการอยู่ค่ายพักแรม และจะมีการปรับเปลี่ยนสถานที่ให้มีความสะดวกมากขึ้น หรืออาจ

ให้โอกาสนิสิตมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกสถานที่จัดค่ายพักแรม และเลือกช่วงเวลาการอยู่ค่ายพักแรมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและส่งผลกระทบกับนิศิตน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรมีการจัดแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น จัดป้ายนิเทศที่สามารถให้ข่าวสาร ความรู้แก่ผู้เรียนให้มากขึ้น ผู้สอนสามารถให้นิสิตมีส่วนร่วมในการดำเนินการได้ โดยให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน ด้านอุปกรณ์เพื่อการสืบค้นข้อมูล ภาควิชาสันตนาการ อาจจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีการเชื่อมโยงระบบอินเทอร์เน็ตไว้บริการนิสิต เพื่อให้สามารถค้นหาข้อมูลได้สะดวกรวดเร็วมากขึ้น ผู้สอนควรมีการจัดหา จัดพิมพ์ตำราที่ใช้ประกอบการเรียนหรือผู้สอนประสานงานกับสำนักหอสมุดของมหาวิทยาลัย ให้จัดซื้อ จัดหาตำราเรียนเพื่อให้นิสิตสามารถยืมเรียนได้

2. ด้านการจัดโครงการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรม

2.1 การเลือกสถานที่ที่มีความเป็นธรรมชาติอย่างอุดมสมบูรณ์ ผู้สอนสามารถใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างดีเยี่ยม การจัดการเรียนรู้ในสถานที่ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกใดๆ เป็นการทดสอบความสามารถของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีในเรื่องความอดทน ความเสียสละ ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีมและคุณลักษณะอื่นๆ ที่สามารถจะพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้สอนจะต้องออกแบบกิจกรรมในค่ายพักแรมอย่างมีวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ต้องการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะต่างๆ อย่างเหมาะสม

2.2 สถานที่จัดกิจกรรมค่ายพักแรมในแต่ละแห่งมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น ที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จะมีช่วงเวลาที่ดอกกระเจียวบานซึ่งมีความสวยงามมาก ถ้าเป็นไปได้ควรจัดกิจกรรมในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ และตรงตามความต้องการของผู้เรียน

2.3 การเตรียมความพร้อมผู้เรียน คณะบุคคลผู้ดำเนินการ วิทยากร อุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก จะต้องมีการตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้งาน ควรมีการจัดเตรียมอุปกรณ์สำรองในกรณีที่มีอุปกรณ์ชำรุด การจัดยานพาหนะต้องให้เหมาะสมกับจำนวนนิสิต

2.4 ควรมีการเตรียมแผนการแก้ไขปัญหาในกรณีที่เกิดฝนตก เช่น เตรียมเสื้อกันฝน กระเป๋าสื่อผ้าหรือเบ้ที่สามารถกันน้ำได้ เตรียมร่มกันฝนหรือเต็นท์ที่พักขนาดใหญ่ที่สามารถป้องกันฝนได้

2.5 ควรมีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่อุทยานที่เป็นผู้นำทาง เรื่องการให้ความรู้เกี่ยวกับพืชพันธุ์ไม้ในป่าเพื่อให้นิสิตได้มีความรู้เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ออกแบบกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมที่เน้นคุณลักษณะ การส่งเสริมวิถีการดำเนินชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย ลักษณะนิสัยด้านความซื่อสัตย์ กิจกรรมที่ส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ โดยเพิ่มระยะเวลาการอยู่ค่ายให้มากขึ้น และทำการประเมินประสิทธิผลโครงการอยู่ค่ายพักแรมดังกล่าว
2. ทำการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบประสิทธิผลของโครงการอยู่ค่ายพักแรมที่ต้องการศึกษาคุณ ลักษณะพฤติกรรมด้านใดด้านหนึ่ง เช่น การรับรู้ความสามารถของตนเอง การรับรู้ทางสังคม โดยศึกษาความแตกต่างระหว่างช่วงอายุ ระดับการศึกษา เป็นต้น

บรรณานุกรม

- เกตจันทร์ เหมือนสิงห์. (2546). การประเมินกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หน่วยการเรียนรู้เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศึกษาศาสตร์-การสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เกื้อ แก้วเกตุ. (2531). กิจกรรมเยาวชนด้านทัศนศึกษาและค่ายพักแรม. เอกสารการสอนชุดวิชา กิจกรรมและประสบการณ์เยาวชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- แก้วตา ไทงามและคณะ. (2548). ผู้นำเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้. สำนักงานพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- จรินทร์ ธานีรัตน์. (2513). การจัดค่ายพักแรม. กรุงเทพฯ: บางสะพานการพิมพ์.
- จรรยา กล้าหาญ. (2546). การประเมินการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์. อุบลราชธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชาติรี ยัมรักษา. (2550). ผลการจัดกิจกรรมนันทนาการในค่ายพักแรมที่มีผลต่อการพัฒนาลักษณะนิสัยของเยาวชนที่เข้าค่ายพักแรม. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชวาล แพรัตกุล. (2518). เทคนิคการวัดผล. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ดวงเดือน ศาสตรภัก. (2547). การเรียนรู้. สารานุกรมศึกษาศาสตร์. ฉบับที่ 5: 106.
- ทิตินา เขมณี และคณะ. (2545). กระบวนการเรียนรู้ ความหมาย แนวทางพัฒนาและปัญหาข้อข้องใจ. กรุงเทพฯ: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2533). สถิติวิจัย. กรุงเทพฯ: พี.เอ็นการพิมพ์.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2545). หลักการวัดและประเมินผลศึกษา. กรุงเทพฯ: เฮาส์ออฟเคแรมีสท์.
- พสุ เดชะรินทร์. (2545). เส้นทางกลยุทธ์สู่การปฏิบัติด้วย Balance Scorecard และ Key Performance Indicators. กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2549). การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- มัลลิกา ตันทนันทน์ และคณะ. (2549). ชีวิตงามตามคำสอนของพระเจ้าอยู่หัว เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: 108 สูดยอดไผ่เดีย.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2546). การประเมินโครงการ: แนวคิดและแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รัจจี นพเกตุ. (2547). การรู้ลึก. สารานุกรมศึกษาศาสตร์. อันดับที่ 5: 85.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2540). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรชาติ ชลาศัย. (2533). การอยู่ค่ายพักแรม. ปทุมธานี: วิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ.
- วรวิทย์ วศินสรากร. (2547). การเรียนรู้. สารานุกรมศึกษาศาสตร์. อันดับที่ 5: 118.
- วัชรภา ศรีสัจจะเลิศวาจา. (2547). ความคิดเห็นของเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วาย. เอ็ม. ซี. เอ. สมาคม. (2524). จุลสารค่ายพักแรม. กรุงเทพฯ: สมาคมวาย.เอ็ม.ซี.เอ.ธันวาคม: 12.
- วาสนา ประवालพุกษ์. (2544). คู่มือการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนานักคณาธิการทางการศึกษา เรื่องหลักการและเทคนิคการประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- วิสุทธิ ปานะกุล. (2529). คู่มือค่ายพักแรม. มหาสารคาม: วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคาม.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2540). แนวคิดพื้นฐานของการประเมิน. กลุ่มงานฝึกอบรมสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. เอกสารประกอบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการประเมินโครงการ รุ่นที่ 5.
- ศิริพงษ์ เพ็ญศิริ. (2545). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาศิลปศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมควร โพธิ์ทอง. (2548). การอยู่ค่ายพักแรม (CAMPING). กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2544). นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร พัฒนกำจร. (2530). การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชาในหมวดวิชาพัฒนาสังคม. คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2551; จาก <http://www.thaiedresearch.org/result/index.htm>.
- สมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ. (2548). การศึกษาบรรยายการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต4. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมศักดิ์ ภัทรวนาคุปต์ (2549). การประเมินหลักสูตรการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการปี 2548 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2540). *ระเบียบวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: เลียงเชียง.
- สุทนต์ ศรีไสย์. (2537). *การประเมินผลการเรียนรายวิชาที่บริหารการสอนโดยโครงการศึกษาทั่วไป*. ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2551; จาก (<http://www.thaiedresearch.org/result/index.htm>).
- สุนันทา ศิริวัฒนานนท์. (2544). *กระบวนการส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบหัวเรื่องแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพัศตร์ พิบูลย์. (2545). *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา*. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หน่วยที่ 8-15. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุรพล มั่นนัถ. (2527). *ความคิดเห็นของคณะกรรมการจัดค่ายพักแรมในสถาบันผลิตครูพลศึกษาเกี่ยวกับการจัดดำเนินการค่ายพักแรม*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ตีรกันันท์. (2547). *การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ (National Qualifications Framework for Higher Education: NQF.)* สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สภาลาดพร้าว.
- สำเริง บุญเรืองรัตน์. (2531). *ทฤษฎีการวัดและการประเมินผลการศึกษา (ฉบับปรับปรุง)*. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- . (2537). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2551; จาก <http://www.thaiedresearch.org/result/index.htm>.
- อนันต์ ชัยชาญ. (2541). *ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองปราบปรามระดับสัญญาบัตรที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม: ศึกษาเฉพาะกรณีกองกำกับการ 1-5 กองปราบปราม*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมวิทยาประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อนุชัย ตั้งศุภพรชัย. (2539). *การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร พุทธศักราช 2539*. วิทยานิพนธ์ คอ.ม.

(บริหารอาชีวะและเทคโนโลยีศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2544). *สร้าง EQ ให้ลูกคุณ*. กรุงเทพฯ: ชันดีการพิมพ์.

Burkhardt, M.; & Others. (2005). *Youth Development Outcomes of the Camp Experience*
Available 30 April 2009; from:

<http://www.acacamps.org/sites/default/files/images/research/>

Brun, G.P. (1954). *Program of the Modern Camp*. New York: Associate Press.

Henderson, K. (2006). *Structuring Camp Experiences for Positive Youth Development*
ACA National Conference 2006 , North Carolina State University. Available 30 April
2009; from: http://www.karla_henderson@ncsu.edu.

Maslow, Abraham H. (1970). *Motivation and Personality*. New York: Harper & Row
Publishers.

McLean, D. (2005). *Kraus' Recreation and Leisure in Modern Society*. Jones and Bartlett
Publisher, Massachusetts, The United State of America.

Mitchell, V.A., Crawford, I.B.; & Robberson, J. D. (1970). *Camp Counseling*. Philadelphia
and London: W.B. Saunders Company.

Place, G. (2007). *Does Interaction with the Environment during the Camping Experience*
Influence Environmental Attitudes?. Available 30 April 2009; from:

<http://www.acacamp.com/research/07symposium.php>.

Reefe, K. (2005). *The Effectiveness of an Intentionally Focused, Residential Summer Camp*
Experience on the Social Skill Development of Pre-adolescent Youth. American
Youth Foundation. Available 8 July 2009; from:

<http://www.acacamps.org/research/symposium/reefe.pdf>[2009].

Richard, K. (2009). *Small Answers to the Big Question: Learning from Language*
Programme Evaluation. Available 30 April 2009; from: <http://www.sagepub.com>.

Rossi, P.H.; & Freeman, H.E. (1982). *Evaluation: A Systematic Approach*. Sage Publications.
Inc. Beverly Hills, California.

Russell, R.V. (1996). *Explanation and Speculations*. Pastimes: The Context of Contemporary
Leisure. Brown & Benchmark, Iowa.

Stufflebeam, D.L.; & Shinkfield, A. J. (1990). *Systematic Evaluation*. Boston/Dordrecht/
Lancaster: Kluwer-Nijhoff Publishing.

Tseng, J.C.R., Chu, H.C., Hwang, G.J., Tsai, C.C. (2008). *Development of an Adaptive Learning System with Two Sources of Personalization Information*. Available 30 April 2009; from: [http:// www .elsevier.com](http://www.elsevier.com).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้เชี่ยวชาญ
- รายนามวิทยากรค่ายพักแรม

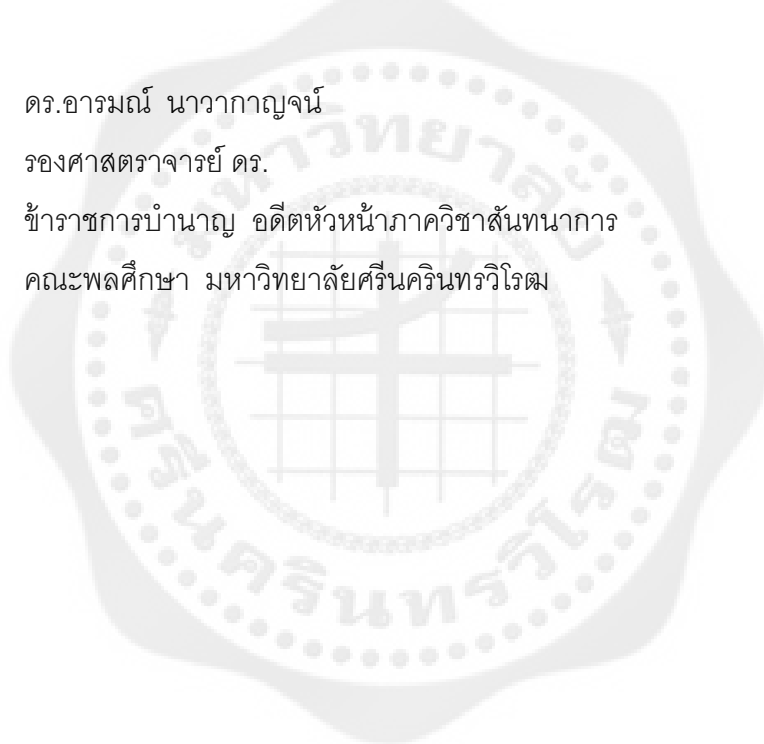

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ-สกุล นายเทเวศร์ พิริยะพจน์ท์
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์
สังกัด ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ชื่อ-สกุล เรือโทไพบูลย์ อ่อนมั่ง รน.
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.
สังกัด บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ชื่อ-สกุล ดร.อารมณีน นาวิกกาญจน์
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ ดร.
ข้าราชการบำนาญ อดีตหัวหน้าภาควิชาสันตนาการ
คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายนามวิทยากรค่ายพักแรม

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมควร โพธิ์ทอง
อาจารย์ประจำภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ว่าที่ร้อยตรีจักรพงษ์ ธรรมพงษ์บวร
อาจารย์ประจำภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์สราวุธ ชัยวิจิต
อาจารย์ประจำภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์พรพรหม วรรณพงษ์นาโชติ
อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. อาจารย์จิระนันท์ เจริญชัยนันท์
อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. อาจารย์ ดร.พรพิมล ประยงค์พันธ์
อาจารย์ประจำภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. อาจารย์นพรัตน์ ศุทธิถก
อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
8. อาจารย์ฉันทะเชษฐ กิตติโสภณ
นักวิชาการอิสระ / ผู้เชี่ยวชาญกิจกรรมค่ายพักแรม
9. อาจารย์สุรัตน์ แสงลออ
นักวิชาการ/ศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญกิจกรรมค่ายพักแรม
10. นายพิษณุ วงศ์ยะรา
เจ้าหน้าที่งานบริการการศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
11. นายวสันต์ เพชรล้วน (พี่ต๋อย)
พี่ผู้นำค่ายพักแรม
12. นางสาวอมรรัตน์ ธนโชติวงษ์
เจ้าหน้าที่ฝ่ายพยาบาล
13. นางสาวรัศมี ชำมประเทศ
เจ้าหน้าที่ฝ่ายพยาบาล

ภาคผนวก ข
โครงการการอยู่ค่ายพักแรมเพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติ

โครงการการอยู่ค่ายพักแรมเพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติ

(เป็นส่วนหนึ่งของวิชา วนก 214 การอยู่ค่ายพักแรม)

วันที่ 14-16 มีนาคม 2552 ณ อุทยานแห่งชาติประจันตคาม จ.ปราจีนบุรี

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ภาควิชาสหวิทยาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้รับผิดชอบ / คณะผู้ดำเนินโครงการ

อาจารย์จุมพล รัมภาพิพัฒน์		ประธานโครงการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมควร โพธิ์ทอง		หัวหน้าโครงการ / ผู้สอน
อาจารย์ทศพล ธานี		กรรมการ
อาจารย์สุนนรดี นิยมเนติพันธ์		กรรมการ
อาจารย์ว่าที่ร้อยตรีจักรพงษ์ ธรรมพงษ์บวร		กรรมการ
อาจารย์ถนอมศักดิ์ เสนาคำ		กรรมการ
อาจารย์จระนันท์ เจริญชัยภินันท์		กรรมการ
นายพิษณุ วงศ์ยะรา		กรรมการ

หลักการและเหตุผล

หลักสูตรการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี สาขาวิชานันทนาการ ได้กำหนดให้เรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม (Camping) เป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญในการเสริมสร้างประสบการณ์ด้านการเตรียมตัวของผู้เรียน เพื่อการปรับตัวต่อและดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันอย่างมีความสุข และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมรอบตัวได้เป็นอย่างดี เช่น การอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตลอดจนการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ด้วยการอยู่ค่ายพักแรมในสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติจริงนอกเมือง

ในการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม นอกจากจะมุ่งเน้นการทำกิจกรรมร่วมกันที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีแล้ว ยังมุ่งหมายให้เกิดความรักและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติให้คงอยู่ ซึ่งวิชานี้จำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้ออกฝึกภาคปฏิบัติจริง จึงได้จัดทำโครงการการอยู่ค่ายพักแรมในรูปแบบของค่ายเดินทาง (Trip Camp) เพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ และเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนของวิชา การอยู่ค่ายพักแรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
2. เพื่อพัฒนาการปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ
3. เพื่อให้นิสิตพัฒนาการการประยุกต์ใช้กิจกรรมนันทนาการให้เป็นประโยชน์สูงสุด
4. เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโลก

ผู้เข้าร่วมโครงการ

1. คณะกรรมการโครงการ จำนวน 8 คน
2. นิสิตสาขาวิชานันทนาการ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 43 คน

วัน เวลา และสถานที่ดำเนินโครงการ

ระหว่าง 14 – 16 มีนาคม 2552 ณ อุทยานแห่งชาติประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

แผนการดำเนินโครงการ

1. ประชุมเตรียมการและสำรวจสถานที่ ธันวาคม 2551
2. จัดทำโครงการฯ เพื่อนำเสนอ มกราคม 2552
3. ประสานงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มกราคม 2552
4. จัดดำเนินโครงการฯ มีนาคม 2552
5. ประเมินผลและติดตามผลของโครงการ กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2552

กิจกรรมของโครงการ

1. พิธีเปิดโครงการฯ
2. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
3. กิจกรรมเกมส์กีฬา
4. กิจกรรมศิลปหัตถกรรม
5. กิจกรรมเดินทางไกล
6. กิจกรรมธรรมชาติศึกษา
7. กิจกรรมการละเล่นรอบกองไฟ
8. กิจกรรมทัศนศึกษา
9. กิจกรรมอาสาสมัคร
10. พิธีปิดโครงการฯ

วิทยากรของโครงการฯ

1. วิทยากรจากอุทยานแห่งชาติประจันตคาม
2. อาจารย์จากคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และวิทยากรอิสระ

งบประมาณ

ในการดำเนินโครงการฯ ครั้งนี้ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก เงินงบประมาณ
รายจ่ายจากเงินรายได้คณะพลศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ดังนี้

1. ค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะเดินทางของบุคลากร เป็นเงิน 9,920.00 บาท
3. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าผ่านทาง เป็นเงิน 5,000.00 บาท
4. ค่าตอบแทนวิทยากร 3 ชั่วโมงๆ ละ 500 บาท เป็นเงิน 1,500.00 บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 16,420.00 บาท
(หนึ่งหมื่นหกพันสี่ร้อยยี่สิบบาทถ้วน)

***ถ้วนเฉลี่ยทุกรายการ

การประเมินผลโครงการฯ

1. การสังเกตและซักถามชาวค่ายฯ และผู้เกี่ยวข้อง
2. การใช้แบบสอบถามชาวค่ายฯ และผู้เกี่ยวข้อง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เข้าร่วมโครงการมีพัฒนาการเป็นผู้นำที่ดี กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
2. ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้และสามารถใช้กิจกรรมนันทนาการให้เป็นประโยชน์สูงสุด
4. ผู้เข้าร่วมโครงการมีทัศนคติที่ดีและมีใจรักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

กำหนดการโครงการการอยู่ค่ายพักแรมเพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติ
ระหว่างวันที่ 14 -16 มีนาคม พ.ศ. 2552 ณ อุทยานแห่งชาติประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

.....

วันศุกร์ที่ 14 มีนาคม 2552

เวลา	07.00 -08.00 น.	นิสิตรายงานตัว เตรียมสัมภาระการอยู่ค่ายพักแรม ขึ้นรถบัสของมหาวิทยาลัย ณ บริเวณหน้าโรงยิม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์
	08.00-08.30 น.	ออกเดินทางไปสู่ ตลาดเทศบาลเมืองนครนายก
	08.30-10.30 น.	จ่ายตลาดเพื่อจัดเตรียมอาหาร3 วัน และเตรียมจัดซื้ออาหารกลางวัน
	10.30-11.45 น.	เดินทางจากตลาดนครนายกถึงอุทยานแห่งชาติประจันตคาม
	11.45-12.00 น.	พิธีเปิดค่ายพักแรม รับฟังคำบรรยายวิธีเดินป่าจากเจ้าหน้าที่อุทยานฯ
	12.00-13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน เตรียมตัวออกเดินทางไกล
	13.00-17.00 น.	ออกเดินทางไปยังน้ำตกฟองสปู่ ระยะทางประมาณ 8 กิโลเมตร
	17.00-18.00 น.	เมื่อเดินทางมาถึงบริเวณน้ำตกฟองสปู่ จัดเตรียมที่พัก กางเต็นท์
	18.00-20.00 น.	ประกอบอาหาร และรับประทานอาหารเย็น
	20.00-20.30 น.	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
	20.30-21.00 น.	กิจกรรมรับขวัญชาวค่าย
	21.00-22.00 น.	กิจกรรมการทำงานเป็นทีม (Mini Walk Rally)
	22.00-22.30 น.	ประชุมกลุ่มย่อย (เมื่อเสร็จสิ้นการประชุม:นอนหลับพักผ่อน)

วันเสาร์ที่ 15 มีนาคม 2552

เวลา	06.00-06.45 น.	บริหารกายยามเช้าและเกมนันทนาการ
	06.45-07.00 น.	กิจกรรมรอบพิธีการเสารง
	07.00-08.45 น.	ประกอบอาหารเช้า/รับประทานอาหาร และพัฒนาที่พักอาศัย
	08.45-09.00 น.	ตรวจเยี่ยมค่าย (สุขาภิบาลค่าย)
	09.00-11.30 น.	กิจกรรมพัฒนาผู้นำ (กิจกรรม 3 ฐาน : บทบาทสมมุติ ดนตรี ธรรมชาติศึกษา)
	11.30-13.00 น.	ประกอบอาหาร /รับประทานอาหารกลางวัน และเตรียมตัวเดินทางไกล
	13.30 -17.00 น.	ออกเดินทางไกลไปน้ำตกตาโชนดำ ระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร
	17.00-20.00 น.	ประกอบอาหารเย็น และเตรียมการแสดง การละเล่นรอบกองไฟ
	20.00-21.30 น.	กิจกรรมการแสดงรอบกองไฟ
	21.30-22.00 น.	ประชุมกลุ่มย่อย (เมื่อเสร็จสิ้นจากการประชุม:นอนหลับพักผ่อน)

วันอาทิตย์ที่ 16 มีนาคม 2552

เวลา	06.00-06.45 น.	บริหารกายยามเช้าและเกมนันทนาการ
	06.45-07.00 น.	กิจกรรมพิธีการรอบเสารง
	07.00-08.45 น.	ประกอบอาหารเช้า/รับประทานอาหาร และพัฒนาที่พักอาศัย
	08.45-09.00 น.	ตรวจเยี่ยมค่าย (สุขาภิบาลค่าย)
	09.00 -11.30 น.	กิจกรรมธรรมชาติศิลป์ (ประดิษฐ์สิ่งของใช้จากวัสดุธรรมชาติหรือวัสดุเหลือใช้)
	11.30-13.30 น.	ประกอบอาหาร /รับประทานอาหารกลางวัน
	13.30-14.30 น.	เก็บอุปกรณ์ เต็นท์ เก็บขยะ
	14.30-17.30 น.	เดินทางกลับไปยังอุทยานแห่งชาติ ระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร
	17.30-19.30 น.	เดินทางกลับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์

โครงการ การอยู่ค่ายพักแรมเพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติ
นิสิตสาขาวิชาพลศึกษา (เป็นส่วนหนึ่งของวิชา วนก 214 การอยู่ค่ายพักแรม)
วันที่ 26-28 กันยายน 2552 ณ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จ.ชัยภูมิ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ภาควิชาสหนันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้รับผิดชอบ / คณะผู้ดำเนินโครงการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยโรจน์ สายพันธุ์		ประธานโครงการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมควร โพธิ์ทอง		หัวหน้าโครงการ / ผู้สอน
อาจารย์ทศพล	ธานี	กรรมการ
อาจารย์สุนทรดี	นิมเนติพันธ์	กรรมการ
อาจารย์ว่าที่ร้อยตรีจักรพงษ์ ธรรมพงษ์วร		กรรมการ
อาจารย์สรารุณ	ชัยวิจิต	กรรมการ
อาจารย์ถนอมศักดิ์	เสนาคำ	กรรมการ
อาจารย์จิระนันท์	เจริญชัยภินันท์	กรรมการ
นายพิษณุ	วงศ์ยะรา	กรรมการ

หลักการและเหตุผล

หลักสูตรการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี สาขาวิชานันทนาการ ได้กำหนดให้เรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม (Camping) เป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญในการเสริมสร้างประสบการณ์ด้านการเตรียมตัวของผู้เรียน เพื่อการปรับตัวต่อและดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันอย่างมีความสุข และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมรอบตัวได้เป็นอย่างดี เช่น การอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตลอดจนการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ด้วยการอยู่ค่ายพักแรมในสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติจริงนอกเมือง

ในการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม นอกจากจะมุ่งเน้นการทำกิจกรรมร่วมกันที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีแล้ว ยังมุ่งหมายให้เกิดความรักและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติให้คงอยู่ ซึ่งวิชานี้จำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้ออกฝึกภาคปฏิบัติจริง จึงได้จัดทำโครงการการอยู่ค่ายพักแรมในรูปแบบของค่ายเดินทาง (Trip Camp) เพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ และเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนของวิชา การอยู่ค่ายพักแรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
2. เพื่อพัฒนาการปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ
3. เพื่อให้นิสิตพัฒนาการการประยุกต์ใช้กิจกรรมนันทนาการให้เป็นประโยชน์สูงสุด
4. เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโลก

ผู้เข้าร่วมโครงการ

1. คณะกรรมการโครงการ จำนวน 9 คน
2. นิสิตสาขาวิชาพลศึกษา ชั้นปีที่ 4 จำนวน 139 คน

วัน เวลา และสถานที่ดำเนินโครงการ

ระหว่าง 26 – 28 กันยายน 2552 ณ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

แผนการดำเนินโครงการ

1. ประชุมเตรียมการและสำรวจสถานที่ มิถุนายน 2552
2. จัดทำโครงการฯ เพื่อนำเสนอ กรกฎาคม 2552
3. ประสานงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สิงหาคม 2552
4. จัดดำเนินโครงการฯ กันยายน 2552
5. ประเมินผลและติดตามผลของโครงการ มิถุนายน – กันยายน 2552

กิจกรรมของโครงการ

1. พิธีเปิดโครงการฯ
2. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
3. กิจกรรมเกมส์กีฬา
4. กิจกรรมศิลปหัตถกรรม
5. กิจกรรมเดินทางไกล
6. กิจกรรมธรรมชาติศึกษา
7. กิจกรรมการละเล่นรอบกองไฟ
8. กิจกรรมทัศนศึกษา
9. กิจกรรมอาสาสมัคร
10. พิธีปิดโครงการฯ

วิทยากรของโครงการฯ

1. วิทยากรจากอุทยานแห่งชาติประจันตคาม
2. อาจารย์จากคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และ วิทยากรอิสระ

กำหนดการอยู่ค่ายพักแรมนิสิตสาขาพลศึกษา
ณ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ระหว่างวันที่ 26 -28 กันยายน พ.ศ. 2552

วันศุกร์ที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2552

- เวลา 07.00 -08.00 น. นิสิตรายงานตัว เตรียมสัมภาระการอยู่ค่าย ขึ้นรถบัส ณ บริเวณหอประชุม
- 08.00-11.00 น. ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ สู่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม
- 11.00-13.00 น. จ่ายตลาดเตรียมอาหาร 3 มื้อที่ตลาดปากช่องและรับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00-16.30 น. เดินทางจากตลาดปากช่องถึงอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จ.ชัยภูมิ
- 16.30-17.00 น. พิธีเปิด รับฟังคำบรรยายจากหัวหน้าอุทยานฯ
- 17.00-20.00 น. เตรียมที่พักกางเต็นท์ ประกอบอาหารเย็น/ รับประทานอาหาร
- 20.00-20.30 น. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
- 20.30 -21.00 น. กิจกรรมรับขวัญผู้มาค่าย
- 21.00-22.00 น. กิจกรรมการทำงานเป็นทีม (Mini Walk Rally)
- 22.00 -22.30 น. ประชุมกลุ่มย่อย (เมื่อเสร็จสิ้นการประชุม:นอนหลับพักผ่อน)

วันเสาร์ที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2552

- เวลา 06.00-06.45 น. กิจกรรมบริหารกายยามเช้าและเกมนันทนาการ
- 06.45-07.00 น. กิจกรรมพิธีการรอบเสาธง
- 07.00-08.30 น. เตรียมอาหารเช้ารับประทาน และพัฒนาที่พักอาศัย
- 08.30-09.00 น. ตรวจเยี่ยมค่าย (สุขาภิบาลค่าย)
- 09.00-12.00 น. กิจกรรมพัฒนาผู้นำ(กิจกรรม 3 ฐาน: บทบาทสมมุติ ดนตรี ธรรมชาติศึกษา)
- 12.00-13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน (สั่งทำ) และเตรียมตัวเดินทางไกล
- 13.00-14.00 น. เดินทางไกลไปยังบริเวณลานหินในอุทยานศึกษาธรรมชาติที่มีหินรูปร่างต่าง ๆ
- 14.00-15.30 น. กิจกรรม Walk Rally ทดสอบกำลังใจ
- 15.30-17.00 น. เดินทางไปชมทิวทัศน์ที่สวยงามบริเวณผาสุดแผ่นดิน
- 17.00-20.00 น. เตรียมอาหารค่ำ (ทำเอง) และเตรียมการแสดง การละเล่นรอบกองไฟ
- 20.00-21.30 น. กิจกรรมการแสดงรอบกองไฟ
- 21.30 -22.00 น. เดินทางกลับที่พัก (Night walk)
- 22.00-22.30 น. ประชุมกลุ่มย่อย (เมื่อเสร็จสิ้นจากการประชุม:นอนหลับพักผ่อน)

วันอาทิตย์ที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2552

- เวลา 06.30-07.30 น. บริหารกายยามเช้าและเกมนันทนาการ
- 07.30-07.45 น. กิจกรรมพิธีการรอบเสาธง
- 08.00-09.00 น. รับประทานอาหารเช้า (สั่งทำ)
- 09.00-11.30 น. กิจกรรมธรรมชาติศิลป์
- 11.30-12.00 น. จัดเก็บอุปกรณ์ และนำส่งกองกลาง
- 12.00-13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน (สั่งทำ)
- 13.00-13.30 น. จัดเก็บเต็นท์ ทำความสะอาดค่าย และเตรียมสัมภาระขึ้นรถ
- 13.30-18.00 น. เดินทางกลับสู่กรุงเทพมหานคร
- (ระหว่างการเดินทางแวะซื้อของฝาก) และเดินทางกลับที่พักโดยสวัสดิภาพ

**แบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้
วิชาการอยู่ค่ายพักแรม รหัสวิชา วนก 214 (RCS 214)
ภาควิชาสหวิทยาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

.....

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสื่อการสอน เครื่องมือและอุปกรณ์การสอน ด้านวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชา ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่ ด้านวิทยากรพิเศษ และศึกษาความคิดเห็นของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน รวมทั้งพัฒนานิสิตให้มีคุณธรรมและจริยธรรมและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ขอให้นิสิตตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ซึ่งความคิดเห็นของนิสิตจะไม่มีผลต่อคะแนนในการเรียน

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนิสิต

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ของนิสิตที่เรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่ตาม

โปรแกรม

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่ตาม

โปรแกรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ และการนำไปประยุกต์ใช้

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของ

วิชา

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนิสิต

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความหรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความจริง

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ปี
3. ประสบการณ์ในการอยู่ค่ายพักแรม(การเป็นสมาชิกค่าย)

☐ 1-3 ครั้ง
☐ 4-6 ครั้ง
☐ มากกว่า 6 ครั้ง
4. ประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม

☐ ไม่เคย
 ☐ เคย (โปรดระบุหน้าที่)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ของนิสิตที่เรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง ข้อความตามความเป็นจริง

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	สภาพห้องเรียน					
	1.1 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ					
	1.2 ห้องเรียนมีความสะอาด ทำให้เกิดบรรยากาศในการเรียน					
	1.3 มีการจัดห้องเรียน เหมาะสมกับวิธีการสอนในรูปแบบต่าง ๆ					
2.	สถานที่สิ่งอำนวยความสะดวก					
	2.1 มีแหล่งการเรียนรู้เช่น ห้องสมุด บ้ายนิเทศเพียงพอ					
	2.2 มีอุปกรณ์เพื่อการสืบค้นข้อมูล อย่างเพียงพอ					
	2.3 มีสื่อทัศนูปกรณ์ เพียงพอต่อผู้เข้ารับการศึกษา					
	2.4 สื่อทัศนูปกรณ์ มีความทันสมัยและเหมาะสมกับวิชาที่เรียน					
3.	อาจารย์ผู้สอน					
	3.1 ผู้สอนมีคุณวุฒิตรงกับวิชาที่สอน					
	3.2 ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในวิชาที่สอน					
	3.3 ผู้สอนมีความตรงต่อเวลาในการเข้าสอนและเลิกสอน					
	3.4 ผู้สอนมีความตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนของผู้เรียน					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.	ผู้เรียน					
	4.1 ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน					
	4.2 ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นจากการสอนของผู้สอน					
5.	วิทยาการค่ายพักแรม					
	5.1 เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ					
	5.2 มีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้					
	5.3 เป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำนันทนาการ					
6.	วิธีสอน					
	6.1 มีการกำหนดวัตถุประสงค์รายวิชาอย่างชัดเจน					
	6.2 มีการกำหนดเนื้อหาวิชาอย่างเหมาะสม					
	6.3 มีการกำหนดเวลาเหมาะสม กับเนื้อหาวิชา					
	6.4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา					
	6.5 มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง					
	6.6 ผู้สอนมีการลำดับเนื้อหาให้ผู้เรียนเข้าใจได้โดยง่าย					
	6.7 ผู้สอนมีการสรุปเนื้อหาในแต่ละบท					
	6.8 ผู้สอนมีการแจ้งวิธีการวัดและการประเมินผลให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า					
	6.9 ผู้สอนใช้วิธีการวัดและการประเมินผลตามที่แจ้งไว้ล่วงหน้า					
	6.10 ผู้สอนใช้วิธีการวัดและการประเมินผล ที่หลากหลาย ตรง วัตถุประสงค์					
	6.11 ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและการประเมินผล					
	6.12 ผู้สอนนำผลการประเมินส่วนย่อย มาพัฒนาผู้เรียน					
7.	สื่อการสอน					
	7.1 ผู้สอนมีการเตรียมการสอนและ อุปกรณ์ประกอบการสอนเป็นอย่างดี					
	7.2 ผู้สอนมีความสามารถในการใช้สื่อทำให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียน					
8.	เอกสารประกอบการสอน					
	8.1 มีการใช้ตำราหรือเอกสารอื่น ๆ นอกจากตำราประกอบการสอน					
	8.2 มีตำรา/หนังสือที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9.	พฤติกรรมการสอนของอาจารย์					
	9.1 ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้และแสวงหาคำตอบ					
	9.2 ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์					
	9.3 ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้เพิ่มเติม					
	9.4 ผู้สอนมีทักษะการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเข้าใจในเนื้อหาวิชา					
	9.5 ผู้สอนจัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน					
	9.6 ผู้สอนปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ					
	9.7 ผู้สอนมีการสอดแทรกคุณธรรม และจริยธรรมในเนื้อหาวิชาที่เรียน					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม ในเรื่องการฝึกปฏิบัติตามโปรแกรมค่ายพักแรม (ปัจจัยด้านกระบวนการ :Process)

คำชี้แจง นิสิตมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่ มีลักษณะตรงตามประเด็นต่อไปนี้หรือไม่ กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านสถานที่และการเตรียมการ ความเหมาะสมด้านสถานที่ฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรม					
2	ความเหมาะสมด้านช่วงเวลาการไปค่ายพักแรม					
3	ความเหมาะสมเรื่องจำนวนวันในการอยู่ค่ายพักแรม					
4	ความเหมาะสมเรื่องค่าใช้จ่ายในการอยู่ค่ายพักแรม					
5	ความเหมาะสมเรื่องยานพาหนะในการเดินทางไปค่ายพักแรม					
6	ความเหมาะสมในการจัดกลุ่มสมาชิก					
7	ความเหมาะสมของอุปกรณ์การอยู่ค่ายพักแรม					
8	ความเหมาะสมของจำนวนวิทยากรและผู้นำกิจกรรม					
9	ด้านกิจกรรมในการอยู่ค่ายพักแรม พิธีเปิดค่ายพักแรมและการปฐมนิเทศการอยู่ค่ายฯ					
10	กิจกรรมจัดเตรียมที่พัก และการกางเต็นท์					
11	กิจกรรมประกอบอาหาร					
12	กิจกรรมการเดินทางไกล					
13	กิจกรรม Mini Walk Rally					
14	กิจกรรมรับขวัญชาวค่าย					
15	กิจกรรมบันทึกประจำวัน (DAILY REPORT)					
16	กิจกรรมออกกำลังกายยามเช้า					
17	กิจกรรมเรียนรู้ท่ามกลางธรรมชาติ 3 ฐาน (การแสดงบทบาทสมมุติ, มนุษย์กับธรรมชาติ, ดนตรี)					
18	กิจกรรมการแสดงรอบกองไฟ					
19	กิจกรรมธรรมชาติศิลป์					
20	พิธีปิดค่ายพักแรมและกิจกรรมอำลา					

**ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่ตามโปรแกรม
ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้และการนำไปประยุกต์ใช้ (ปัจจัยด้านผลผลิต : Product)**

คำชี้แจง นิสิตมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่
มีลักษณะตรงตามประเด็นต่อไปนี้หรือไม่ กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็น
ของนิสิตมากที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ด้านกิจกรรมในการอยู่ค่ายพักแรม					
	พิธีเปิดค่ายพักแรมและการปฐมนิเทศการอยู่ค่ายฯ					
	1.1 สร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของค่ายพักแรม					
	1.2 สร้างความตระหนักการเห็นคุณค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
	1.3 ส่งเสริมความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์					
2.	กิจกรรมจัดเตรียมที่พัก และการกางเต็นท์					
	2.1 ทำให้ เกิดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
	2.2 การนำสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติมาประยุกต์ใช้					
	2.3 เสริมสร้างการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ					
3.	กิจกรรมประกอบอาหาร					
	3.1 ทำให้ เกิดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
	3.2 สร้างความภาคภูมิใจและความมั่นใจในตนเอง					
	3.3 เห็นคุณค่าของการเตรียมอาหารที่มีประโยชน์					
	3.4 สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
4.	กิจกรรมการเดินทางไกล					
	4.1 นิสิตสามารถประเมินสมรรถภาพของตนเอง					
	4.2 นิสิตได้แสดงถึงความเสียสละ ความมีน้ำใจ ความสามัคคี					
	4.3 สร้างความมีระเบียบวินัยและความอดทน					
5.	กิจกรรม Mini Walk Rally					
	5.1 เสริมสร้างทักษะการคิดและการวางแผน					
	5.2 เสริมสร้างทักษะการตัดสินใจ					
	5.3 รู้จักการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5.4 เสริมสร้างความสามัคคีของสมาชิกกลุ่ม					
	5.5 เสริมสร้างความมีระเบียบวินัย					
	5.6 รักษาเวลาในการทำงาน					
	5.7 สร้างความสนุกสนาน					
	5.8 สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน					
6.	กิจกรรมรับขวัญชาวค่าย					
	6.1 เสริมสร้างกำลังใจแก่สมาชิกชาวค่าย					
	6.2 เสริมสร้างคุณค่าแก่ตนเอง					
	6.3 ส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทย					
	6.4 เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาการอยู่ค่ายพักแรม					
7.	กิจกรรมบันทึกประจำวัน (DAILY REPORT)					
	7.1 รู้ถึงความสามารถของตน					
	7.2 รู้ถึงข้อบกพร่องของตนเอง					
	7.3 หาแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง					
	7.4 สร้างทัศนคติที่ดีในการใช้ชีวิตชาวค่าย					
8.	กิจกรรมออกกำลังกายยามเช้า					
	8.1 ช่วยเสริมสร้างร่างกายให้แข็งแรง					
	8.2 ช่วยผ่อนคลายความเครียด					
	8.3 สร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลิน					
	8.4 สามารถนำความรู้ไปใช้พัฒนาบุคลิกภาพ					
9.	กิจกรรมเรียนรู้ท่ามกลางธรรมชาติ 3 ฐาน (การแสดงบทบาทสมมติ, มนุษย์กับธรรมชาติ, ดนตรี)					
	9.1 สร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลิน					
	9.2 เรียนรู้การทำงานร่วมกัน					
	9.3 เรียนรู้การใช้ชีวิตกับธรรมชาติ					
	9.4 ฝึกวินัย และการบริหารเวลา					
	9.5 สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิต					
10	กิจกรรมการแสดงรอบกองไฟ					
	10.1 สร้างความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม					
	10.2 มีการวางแผนการทำงาน					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	10.3 ได้แสดงความคิดเห็น และแสดงความสามารถ					
	10.4 ฝึกภาวะผู้นำและกล้าแสดงออก					
	10.5 ได้รับความสนุกสนาน					
	10.6 สร้างข้อคิด เตือนใจ					
11	กิจกรรมศิลปประดิษฐ์					
	11.1 เรียนรู้การทำงานร่วมกัน					
	11.2 สร้างความภาคภูมิใจ					
	11.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
12	11.4 เห็นคุณค่าของสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ					
	พิธีปิดค่ายพักแรมและกิจกรรมอำลา					
	12.1 สร้างทัศนคติที่ดีต่อการอยู่ค่ายพักแรม					
	12.2 เห็นประโยชน์ คุณค่าของกิจกรรมค่ายพักแรม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์					
	12.3 สร้างความรัก ความสามัคคี ในหมู่คณะและสถาบันการศึกษา					

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา
(ปัจจัยด้านผลผลิต:Product)

คำชี้แจง นิสิตมีความคิดเห็นว่าวิชาการอยู่ค่ายพักแรม มีลักษณะ ตรงตามประเด็นต่อไปนี้อย่างไร

กรุณาทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด

คะแนน 5 = มากที่สุด , 4 = มาก , 3 = ปานกลาง , 2 = น้อย , 1 = น้อยที่สุด

ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	การเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมสอนให้คิดอย่างมีเหตุผล					
2	วิชาการอยู่ค่ายพักแรมทำให้นิสิตได้รู้จักข้อดีและข้อบกพร่องของตนเอง					
3	ส่งเสริมวิถีการดำเนินชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย					
4	มีการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมในห้องและนอกห้องเรียนอย่างสนุกสนาน					
5	ฝึกการสังเกต มีความละเอียดรอบคอบ					
6	ทำให้มีความคิดสร้างสรรค์					
7	ฝึกความเป็นผู้นำ - ผู้ตาม					
8	กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม					
9	ฝึกลักษณะนิสัยด้านความซื่อสัตย์					
10	ฝึกลักษณะนิสัยด้านความมีระเบียบวินัย					
11	ฝึกลักษณะนิสัยด้านความรับผิดชอบ					
12	ฝึกลักษณะนิสัยด้านความอดทน					
13	ฝึกลักษณะนิสัยด้านความเสียสละ					
14	ฝึกลักษณะนิสัยด้านความประหยัด					
15	ฝึกทักษะการทำงานร่วมกันกับหมู่คณะ					
16	ฝึกลักษณะนิสัยด้านการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น					
17	ฝึกทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า					
18	ฝึกทักษะการสื่อสาร					
19	ฝึกทักษะการบริหารเวลา					
20	เห็นคุณค่าในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ					
21	วิชาการอยู่ค่ายพักแรมเหมาะสมสำหรับนิสิตทุกระดับชั้น					
22	การเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมต้องพบปัญหาอุปสรรค ความยากลำบาก					
23	วิชาการอยู่ค่ายพักแรมเรียนรู้วิธีการดำรงชีวิตท่ามกลางธรรมชาติ					
24	วิชาการอยู่ค่ายพักแรมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคคลทุกระดับ					
25	การฝึกปฏิบัติวิชาการอยู่ค่ายพักแรมทดสอบสมรรถภาพทางกายและจิตใจ					
26	วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริมทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์					
27	วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์					
28	วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์					
29	สามารถนำความรู้จากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพ					
30	วิชาการอยู่ค่ายพักแรมส่งเสริมการใช้ชีวิตตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียง					

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

นิสิตสามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรม เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต

1. ด้านวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชา

.....

2. ด้านสถานที่ที่ใช้ในการเรียนจัดการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก

.....

.....

3. ด้านสื่อการสอน เครื่องมือและอุปกรณ์การสอน

.....

.....

4. ด้านผู้สอน

.....

.....

5. ด้านวิทยาการ

.....

.....

6. ด้านการประเมินผลการเรียน

.....

.....

7. ด้านวิธีการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

.....

8. ด้านสถานที่ในการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรม

.....

.....

9. ด้านกิจกรรมที่จัดขึ้นในการฝึกปฏิบัติการอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่

.....

.....

10. ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองตามวัตถุประสงค์ของวิชา

.....

11. ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนวิชาการอยู่ค่ายพักแรมในรุ่นต่อไป

.....

ขอขอบคุณในการให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

โปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม (รายวิชา วนก 214 : RCS 214)

ลำดับ ที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์
1	พิธีเปิดค่ายพักแรม การปฐมนิเทศ	1. สร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการอยู่ค่ายพักแรม 2. สร้างความตระหนักการเห็นคุณค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3. ส่งเสริมความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2	กิจกรรมวางแผนการจัดซื้อ อาหารสดที่ตลาด	1. วางแผนการทำงานร่วมกัน 2. รู้จักวิธีการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม 3. รู้จักการเลือกซื้ออาหารที่มีประโยชน์มีคุณภาพเหมาะสมกับราคา
3	กิจกรรมจัดเตรียมที่พัก และการกางเต็นท์	1. สร้างความร่วมมือในการทำงานอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 2. การนำสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติมาประยุกต์ใช้
4	กิจกรรมการประกอบอาหาร	1. มีความรับผิดชอบ อดทนและเสียสละ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน วางแผนการทำงานร่วมกัน 4. รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 5. สร้างความภาคภูมิใจ ความเชื่อมั่นในตนเอง 6. เห็นคุณค่าการเตรียมอาหารที่มีประโยชน์ สามารถนำความรู้ไป ใช้ในชีวิตประจำวัน
5	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ -เกมเดี่ยวและเกมกลุ่ม	1. เพื่อให้คนได้เรียนรู้กันมากขึ้น 2. เพื่อสร้างความสนุกสนาน
6	กิจกรรม Mini Game 6ฐาน ฐานที่ 1 นักร้องนักเต้น ฐานที่ 2 ไปคำ ฐานที่ 3 สูลาสูป ฐานที่ 4 ลำเลียงน้ำ ฐานที่ 5 หมากเก็บ ฐานที่ 6 หนีบส่ง	1. มีการวางแผนการทำงานร่วมกัน 2. มีการบริหารเวลา 2. รู้จักหาวิธีการในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า 5. ปฏิบัติตามกฎกติกา 6. สร้างภาคภูมิใจในความสำเร็จ 7. มีเป้าหมายการทำงาน 8. ฝึกทักษะทางการสื่อสาร 9. สร้างความสนุกสนาน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
7	กิจกรรมรับขวัญชาวค่าย	1. สร้างขวัญกำลังใจ และข้อคิดแนวทางการดำเนินชีวิต 2. รักษาประเพณีวัฒนธรรมที่ดีในการอยู่ค่ายพักแรม 3. ให้เกียรติ ให้ความเคารพ เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อกัน

ลำดับ ที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์
8	เพลงสรรเสริญพระบารมี สวดมนต์ ก่อนเข้านอน	1.ปลูกฝังความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2. ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม
9	กิจกรรม Daily report ให้ นิสิตจดบันทึกประจำวัน ทบทวนการกระทำของตนเอง มีข้อบกพร่อง หรือมีการทำ ความดีอย่างไร	1. ตระหนักรู้ในตนเอง 2. นำข้อดี และข้อเสียไปปรับปรุงและพัฒนาตนเอง
10	กิจกรรมออกกำลังกายยามเช้า - การบริหารร่างกายท่าต่าง ๆ - วิ่งรอบสนาม - เกมนกเปลี่ยนรัง - เกมกลุ่มเก้าอี้มนุษย์	1. รู้จักวิธีการบริหารร่างกาย 2. เสริมสร้างสุขภาพด้วยการเคลื่อนไหวร่างกาย 3. สร้างความสนุกสนาน 4. มีไหวพริบ
11	พิธีการหน้าเสาธง	1. เรียนรู้ระเบียบวินัย พิธีการอยู่ค่ายพักแรม 2. รับฟังข้อคิดจากวิทยากร 3. รับทราบการประเมินผลของคณะวิทยากรจากการทำกิจกรรม ในวันที่ผ่านมา
12	กิจกรรมเรียนรู้ท่ามกลาง ธรรมชาติ 3ฐาน ฐานที่ 1 การแสดงบทบาท สมมุติ (วางแผนการทำงาน ตามโจทย์ที่ได้รับจะต้อง แสดงออกให้สมกับบทบาท) ฐานที่ 2 ดนตรีประกอบการ เคลื่อนไหว ฐานที่ 3 มนุษย์กับธรรมชาติ เรียนรู้สิ่งแวดล้อม ประโยชน์ ของธรรมชาติ ที่อยู่รอบตัว	1. มีการวางแผนการทำงาน 2. มีความคิดสร้างสรรค์ 3. กล้าแสดงออก 4. มีความกระตือรือร้น 5. สร้างความร่วมมือ 6. มีอารมณ์สุนทรีย์ 7. ผ่อนคลายความเครียด 8. มีการแข่งขัน ทำท่ายความสามารถ 9. มีการประเมินตนเอง แข่งขันกับตนเอง 10. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ลำดับ ที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์
13	กิจกรรมเดินทางไกล	ฝึกความอดทน มีระเบียบวินัย ความมีน้ำใจ ความเสียสละ ศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
14	กิจกรรมฐาน Walk Rally 7ฐาน ฐานที่ 1 ตีระซัง ฐานที่ 2 รับคนล้ม ฐานที่ 3 กระโดดเชือก ฐานที่ 4 โยนไข่ ฐานที่ 5 ด่านอหังค์ ฐานที่ 6 โยนปิงปอง ฐานที่ 7 โยนห่วง	1. มีระเบียบวินัย 2. มีทักษะการตัดสินใจ 3. รู้จักวิธีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า 4. กล้าทำในสิ่งที่ท้าทายความสามารถ 5. สร้างความภาคภูมิใจ 6. ทดสอบความสามารถตนเอง 7. ฝึกบทบาทผู้นำผู้ตาม 8. ฝึกความอดทน 9. ฝึกการคาดการณ์ล่วงหน้า 10. มีการวางแผนการทำงานอย่างมีเป้าหมาย
15	กิจกรรมการแสดงรอบกองไฟ วางแผนการแสดงตามความคิดเห็นของกลุ่ม โดยมีเกณฑ์ การตัดสินคะแนน ดังนี้ 1) ความร่วมมือ=10 คะแนน 2) เนื้อหาสาระ= 10 คะแนน 3) ความสนุกสนาน =10 คะแนน	1. มีการวางแผนการทำงาน 2. ได้แสดงความคิดเห็น และแสดงความสามารถ 3. รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 3. ฝึกภาวะผู้นำ-ผู้ตาม และกล้าแสดงออก 4. ได้รับความสนุกสนาน 5. สร้างข้อคิด เตือนใจ
16	กิจกรรมธรรมชาติศิลป์ (ประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุ ธรรมชาติ และใช้เทคนิคการ นำเสนอผลงานอย่าง เหมาะสม)	1. เรียนรู้การทำงานร่วมกัน 2. สร้างความภาคภูมิใจ 3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 4. เห็นคุณค่าของสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ
17	พิธีปิดค่ายพักแรม และกิจกรรมอำลา	1. สร้างทัศนคติที่ดีต่อการอยู่ค่ายพักแรม 2. เห็นประโยชน์ คุณค่าของกิจกรรมค่ายพักแรมและสามารถ นำไปใช้ประโยชน์ 3. สร้างความรัก ความสามัคคี ในหมู่คณะ และสถาบันการศึกษา

ภาคผนวก ง

- แบบทดสอบความรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม
- การวิเคราะห์ข้อสอบ

แบบทดสอบความรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม (Camping)

รหัสวิชา RCS 214 ประจำปีภาคปลาย ปีการศึกษา 2551

ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำอธิบาย ข้อสอบมี 2 ตอน 30 คะแนน ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 เป็นแบบอัตนัย

ตอนที่ 1 จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องมากที่สุด แล้วกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ (15 คะแนน)

1. ข้อใดคือความหมายของ Organize camp

- ก. การออกไปพักค้างแรมนอกบ้านเป็นระยะเวลาหนึ่งของบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
- ข. การได้รับประสบการณ์จากการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกชาวค่ายในระยะเวลาหนึ่ง
- ค. การใช้ชีวิตร่วมกันของสมาชิกชาวค่ายในสถานที่นอกเมืองตามธรรมชาติ
- ง. การจัดประสบการณ์ที่สร้างสรรค์ให้แก่สมาชิกชาวค่ายโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคคลและสังคม

2. ค่ายพักแรมในประเทศไทยมีมาตั้งแต่ยุคสมัยใด

- ก. สมัยกรุงศรีอยุธยา ข. สมัยกรุงธนบุรี ค. สมัยกรุงสุโขทัย ง. สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

3. บุคคลใดเป็นผู้ก่อตั้งกิจการลูกเสือป่าในประเทศไทย

- ก. รัชกาลที่ 2 ข. รัชกาลที่ 4 ค. รัชกาลที่ 6 ง. รัชกาลที่ 8

4. ข้อใดเป็นหลักการสำคัญในการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม

- ก. จัดกิจกรรมให้เกิดความสนุกสนานอย่างหลากหลาย
- ข. นำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำกิจกรรม
- ค. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดค่ายพักแรม
- ง. คำนึงถึงความปลอดภัย ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

5. กิจกรรมในข้อใดที่ฝึกเรื่องความอดทนและความมีระเบียบวินัยมากที่สุด

- ก. กิจกรรมกีฬา ข. กิจกรรมดนตรี ค. กิจกรรมเดินทางไกล ง. กิจกรรม

ศิลปหัตถกรรม

6. กิจกรรมผจญภัย ในการอยู่ค่ายพักแรมก่อให้เกิดประโยชน์ด้านใดมากที่สุด

- ก. ความมีระเบียบวินัย ข. พัฒนาการมอง ค. มีความคิดสร้างสรรค์ ง. รู้จักวิธีการแก้ปัญหา

7. หลักการสำคัญในการดำเนินการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ได้แก่ข้อใด

- ก. When , What , Where , How ค. Why , What , When , How
- ข. When , Which , Where , How ง. Who , What , when , where , Why , How

8. กิจกรรมค่ายพักแรมมีหลายประเภท ; พิจารณาเปิดค่าย, การปฐมนิเทศ เป็นกิจกรรมค่ายพักแรมประเภทใด

ก. กิจกรรมประจำวัน	ค. กิจกรรมที่เป็นพิธีการ
ข. กิจกรรมตามประเพณี	ง. กิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต

9. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และกิจกรรมศิลปหัตถกรรม เป็นกิจกรรมค่ายพักแรมประเภทใด

ก. กิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต	ค. กิจกรรมฝึกปฏิบัติ
ข. กิจกรรมเพื่อการผ่อนคลาย	ง. กิจกรรมประจำวัน

10. ในการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมเยาวชน มีการจัดกิจกรรมได้น้ำผา ให้แก่สมาชิกที่เข้าร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต ถ้าท่านเป็นผู้ดำเนินการ ท่านจะเลือกปฏิบัติตามข้อใด

- จัดกิจกรรมโดยใช้หน้าผาจำลองเนื่องจากมีความสะดวกและปลอดภัย
- ฝึกปฏิบัติในสถานที่ธรรมชาติ เชิญผู้นำกิจกรรมที่มีความรู้และมีประสบการณ์ มาเป็นวิทยากร
- เรียนรู้ทฤษฎี หลักการจัดกิจกรรม สังเกตการปฏิบัติหน้าผา จากการชมวิดีโอ และภาพถ่าย
- นำเยาวชนเดินทางไปศึกษาธรรมชาติบริเวณภูเขาที่ไม่สูงมากนัก และฝึกปฏิบัติอย่างระมัดระวัง

11. คุณสมบัติ สำคัญข้อใดที่ผู้นำกิจกรรมค่ายพักแรม ทุกคนต้องฝึกให้เป็นนิสัยเฉพาะตัว

- มีปฏิภาณไหวพริบ ระเอียดรอบคอบ
- ซื่อสัตย์ ยุติธรรม มีความเป็นประชาธิปไตย
- มีทักษะการสื่อสาร มีความคิดสร้างสรรค์
- จิตใจอ่อนโยน มีพฤติกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติ

12. บุคคลใดมีความเหมาะสมที่จะเป็นผู้นำค่ายพักแรม

- ชาตรีกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 คณะวิศวกรรมศาสตร์ ชอบกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาชนบท
- อภิชาติกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ เคยเป็นผู้นำค่ายเยาวชนสร้างสรรค์
- วิทย์มีประสบการณ์ในการเข้าค่ายเพื่อการอนุรักษ์พลังงานของบริษัทบางจาก
- จักรกฤษณ์มีประสบการณ์ในการเข้าค่ายพักแรมอนุรักษ์ธรรมชาติปลูกป่าชายเลน

13. บุคคลที่จะเป็นผู้นำค่ายพักแรม ควรมีการศึกษาความรู้เฉพาะทางด้านใด

- การดำรงชีวิตในป่า การปฐมพยาบาล นันทนาการกลางแจ้ง
- ธรรมชาติวิทยา การเดินทางไกล การใช้เข็มทิศ
- การปฐมพยาบาล การดำรงชีวิตในป่า การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- ดาราศาสตร์ การสุขาภิบาล การประดิษฐ์สิ่งของโดยใช้วัสดุธรรมชาติ

14. การเลือกสถานที่ตั้งค่ายพักแรมตามธรรมชาติข้อใดมีความเหมาะสม
 - ก. หว่ร่มเงาใกล้ต้นไม้ใหญ่
 - ค. ตั้งใกล้บริเวณแม่น้ำ ลำธาร
 - ข. บริเวณพื้นที่ราบ ไม่เป็นทางเดินของสัตว์
 - ง. ที่โล่งบริเวณเชิงเขา
 15. ข้อพิจารณาในการเลือกซื้อเต็นท์ ควรคำนึงถึงข้อใดเป็นประการสำคัญ
 - ก. ราคาถูก
 - ค. สีสนสวยงาม
 - ข. วัสดุทำความสะอาดง่าย
 - ง. ความจำเป็นในการใช้งาน
 16. ข้อใดเป็นการดูแลรักษาเต็นท์อย่างถูกวิธี
 - ก. ใช้ Fly sheet ทุกครั้งที่กางเต็นท์
 - ค. ใช้สอมบกกักยัดให้ตึงทุกครั้ง
 - ข. ใช้น้ำยาทำความสะอาดเช็ดเต็นท์ทุกครั้ง
 - ง. เช็ดทำความสะอาดเต็นท์ให้แห้งก่อนเก็บเสมอ
 17. เชื้อชนิดใดที่ใช้ในการกางเต็นท์
 - ก. เชื้อนผึ้งรัง , ตะกุดเบ็ด
 - ค. เชื้อนผึ้งขง , เชื้อนผึ้งรอก
 - ข. เชื้อนกระดุก , เชื้อนพิรอด
 - ง. เชื้อนตาย , เชื้อนขัดสมาธิ
 18. การกำหนดรายการอาหารในการอยู่ค่ายพักแรมนั้น ข้อใดควรนำมาพิจารณาเป็นอันดับสุดท้าย
 - ก. จำนวนคน เพศ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา
 - ค. ใช้อาหารกระป๋องเพราะสะดวกราคาถูก
 - ข. งบประมาณ อาหารตามฤดูกาล
 - ง. การใช้พลังงานและคุณค่าทางโภชนาการ
 19. การหุงข้าวด้วยหม้อสนาม หรือหุงข้าวไม่เช็ดน้ำมีสัดส่วนข้าวสารต่อน้ำที่ใช้อย่างไร
 - ก. ข้าวสาร 1 ส่วน : น้ำ 2 ส่วน
 - ค. ข้าวสาร 2 ส่วน : น้ำ 2 ส่วน
 - ข. ข้าวสาร 1 ส่วน : น้ำ 3 ส่วน
 - ง. ข้าวสาร 2 ส่วน : น้ำ 1 ส่วน
 20. เทคนิคที่ใช้ในการหุงข้าวด้วยหม้อสนามโดยไม่ให้ข้าวไหม้คือข้อใด
 - ก. ใส่ไฟแรงให้ลูกไหม้ตลอดเวลา
 - ค. ใส่ไฟแรงเมื่อข้าวเดือดใกล้สุกให้ราไฟลง
 - ข. ใช้ไฟอ่อนๆ สม่่าเสมอ
 - ง. ใส่ไฟแรง สลับกับไฟอ่อนๆจนกระทั่งข้าวสุก
 21. ในการมอบหมายหน้าที่ปฐมพยาบาล บุคคลในข้อใดเหมาะสมที่จะทำหน้าที่ให้การปฐมพยาบาล
 - ก. สุนัขดีเป็นคนที่มีความละเอียดรอบคอบ และควบคุมสติได้ดี
 - ข. เมื่อมีเหตุการณ์ไม่ปกติควรวิ้มักจะเป็นผู้ที่ให้กำลังใจเพื่อนเสมอ
 - ค. ชาตรีเป็นอาสาสมัครที่เคยเป็นผู้นำในการอยู่ค่ายพักแรมลูกเสือ-เนตรนารี
 - ง. สุชาติเคยเข้ารับการอบรมหลักสูตร Life saving and water safety
 22. หากพบคนป่วยหมดสติ สิ่งแรกที่ต้องปฏิบัติ คือข้อใด
 - ก. จัดบันทึกเหตุการณ์ สถานที่เกิดเหตุ
 - ค. เคลื่อนย้ายผู้ป่วยอย่างปลอดภัย
 - ข. ตรวจจสอบความรู้สึก ชีพจร การหายใจ
 - ง. จัดให้นอนหงาย คลายเสื้อผ้าให้หลวม

23. การผายปอดจะช่วยให้เกิดประโยชน์ในข้อใดมากที่สุด
- ก. ป้องกันมิให้เกิดความพิการทางสมอง
- ข. เพิ่มระบบแรงดันเลือดภายในร่างกาย
- ค. ลดภาวะความเป็นกรดในเลือด
- ง. ลดภาวะการสูญเสียน้ำและเกลือแร่ในร่างกาย
24. ข้อใดเป็นวิธีการปฐมพยาบาลคนเป็นลมแดดที่ไม่ถูกต้อง
- ก. นำเข้าที่ร่ม อยู่ในที่อากาศถ่ายเทได้สะดวก
- ข. ให้นอนลง ใช้หมอนหนุนศีรษะให้สูงจากพื้น
- ค. เช็ดตัวด้วยน้ำเย็น ใช้น้ำแข็งวางบนศีรษะ
- ง. คลายเสื้อผ้าให้หลวม ให้ดมแอมโมเนีย
25. ถ้าหากเกิดการรับประทานสารพิษ เช่นน้ำมันก๊าดควรให้การปฐมพยาบาลอย่างไร
- ก. ทำให้อาเจียน รับประทานส่งโรงพยาบาล
- ข. รับประทานน้ำส้ม หรือน้ำผลไม้
- ค. ให้ดื่มน้ำมากๆ หรือนมเพื่อให้เจือจาง
- ง. รับประทานน้ำเกลือในอัตราส่วน 1:2
26. ข้อใดเป็นวิธีการห้ามเลือดกำเดาที่เหมาะสม
- ก. ใช้ผ้าอุดจมูก
- ข. ประคบด้วยความเย็น
- ค. ให้เงยหน้าขึ้นเล็กน้อยแล้วบีบจมูก
- ง. ให้นอนหงาย
27. วิธีการปฐมพยาบาลผู้ที่ถูกไฟไหม้ น้ำร้อนลวก คือข้อใด
- ก. ประคบด้วยความเย็น
- ข. ทาด้วยน้ำมัน
- ค. ราดด้วยน้ำเกลือ
- ง. ทาโลชั่น
28. บุคคลใดปฏิบัติตนเป็นสมาชิกชาวค่ายที่ดี
- ก. จิตราตรงต่อเวลา มีมนุษยสัมพันธ์ ช่วยเก็บขยะในค่าย
- ข. บัณฑิตเก็บกระเป๋าสตางค์ได้แล้วประกาศหาผู้ที่เป็นเจ้าของ
- ค. อนุชาเป็นนักกีฬาบาสเกตบอล ชอบทำอาหารและหุงข้าว
- ง. สมชายตื่นแต่เช้าอาบน้ำแต่งตัวเรียบร้อยเตรียมตัวเคารพธงชาติทุกวัน
29. การประเมินผลการอยู่ค่ายพักแรมวิธีการใดที่สามารถทำได้ง่ายและสะดวกต่อการปฏิบัติ
- ก. การสัมภาษณ์
- ข. การสังเกต
- ค. การใช้แบบสอบถาม
- ง. การใช้สมุดบันทึก
30. ผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ควรทำการประเมินผลด้วยวิธีการใดจึงจะเหมาะสม
- ก. ใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- ข. ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจแก่สมาชิกทุกคนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- ค. สังเกตสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม ใช้แบบสอบถามสมาชิกค่าย สัมภาษณ์วิทยากรและผู้เกี่ยวข้อง
- ง. ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจสมาชิก เจ้าของสถานที่ และบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนตามวัตถุประสงค์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อสอบปรนัย จำนวน 30 ข้อ

การหาค่าความยากง่าย (p)

การพิจารณาความยากง่ายของข้อสอบพิจารณาได้จาก จำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อถ้าข้อใด มีผู้ตอบถูกมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้สอบทั้งหมด แสดงว่าเป็นข้อสอบที่ง่ายหรือค่อนข้างง่าย ถ้าจำนวน ผู้ตอบถูกน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของผู้สอบ แสดงว่ายากหรือค่อนข้างยาก (ภัทธา นิคมานนท์, 2529 : 61-63)

ค่าความยากง่าย (p) มีค่าอยู่ระหว่าง 0 -1.00

ข้อสอบที่มีค่า p ต่ำ แสดงว่า เป็นข้อสอบที่ยากหรือค่อนข้างยาก มีผู้ตอบถูกน้อย

ข้อสอบที่มีค่า p สูง แสดงว่าเป็นข้อสอบที่ง่ายหรือค่อนข้างง่าย มีผู้ตอบถูกมาก

การแปลความหมายของค่า p

ค่า P = 0 -.19 เป็นข้อสอบที่ยากมาก มีผู้ตอบถูกไม่ถึง 20 คน จากผู้ตอบ 100 คน

ค่า p = .20-.39 แสดงว่าเป็นข้อสอบที่ค่อนข้างยาก มีผู้ตอบถูก 20-39 คน จากผู้สอบ 100 คน

ค่า p = .40 -.60 แสดงว่า เป็นข้อสอบที่ยากง่ายปานกลาง มีผู้ตอบถูก 40-60 คน จากผู้สอบ 100 คน

ค่า p = .61 -.80 แสดงว่า เป็นข้อสอบที่ยากง่ายปานกลาง มีผู้ตอบถูก 61- 80 คน จากผู้สอบ 100 คน

ค่า p = .81 - 1.00 แสดงว่า เป็นข้อสอบที่ง่ายมาก มีผู้ตอบถูก 81-100 คน จากผู้สอบ 100 คน

การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

ค่าอำนาจจำแนก คือลักษณะของแบบทดสอบ ที่สามารถแบ่งเด็กออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ทุก ระดับ ตั้งแต่อ่อนสุดถึงจนถึงเก่งสุด แม้ว่าจะเก่งอ่อนกว่ากันเพียงเล็กน้อยก็สามารถชี้จำแนกให้เห็นได้ ข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกสูงนั้น เด็กเก่งมักตอบถูกมากกว่าเด็กอ่อนเสมอ ข้อสอบที่ทุกคนทำถูกหมดจะ ไม่สามารถบอกอะไรเราได้เลย หรือผิดหมดไม่สามารถบอกได้ว่าใครเก่งหรืออ่อน

ค่าอำนาจจำแนกแทนค่าด้วย r มีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง +1.00 ข้อคำถามที่เด็กเก่งตอบผิด แต่เด็กอ่อนกลับตอบถูก จำนวนผู้ที่ตอบถูกเป็นเด็กอ่อนมากกว่าเด็กเก่ง ถือว่าอำนาจจำแนกกลับจาก สภาพความเป็นจริง (ค่า r มีเครื่องหมายเป็นลบ)

ส่วนข้อคำถามที่คนเก่งและคนอ่อนตอบถูกพอ ๆ กัน เราไม่อาจตัดสินได้ว่า ใครเป็นคนเก่งและ ใครเป็นคนอ่อน นั่นคือในจำนวนผู้ตอบถูกเป็นเด็กเก่งและเด็กอ่อนพอ ๆ กัน ข้อคำถามนี้ถือว่าจำแนก ไม่ได้ ในการแปลความหมายค่า r ให้เป็นปรนัยยิ่งขึ้นอาจใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

r มีค่าระหว่าง .20 ถึง 1.00 หมายความว่า จำแนกได้

r มีค่าระหว่าง -.19 ถึง +.19 หมายความว่า จำแนกไม่ได้

r มีค่าระหว่าง -.20 ถึง -1.00 หมายความว่า จำแนกกลับ

ตารางผลการวิเคราะห์ข้อสอบโดยการหาค่าความยากง่าย (p)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ความหมายค่า p	ประเมินคุณภาพจาก ค่าความยากง่ายของข้อสอบ
1	0.575	ยากง่ายปานกลาง	เป็นข้อสอบที่ดี
2	0.325	ค่อนข้างยาก	เป็นข้อสอบที่ดี
3	0.850	ง่ายมาก	ควรปรับปรุงให้ยากขึ้น
4	0.600	ยากง่ายปานกลาง	เป็นข้อสอบที่ดี
5	0.650	ค่อนข้างง่าย	เป็นข้อสอบที่ดี
6	0.202	ค่อนข้างยาก	เป็นข้อสอบที่ดี
7	0.600	ยากง่ายปานกลาง	เป็นข้อสอบที่ดี
8	0.775	ค่อนข้างง่าย	เป็นข้อสอบที่ดี
9	0.300	ค่อนข้างยาก	เป็นข้อสอบที่ดี
10	0.225	ค่อนข้างยาก	เป็นข้อสอบที่ดี
11	0.675	ค่อนข้างง่าย	เป็นข้อสอบที่ดี
12	0.400	ยากง่ายปานกลาง	เป็นข้อสอบที่ดี
13	0.525	ยากง่ายปานกลาง	เป็นข้อสอบที่ดี
14	0.225	ค่อนข้างยาก	เป็นข้อสอบที่ดี
15	0.675	ค่อนข้างง่าย	เป็นข้อสอบที่ดี
16	0.625	ค่อนข้างง่าย	เป็นข้อสอบที่ดี
17	0.250	ค่อนข้างยาก	เป็นข้อสอบที่ดี
18	0.550	ยากง่ายปานกลาง	เป็นข้อสอบที่ดี
19	0.400	ยากง่ายปานกลาง	เป็นข้อสอบที่ดี
20	0.650	ยากง่ายปานกลาง	เป็นข้อสอบที่ดี
21	0.200	ค่อนข้างยาก	เป็นข้อสอบที่ดี
22	0.375	ค่อนข้างยาก	เป็นข้อสอบที่ดี
23	0.250	ค่อนข้างยาก	เป็นข้อสอบที่ดี
24	0.375	ค่อนข้างยาก	เป็นข้อสอบที่ดี
25	0.275	ค่อนข้างยาก	เป็นข้อสอบที่ดี

ตารางผลการวิเคราะห์ข้อสอบโดยการหาค่าความยากง่าย (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ความหมายค่า p	ประเมินคุณภาพจาก ค่าความยากง่ายของข้อสอบ
26	0.300	ค่อนข้างยาก	เป็นข้อสอบที่ดี
27	0.350	ค่อนข้างยาก	เป็นข้อสอบที่ดี
28	0.575	ยากง่ายปานกลาง	เป็นข้อสอบที่ดี
29	0.350	ยากง่ายปานกลาง	เป็นข้อสอบที่ดี
30	0.450	ยากง่ายปานกลาง	เป็นข้อสอบที่ดี

จากตารางผลจากการวิเคราะห์ข้อสอบจำนวน 30 ข้อ โดยการหาค่าความยากง่าย (p) พบว่า ข้อสอบมีความยากง่าย ดังนี้

มี ค่า $p = .20-.39$ จำนวน 14 ข้อ เป็นข้อสอบที่ค่อนข้างยาก

มี ค่า $p = .40-.60$ จำนวน 9 ข้อ เป็นข้อสอบที่ยากง่ายปานกลาง

มี ค่า $p = .61-.80$ จำนวน 6 ข้อ เป็นข้อสอบที่ง่ายปานกลาง

มี ค่า $p = .80-1.00$ จำนวน 1 ข้อ เป็นข้อสอบที่ง่ายมาก

ตารางผลการวิเคราะห์ข้อสอบโดยการหาค่าอำนาจจำแนก (r)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ความหมายค่า (r)	ประเมินคุณภาพจาก ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
1	0.296	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
2	0.283	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
3	0.645	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
4	0.335	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
5	0.441	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
6	0.286	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
7	0.602	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
8	0.518	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
9	0.364	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
10	0.236	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
11	0.677	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
12	0.303	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
13	0.394	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
14	0.316	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
15	0.437	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
16	0.650	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
17	0.283	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
18	0.631	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
19	0.365	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
20	0.350	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
21	0.338	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
22	0.267	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
23	0.222	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
24	0.298	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี

ตารางผลการวิเคราะห์ข้อสอบโดยการหาค่าอำนาจจำแนก (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ความหมายค่า (r)	ประเมินคุณภาพจาก ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
25	0.559	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
26	0.321	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
27	0.308	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
28	0.363	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
29	0.289	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี
30	0.314	จำแนกได้	เป็นข้อสอบที่ดี

จากตารางผลการวิเคราะห์ข้อสอบโดยการหาค่าอำนาจจำแนก (r) พบว่าข้อสอบมี

มีค่าอำนาจจำแนก(r) อยู่ในเกณฑ์พอใช้ มีค่า $r = 0.20 - 0.29$ จำนวน 8 ข้อ

มีค่าอำนาจจำแนก(r) อยู่ในเกณฑ์ดี มีค่า $r = 0.30 - 0.39$ จำนวน 13 ข้อ

มีค่าอำนาจจำแนก(r) อยู่ในเกณฑ์ดีมาก มีค่า $r = 0.40$ ขึ้นไป จำนวน 9 ข้อ

โดยภาพรวมถือว่าข้อสอบมีค่าอำนาจจำแนกที่ดี

ภาคผนวก จ
แบบฟอร์มในการประเมินกิจกรรมค่ายพักแรม

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม

ที่	เลขประจำตัว	ชื่อ	นามสกุล	ชื่อเล่น	การให้ความร่วมมือ	ความเป็นผู้นำ	การดูแลตนเอง	พัฒนาการ		หมายเหตุ
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										

เกณฑ์การให้คะแนน ดีมาก = 5 , ดี = 4 , พอใช้ = 3, ควรปรับปรุง = 2,1

ตารางคะแนนกิจกรรมการแสดงรอบกองไฟ

คะแนน กลุ่มที่	ความร่วมมือ (10 คะแนน)	เนื้อหาสาระ (10 คะแนน)	ความสนุกสนาน-เข้าใจ (10 คะแนน)	คะแนนรวม (30 คะแนน)	อันดับที่	หมายเหตุ

ลงชื่อ.....กรรมการให้คะแนน

ตารางคะแนน การตรวจสอบสุขภาพกาย

คะแนน กลุ่มที่	คะแนน	บริเวณทำอาหาร (10 คะแนน)	ภายในเต็นท์ (10 คะแนน)	ความสะอาดบริเวณ พื้นที่กางเต็นท์ (10 คะแนน)	คะแนนรวม (30 คะแนน)	อันดับที่	หมายเหตุ

ตารางคะแนนการประกอบอาหาร

คะแนน กลุ่มที่	การกำหนด รายการอาหาร (10 คะแนน)	รสชาติอาหาร (10 คะแนน)	การจัดเตรียมอาหาร ถูกสุขลักษณะ (10 คะแนน)	คะแนนรวม (30 คะแนน)	อันดับที่	หมายเหตุ

ตารางคะแนนรวมการทำกิจกรรมเรียนรู้ท่ามกลางธรรมชาติ 3ฐาน
(การแสดงบทบาทสมมติ/มนุษย์กับธรรมชาติ/ดนตรี)

คะแนน กลุ่มที่	เวลา (10 คะแนน)	ความร่วมมือ (10 คะแนน)	ผลของกิจกรรม (10 คะแนน)	รวม 30 คะแนน	อันดับ ที่	หมายเหตุ
สีม่วง						
สีชมพู						
สีเขียว						

ตารางคะแนนการทำกิจกรรม Walk Rally

ชื่อฐาน.....กรรมการประจำฐานชื่อ.....

คะแนน กลุ่มที่	เวลา (10 คะแนน)	ความร่วมมือ (10 คะแนน)	ผลของกิจกรรม (10 คะแนน)	รวม 30 คะแนน	อันดับ ที่	หมายเหตุ

ตารางคะแนนรวมกิจกรรม Walk Rally

ฐาน ขม	ใบคำ	กรอกน้ำ	สุฉาสุป	หมากเก็บ	ประคอง	ดกโป่ง	ตะกร้อ	ดนตรี	หมีบ่วง	คอนได	เหยียดยืด	คะแนนรวม	ลำดับที่

ตารางคะแนนกิจกรรม ชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

กลุ่ม ที่	ชื่อผลงาน	ความคิด สร้างสรรค์ (10 คะแนน)	ความประณีต (10 คะแนน)	ประโยชน์ ใช้สอย (10 คะแนน)	วิธีการ นำเสนอ (10 คะแนน)	คะแนนรวม (40 คะแนน)	อันดับ ที่

ลงชื่อ.....กรรมการให้คะแนน

ตารางคะแนนกิจกรรม

ชุด.....

คะแนน กลุ่มที่	ผลการปฏิบัติกิจกรรม	คะแนนรวม (คะแนน)	อันดับที่	หมายเหตุ

ลงชื่อ.....กรรมการประจำฐาน

ภาคผนวก จ

- ตัวอย่างเกมฐาน MINI WALK RALLY
- บทเพลงในการอยู่ค่ายพักแรม
- ภาพกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม

ตัวอย่างเกมฐาน MINI WALK RALLY

1. ชื่อกิจกรรมสุลาฮูป
2. ชื่อกิจกรรมต่อคอนโดมิเนียม
3. ชื่อกิจกรรมตะกร้อไทย
4. ชื่อกิจกรรมลำเลียงน้ำ
5. ชื่อกิจกรรมใบคำ
6. ชื่อกิจกรรมประคองลูกโป่ง
7. ชื่อกิจกรรมพรมวิเศษ
8. ชื่อกิจกรรมนักวิ่งนักเต้น
9. ชื่อกิจกรรมหมากเก็บ
10. ชื่อกิจกรรมหนีบส่ง
11. ชื่อกิจกรรมโยนไข่
12. ชื่อกิจกรรมกระโดดเชือก
13. ชื่อกิจกรรมตีระฆัง
14. ชื่อกิจกรรมรับคนล้ม
15. ชื่อกิจกรรมด้านอรหันต์
16. ชื่อกิจกรรมโยนปิงปอง
17. ชื่อกิจกรรมโยนห่วง

ชื่อกิจกรรมฮูลาฮูป

ข้อคิด : การทรงตัว การเคลื่อนไหว ความแคล่วคล่องว่องไว รู้จักใช้เทคนิคในการทำงาน จะนำไปสู่ความสำเร็จอย่างง่ายดาย

ภาพประกอบการเล่นเกม

สถานการณ์การเล่น เหมาะสมสำหรับสมาชิกที่คุ้นเคยกันมาบ้างแล้ว

อุปกรณ์ : ห่วงพลาสติก (ฮูลาฮูป) สก๊อตเทปหรือกระดาษขาว

วิธีเล่น

1. จัดสมาชิกยืนเป็นวงกลมทุกคนต้องจับมือกันไว้ให้แน่น
2. เริ่มต้นการส่งห่วงพลาสติกที่หัวหน้าทีม โดยสมาชิกแต่ละคนจะต้องหาวิธีการทำให้ร่างกายของตนลอดผ่านห่วงพลาสติก และส่งผ่านไปยังเพื่อนคนที่อยู่ใกล้ สามารถใช้มือจับห่วงได้แต่อย่าให้มือหลุดจากกัน ส่งต่อไปเรื่อยๆ ภายในระยะเวลาที่กำหนด(เล่นจริง 5 นาที)
3. การจัดรูปแบบการเล่นถ้ามีสมาชิกหลายกลุ่ม จัดแข่งขันพร้อมกันก็จะสร้างบรรยากาศที่ตื่นเต้น ทำทายแก่สมาชิก

การให้คะแนน : นับจำนวนรอบการส่งห่วงพลาสติก(รอบละ 1 คะแนน)

ข้อควรระวัง : มือหลุดจะถูกตัดคะแนน ห่วงหลุดออกจากกันตรงรอยต่อ

ชื่อกิจกรรมต่อคอนโดมิเนียม

ข้อคิด : การมีสมาธิ มีความมั่นใจ การวางแผนอย่างรอบคอบ สร้างความสำเร็จ และกำลังใจในการทำงาน ความผิดพลาดสามารถสร้างบทเรียนที่ดี....ให้แกชีวิต

ภาพประกอบการเล่นเกม

สถานการณ์การเล่น เหมาะสมสำหรับสมาชิกที่คุ้นเคยกันมาบ้างแล้ว

อุปกรณ์ : โต๊ะสำหรับตั้งวาง ชุดแท่งไม้สำเร็จรูป กระดาษขาว(ติดกำหนดเขตการเล่น)

วิธีเล่น

1. จัดสมาชิกแต่ละกลุ่มเข้าแถวยืนรอหลังจุดที่กำหนดเขตการเล่น
2. สมาชิกคนที่ 1 ออกมายืนที่โต๊ะทำการแข่งขัน หยิบแท่งไม้ 1 ขึ้นเท่านั้น วางลงบนโต๊ะเพื่อที่จะต่อแท่งไม้ให้สูงขึ้นไปในแนวตั้ง เมื่อวางเสร็จแล้วให้กลับมาสัมผัสมือกับคนที่ยืนรอในแถว สมาชิกคนที่ 2 ออกมาหยิบแท่งไม้ 1 ขึ้นเท่านั้น วางลงโดยไม่ทำการปรับแต่งการวางของคนอื่น (ถ้าปรับจะถูกตัดคะแนน) เมื่อวางเสร็จแล้วให้กลับมาสัมผัสมือกับคนที่รอในแถว และสมาชิกคนอื่น ๆ ที่เหลือทำตามวิธีการดังกล่าวไปจนครบกำหนดเวลา(เล่นจริง5 นาที)
3. ขณะที่ทำการต่อแท่งไม้ ถ้าหากเกิดการโค่นล้ม ให้เล่นต่อไปตามสภาพโครงสร้างที่เหลืออยู่

การให้คะแนน : นับจำนวนชิ้นแท่งไม้ที่วางตามแนวตั้งเท่านั้น แท่งไม้ในแนวนอนจะไม่นับแต้ม คะแนน (ถ้าดูภาพตัวอย่างจะได้ 4 คะแนน)

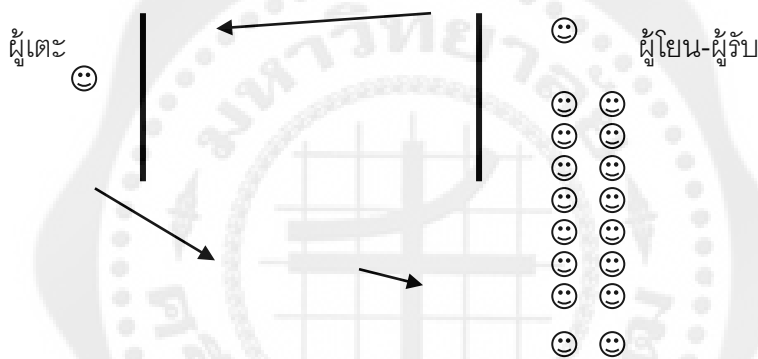
ข้อควรระวัง : การเดินหรือวิ่งชนโต๊ะ

ชื่อกิจกรรมตะกร้อไทย

ข้อคิด : การเล่นเพื่อการอนุรักษ์กีฬาไทย การโยนการรับลูกที่ได้จังหวะ
เปรียบเหมือนการทำงานที่ต้องประสานงานกัน นำมาซึ่งผลสำเร็จของงาน

ภาพประกอบตำแหน่งผู้เล่น

★ กรรมการ

อุปกรณ์ : ลูกตะกร้อ กรวยกำหนดจุดตำแหน่ง
วิธีเล่น

1. ให้สมาชิกกลุ่มเข้าแถวตามภาพประกอบ
2. สมาชิกทุกคนจะต้องเตะลูกตะกร้อโดยมีผู้โยนให้และผู้รับได้ติดต่อกัน 2 ครั้ง ถ้าไม่ติดต่อกันให้ทำซ้ำได้ 3 หน จึงเปลี่ยนคนเตะ-คนโยน

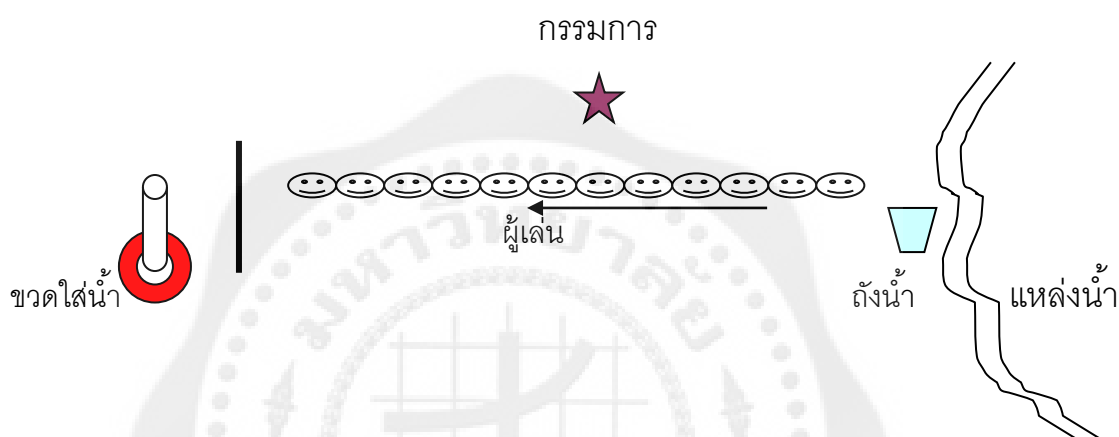
การให้คะแนน : ถ้าเตะและรับลูกได้ติดต่อกัน 2 ครั้งจะได้ 1 คะแนน
ห้ามเข้าหรือโหม่งลูกตะกร้อ

ข้อควรระวัง : เจ็บขา เจ็บใจที่ไม่สามารถรับลูกได้

ชื่อกิจกรรมลำเลียงน้ำ

ข้อคิด : จงแสดงให้เห็นว่างานที่ผ่านมือเรา บ่งบอกถึงคุณภาพของตัวเรา
 ความประณีต ความรอบคอบ จะนำมาซึ่งความสำเร็จและชัยชนะ

ภาพประกอบตำแหน่งผู้เล่น

อุปกรณ์ : ขวดน้ำพลาสติกที่ทำเครื่องหมายวัดปริมาณน้ำ ถังน้ำ กรวยวางตำแหน่ง
วิธีเล่น

1. จัดสมาชิกให้เข้าแถวเรียงหน้ากระดาน
2. ให้สมาชิกลำเลียงน้ำโดยใช้ฝ่ามือทั้งสองข้างประกบกัน แล้วตักน้ำเทส่งต่อกันไปจนถึงคนสุดท้ายให้เทน้ำลงในขวดที่เตรียมไว้
3. สมาชิกทุกคนต้องอยู่ในแถวเดียวกัน อนุญาตให้เปลี่ยนตำแหน่งกันได้แต่ห้ามนำน้ำติดมือไปด้วย

การให้คะแนน : ปริมาณน้ำในขวดมีมาก คะแนนก็จะได้มาก

ข้อควรระวัง : ปวดหลัง ปวดเอว เมื่อยมือ ไม่สามารถเหลือน้ำไปให้เพื่อน

ชื่อกิจกรรมใบคำ

ข้อคิด : การสื่อสารเป็นเครื่องมือในการทำงาน คนที่พูดเป็น ฟังเป็น
จะทำงานสำเร็จได้ดีกว่าคนไม่พูดและไม่ฟังใคร

ภาพประกอบตำแหน่งผู้เล่น

อุปกรณ์ : แผ่นป้ายคำที่มีความหมาย 40-50 คำ

วิธีเล่น

1. ให้เรียงลำดับของผู้เล่นเกม แล้วให้คนแรกเข้ามาใบคำ
2. ทุกคนช่วยกันทาย ถ้าทายถูกจะได้ 1 คะแนน
3. ทุกคนต้องออกมาใบคำตามลำดับ

ข้อตกลง

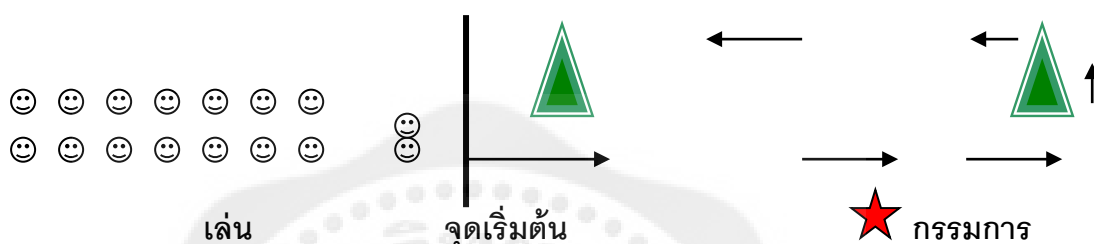
- ไม่อนุญาตให้ผ่านคำที่ใบไม่ได้ ถ้าจะผ่านจะถูกตัด 1 คะแนน
- จะเปลี่ยนคนทายได้ ต่อเมื่อกรรมการอนุญาตเท่านั้น

ข้อควรระวัง : การใช้คำพูดไม่สุภาพและการแสดงท่าทางที่ไม่น่ารัก

ชื่อกิจกรรมระคองลูกโป่ง

ข้อคิด : การประคองระคอง ร่วมแรงร่วมใจ ก้าวเดินอย่างมีจังหวะและมั่นใจ
เป็นการประสานสัมพันธ์และนำไปสู่การทำงานที่มีคุณภาพ

ภาพประกอบตำแหน่งผู้เล่น

อุปกรณ์ : ลูกโป่งที่เป่าแล้ว 1 ลูก, กรวยวางตำแหน่ง
วิธีเล่น

1. ให้ผู้เล่นจับคู่กันแล้วใช้หน้าผากประคองลูกโป่งโดยเริ่มเดินจากจุดเริ่มต้นไปอ้อมกรวยวางตำแหน่งแล้วกลับมาส่งลูกโป่งให้แก่ผู้เล่นคู่ต่อไป
*** **ห้าม** ใช้อวัยวะอื่นใดสัมผัสลูกโป่ง ให้ใช้หน้าผากเท่านั้น
2. ผู้เล่นทุกคนจะต้องเล่นตามกติกาการเล่นในเวลาที่กำหนด ทำจำนวนรอบให้ได้มากที่สุด ถ้าสามารถทำตามกติกาที่กำหนดจะได้คู่ละ 10 คะแนน

เกณฑ์การตัดสิน

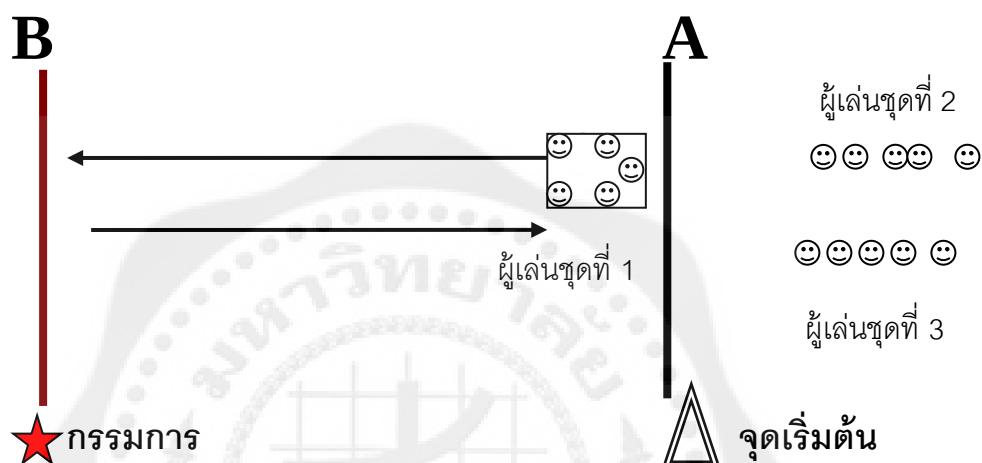
1. ลูกโป่งตกถือว่าฟาล์ว จะต้องเริ่มต้นใหม่ อวัยวะอื่นๆ สัมผัสลูกโป่ง ถูกตัดครั้งละ 1 คะแนน
2. ห้ามผู้เล่นแต่ละชุดแข่งกันหรือสับเปลี่ยนคู่กัน ยกเว้นครบรอบแล้วเวลายังเหลือให้เริ่มเล่นใหม่ได้

ข้อควรระวัง : ศีรษะชนกัน ก้าวเท้าพลาดหกล้ม

ชื่อกิจกรรมพรมวิเศษ

ข้อคิด : ความพร้อมเพรียง สามัคคี การก้าวอย่างมีจังหวะและมีเทคนิค
จะนำไปสู่ “ ชัยชนะสร้างได้จากพลังความสามัคคี ”

ภาพประกอบตำแหน่งผู้เล่น

อุปกรณ์ พรม(หรือกระสอบ)ขนาด 1.00 X1.50 เมตร กว้างวางตำแหน่ง

วิธีเล่น

1. แบ่งผู้เล่นเป็น 3 ชุดๆ ละ 5 คน (ถ้าไม่ลงตัว สามารถหมุนเวียนผู้เล่นได้)
2. ให้ผู้เล่นชุดที่ 1 ขึ้นไปอยู่บนพรมทุกคน โดยให้ผู้เล่น 2 คนที่อยู่ข้างหน้าจับพรมคนข้างหลังจับเอวคนหน้าไว้ แล้วกระโดดพร้อมกันเพื่อลากพรมจากจุด A ไปยังจุด B แล้วกลับมาที่เดิม (ไป-กลับ) ถ้าทำสำเร็จจะได้ 1 คะแนน
3. ผู้เล่นชุดที่ 2 และผู้เล่นชุดที่ 3 ปฏิบัติเหมือนผู้เล่นชุดที่ 1
4. ถ้ามีเวลาเหลือให้เริ่มต้นใหม่เพื่อทำเต็มคะแนน จนกระทั่งหมดเวลา

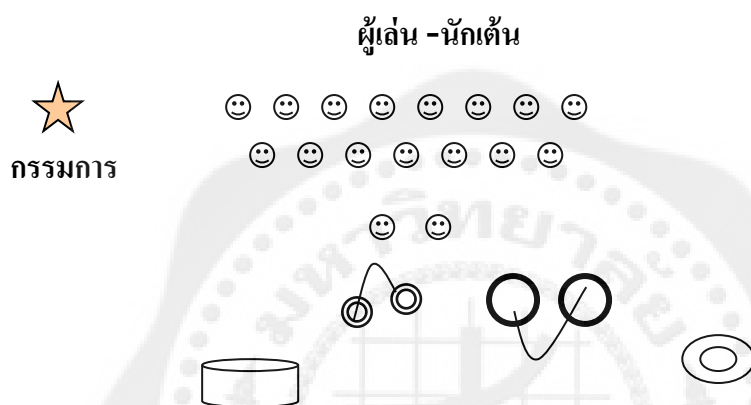
ข้อตกลง ห้ามออกจากพรม ถ้าออกจากพรมจะถูกตัดคะแนน
และให้ใช้วิธีการกระโดดเท่านั้น

ข้อควรระวัง : การจับหลัง ศีรษะชนกัน ระวังของมีคมในตัวทีมแทงกัน

ชื่อกิจกรรมนักร้องนักเต้น

ข้อคิด : ดนตรีและเสียงเพลงสร้างจังหวะของชีวิต สร้างสีสันแห่ง
ความรื่นรมย์ และสร้างอารมณ์สนุกสนาน

ภาพประกอบตำแหน่งผู้เล่น

อุปกรณ์ : กลอง ฉิ่ง ฉาบ แทมโบลิน
วิธีเล่น

1. สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในวงดนตรี จะต้องมีคนตีกลอง คนตีฉิ่ง ฉาบ ฯลฯ และคนที่เหลือจะต้องเป็นนักร้อง นักเต้น
2. กำหนดให้เพลงที่ร้องจะต้องมีเพลงร่ำวง เพลงจังหวะช้า ช้า ช้า เพลงดิสโก้

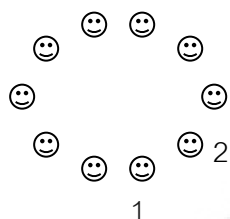
การให้คะแนน

1. พิจารณาจากการร้องเพลงตามที่กำหนดอย่างถูกต้อง
2. ความไพเราะการเต้นอย่างสนุกสนาน และไม่หยุดร้องหยุดเต้นจนกว่าจะหมดเวลา

ข้อควรระวัง : การบาดเจ็บแขน ขา จากการเต้นรุนแรง

ชื่อกิจกรรมหมากเก็บ

ข้อคิด : การใช้ทักษะเฉพาะตัว ความแคล่วคล่องว่องไว
การใช้เทคนิคในการทำงาน จะนำมาซึ่งความสำเร็จ

กรรมการ

อุปกรณ์ :

ก้อนหินขนาดเท่ากันก้อนเล็ก ๆ ที่สามารถโยนเล่นหมากเก็บได้ 5-10 ก้อน

วิธีเล่น

1. ให้สมาชิกทุกคนนั่งล้อมวง ตามภาพประกอบ
2. กรรมการให้สัญญาณการเล่นโดยเริ่มจากผู้เล่นคนที่ 1 ให้ทำการเล่นหมากเก็บ โดยการขึ้นล้าน มีวิธีการโดยการแบมือ นำหิน 5 ก้อนไว้ในฝ่ามือ จากนั้นโยนก้อนหินทั้ง 5 ก้อน ขึ้นแล้วพลิกฝ่ามือรองรับก้อนหินที่ตกลงบนหลังมือ จากนั้นแล้วพลิกมือกลับรองรับก้อนหินที่ตกในฝ่ามือ มีก้อนหินอยู่ในมือกี่ก้อน ก็ให้นับเป็นแต้มคะแนน
3. ผู้เล่นคนที่ 2 ทำเช่นเดียวกัน ทำแต้มได้เท่าไรก็นับจำนวนแต้มไว้ ส่งต่อให้ผู้เล่นคนต่อไปเล่นจนครบทุกคน ถ้าเวลาเหลือสามารถเล่นซ้ำคนได้อีก จนกระทั่งหมดเวลา
4. รวมแต้มคะแนนของทุกคน จะเป็นแต้มคะแนนของทีม

ข้อควรระวัง : อารมณ์เสีย โกรธเพื่อน โหมตัวเองที่ทำแต้มไม่ได้

ชื่อกิจกรรมหนีบส่ง

ข้อคิด : การใช้ทักษะการเคลื่อนไหว ความแคล่วคล่องว่องไว
การใช้เทคนิคในการทำงาน จะนำมาซึ่งความสำเร็จ

แท่งหนังสือพิมพ์

กรรมการ

อุปกรณ์ : กระดาษหนังสือพิมพ์ 1 ฉบับ ม้วนให้แน่นตามแนวยาวและ
ใช้สกอตเทปพันให้แน่นไม่ให้กระดาษหลุด (มีลักษณะเป็นแท่ง)

วิธีเล่น

1. ให้สมาชิกทุกคน เข้าแถวตามภาพประกอบ
2. กรรมการส่งแท่งหนังสือพิมพ์ให้ผู้เล่นคนที่ 1 เขาจะต้องใช้หัวเข่าหนีบแท่งหนังสือพิมพ์ส่งให้ผู้เล่นคนที่ 2 และผู้เล่นคนที่ 2 ก็จะต้องทำเช่นเดียวกัน ส่งต่อให้ผู้เล่นคนที่ 3 ผู้เล่นแต่ละคนจะต้องส่งต่อแท่งหนังสือพิมพ์กันไปเรื่อยๆ จนถึงคนสุดท้าย โดยทุกคนห้ามใช้มือจับแท่งไม้
3. เมื่อส่งถึงคนสุดท้ายให้แต่ละคนจับมือกันชูมือขึ้นร้องเฮ้ พร้อมกัน
4. ถ้าเวลายังเหลือให้เริ่มเล่นใหม่เพื่อทำคะแนนให้ได้มากที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

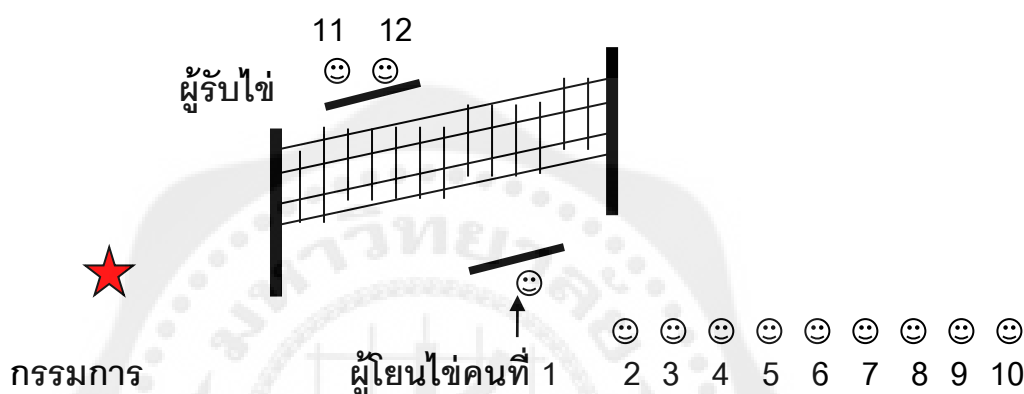
1. เมื่อผู้เล่นส่งแท่งไม้ครบ 1 รอบ จะได้ 10 คะแนน
2. ห้ามใช้มือจับ จะถูกตัดคะแนนครั้งละ 2 คะแนน

ข้อควรระวัง : การบาดเจ็บแขน จากการเร่งรีบ

ชื่อกิจกรรมโยนไข่

ข้อคิด : การยืดหยุ่น ผ่อนหนัก-ผ่อนเบา เรียนรู้เทคนิคในการทำงานอย่างระมัดระวัง จะสร้างคุณค่าและคุณภาพของผลงาน

รูปแบบการเล่น

อุปกรณ์ : ตาข่าย , ไข่ไก่สด , ผ้าขนหนูผืนเล็ก(ขนาด 30 x 75 ซม.)

วิธีเล่น

1. สมาชิกทุกคนจะต้องเป็นทั้งผู้โยนและผู้รับไข่
2. ผู้รับไข่ไก่จะต้องรับด้วยผ้าขนหนูโดยช่วยกันถือผ้าขนหนูคนละมุมผ้ารองรับไข่ที่ฝ่ายตรงข้ามโยนมา(ตามภาพ)
3. การโยนให้สลับกันอย่างเป็นระบบโดยคนที่ 1 โยนไป คนที่ 11, 12 จะเป็นผู้รับ และเมื่อคนที่ 1 โยนแล้วให้วิ่งไปเป็นคนที่รับแทนคนที่ 12 ให้คนที่ 12 มาเป็นคนที่โยนไข่ต่อจากหมายเลข 10 ... คนที่ 2 เป็นคนที่โยน คนที่ 1, 11 เป็นคนที่รับ แล้วคนที่ 11 มาเป็นคนที่โยนโดยต่อจากคนที่ 12...เรียงตามลำดับต่อไปเรื่อยๆ จนครบทุกคน
4. โยนและรับไข่ 1 ครั้งได้ 1 คะแนน ในเวลาที่กำหนด ถ้าไข่แตกติดลบ 1 คะแนน (มีไข่ไก่ให้ 5 ฟองเท่านั้น)

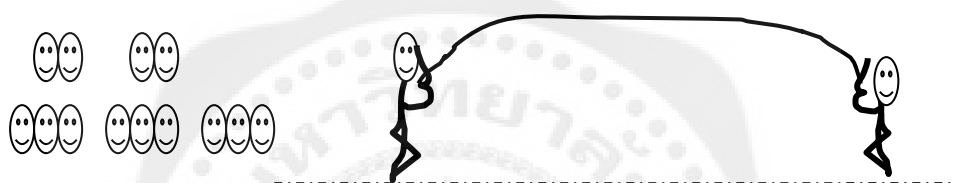
การตัดสิน : นับจำนวนไข่ที่รับได้ กับ ไข่ที่เหลือ เป็นคะแนนที่ทีมจะได้รับ

ข้อควรระวัง : ขณะวิ่งจะต้องระวังการล้มล้ม ไข่แตกใส่หน้าหรือเลอะเสื้อผ้า

ชื่อกิจกรรมกระโดดเชือก

ข้อคิด : ความร่วมมืออย่างมีสายใย แห่งมิตรภาพ ผสมผสาน ความ
มุ่งมั่น ความแข็งแกร่ง นำมาซึ่งชัยชนะ

ภาพประกอบตำแหน่งผู้เล่น

อุปกรณ์ : เชือกเส้นใหญ่ ขนาดยาวประมาณ 6 เมตร

วิธีเล่น :

1. ให้สมาชิกจับกลุ่ม 5 คน โดยกำหนดให้ 2 คน เป็นคนแกว่งเชือก และอีก 3 คน เป็นคนกระโดดเชือก
2. ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มได้ทดลองกระโดด 1 ครั้ง
3. ผู้นำเกมให้สัญญาณนกหวีดเตรียมความพร้อม และให้เริ่มเล่นจริง
4. บันทึกคะแนน แจ้งผลการเล่นให้ทุกคนทราบ

การให้คะแนน

****** ต้องกระโดดเชือกให้ได้ 5 รอบ โดยไม่ติดเชือก จะได้ 1 คะแนน แล้วเปลี่ยนให้กลุ่มต่อไปเล่น ถ้ากระโดดติดเชือกจะต้องกระโดดใหม่จึงจะเปลี่ยนกลุ่มได้

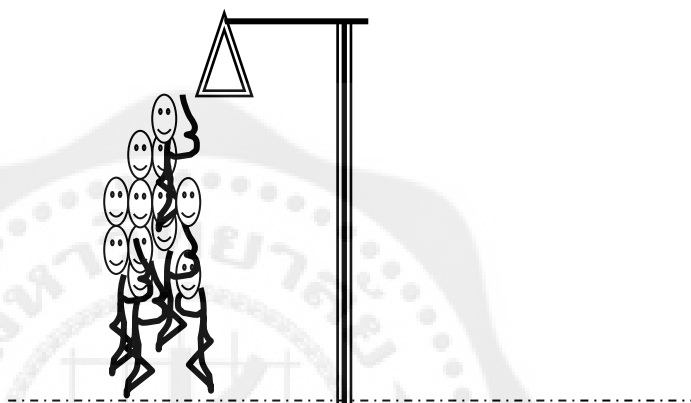
หมายเหตุ อาจประยุกต์การจัดจำนวนคนได้ตามความเหมาะสม

ข้อควรระวัง : การบาดเจ็บที่ข้อเท้า เชือกถูกศีรษะ กระโดดชนกัน

ชื่อกิจกรรมตีระฆัง

ข้อคิด : ความเสียสละ ความสามัคคี วางแผนการทำงานอย่างรอบคอบและปลอดภัย จะนำความสำเร็จ

ภาพประกอบตำแหน่งผู้เล่น

อุปกรณ์ : ระฆัง หรืออุปกรณ์ที่สามารถเคาะแล้วเกิดเสียงดัง เสาหลัก เชือก

วิธีเล่น :

1. สมาชิกภายในกลุ่มทุกคนจะต้องขึ้นไปตีระฆังคนละ 1 ครั้ง
2. ให้สมาชิกช่วยกันยกตัวเพื่อนแต่ละคนขึ้นไปตีระฆัง ตามแผนภาพประกอบ
3. ผู้นำเกมให้สัญญาณนกหวีดเตรียมความพร้อม และให้เริ่มเล่นจริง
4. บันทึกคะแนน แจ้งผลการเล่นให้ทุกคนทราบ

การให้คะแนน

****** สมาชิกทุกคนต้องขึ้นไปตีระฆังคนละ 1 ครั้ง ให้ได้

ถ้าทำได้สำเร็จ จะได้กลุ่มละ 10 คะแนน

ข้อควรระวัง : การตกจากที่สูง การโดนเหยียบศีรษะหรืออวัยวะอื่นได้รับบาดเจ็บ

ชื่อกิจกรรมรับคนล้ม

ข้อคิด : การวางแผนการทำงานอย่างระมัดระวัง รอบคอบ ปลอดภัย ความร่วมมือ ความไว้วางใจ จะนำมาซึ่งความสำเร็จ

ภาพประกอบตำแหน่งผู้เล่น

อุปกรณ์ : ผ้าขาวม้า 1 ผืน

วิธีเล่น :

1. ให้สมาชิก 8 คน เป็นคนยืนรอรับเพื่อน สมาชิกที่เหลือจะต้องเป็นคนล้มตัวลงบนแขนของเพื่อนที่ประสานกันอยู่เพื่อรองรับ
2. เตรียมสถานที่เล่น กำหนดพื้นที่ต่างระดับ คนล้มตัวลงจะต้องอยู่สูงกว่าผู้ที่ยืนรองรับอยู่ที่พื้นดิน ประมาณ 2 เมตร
3. ผู้นำเกมใช้ผ้าขาวม้าผูกรอบตัวคนที่จะล้มบริเวณแขนและข้อศอก เพื่อไม่ให้แขนกางออกเวลาล้มตัวลง กำหนดให้ยืนตรงและล้มตัวลงโดยห้ามงอเข่า ถ้ามีการงอเข่าถือว่าทำกิจกรรมไม่ผ่านจะถูกตัดคะแนน

การให้คะแนน

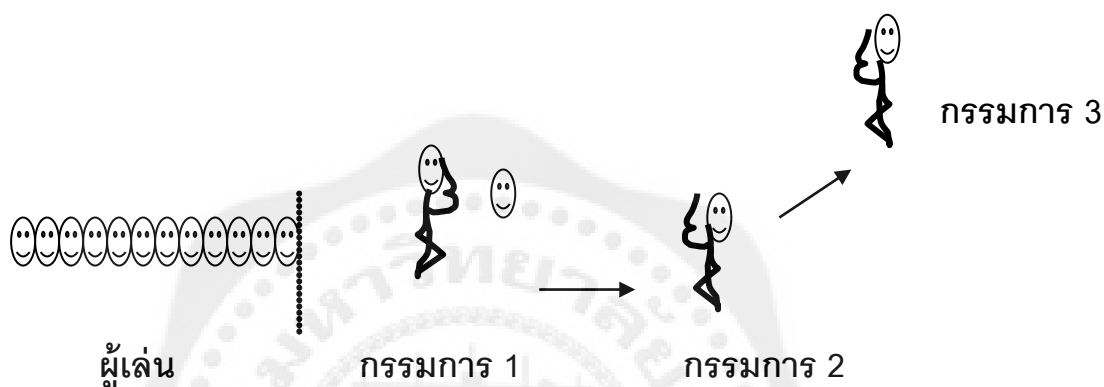
** จะต้องล้มตัวลงโดยห้ามงอเข่า ถ้ามีการงอเข่าจะถูกตัดคะแนน

ข้อควรระวัง : การไม่ทำตามกฎกติกา จะเกิดการบาดเจ็บ

ชื่อกิจกรรมด้านอรรถนัต

ข้อคิด : การคาดการณ์ มีไหวพริบ ความคล่องแคล่ว ว่องไว
 ความรู้รอบตัว จะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน

ภาพประกอบตำแหน่งผู้เล่น

อุปกรณ์ : ตารางบันทึกคะแนน คำถาม (ปัญหาเชาวน์ สนุกสนาน)

วิธีเล่น :

1. สมาชิกทุกคนจะต้องเป่ายางฉุบให้ชนะ ผ่านด่านกรรมกร 3 คน และตอบคำถามกรรมกรคนที่ 3 ให้ได้จึงจะได้คะแนน
2. จัดให้สมาชิกเข้าแถวตามแผนภาพประกอบการเล่น
3. ผู้นำเกมให้สัญญาณนกหวีดเริ่มเล่นเกม เริ่มจากคนที่ 1 เรียงตามลำดับจนครบทุกคน

การให้คะแนน

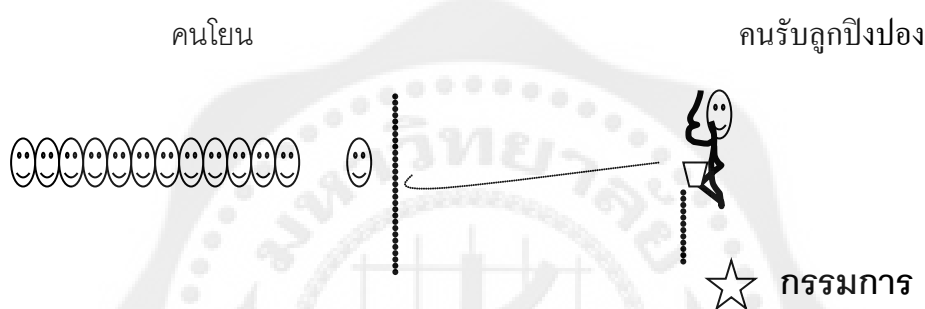
****** จะต้องเป่ายางฉุบให้ชนะกรรมกร และตอบคำถามกรรมกรคนที่ 3 ให้ได้
 จึงจะได้คนละ 1 คะแนน

ข้อควรระวัง : การไม่ทำตามกฎกติกา การควบคุมอารมณ์

ชื่อกิจกรรมโยนปิงปอง

ข้อคิด : การมีทักษะ เทคนิคในการทำงาน ความคล่องตัว
จะนำไปสู่ความสำเร็จ และสร้างชัยชนะแก่ทีม

ภาพประกอบตำแหน่งผู้เล่น

อุปกรณ์ : ลูกปิงปอง เชือก ตะกร้าเล็ก ๆ (ขนาดสูงประมาณ 15 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 8 เซนติเมตร)

วิธีเล่น :

1. กำหนดตัวผู้เล่น โดยเลือกสมาชิก 1 คน เป็นผู้รับลูกปิงปอง สมาชิกคนอื่นที่เหลือจะเป็นผู้โยนลูกปิงปอง
2. กำหนดเขตแดนการรับส่งลูกปิงปอง ให้มีระยะห่างกันประมาณ 2 เมตร (ตามแผนภาพประกอบ)
3. สมาชิกทุกคนจะต้องโยนปิงปองให้ลงตะกร้าที่ผูกอยู่ที่เอวเพื่อน

การให้คะแนน

** จะต้องโยนปิงปองให้ลงตะกร้าที่ผูกอยู่ที่เอวเพื่อน จึงจะได้คนละ 1 คะแนน

ข้อควรระวัง : การไม่ทำตามกฎกติกา

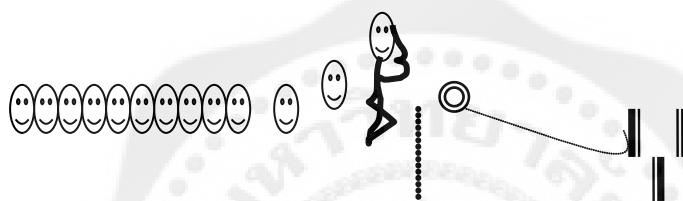
ชื่อกิจกรรมโยนห่วง

ข้อคิด : การคาดการณ์ มีไหวพริบ ความคล่องแคล่ว ว่องไว
 ความรู้รอบตัว จะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน

ภาพประกอบตำแหน่งผู้เล่น

กรรมการ 3

อุปกรณ์ : เสาคหลักสูงประมาณ 10 นิ้ว 3 อัน ห่วงพลาสติกขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 3 นิ้ว

วิธีเล่น :

1. สมาชิกทุกคนจะต้องโยนห่วงให้ลงเสา จึงจะได้คะแนน
2. กำหนดเขตแดนการโยนห่วง ให้มีระยะห่างจากผู้เล่นประมาณ 2 เมตร จัดให้สมาชิกเข้าแถวตามแผนภาพประกอบการเล่น
3. ผู้นำเกมให้สัญญาณนกหวีดเริ่มเล่นเกม เริ่มจากคนที่ 1 เรียงตามลำดับจนครบทุกคน

การให้คะแนน

** จะต้องโยนห่วงให้ลงเสา จึงจะได้คะแนน คนละ 1 คะแนน

ข้อควรระวัง : การไม่ทำตามกฎกติกา การควบคุมอารมณ์

บทเพลงในค่ายพักแรม

เพลงนายหมู่ RC

*นายหมู่ RC สามัคคีรวมอยู่ ต่างคนต่างรู้จักดีว่าเราคือพี่น้องกัน
 การงานทุกอย่าง เราช่วยกันสร้าง เราช่วยกันทำ
 งานทุกอย่าง งานทุกอย่าง จะเสร็จลงด้วยดี (ซ้ำ*)

เพลงลึกและกว้าง

ลึกและกว้าง ลึกและกว้าง
 ความรักของเรา ลึกและกว้าง
 ลึกและกว้าง ลึกและกว้าง
 ความรักของเรา ลึกและกว้าง ลึกและกว้าง

เพลงเช้าวันหนึ่ง

เช้าวันหนึ่งวันนั้น วันหนึ่งวันนั้น...เจ็ดนาฬิกา
 เธอกระโดดเข้ามา มาบอกว่ารัก...รักฉันคนเดียว
 ฉันก็บอกว่ารัก...ก็บอกว่ารัก....รักเธอคนเดียว
 คนอื่นจะไม่แลเหลียว...จะไม่แลเหลียว...ให้เสียเวลา

เพลงลองมาฟังดูซิ

ลองมาฟังดูซิ ลองมาฟังดูซิ เสียงไพเราะจับใจ
 ลองมาฟังดูซิ ลองมาฟังดูซิ เสียงดนตรีอะไร
 (ฉิ่งฉาบ , ซอ, เป้ , กีตาร์ , ทรัมเบ็ต , กลอง)

เพลงหากว่าเรากำลังสบาย

หากว่าเรากำลังสบายจง ปรบมือพลัน หากว่าเรากำลังสบายจง ปรบมือพลัน
 หากว่าเรากำลังมีสุข หมดเรื่องทุกข์ใดๆทุกสิ่ง อย่างมัวประวิงอะไรกันเล่า จง ปรบมือพลัน
 (ปรบมือ กระพือเท้า พะหงกหัว ส่งเสียงดัง ออกท่าทาง)

เพลงวันขึ้นโรง

วันขึ้นโรง สำราญสุขสันต์อุรา พวกเราได้มา....มาอยู่ค่ายพักแรม เราช้อง เราชำ ยามเมื่อมาพัก
แรมสบายคล้ายคืนจันทร์แจ่ม พักแรมสุขสันต์อุรา....พักแรมสุขสันต์อุรา

เพลงดวงจันทร์

โน่นแน่ะดวงจันทร์...ดวงจันทร์...ดวงจันทร์ โน่นแน่ะดวงจันทร์...นั่นทอแสงมา
แสงเย็นตา(ซ้ำ) ..ในนภาคืนนี้(ซ้ำ) พ้างามดี(ซ้ำ) ..ดูจะเป็นสีทอง(ซ้ำ)
* เหล่าตุรุษเรใจเรใจ สุขในฤทัยแสงจันทร์เรืองรอง สมดังปอง(ซ้ำ)
ดูจะมองใครเหมือน(ซ้ำ) แสงจันทร์เดือน (ซ้ำ) ให้เรมาร้องรำ(ซ้ำ) (ซ้ำ*)

เพลงสายทิพย์

แสงดาวสวดยพราดูเด่น เล็งเห็นเหมือนตาของเธอ พร้าเพื่อหัวใจละเมอรำพัน
แสงเดือนเหมือนเดือนใจเศร้า ใ้เรารักร้างดวงใจ คอยไปถึงตัวแสนไกลรักมัน
** จากเธอไปแล้วใจหาย ดวงใจยังคิดถึงสายสัมพันธ์ รักมันมิวายคลายจาก
ขอเดือนช่วยเตือนใจมัน ฝ่ฝ่นถึงเธอทุกวัน มองจันทร์นี้กับความสัมพันธ์ครั้งก่อน (ซ้ำ **)

เพลงข้อจิต

- (ช.) รักเคย รักเคยขึ้นเขยชูใจ บัดนี้รักห่างร้างไกลให้คะนึง รักเป็นอย่างไรใฝ่ถึง
ข้ายังคะนึงข้อง จิตไม่วาย รักแรมร้างลาจะพาใจนาง ขึ้นขีดจิตจากห้วงนางไม่หาย
ทิ้งให้ครวญคิดข้องจิตเศร้าอยู่ไม่วาย.....แม้รักคลายเหมือนฟีนิตายนะนาง.....
- (ญ.) พังถ้อยคำพร้าฝากลมมา ไ้อนิจจาข้องจิตกลัวจิตใจนาง
จิตน้องเฝ้าปองหนึ่งรักไม่ร้าง ใจน้องนาง...รักไม่จางไม่ห่างเลย

เพลง ชีวิตกับความหวัง

เราได้เกิดมาหนึ่งหน	เราผจญเพื่อความหวัง
ทุกข์ประดังเมื่อความหวังพังมลาย	ลืมนิดที่ชื่นชม
ทุกข์ระทมให้เลือนหายเหมือนนิยาย	ผ่านฝันร้ายที่อับเฉา
แม้บางวันฝันขึ้น	หรือบางคืนฝันเศร้า
ยี่มระรื่นโลมเร้าคลายเศร้าใจ	ยังไม่สิ้นแห่งความหวัง
ชีวิตยังสดแจ่มใสทุกข์ทำไม	สู้ต่อไปในโลกเอย

เพลง ยิ้มกันนะ

ยิ้ม ยิ้ม กันเถอะนะ ยิ้ม แล้วพาคลายเศ้รำ
ยิ้ม นั้นพาคลายเหงา ยิ้ม พาเราเพลินใจ
ยิ้ม นั้นพาสุขล้ำ ทำเรื่องยากเป็นง่าย
ยิ้ม ให้กันเมื่อไร เรื่องร้ายจะกลายเป็นดี

เพลงฉันและเธอ

ฉันและเธอเจอกันแทบทุกวันเลยเชียะว เมื่อเจอกันเราทักกัน ผูกสมานไมตรี
ยิ้มให้กันทีไร สุขุขทัยเปรมปรีดี ต่างพูดจาพาที สวัสดิ์เพื่อนอย

เพลงข้าวกับแกง

ข้าวกับแกง ข้าวกับแกง ฉันชอบข้าวกับพริกสีแดง
ฉันชอบข้าวกับไก่ต้มเผ้ง ข้าวกับแกง ข้าวกับแกง
พริก ผัก ผัก พริก ข้าวกับแกง

เพลงสุดจะยินดี

สุดจะยินดีที่เราได้มาพบกัน เมื่อโลกสร้างสรรค้ให้ฉันได้พบกันเธอ
เส้นทางชีวิตพาเราให้มาพบเจอ ทั้งฉันและเธอยินดีที่เป็นเพื่อนกัน
*ด้วยความสัมพันธ์ที่เราร่วมกันสร้างก่อ ไม่เคยย่อท้อแม้หนทางยังอีกไกล
แค่เพียงมีเรามอบรักและกำลังใจ จับมือกันไปร้อยดวงใจก้าวไปด้วยกัน

เพลงสุมกาลีกาลิสู่ม (เพลงร้องไล่เสียง)

สู่ม กาลีกา ลิกาสู่ม กาลีกา ลิสู่ม กาลีกาลิกาสู่ม กาลีกา ลิสู่ม กาลีกาลิกาสู่ม กาลีกาสู่ม

เพลงสู่เขาใหญ่

จากแดนไกลมุ่งไปสู่เขาใหญ่	สู่พงไพรกลืนไธแห่งความร่มเย็น
มองเห็นดารา กลางพงพนามีค่าชื่นใจ	เราพบหน้ากันทุกวันชื่นฉ่ำใจ
ท่องเที่ยวไปแห่งไหนไกลสุดตา	เห็นมวลเมฆลอยต่ำลงมาจากฟ้า
ไฉ่ยอดชีวา ช้านี้อยู่แห่งใด	ลา ลา ลา ล้า ลา ลา ล้า ลา
ลา ลา ลา ลา ลา ลา ล้า ลา	ลา ลา ลา ลา ลา ลา ล้า ลา ลา
** แม้เราจากกันซักวันคงได้เจอ	หวังเสมอเธอนั้นเมื่อฉันจากมา
หวังวันหนึ่งคงมีเธอร่วมอุรา	ขอเพียงแก้วตาหวังข้ายังสุขใจ
ลา ลา ลา ล้า ลา ลา ล้า ลา	ลา ลา ลา ลา ลา ลา ล้า ลา
ลา ลา ลา ลา ลา ลา ล้า ลา ลา	(ซ้ำ **)

เพลงยกย่างยก

ยกย่างยก ยกย่างยก เข้าป่าFOREST ไปกับฝูง BLACK DOGS
 เหล่า ANIMAL พากันแตกตื่น จี๊ดจะรีว BIRD บินสู่ SKY
 BUTTERFLY ล้อมดม FLOWER FLOWER
 แชนซีไว้ว่าแชน ชาซีไว้ว่าชา ดอกไม้ป่ายัง BEAUTIFUL

เพลงเพื่อน

เพื่อน เพื่อนไม่เคยทิ้งเพื่อน ยามรวมกันเราเหมือน มีหัวใจเดียวกัน
 เพื่อน...เพื่อนไม่ลืมสัมพันธ์ ยามรวมกันไผ่ผืน สารพันเพื่อนเอ๋ย
 กินน้ำร่วมแก้วร่วมขัน กินข้าวหม้อเดียวกันมันจึ้งเลย
 ความรักเราต่างเปิดเผย สุขทุกข์เพื่อนเอ๋ย.....เพื่อนกัน

เพลงไ้ยยอดชีวา

ไ้ยยอดชีวา ฉันขอลาจากจร สุดห้วงอาวรณ์ ถึงจะจรจากไกล
 ก่อนอยู่คู่กัน ทุกคืนวันไม่ห่างหาย หวันใจมิวาย
 ค่ำคืนคงฝัน ทุกคืนวันพร่ำเพ้อ เหม่อมองหาเธอ....คิดถึงเธอผู้เดียว
 ตั้งจิตอธิษฐาน ขอประทานเทพไทย เป้ามนต์ดลใจ.....
 ขอให้เธอกลับมา....ขอให้เธอกลับมา...ขอให้เธอกลับมา.....

เพลง The Big Carabow

The big carabow came down the mountain.
 Long time ago. Long time ago..... Long time ago..... Long time ago

CAMPFIRE BURNING

CAMPFIRE BURNING CAMPFIRE BURNING
 DRAWNEARER DRAWNEARER
 IN THE GROOMING IN THE GROOMING
 COME SING AND BE MERRY

เพลงแคมป์ไฟ

แคมป์ไฟเริ่มแล้ว แคมป์ไฟเริ่มแล้ว
 แว่วเป็นเพลง บรรเลงลอยมา
 ฟังดังวังเวง ฟังดังวังเวง บรรเลงเป็นเพลงแคมป์ไฟ

เพลง MONITO

อยากจะรู้เธอฉันใคร อยู่ในใจทุกครา แอบเมียงมองทุกเวลา ฝ้าฝันหาถึงตัวเธอ
 แอบมองเธอทุกวัน อยู่ไหนกันเพื่อนเกลอ แอบส่งยิ้มให้เธอ แต่ตัวเธอนั้นแซ่เขื่อน
 สิ่งที่คุณนั้นทำ จะจดจำมิเลือน สิ่งดังยาม้ำเตือน เพื่อนของฉันนั่นคือเธอ

เพลง MONITO

I LOVE MY MONITO YES I DO
 I LOVE MY MONITO YES I DO
 I LOVE MY MONITO YES I DO
 I LOVE MY MONITO BUT I WON'T TELL
 I'M GOT THE FEELING WARM AND GAY
 WHEN SHE CHASH HER EYE MY WAY
 I WILL REVIEW HER NAME SOMEDAY
 BUT WHO SHE IS I WILL NOT SAY YEH ...YEH....YEH....

เพลงอยากให้ความรัก

อยากให้ความรักเพื่อคนทั้งโลก	อยากจะให้โชคเพื่อคนทั้งหล้า
อยากให้รอยยิ้มลบคราบน้ำตา	อยากให้ชีวาแก่คนทั้งปวง
อยากให้คนทุกข์พ้นทุกข์ไร้เดียง	ความเคียดเขี้ยวทุกข์ยากลำบากใหญ่หลวง
ให้หมดทุกข์สร้างสุขในใจทุกข์ดวง	อยากให้ปวงคนทุกข์มีสุขสรรค์
อยากอุทิศชีวิตทั้งหมดยุคนี้	เพื่อสร้างชีวิตดีไม่เคยหวน
จะเร่งสร้างทั้งคืนและทั้งวัน	เพื่อชีวี...แสนสั้นนั้นมิราคา

เพลงความรักเป็นสายสัมพันธ์

ความรัก.....เป็นสายสัมพันธ์	ยึดมั่นใจเราทั้งหลาย
ให้สามัคคีไม่มีวันคลาย	ดังสายสัมพันธ์เมืองแมน
ยามทุกข์เราทุกข์ด้วยกัน	แบ่งภาระกันแบกไป
น้ำใจนำพา น้ำตาหลังไหล	ร้องให้เพราะรักไม่มี
เมื่อยามจำพรากจากกัน	โศกศัลย์ปวดร้าวอุรา
หวังได้พบกันในวันหน้า	เพราะดวงวิญญาณผูกพัน

เพลงอำลาอาลัย

ด้วยความรักและความห่วงใย อยู่ที่ไหนหัวใจสัมพันธ์
ใจของเราไหวหวั่น คอยคิดถึงวันนั้น วันแห่งความสัมพันธ์ของเราอีกครา
แต่ดวงใจของเราทุกคน สู้อดทนร่วมกันมา ขอให้การอำลานี้มาจากดวงใจ

เพลงไม่มีเธอ

กลางสายธารในแดนพนา ความรักลอมมาตามสายลม
จิตใจผูกพันเกลียวกลม ประสานดวงใจ
วันนี้มีเธอเคียงซิดใกล้ ใจฉันคิดถึงเธอคงมัน
ผ่านไปคงไม่มีวัน สุขสันต์เช่นก่อน
ความรักไม่ยื้อนคืนมา วันเวลามาเปลี่ยนแปลงไป
จากกันสุดแสนอาลัย ตอนนี้ไปฉันไม่มีเธอ
ยามไม่มีเธอเคียงซิดใกล้ ใจฉันคิดถึงเธอเหมือนก่อน
ส่งใจให้เธอก่อนนอน กอดหมอนนิทรา

บทกลอนบายศรีสู่ขวัญ

โอ้ขวัญ ขวัญเจ้าเอ๋ย ขวัญคงไม่เคยจากบ้าน
มาอยู่ต่างถิ่นกันดาร พบพานเพื่อนพ้องต่างไป
กลางดงพงไพรไหวหวั่น ศิษย์คงออกส้นขวัญหาย
หวั่นจิต หวั่นใจมิวาย เหลียวหาแลหายเพื่อนยา
ขวัญเอ๋ย ศิษย์เอ๋ย อย่าหวั่น มาเถิดเชิญขวัญมาหา
ร้อยใจศิษย์เป็นเช่นมาลา รับขวัญแก้วตา ศิษย์เอ๋ย

เพลงบายศรีสู่ขวัญ

โอ ไอละหนอ.....น้องเอ๋ย ลา ล้า ลา ล้า ลา ล้า ลา ล้า ลา ล้า ลา
 โอ้ น้องเอ๋ย พี่นี้ขอขึ้นเขย จะมีแรมลาไกล รักเจ้าดังดวงใจมิคลายหน่ายนา
 ล้า ลา ล้า ลา ลา ลา ลา ล้า ลา ลา ล้า ลา

ซ) พี่จะขอรับเจ้า

ญ) เอมามาเข้าเป็นขวัญจิต

ซ) จะรักดังชีวิต

ญ) ใจคิดกรุณา ล้า ลา ลา ลา ลา ลา ลา ล้า ลา ลา ล้า ลา

ซ) ขอจงหายโรค

ญ) พันภัยหายโรค ให้มีโชคนะน้องยา

ซ) จะเอาด้ายยาว ขาวบริสุทธิ์ ลา ลา ล้า ลา ลา ล้า ลา

ญ) พันมัดผูกไว้ที่ข้อมือของเจ้า ลา ลา ล้า ลา ลา ล้า ลา

ซ) เหมือนดังใจพี่ ผูกพันเจ้าไว้ ไม่น่าหน่าย.....ใจผูกพัน

บทกลอนอำลาค่ายพักแรม

เมื่อมองเห็นกองไฟแล้วใจเศร้า	เห็นถ่านเถ้ามอดไปแล้วใจหาย
นึกถึงวันจะจากไปใจแทบวาย	ยังเสียดายความสุขสนุกเรา
เคยร้องเพลงดีใจแสนไพเราะ	เคยเดินเลาะขวากหนามข้ามภูเขา
เคยคดข้าวใส่จานให้กลุ่มเรา	เคยแบ่งเบารากรกิจยังติดใจ
มาบัดนี้อาลัยใกล้จะจาก	ห้ามใจยากอนิจจาน้ำตาไหล
พรั่งนี้แล้ว ณ เพื่อนพ้องต้องจากไกล	แสนอาลัยความหลังเก่าเรายังจำ
คงเหลือเพียงน้ำตกล้นที่เหวว่า	คงเหลือเพียงท้องฟ้าที่โศกศัลย์
คงเหลือเพียงภูเขาเงาดวงจันทร์	คงเหลือเพียงในฝัน.....ฉันและเธอ

(ผู้ประพันธ์ : อาจารย์สุรัตน์ แสงลออ , 15 มีนาคม 2552)

ภาพกิจกรรมโครงการอยู่ค่ายพักแรม

ภาพกิจกรรมโครงการอยู่ค่ายพักแรม

ณ อุทยานแห่งชาติประจันตคาม จ.ปราจีนบุรี

สมาชิกประชุมกลุ่ม วางแผนการจัดเตรียมรายการอาหาร

จัดซื้ออาหารที่ตลาดเทศบาลเมืองปราจีนบุรี

เตรียมตัวก่อนออกเดินทางไกล.....รับฟังคำบรรยายจากเจ้าหน้าที่อุทยานฯ

กิจกรรมช่วงพัก.....ระหว่างการเดินทางไกลในป่า

ประชุมผู้นำกลุ่ม.....เตรียมการตั้งค่ายพักแรม

หุงข้าว – ทำกับข้าว....และรับประทานอาหาร

กิจกรรมรับขวัญชาวค่าย

กิจกรรม MINI WALK RALLY

กิจกรรมออกกำลังกายยามเช้า

กิจกรรมออกกำลังกายยามเช้า

ผู้อำนวยการค่าย : ประชุมผู้นำกลุ่ม
เตรียมกิจกรรมประจำวัน

การแสดงรอบกองไฟ

กิจกรรมเรียนรู้ท่ามกลางธรรมชาติ

ภาพกิจกรรมโครงการอยู่ค่ายพักแรม

ภาพกิจกรรมโครงการอยู่ค่ายพักแรม

ณ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จ.ชัยภูมิ

สมาชิกค่ายจัดซื้ออาหารที่ตลาดอำเภอปากช่อง

จัดเตรียมที่พัก : เลือกพื้นที่กางเต็นท์

จัดเตรียมอาหาร... สำหรับสมาชิก

ออกกำลังกายยามเช้า

พิธีการหน้าเสาธง

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

กิจกรรม Mini WALK RALLY

กิจกรรมการแสดงรอบกองไฟ

รับฟังคำบรรยายจากเจ้าหน้าที่อุทยาน

กิจกรรมการเรียนรู้ท่ามกลางธรรมชาติ

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล นายสมควร โพธิ์ทอง
 วัน เดือน ปีเกิด วันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2496
 สถานที่เกิด อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
 ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
 สถานที่ทำงาน ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 114 สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110
 โทรศัพท์ 0-2649 5000 ต่อ 5750
 โทรสาร 0-2649 5050 ต่อ 0403#

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2517 – 2518 อนุปริญญาการศึกษาวิชาชีพรู (ปกศ.ต้น)
 จากวิทยาลัยครูพระนคร (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร)
 พ.ศ. 2519 – 2520 การศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาพลศึกษา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา
 พ.ศ. 2529 – 2530 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาพลศึกษา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประสบการณ์ทำงาน

พ.ศ. 2519 ผู้นำเยาวชน และคณะทำงานค่ายพักแรมของสมาคม ไว เอ็ม ซี เอ
 แห่งประเทศไทย
 พ.ศ. 2528 หัวหน้างานฝึกอบรม หัวหน้างานสายตรวจ กองสารวัตรนักเรียน
 กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
 พ.ศ. 2541 หัวหน้าภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 พ.ศ. 2543 คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 พ.ศ. 2544-2547 อาจารย์พิเศษคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 พ.ศ. 2547 วิทยาการจัดกิจกรรมนันทนาการสมาคมสุขศึกษา พลศึกษาและ
 นันทนาการ
 พ.ศ. 2549 อาจารย์พิเศษคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยมหิดล
 พ.ศ. 2551 อาจารย์พิเศษคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ.2523 อบรมหลักสูตรการเป็นหัวหน้างานฝึกอบรม
จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์(NIDA)
- พ.ศ.2530 ศึกษาตุนงานการจัดการศึกษาด้านพลศึกษาและนันทนาการ
ณ มหาวิทยาลัยอิลลินอย ประเทศสหรัฐอเมริกา(Illinois University USA.)
- พ.ศ.2534 ศึกษาตุนงานการจัดการศึกษาด้านพลศึกษาและนันทนาการ
ณ มหาวิทยาลัยโอเรกอน ประเทศสหรัฐอเมริกา
(Oregon State University USA.)
- พ.ศ.2543 ศึกษาตุนงานการจัดการศึกษาด้านพลศึกษาและนันทนาการ
ณ มหาวิทยาลัยปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน
- พ.ศ.2547 ศึกษาตุนงานการจัดการศึกษาด้านพลศึกษาและนันทนาการ
ณ ประเทศออสเตรเลีย และศึกษาตุนงานการจัดกิจกรรมของสโมสร
ไลออนส์สากล ณ เมืองดีทรอยต์ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศ
ญี่ปุ่น
- พ.ศ. 2551 ศึกษาตุนงานการจัดการศึกษาด้านพลศึกษาและนันทนาการ ณ Vietnam
University of Physical Education and Sports
สาธารณรัฐประชาชนเวียดนาม
- พ.ศ.2552 ศึกษาตุนงานการจัดการศึกษาด้านพลศึกษาและนันทนาการ
ณ ประเทศอินเดีย

เกียรติประวัติ

- พ.ศ.2518 ได้รับเกียรติเชิญเข้ารับการคัดเลือกเป็นนักกีฬาไปโล่น้ำทีมชาติไทย
- พ.ศ.2525 ได้รับรางวัลพระนครเชิดชูเกียรติเป็นตัวอย่างของนักศึกษาครูที่ควรแก่การ
ยกย่องจากวิทยาลัยครูพระนคร (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร)
- พ.ศ.2541 ได้รับการเชิดชูเกียรติคุณในฐานะอาจารย์ผู้สอนดีเด่น
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- พ.ศ.2551 ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณเป็นบุคคลที่มีผลงานยอดเยี่ยมและดีเด่นจาก
สำนักงานป้องกันและปราบปรามสิ่งเสพติด (ป.ป.ส.)